דער אמת וועגען

געשלעכטס־לעבען

ארויסגעגעבען פון דער

צייטשריפט „אונזער געזונד"

DER EMES VEGEN GESHLEKHTS-LEBEN

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER

AMHERST, MASSACHUSETTS

413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG

WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust

Arie & Ida Crown Memorial

The Seymour Grubman Family

David and Barbara B. Hirschorn Foundation

Max Palevsky

Robert Price

Righteous Persons Foundation

Lief D. Rosenblatt

Sarah and Ben Torchinsky

Harry and Jeanette Weinberg Foundation

AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE

National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

דער אמת וועגען

געשלעכטס־לעבען

אַרויסגעגעבען פון דער צייטשריפט

„אונזער געזונד"

1915

אינהאַלטס־פערצייכניס:

זייטע

פאָרעדע-נאָטיץ

די קאַפּיטלען פון דיזען בעשיידענען ווערק זענען אַם אָנפאַנג ניט געשריבען געוואָרען מיט דעם צוועק פון זיי צו מאַכען אַ בוך. זיי זענען געשריבען געוואָרען פאַר דער צייטשריפט „אונזער גע־זינד“, אין וועלכער זיי זענען אויך ערשינען. מיר האָבען דאָ בלויז געמאַכט עטליכע ענדערונגען און אַ פּאָר אַרטיקלען צוגעזעצט. דאָס ערקלערט די אונפאָלשטענדיגקייט פון דעם בוך, כאָטש וואָס עס איז כמעט ניטאָ קיין פּראַקטישע פראַגע פון סעקסועלען לעבען וואָס קען אינ־טערעסירען די לעזער, וואָס זאָל דאָ ניט ווערען איינפאַך און פערשטענדליך בע־האַנדעלט. מיט אַ פּאָר יאָהר שפּעטער האָפען מיר צו קענען אַרויסגעבען אין אידישען אַ גרויס, פאָלקאָם און סיסטעמאַטיש ווערק איבער דעם געשלעכטס־לעבען.

מיר האָבען ניט אָנגעגעבען דעם נאָמען פון דעם פּערפאַסער, כדי מען זאָל ניט מיינען אַז דאָס בוך איז פּערעפּענטליכט געוואָרען אום צו מאַכען רעקלאַמע אירגענד וועלכער פּערזאָן. ס'איז פאַראַן אַזוי פיעל שאַרלאַטאַניזם אַז ניט יעדער גלויבט אַז מען קען וועלען אויפקלערען דעם עולם אויף אַן עהרליכען אופן. אָבער אַזוי ווי מאַנכע וועלען פרעגען מיט וואָס פאַר אַ רעכט דער פערפאַסער קומט פאַר דעם עולם, מוזען מיר ערקלערען אַז ער איז אַ מעדיצי־נישער דאָקטאָר און אַז ער האָט אַ גרויסע ערפאַהרונג אין דער טע־אָרעטישער און פּראַקטישער סעקסאָלאָגי אָדער וויסענשאפט פון'ם געשלעכטליכען לעבען, כאָטש ער גיט זיך ניט אָן פאַר קיין שפּע־ציאַליסט.

טראָצדעם וואָס דאָס ביכעל איז איינע פון די בעסטע מיטלען צו פערשפּרייטען ראַדיקאַלע אידעען, ווייסען מיר אַז קיין איינציגע פון די ראַדיקאַלע אידישע אָרגאַניזאַציעס וועלען אונז ניט העלפען

ברענגען דאָס ווערק פאַר די מאַסען ; זיי זענען צו בעשעפטיגט מיט זייערע קליינליכע קריגערייען און זענען ווייט פון פערשטעהען די וויכטיגקייט פון אונזער אַרבייט. מיר רעכענען אויף איינצעלנע קלוגערע און איבערגעבענע אידען־פריינד און האָפען אַז זיי וועלען אונז ניט ענטטוישען.

די סטאַטיסטישע אַנגאַבען וואָס קומען דאָ פאָר זענען גענו־מען געוואָרען פון זעהר פערלעסליכע קוועלען.

וואָס אַנבעלאַנגט די אָרטאָגראַפי, איז זי אַביסעל פערשי־דען פון דער געוועהנליכער ; זי איז איינפאַכער. מיר זעהען ניט איין פאַר וואָס מען זאָל שרייבען ט ה ו ן, ש י י ן אָדער ש ע ה ן, ז י י נ ע ן, ש ע ה מ ע ן, ז י ע ב ע ן, פ ע ר א י י ן, און אַזוי ווייטער. די דייטשע אָרטאָגראַפי האָט זיך פערייגפאַכט און זי פאָ־דערט ניט מעהר קיין ה אין ט ה ו ן ; מען האָט אויך אין דייט־שען קיין מאָל ניט געשריבען, ש ע ה ן, נור ש ע ן און צו וואָס זאָלען מיר אונזער אויסלעגען אַזוי שווער מאַכען ? מיר שריי־בען ט ו ן, ש ע ן, ז ע נ ע ן, ש ע מ ע ן, ז י ב ע ן, פ ע ר־י י ן, און אַזוי ווייטער.

די וואָס ווילען איבערדרוקען אָדער איבערזעצען אַרטיקלען פון דיזען בוך, זאָלען זיך ווענדען צו „אונזער געזונד“.

דעצעמבער 1914.

די אַרויסגעבער

אַ פערפּרעכערישע מאָראַל

האָט איהר זיך אַמאָל געשטעלט די פראַגע פאַר וואָס מיר געהען אָנגעטהון ? מיינט איהר אפשר, אַז דער איינציגער גרונד איז ווייל די קליידער שיצען אונז געגען קעלט און רעגען ? א סמן, אז דאָס איז נישט דער פאַל, איז וואָס מען טראָגט קליידער אין שענסטען וועטער און אין די וואַרעמסטע טעג. מיר בעדעקען אונזער קערפּער ווייל מיר שעמען זיך מיט איהם. ס'איז אמת, אַז פאַר מאַנכע מענשען איז דאָס אַ גרויסע טובה, ווייל די קליידער בעדעקען א סך פעהלער פון קערפּער און נאַרען אָב די וואָס מען האָט אַן אינטערעס אָבצונאַרען. נעבענביי געזאָגט, ווען מען קען זיך פאָרשטעלען, אז מען זאָל ארומגעהן אין געוויסע צייטען אָהן קליידער, וואָלטען די מענשען אין אַלגעמיין געמוזט מעהר אויפפּאַסען אויף זייער קערפּער ווי אויף זייערע קליידער. אָבער אַפילו די גליקליכע בעזיצער פון א שענעם קערפּער שעמען זיך מיט איהם, ווייל — ס'איז איינגעפיהרט, אַז מען דאַרף זיך מיט איהם שעמען. די מענשען וואָס מיר רופען אָן „נישט ציוויליזירט" געהען ארום נאַקעט און עס פאַלט זיי גאָר נישט איין זיך צו שעמען. א נאַקעטער מאַן בעגעגענט נאַקעטע פרויען אויף שריט און טריט און קיינער פון זיי ווערט נישט דורך דעם געשלעכטליך אויפגערעגט, וועהרענד ביי אונז איז אַ געוואַלד ווען מען זעהט אַ פרוי אויפהעבען איהר קלייד אַ ביסעל העכער ווי געוועהנליך. ווער איז ווילדער? ווער האָט אונריינע געדאַנקען, ווער איז תמיד בעריית צו בעגעהן אַ ווילדע טאַט ?

און מען קען דיזען אונטערשיעד צווישען „ווילדע" און „ציוויליזירטע" (גיט די נעמען וועמען איהר ווילט !) פערשטעהן, ווען מען דענקט וואָס פאַר אַ מאַכט עס האָבען די געוואָהנהייטען, די אַלטע, איינגעוואָרצעלטע געוואָהנהייטען. אַזוי, צום ביישפּיעל, שעמען מיר זיך קיין מאָל נישט צו זעהן און צו צייגען דאָס פּנים אָדער די הענד ; אָבער זעהן די בלויזע פיס פון א פרוי, די פיס אָהן זאָקען, איז פאַר אַ געוועהנליכען בשר ודם אַ שרעקליכע זאַך.

אַ בעסער ביישפּיעל איז דער פאַקט, וואָס „ווילדע" מענשען, ווען מיר ברענגען זיי אונזער „ציוויליזאַציאָן", אונזערע קראַנקהייטען וועלכע אַ גייסטרייכער פּראָפעסאָר האָט אָנגערופען אַמאָל אונזער „סיפיליזאַציאָן", אונזערן בראָנפען, אונזערע ביקסען און אונזערע קליידער, צוזאַמען מיט אונזער זעליגמאַכענדען גלויבען, שעמען זיך אַם אָנפאַנג מיט די קליידער. עפּעס שיינט דער פרוי, אַז אָנגעטונענערהייט האָט מען מעהר דאָס אויג געריכטעט אויף איהר פערשיעדענער געשלעכטליכקייט און די מענער ווערען אויפגערעגט ווען זיי זעהען אַ פרוי פון זייער אייגען פאָלק אָנגעטאָן אין פרויען־קליידער. דער בעריהמטער פּראָפעסאָר פאָרעל ציטירט פאָלגענדע לעהררייכע אַנעקדאָטע פון שווייצערישען לעבען : מעהרערע קינדער פוןביידע געשלעכטער האָבען זיך נאַקעט געבאָדען אין אַ טייך. זיי האָבען זיך אָבגעשפּריצט, זיי זענען אַרומגעלאָפען, געשטיפט, געלאַכט, זיי זענען געווען גליקליך. ס'איז, פערשטעהט זיך, קיינעם פון זיי ניט איינגעפאַלען אַז אין דעם איז אַ פעהלער, דען עס זענען געווען ריינע, אונפערדאָרבענע, נאַטירליכע קינדער. אַן אַלטער מאַן געהט דורך, בלייבט שטעהן ווי פון א דונער ני־דערגעשלאָגען. אַן אויגענבליק שפּעטער הויבט ער אויף זיין שטע־קען און צושרייט זיך : איהר אונפערשעמטע, אויסגעלאַסענע טייפעלס ! ווי קענט איהר זיך ערלויבען זיך צו באָדען אין איינעם, אינגלעך און מיידלעך. די קינדער זענען שטיל געבליבען, נישט פערשטעהענדיג אין וואָס זייער חטא איז בעשטאַנען... נור איינער פון זיי האָט געענטפערט : „אָבער מיר ווייסען דאָך נישט ווער ס'איז אַ אינגעל און ווער אַ מיידעל, מיר זענען דאָך אַלע נאַקעט !"

יאָ, איהר אין אייער צו קאָמפּליצירט דענקען, קענט אפשר נישט פערשטעהן ווי אַזוי די קינדער זעהען נישט זייערע געשלעכטס־אונטערשיעדע. אָבער ס'איז גאַנץ איינפאַך ווען מען בעדענקט אַז פאַר זיי זענען קיין מאָל נישט די געשלעכטס־אָרגאַנען קיין אונטערשיעדס־מערקמאל ; זיי ווייסען אַז מען רופט אינגעל דאָס קינד וואָס טראָגט הויזען און מיידעל דאָס קינד וואָס טראָגט אַ קליידעל.

אונזער „מאָראַל" פערדערבט אָבער אונזער איינפאַכקייט.

מיר ווערען ערצויגען אין אזא'ן ארט אזביידע געשלעכטער זענען גאנץ ווייט איינס פון אנדערען, און דורך דעם בילדעט זיך ביי בייי־דע א מין אומגעזונדע נייגעריגקייט, וועלכע ענדערט זיך אום אין א שטענדיגע, נישט נארמאלע אויפרעגונג, וועלכע, ביי דער קלענס־טער געלעגענהייט, ביי דער לייכטעסטער בעריהרונג, צופלאקערט זיך אין א שרעקליכען פלאם, אין א העליש פייער. די קינדער דאר־פען גאר נישט וויסען פון געשלעכטס־זאכען ; ניין, אזעלכע זאכען עקזיסטירען גאר נישט אין אונזער ערציהונג. וואס זאגען מיר ? עקזיסטירען איבערהויפט געשלעכטס־טיילען אין שולען, אין שול־ביכער, אין „מאראלישע" געשפרעכען — עקזיסטירען זיי איבער־הויפט אפיציעל ? פון וואנען ערפאהרען מיר, פון וואנען לערנען מיר אלעס וואס מיר דארפען וויסען וועגען געשלעכטס־לעבען ? לערנט אונז וועגען דעם די נאטור, ווען די צייט קומט ? ניין, מיר האבען לוסט צו געשלעכטליכען פערקעהר א סך פריהער. אונזער פערלאנגען ווערט הערפארגערופען נישט נאטירליך, אין א קינסט־ליכער ארט, דורך די אוננאטירליכע אומשטענדען אין וועלכע מיר לעבען.

אין דער קינדהייט פרעגט א מאל דאס קינד ווי אזוי מיר קומען אויף דער וועלט. אנשטאט איהם צו געבען אן איינפאכען, אבער אמת'ען ענטפער, וואס זאל זיין נייגירדע צופרידען שטעלען, זאגט מען איהם א ליגען אדער מען שלאגט איהם פאר'ן פרעגען אדער מען לעגט אב דעם ענטפער אויף שפעטער „ווען ער וועט זיין גרויס". אז מען ענטפערט איהם נישט, זוכט דאס קינד אנדערע, זעהר אונ־ריינע קוועלען כדי צו וויסען וואס עס וויל און דארף וויסען. יעדער שמייכעל, יעדער האנד־דרוק, יעדעס שעפטשען וואס ערוואקסענע צייגען נישט וויסענדיג ווי פערשטענדיג די קינדער זענען אין דער בעציהונג, יעדעס אונפארזיכטיגע ווארט העלפט דעם קינד אין זיינע פארשונגען נאך דעם אמת. נאר אין דער זעלבער צייט שטייגט אין איהם ארויף א געדאנק וועלכער וועט איהם שפעטער גאנץ בעהערשען : אז אין געשלעכטס־זאכען דארף מען זיך היי־טען, דארף מען זיך שעמען, אז ס'איז אין דעם דא עפעס שמוצי־געס, שענדליכעס, העסליכעס. און, ווען עס ווערט עלטער, הערט עס רעדען וועגען דעם נור אין א מיאוסער פארם, נור אין א שפא־

טישער אַרט, נור אין פערבינדונג מיט דער אידעע פון פערדאָר־בענהייט. ווען דאָס איינגעל פיהלט, מעהרסטענס קינסטליך הער־פאָרגערופען, געוויסע אונזיכערע, אונבעשטימטע, ווענינ פערשטענד־ליכע בעדירפניסע, קומט ער נאַטירליך נישט פרעגען טאַטע־מאַמען, ווייל ער ווייסט אַז זיי וועלען איהם נישט ענטפערען, ער ווייסט אַז זיי זענען קיינע פריינד, זיי זענען צו הויכע אויטאָריטעטען, זיי וועלען זיך נישט אַראָבלאָזען צו איהם. ווען ער האָט אונער־קלערליכע ליידען, שמערצען וואָס האָבען צו טון מיט די געשלעכטס־אָרגאַנען, ווענדעט ער זיך נישט צו די עלטערען : ער ווענדעט זיך צו חברים. און די חברים ענטפערען איהם וואָס זיי ווייסען אין זייער איגנאָראַנץ.

איינע פון די ערשטע זאַכען וואָס דער יונגער מאַן לערנט, איז, אַז ער מוז האָבען פערקעהר. האָט ער פלעקען אויפ'ן פנים, האָט ער אייניגע אונבעדייטענדע בלאָטערלעך — שיקען איהם זיינע געטרייע און „ערפאַהרענע" פריינד צו פרויען. סיי וואָס עס פעהלט איהם, איז שולדיג זיין נישט־פערקעהרען. און דאַן לעזט ער דאָך די שרעקליך שמוציגע, ליגנערישע שווינדעל־ליטעראַטור פון שווינדעל־דאָקטוירים, וואָס אונזער פרעסע העלפט אַזוי גוט פערשפרייטען. ער ווערט אימער מעהר איבערציינט אַז ער קען נישט מעהר אַזוי לעבען. איבריגענס געהען דאָך אַלע זיינע חברים „אַהין". נור ער איז אַ קינד, ס'איז אַ שאַנדע. ער מוז רויכען און ער מוז געהן צו פרויען, ווייל ער וויל מען זאָל איהם נישט אויס־לאַכען.

פון אַלע זייטען געדרענגט, פון דרויסען נאָך מעהר ווי פון אינוועניג, מעהרסטענס צוערשט געפיהרט פון אַ חבר וואָס האָט אויף איהם רחמנות, ווערט ער געטויפט, ווערט ער אַ „מאַן".

און וויבאַלד ער האָט איבערגעטרעטען די שוועל, די שרעק־ליכע שוועל פון דער פראָסטיטוציאָנס־קלאָאַקע, פון דעם ערגסטען קעסעל־גרוב פון אונזער עלענדען לעבען, איז אָפט דער רעסט פון זיין אונשולד אין גאַנצען געבראָכען געוואָרען, איז דאָס שענע וואָס האָט נאָך געשוועבט ביי איהם אין הארצען וועגען ליעבע, וועגען זעעלישער און קערפערליכער אויפריכטיגער אומאַרמונג, איז אַלעס דאָס אָפט פאַר תמיד פערלעצט, טויטליך פערוואונדעט געוואָרען,

אונווידערררופליך פערשוואונדען. דער פּראָסטיטואירטער'ס בע־ריהרונג האָט איהם גייסטיג פערגיפטעט...

נור די פּראָסיטוציאָן בעגניגט זיך נישט מיט דעם צערשטע־רען פון דער נשמה. עס קומען דאן די געשלעכטס־קראַנקהייטען.

און וואָס ווייסען די עלטערען פון דעם געהיימען לעבען פון זייערע קינדער ? וואָס ווייסען פון דעם שמוציגען געשלעכטס־לעבען פון זייערע צוקינפטיגע מענער און פריינד, די יונגע מייד־לעך ?

די יונגע מיידלעך, וועלכע דאַרפען שפּעטער אַזאַ גרויסע ראָ־לע שפּילען אין לעבען, וועלכע דאַרפען ווערען די מאַמעס פון אונ־זערע קינדער, אין וועמעס שויס עס ליגט די צוקונפט פון פאָלק, די מיידלעך האַלט מען כלומרשט ווייט פון געשלעכטליכע ערפאַה־רונגען. זיי דאַרפען זיך שעמען, זיי דאַרפען „גאָר נישט וויסען", זיי דאַרפען גאָר נישט פרעגען : דאָס געהערט צו זייער ראָלע. און מען האַלט זיי און איבערהויפּט די קינדער פאַר אידיאָטען, ווען מען דענקט אַז זיי פערשטעהען נישט פאָלגענדעס : דער מאַמעס בויך וואַקסט לאַנגזאַם, לאַנגזאַם ; איין מאָל ווערט די מאַמע קראַנק, ליגט אין בעט, שרייט די גאַנצע נאַכט און אין דער־פריה ליגט לעבען איהר אַ ניי קינד. און מען זאָגט דעם גרעסערען שוועס־טעריל אַז דאָס איז געקומען פון שטערן, אָדער דער שטאָרך האָט עס געבראַכט, אָדער דער דאָקטאָר האָט עס געבראַכט ! גלייך ווי די מאַמע האָט בעגאַנגען אַ פערברעכען, אַ שאַנדטאַט וועלכע מען מוז האַלטען געהיים !

איין זאַך פיהרט מען מיט דעם זיכער אויס. אַ גרויסער טייל פון די פּראָסטיטואירטע האָבען זייער טרויעריג לעבען צו פערדאַנ־קען דער אונוויסענהייט אין וועלכער די עלטערען און די שול האָ־בען זיי געהאַלטען. און דער זעלבער אונוויסענהייט האָבען זיי צו פערדאַנקען זייערע ליידען אין פערהייראַטעטען לעבען, די קראַנק־הייטען וואָס זייערע מענער גיבען זיי, די געהיימע אונגליקען אין זייער אינטימען לעבען.

די אונוויסענהייט וועגען געשלעכטס־לעבען איז די אורזאַכע פון טויזענדער פערברעכען, פון טויזענדער קראַנקהייטס־פעלע און שטערבע־פעלע, פון אַ שמוציג, אונגליקליך לעבען אין אַלע קלאַסען

פון דער געזעלשפּאַט. און דער פערברעכער איז קיין אַנדערער ווי: אונזער שעדליכע, אונריינע „מאָראַל“.

אַנאַטאָמי און פיזיאָלאָגי פון די געשלעכטס־אָרגאַנען

א י י נ ל י י ט ו נ ג.

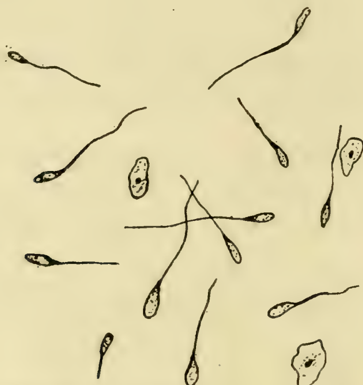
די געשלעכטס־אָרגאַנען בעשטעהען: 1) פון אַזעלכע וואָס האָבען אַלס צוועק צו פּראָדוצירען, אַרויסצוגעבען די עלעמענטען וועלכע פערורזאַכען דאָס געבוירען־ווערען פון אַ קינד, 2) פון אַזעלכע וואָס העלפען צו דיזע עלעמענטען און ערלייכטערען זייער אויפגאַבע, 3) פון אַזעלכע וואָס האָבען אַלס צוועקביידע געשלעכטער צו פעראייניגען און די דאָזיגע עלעמענטען פון איין געשלעכט צו ברענגען וואָס נעהענטער צו די פון דעם אַנדערען געשלעכט און 4) ביי דער פרוי, דאָס אָרגאַן אין וועלכען דאָס קינד ענטוויקעלט זיך.

אייגענטליך נעמט דער גאַנצער קערפּער אַ געוויסען אַנטייל אין דעם געשלעכטליכען אָדער סעקסועלען אַקט, אָבער די הויפּט אויפגאַבע פאַלט אויף די געשלעכטס־אָרגאַנען.

די עלעמענטען זענען די ס פּ ע ר מ אַ ט אָ ז אָ ע ן ביים מאַן און די א י י כ ע ן (אייעלעך, אָוואולען) ביי דער פרוי. דאָס פּרינציפּ און דער צוועק פון דעם סעקסועלען פערקעהר איז, אַז דיזע ביידע זאָלען קומען אין בעריהרונג.

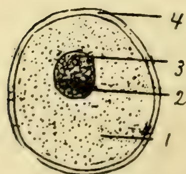
דער ספּערמאַטאָזאָאָן בעשטעהט פון צוויי חלקים: דער קאָפּ וועלכער איז דאָס אייגענטליכע מענליכע עלעמענט וועלכעס ברענגט צו זיין אינהאַלט צום אייכען, און דער פיינער לאַנגער עק, דער „פּאָדים“, וועלכער האָט אַלס צוועק זיך צו בעוועגען און דעם קאָפּ צוצופיהרען צום ריכטיגען אָרט. דער ספּערמאַטאָזאָאָן איז איין זעקס־הונדערסטעל פון אַן אינטש (צאָל) לאַנג, דער קאָפּ אַליין איז איין זעקס־טויזענדסטעל פון אַן אינטש לאַנג. ער איז ענטדעקט געוואָרען ווען די פערבעסערונג פון דעם מיקראָסקאָפּ האָט עס ער־

לױבט, אין 1677 פון לעװענהעק. אין יעדען זאמען־אױסגוס זענען פאראַן אַ זעהר גרױסע צאָהל ספערמאטאזאָן אָדער, װי מען רופט זײ אױך, זאמען־פעדים.

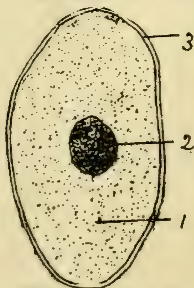

פיג. 1. — די לענגערע פיגורען מיט אַ קעפּיל און אַן עק זענען די ספּערמאַטאָזאָען.

דאָס אָװאולום אָדער איכען איז א שפּעצי־עלע צעלע װעלכע האָט דעם צװעק אױפצונעמען דעם ספּערמאטאָזאָן. איהר זעהט דאָ אָבגעבילדעט אַ טיפּישע צעלע, זעהר פער־גרעסערט. אַ גוטע פאָרשטעלונג פון אַ צעלע קען אײך געבען דאָס

פיג. 3. — אָװאולום.
1 פּראָטאָפּלאַסמא,
2, 3 קערן, 4 הױט.

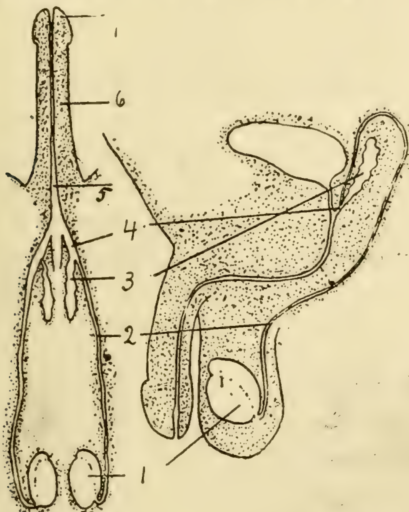

פיג. 2. — צעללע.
1 פּראָטאָפּלאַסמאַ,
2 קערן, 3 הױט.

געוועהנליכע היהנער־איי. נו, אזוי ווי יעדע צעלע, בעשטעהט דאָס אייכען פון א דרויסענדיג הייטעל, פון פראָטאָפּלאַסמאַ און פון א קערן. דאָס אייכען איז א סך גרעסער פון דעם זאמען־פאָדים, עס איז איין 120־טעל פון אַן אינטש ; מען קען עס זעהען מיט דעם פּרייען אויג אזוי ווי א קליינער פלעק, א פיינער פּונקט, ווערהענד דעם זאַמען־פאָדים קען מען ניט זעהען אָהן א מיקראָסקאָפּ ; און טראָצדעם איז דאָס אייעלע ערשט ענטדעקט געוואָרען אין 1827 פון בּאער.

די געשלעכטס־אָרגאַנען. די סעקס־אָרגאַנען זענען אין קורצען, ווי איהר קענט זעהען אין די דערבייאיגע פּעריינפּאכטע בילדער וואָס זענען געצייכענט פון פראַנק סוטאָר :

ביים מאַן, — די טעסטיקלען וואָס פּראָדוצירען דעם זאמען, די זאמען־וועגען אָדער קאַנאַלען וואָס פיהרען איהם אוועק, די זאמען־בלאָזען וועלכע ענטהאַלטען איהם,

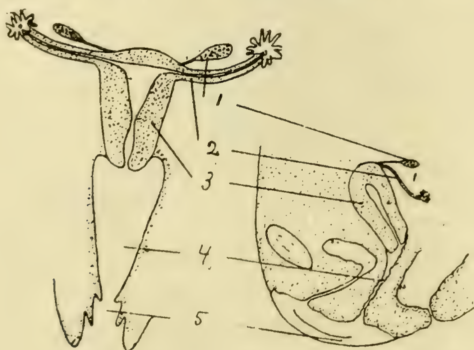

פון פאָרענט. פון דער זייט.

פיג. 4. — מענליכע געשלעכטס־אָרגאַנען.
1 טעסטיקלען, 2 זאַמען־קאַנאַל, 3 זאַמען־בלעזעל, 4 אויסגוס־קאַנאַל, 5 אורעטרא, 6 פּעניס.

אַנדערע קאַנאַלען וואָס פיהרען איהם אַוועק אין דעם אורעטראַל־קאַנאַל, דיזער קאַנאַל (א ו ר ע ט ר אַ) וועלכער געפינט זיך אין פּענים, דער פּ ע נ י ס וועלכער געהט אַריין אין דער ווייבלי־כער שיידע ביים פּערקעהר, מעהרערע קליינע דריזען וואָס ערלייכ־טערען דורך זייער שליים דעם וועג פון דעם זאַמען, פון וועלכע איינע אַ גרויסע, די פּ ר אָ ס ט אַ ט אַ. — די אורעטראַ ביים מאַן איז אין דערזעלבער צייט אויך דער קאַנאַל פאַר דעם אורין, וועלכער קומט פון דער אורין־בלאָז.

ביי דער פרוי, — די א י י ע ר ש ט ע ק ע וואָס פּראָדוצי־רען די אייכען, די ט ו ב ע ן דורך וועלכע די אייכען געהען זיך בעגעגענען מיט די זאַמען־פעדים, די ג ע ב ע ר מ ו ט ע ר וואו

פון דער זייט. פון פאָרענט.

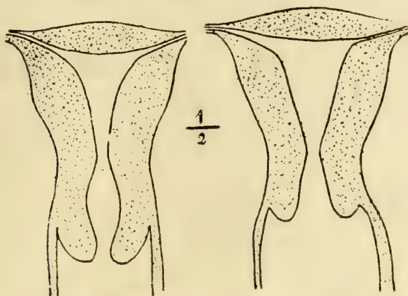
פיג. 5. — ווייבליכע געשלעכטס אָרגאַנען. 1 אייער שטאָק, 2 טובע, 3 געבער־מוטער, 4 שיידע, 5 וואולוואַ.

דאָס קינד ענטוויקעלט זיך, די ש י י ד ע וועלכע נעמט אויף דעם פּענים ביים פּערקעהר, די ו ו א ו ל ו ו א, דאָס הייסט די דרוי־סענדיגע פאַלטען וואָס שיצען די שיידע און רייצען אויף צום פּער־קעהר. ביי דער פרוי איז די א ו ר ע ט ר אַ גאַנץ פערשידען פון דער שיידע און זי עפענט זיך העכער פון דער עפענונג פון דער שיי־דע אין דער וואולוואַ.

איהר זאָגט אַז קינדער קומען פון גאָט. איך ענטפער: די באַלעריע קומט אויך פון גאָט. — רעוו. הויאיס, אין „ווינגעד וואָירדס“.

די געבערמוטער. (דער אוטערוס).

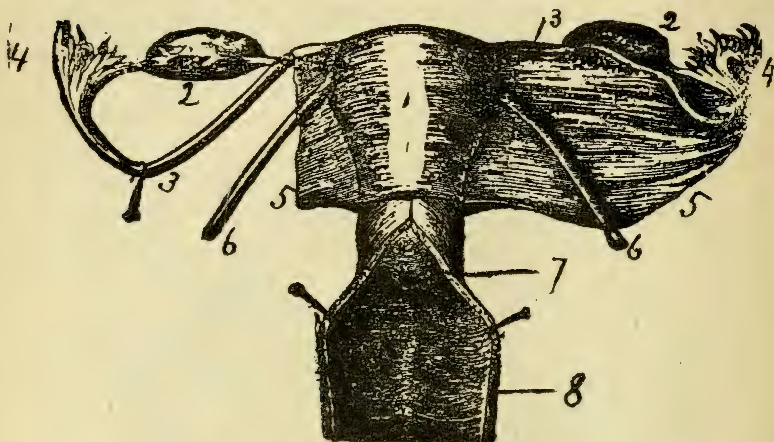
די געבערמוטער איז דער אָרגאַן אין וועלכען דאָס קינד ענט־וויקעלט זיך. זי איז אונגעפעהר 7 צענטימעטער, 2 אינטשעס מיט ¾ לאַנג ; איהר גרעסטע ברייט איז 4 צענטימעטער, איין אינטש און ⅝ ; איהר דיקקייט איז 2.5 צענטימעטער, 1 אינטש. דאָס איז ביי אַ נאָרמאַלער רייפער פרוי וואָס האָט נאָך ניט געבוירען קיין

פיג. 6. — די געבערמוטער, פון אינעווענינג. פאַר ענטבינדונגען און נאָך מעהרערע ענט־בינדונגען.

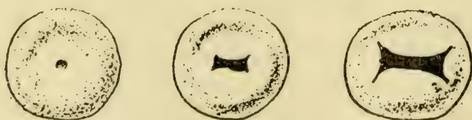
קינד. ביי אונרייפע מיידלעך איז די געבערמוטער קלענער, ביי פרויען וואָס האָבען שוין ענטבונדען, געהט די געבערמוטער קיינ־מאָל ניט פאָלשטענדיג צוריק צון איהר פריהעריגער גרויס, זי בלייבט אַביסעל גרעסער. — מען טיילט די געבערמוטער איין אין קערפער און האַלז. דער האַלז איז דער אונטערשטער חלק, וועלכער איז שמעלער ווי דער קערפער. די וואַנד בעשטעהט הויפט־זעכליך פון אַ דיקען מוסקעל, וועלכער איז בעדעקט פון אינעווע־ניג מיט דער שליימהויט און דרויסען, צו דער בויכהעהל צו, מיט דער הויט וואָס בעדעקט אַלע בויכאָרגאַנען. די העהל פון דער גע־בערמוטער איז קליין אין פערהעלטנים צו דער גרויס פון דעם גאַנצען אָרגאַן ; אייגענטליך איז זי נישט מעהר ווי אַן ענג פּלאַץ צוזויפגעדריקט צווישען די פאָרדערשטע און הינטערשטע וואַנד ; איהר פאָרם איז דרייעקיג, מיט דעם קלענערען שפּיץ אונטען ; אין דעם פאָלגט זי מעהר אָדער ווייניגער נאָך די אַלגעמיינע פאָרם פון דער געבערמוטער.

די העהל געהט איבער נאָך אונטען אין דעם קאַנאַל פון דעם האַלז דורך דעם זאָגענאַנטען אינערליכען מויל; דער

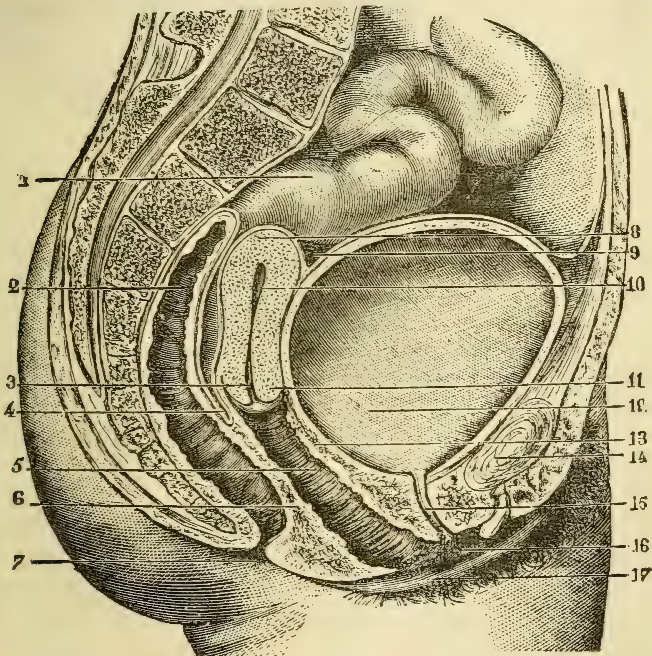
פיג. 7. — די אינערליכע געשלעכטס־אָרגאַנען פון דער פרוי. גע־זעהען פון פאָרענט. — 1 געבערמוטער, 2 אייערשטאָק, 3 טובע, 4 פראַנזען פון דער טובע, וואָס נעמען אויף דאָס אָוואולום, 5 ברייטע באַנד, 6 רונדע באַנד, 7 עפענונג פון דער געבערמוטער אין דער שיידע אָדער דרויסענדיג מויל, 8 שיידע.

האַלז־קאַנאַל ענדיגט זיך אונטען אין דער שיידע מיט דעם דרויסענדיגען מויל. פון די זייטען ווערט די געבערמוטער געהאַלטען דורך בענדער, די ברייטע בענדער און די רונדע בענדער. די נאָרמאַלע לאַגע פון'ם קערפּער איז

פיג. 8. — די אויסערליכע עפענונג פון דער גע־בערמוטער. פון לינקס נאָך רעכטס; ביי אַ בתולה, ביי אַ פרוי וואָס האָט געטראָגען צום ערשטען מאָל, ביי אַ פרוי מיט מעהר ווי איין שוואַנגערשאַפט.

אַביסעל נאָך פאָרענט איינגעבויגען ; אָבער די לאַגע וועקסעלט זיך נאָך די בעוועגונגען פון'ם קערפּער און נאָך דער לאַגע פון די נאָכבאַר־אָרגאַנען. די געבערמוטער ליגט צווישען דער א ו ר י ן־ב ל אָ ז (פאָרענט) און דעם ר ע ק ט ו ם אָדער מאַסטדאַרם (ריקווערטס). רעכטס און לינקס פון איהר געפינען זיך די

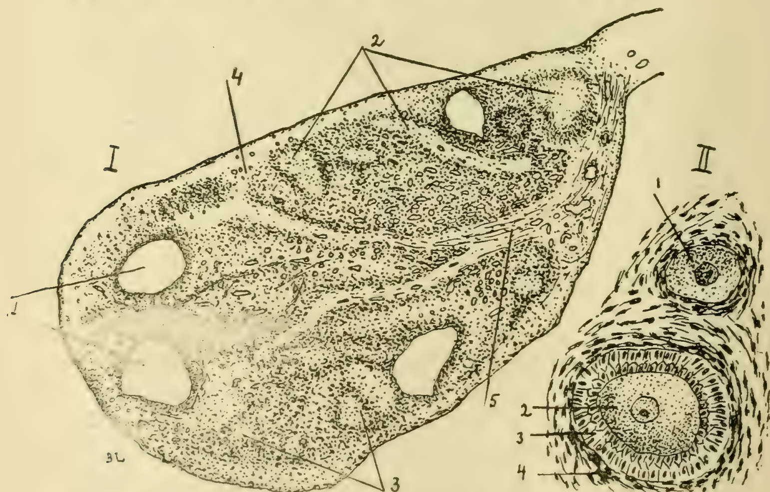

פיג. 9. — אַ שניט אין דער לענג דורך דעם אונטערשטען טייל פון דעם בויך פון אַ פרוי. — 1 דיקדאַרם, 2 רעקטום, 3 האַלז־קאַנאַל פון דער געבערמוטער, 4 בויכפעל (הויט פון דער בויכהעהל), 5 שיידע, 6 מוסקעלגעוועבע איז אַנדערעס, 7 אַנוס, 8 קערפּער פון דער געבער־מוטער, 10 העהל פון דער געבערמוטער, 11 האַלז פון דער געבערמוטער, 12 אורין־בלאָז, 13 געוועבע וואָס בילדעט אַ וואַנד צווישען רעקטום און בלאָז, 14 פּוביס־ביין, 15 אורין־קאַנאַל, 16 וואולווא, 17 גרויסע לינקע ליפּ.

אייערשטעק. ביים גרונד פון דער געבערמוטער, אויבען, — רעכטס און לינקס, — זענען פאַראַן די טובען, דורך וועלכע די אָוואולען וואַנדערען פון די אייערשטעק צו דער געבערמוטער. דאָס דרויסענדיגע מויל פון דער געבערמוטער, וואָס עפענט זיך אין דער שיידע, איז פערשידען ביי פרויען איידער זיי האָבען ענטבונדען, פון פרויען וואָס האָבען ענטבונדען איין מאָל און פון פרויען וואָס האָבען ענטבונדען מעהר ווי איינמאָל. אין דער צייט פון דער שוואַנגערשאַפט קומען פאָר גרויסע און וואונדערבאַרע פערענדערונגען אין דער געבערמוטער. אָבער מיר קענען זיי ניט בעשרייבען אין דיזען בוך.

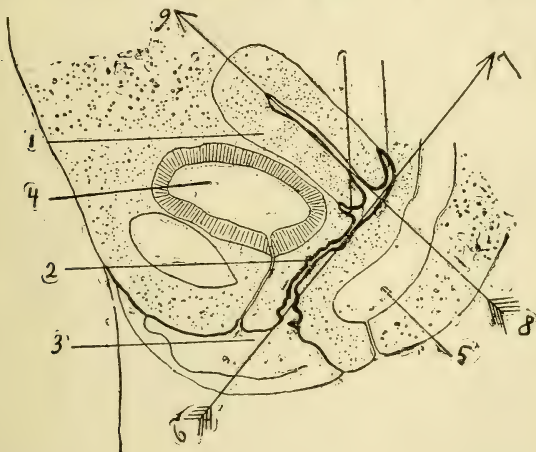
די אייערשטעק.

די אייערשטעק זענען צוויי אָרגאַנען וואָס געפינען זיך אין

פיג. 10—11. — 1) אַ שניט אין אייערשטאָק, אין דער לענג, 6 מאָל פערגרעסערט. 1, גראַאַף'שע פאָליקלען ; 2, געלע קערפּער ; 3, רעסטען פון צערשטערטע געלע קערפּער ; 4, רינדע ; 5, מאַרך. — 2) צוויי פאָליקלען, 200 מאָל פערגרעסערט. 1, יונגער פאָליקעל וואָס הויבט ערשט אָן צו וואַקסען ; 2, דאָס איי ; 3, 4, די צעלען פון דער וואַנד פון אַ במעט אויסגעוואַקסענעם פאָליקעל.

דער בויך־העהל פון דער פרוי, איינער רעכטס, דער אַנדערער לינקס פון דער געבערמוטער און וועלכע פּראָדוצירען די אייעלעך אָדער אָוואולען. די אייערשטעק ביי דער פרוי ענטשפּרעכען די טעסטיקלען פון׳ם מאַן, וועלכע פּראָדוצירען די ספּערמאַטאָזאָען ; די אייער־שטעק און די טעסטיקלען זענען די אייגענטליכע, די הויפּט, גע־שלעכטס־אָרגאַנען, ווייל זיי געבען אַרויס די הויפּט־עלעמענטען פון דער געשלעכטליכער פונקציאָן.

פיג. 12. — אַ בילד וואָס צייגט די ריכטונג פון דער גע־בערמוטער אין פערהעלטניס צו דער שיידע. די ליניען 6, 7 און 8, 9 צייגען ווי געבויגען די געבערמוטער איז געוועהנליך קעגעניבער דער שיידע. 1, געבערמוטער ; 2, שיידע ; 3, וואולוואַ ; 4, בלאָז ; 5, רעקטום.

יעדער אייערשטאָק איז אַ האַלב האַרטער, לענגליך־קיילעכי־גער קערפּער, אונגעפעהר 1½ אינטשעס (36 מילימעטער) לאַנג, ¾ אינטש (18 מילימעטער) ברייט און ½ אינטש (12 מילימעטער) דיק. אָבער די גרויס איז זעהר פערשידען ביי פערשידענע פרויען, אפילו נאָרמאַלע און דערוואַקסענע. ביי יונגע, נאָך אונענטוויי־קעלטע מיידלעך איז דער אייערשטאָק פיעל קלענער. געוועהנליך וועגט אַן אייערשטאָק פון אַ דערוואַקסענער פרוי, אַן ערך ¼ אונץ

(7 גראַם). נאָך דעם ווי די רעגעל הערט אויף, אַרום 45 יאָהר, ווע־רען די אייערשטעק קלענער און קלענער, ביז זיי זענען ווענינער ווי די העלפט פון דער נאָרמאַלער גרויס, ביי גאַנץ אַלטע פרויען.

כאָטש די לאַגע פון דעם אייערשטאָק ענדערט זיך דורך די ענדערונגען פון די נאַכבאַר־אָרגאַנען, האָט ער דאָך אַ מעהר אָדער ווענינער בעשטימטע פּאָזיציע, ליגענדיג צווישען דער געבערמוטער און דער טובע פון דער ענטשפּרעכענדער זייט, פערבונדען מיט די ביידע אָרגאַנען דורך דעם ב ר י י ט ע ן ב אַ נ ד און מיט דער געבערמוטער דורך אַ שפּעציעלען באַנד וואָס געהט פון דער גע־בערמוטער צום אייערשטאָק, דאָס א י י ע ר ש ט אָ ק ב אַ נ ד. דער אייערשטאָק איז איין אינטש ווייט פון דער געבערמוטער.

דער אייערשטאָק בעשטעהט פון צוויי הויפּט־טיילען, די ר י נ ד ע (קאָרטעקס), וואָס איז נאָהענט צו דער אויבערפלעכע פון דעם אָרגאַן, און דער מ אַ ר ך, דער טיעפערער, מיטעלערער טייל. דער אַקטיווער, פּראָדוצירענדיגער טייל איז די רינדע. אין איהר געפינען זיך די ג ר אַ אַ ף ' ש ע פ אָ ל י ק ל ע ן אָדער בלעזלעך, וואָס הייסען אַזוי נאָך דעם האָלענדישען אַנאַטאָם גראַאַף פון'ם 17־טען יאָהרהונדערט, וואָס האָט זיי ענטדעקט. די בלעזלעך האָבען אַ פערשידענע גרויס, פון אַ מיקראָסקאָפּישע גרויס ביז צו איין פערטעל פון אַן אינטש. אין יעדען בלעזעל בילדעט זיך אַן איי, און ווען דאָס איי ווערט רייף, צעררייסט זיך דאָס בלעזעל, אַזוי אַז דאָס איי פאַלט אַרויס; עס ווערט דאַן אויפגענומען פון דער טובע, וואו עס באַגעגענט זיך מיט דעם ספּערמאַטאָזאָאָן און די שוואַנגערשאַפט הויבט זיך אָן, אָדער — וואו עס ווערט צערשטערט, ווען עס באַגעגענט קיין ספּערמאַטאָזאָאָן. דאָס בלעזעל אָדער פאָלי־קעל פון וואַנען דאָס איי איז אַרויס פילט זיך אָן מיט בלוט, וועל־כעס ווערט אין אַ קורצער צייט אַזוי פערענדערט, אַז עס זעהט אויס געל; דערפאַר רופט מען עס ק אָ ר פּ ו ס ל ו ט ע ו ם, דאָס הייסט ג ע ל ע ר ק ע ר פּ ע ר. מיט דער צייט פערשווינדעט דיזער געלער קערפּער אין גאַנצען. ווען אַ שוואַנגערשאַפט פאָלגט נאָך דעם פּרייווערען פון אַן אייעלע, ווערט דער קאָרפּוס לוטעום פערהעלטניסמעסיג זעהר גרויס און מען רופט איהם דער א מ ת ־ ע ר קאָרפּוס לוטעום; ווען קיין שוואַנגערשאַפט פאָלגט ניט, איז

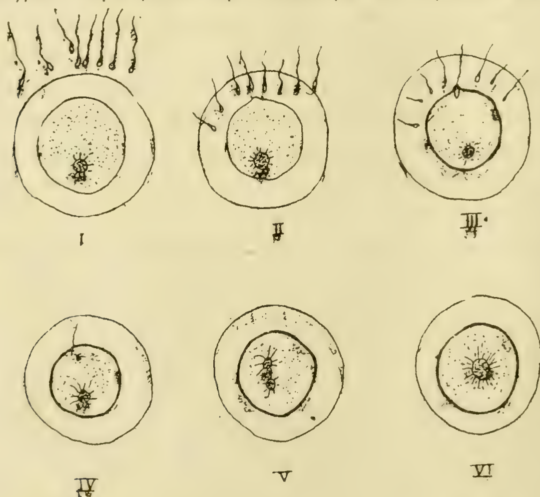
דער געלער קערפער קלענער און ער הייסט דער פ א ל ש ע ר ק אָ ר פ ו ס ל ו ט ע ו ם. אָבער די גרויס פון דעם דאָזיגען קערפער איז ניט קיין גאראנטי פאר שוואנגערשאפט. איבערהויפּט זעגען נאָך פאראן דונקלע, ניט קלאָרע פונקטען אין דער פראגע פון דער פּראָדוקציאָן פון די אָוואולען, בעזאָנדערס אין פערבינדונג מיט דער מענסטרואציאָן. ווי עס שיינט, האָבען די אייערשטעק, א חוץ זייער בעקאנטער אויפגאבע אלס פּראָדוצירער פון אייער, נאָך א וויכטיגע כאָטש געהיימניספולע ראָלע אין קערפּער פון דער פרוי: ארויסצוגעבען עפּיס וואָס העלפט איהר געבען ענערגי, געזונד, לעבען. מען ווייסט דאָס פון דער שלעכטער ווירקונג וואָס עס האָט אויף דער פרוי די אָפּעראציאָן פון ארויסשניידען ביידע אייערשטעק.

די טובען.

רעכטס און לינקס פון דער געבערמוטער איז פאראן א רעהר וואָס מען רופט אָן מיט דעם נאָמען די פ א ל ל אָ פּ שע טובע, נאָך דעם אנאטאָם וואָס האָט זי צוערשט בעשריבען. יעדע טובע האָט צוויי עפענונגען, איינע אין דער ענטשפּרעכענדער זייט פון דער געבערמוטער און די צווייטע לעבען דעם אייערשטאָק. דורך דער טובע געהען איבער די אייעלעך (אָוואולען) פון דעם אייערשטאָק צו דער געבערמוטער; דערפאר רופט מען זי אויך דער א י י ל י י ט ע ר (פיהרער פון'ם איי); די לענג פון דער טובע איז אין דורכשניט 12 צענטימעטער (5 אינטשעס). די ברייט איז ניט איבעראל גלייך; אין דעם ענגערען אָרט, נאָהענט פון דער געבער־מוטער, איז זי פון 3 ביז 4 מילימעטער דיק; אָבער וואָס ווייטער ווערט זי דיקער, 6 ביז 8 מילימעטער, און זי געהט איבער אין א פערברייטונג, מיט וועלכער זי ענדיגט זיך און וועלכע האָט די פאָרם פון א טרומייט (טראָמפּעט). דיזער עק צייגט אונרעגעלמעסיגע נאָכהענגזעלען וואָס ווערען אָנגערופען פ ר א נ ז ע ן אָדער פ י מ ב ר י ע ן. איינע פון די פראנזען איז געוועהנליך לענגער ווי די אנדערע און דערגרייכט ביז צום אייערשטאָק; זי הייסט די א י י ע ר ־ ש ט אָ ק ־ פ ר א נ ז (פ י מ ב ר י א אָ ו ו א ר י ק א.) די אינעווענינגסטע זייט פון דער טובע איז א פיין, ענג רעהרעל, און

דאָרט וואו עס איז ברייטער, זענען פאראן א סך פאלטען. דער ברייטערער עק עפענט זיך אין דער בויך־העהל, נאָהענט פון'ם אייער־שטאָק; דער שמעלערער עק עפענט זיך אין דער געבערמוטער, אויבען, ביים גרונד פון דיזען אָרגאן, אין דער ענטשפּרעכענדער זייט.

אונטער געוועהנליכע אומשטענדען פעראייניגט זיך דאָס אָוואולום מיט דעם ספּערמאטאָזאָאָן (זאמען־פאָדים) אין דער טובע; דאָס הייסט אז די קאָנצעפּציאָן געשעהט דאָרט. פון די פיעלע אייער וואָס קומען ארויס פון דעם אייער־שטאָק און פון וועלכע מעהרערע ווערען ווארשיינליך פערלוירען אין דער בויך־העהל, געהען מאנכע אריין אין דער טובע; זייער וועג ווערט ערלייכטערט דורך די ציליען, די פיינסטע מיקראָסקאָפּישע „האָרעלעך“, וועלכע בעוועגען זיך און רופען הערפאָר אין דעם שליים פון דער טובע א שטראָם וואָס ריכטעט זיך צו דער געבערמוטער צו. אזוי געהט דאָס אָוואולום אקעגען די זאמען־פעדים וואָס קומען פון אונטען, פון דער

פיג. 12. ביס. — דאָס אריינגעהען פון די זאמען־פעדים אין דעם אָוואולום. — פון אלע זאמען־פעדים געהט אָס ענדע איינס אריין. דאָ הויבט זיך אָן די ענטוויקלונג פון דער מענשליכער פרוכט.

שיידע, און וועלכע געהען דורך דער געבערמוטער ארויף צו די טור־בען, ביז איינס פון זיי בעגעגענט אן אייעלע. ווען דאס ב ע פ ר ו כ־ט ע ט ע א י י געהט אריין אין דער געבערמוטער און זעצט זיך פעסט אויף דער וואנד פון דיזען ארגאן, דאן העבט זיך אן די ש ו ו א נ ג ע ר ש א פ ט.

אבער עס קען טרעפען, דורך א ניט נארמאלען צושטאנד פון דער טובע אדער דורך א טעות פון דער נאטור, אז דאס בעפרוכ־טעטע איי זאל בלייבען אין דער טובע, זיך דארט פעסטזעצען און זיך אנהויבען ענטוויקלען. דאס איז א ט ו ב א ר ע, ע ק ס ט ר א־א ו ט ע ר י נ ע א ד ע ר ע ק ט א פ י ש ע ש ו ו א נ ג ע ר־ש א פ ט. דאס געשעהט פערהעלטניסמעסיג זעלטען און עס איז א געפעהרליכער צושטאנד פאר דער פרוי.

די שיידע.

די שיידע איז א פלאכע רעהר, מיט מוסקולעזע וואנד, פון אינעווייניג בעדעקט מיט א שליים־הויט, דאס הייסט א הויט וואס גיט ארויס שליים; זי איז אונגעפעהר 3 אינטשעס 7½ צענטימעטער) לאנג; אונטען הויבט זי זיך אן ביי דעם שפאלט צווישען די קליינע ליפען און בעגרענעצט זיך אויבען מיט דער גע־בערמוטער, מיט וועלכער זי איז פערבונדען, א ביסעל העכער פון דער אונטערשטער עפענונג פון דער געבערמוטער, אויף אזא'ן אופן אז דער אונטערשטער חלק פון דעם געבערמוטער־האלז שטעקט ארויס אין דער שיידע, אם גרונד פון וועלכען דער אונטערזוכענדער פינגער קען איהם פיהלען. (מיר וויסען פון ערפאהרונג אז די מעהרסטע אונוויסענדע פרויען פערוועקסלען די שיידע מיט דער געבערמוטער; איהר זעהט אלזא אז דאס זענען צוויי פערשיעדענע ארגאנען.) די אונטערשטע עפענונג פון דער שיידע איז געוועהנליך ענגער ווי דער שיידען־ קאנאל און ביי דער יונגפרוי איז זי נאך פערענגערט דורך א רינגפערמיגע פערלענגערונג פון דער שליימהויט, וועלכע הייסט דאס ה י מ ע ן ; דאס הימען קען זיין פערשידען דיק און די עפענונג וואס עס לאזט איבער אין דער מיט אלס אן איינגאנג אין דער שיידע, קען זיין פערשידען גרויס. עס איז מעהרסטענס נור אזוי פיעל אפען ווי פיעל ס'איז נויטיג וועגען דעם מאנאטליכען בלוט־

אויספלוס. אָבער זעהר אָפט איז די עפענונג גרעסער פון געבורט אויס, אזוי אז ביים ערשטען געשלעכטס־פערקעהר מוז דאָס הימען נישט תמיד צעריסען ווערען און בלוטען, ווי מאנכע גלויבען. דאָרט וואו דאָס געשעהט, דאָס הייסט אין די מעהרצאָהל פעלע, איז די בלוטונג א זעהר קליינע, — עטליכע טראָפּען בלוט. זעהר זעלטען איז עס צו הארט און מוז איינגעשניטען ווערען איידער דער קאָיטוס זאל קענען שטאטפינדען.

נאָך דער ענטבינדונג פון א קינד, בלייבט דער איינגאנג אין דער שיידע ברייטער ווי ער איז פריהער געווען און א גרויסער טייל פון דעם הימען ווערט פערווישט. — די אינעווייניגסטע שליים־הויט פון דער שיידע צייגט מעהרערע רונצלען אָדער פאלטען, וועל־כע מאכען אז זי זאָל ניט זיין גלאַט, אָבער דער גרעסטער טייל פון דיזע פאלטען ווערט פערווישט דורך די ענטבינדינגען. — די שיידע ליגט צווישען פאָלגענדע אָרגאַנען: די אורין בלאָז, פאָרענט, אויבען; דער אונטערשטער טייל פון די אורעטערען אָדער די קאנאלען וואָס פיהרען דעם אורין פון די ניערען צו דער בלאָז; פאָרענט, די אורעטרא, דער קאנאל וואָס פיהרט דעם אורין פון דער בלאָז ארויס נאָך דרויסען, און פון וועלכער די שיידע איז אָבגעטיילט דורך א געדעכטעס געוועבע; דאָס רעקטום אָדער דער מאסטדארם, ריק־ווערטס; מעהרערע מוסקלען פון'ם בעקען.

די דרויסענדיגע ווייבליכע געשלעכטס־טיילען.

די ליפּען זענען הויט־פאלטען וואָס בעדעקען און בעשי־צען דעם איינגאנג אין דער שיידע. די גרויסע ליפּען זענען צוויי לאנגע, דיקע פאלטען, וועלכע הויבען זיך אָן פון דעם זאָגענאנטען וועענוסבערג, דאָס הייסט פון דעם בעהאארטען דרייעקיגען טייל פון דעם אונטערשטען חלק פון דער בויך־אויבער־פלעכע, און געהען נאָך ריקווערטס זיך פערלירענדיג אין דער איבּ־ריגער הויט; זיי זענען, אין זייער אויסערליכער אויבערפלעכע, בע־דעקט מיט מעהר אָדער ווייניגער שיטערע האָר. צווישען זיי ליגען די קליינע ליפּען, וועלכע בעשטעהען פון א דעליקאטערע הויט און זענען אין גאַנצען פערדעקט פון די גרויסע ליפּען. נאָך פאָ־רענט, צוטיילט זיך יעדע פון די קליינע ליפּען אין צוויי קליינע פאל־

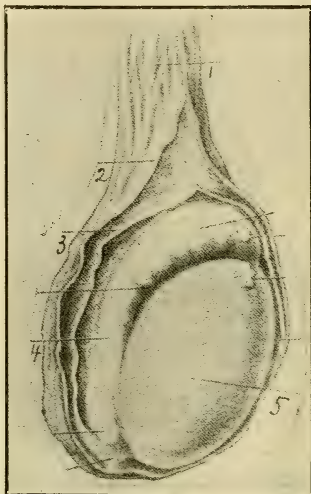
טען וועלכע געהען איבער אין דיזעלבע פאלטען פון דער אנדערער זייט און לאָזען איבער צווישען זיך אַן אָרט וועלכער ענטהאלט דעם קליטאָריס (דייטש: קיטצלער). דער קליטאָריס איז א קליין אָרגאן וועלכעס איז אונגעפעהר אזוי צוזאמענגעזעצט ווי דער פעניס (דאָס גליד) ביים מאן, אזוי אז ביי אויפרעגונג קען דער קליטאָריס שטייף ווערען (איהר וועט דאָס בעסער פער־שטעהען ווען איהר וועט לעזען די אַנאַטאָמי פון׳ם פענים). — דער פלאַץ צווישען די קליינע ליפען הייסט דער איינגאַנג אָדער דער וועסטיבול; דאָרט געפינט זיך צוערשט די עפענונג פון דער אורעטרא, דאָס הייסט די קליינע עפענונג דורך וועלכער דער אורין קומט ארויס, און אונטען, דאָס הימען און די עפענונג צו דער שיידע. דאָרט זענען אויך פאראַן די פיינע עפענונגען פון געוויסע דריזען וואָס גיבען ארויס א פליסיגקייט. אלזא פון אויבען נאָך אונטען קומט צוערשט דער קליטאָריס, דאַן די אורעטראל־עפענונג און דאַן די שייד־עפענונג. דאָס מוז בעטאָנט ווערען ווייל פיעלע זענען נישט קלאָר איבער דער לאגע פון דיזע טיילען. — אלע דרויסענדיגע ווייב־ליכע געשלעכטס־אָרגאנען אין איינעם הייסען די וואולווא. — ווען די פרוי שטעהט גלייך, זעהט מען מעהרסטענס בלויז דעם ווענוס־בערג.

די גרויסע ליפען ענטשפרעכען דעם סקראָטום (האָדען־זאק) און דער קליטאָריס ענטשפרעכט דעם פענים פון׳ם מאן, ווי מיר וועלען זעהען אין די ווייטערע קאפיטלען.

די טעסטיקלען (האָדען).

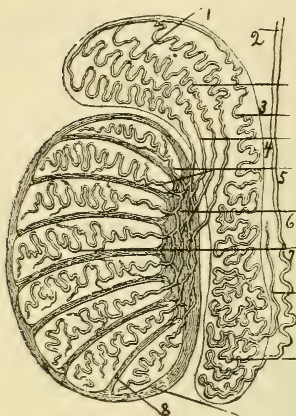
די טעסטיקלען זענען די וויכטיגסטע פון די מענ־ליכע געשלעכטס־אָרגאנען; זיי געבען דעם מאַן זיין מענ־ליכען כאראַקטער, אזוי ווי די אייערשטעק זענען פעראַנט־וואָרטליך פאר די ווייבליכקייט פון דער פרוי. די טעסטיקלען פראָ־דוצירען די זאמען פעדים (ספערמאטאָזאָען). זיי זענען רונדע, לענג־ליכע אָרגאנען וואָס העגגען אין סקראָטום (האָדען־זאק) אויף אזא׳ן אופן אז דער לינקער איז נידריגער ווי דער רעכטער, דאָס הייסט זיי ווייכען זיך איינער

דעם אַנדערען אויס, כדי זיי זאָלען ליגען בעקוועמער. (דאָס איז וויכ־
טיג צו בעטאָנען, ווייל א סך יונגע לייט געהען צום דאָקטאָר זיך

פיג. 13. — דער רעכטער טעס־טיקעל געזעהען פון פאָרענט; די היטלעך וואָס וויקלען איהם איין זענען איינגעשניטען און אַוועקגע־צויגען אין אַ זייט.

1, אונטערשטעס ענדע פון'ם ספּערמאַטישען שטראַנג. 4, נעבען־האָדען. 5, טעסטיקעל.

פיג. 14. — אַ פערוינפאַכטעס בילד פון די הויפּט־טיילען פון דעם האָדען און נעבען־האָדען. — 1, 3, געוואונדענע זאַמען־קאַנאַלען אין נעבען־האָדען און האָדען. 2, דוקטוס דעפערענס. 4, 5, גלייכע זאַמען־קאַנאַלען אין נעבען־האָדען און האָדען. 6, נעץ. 7, געוואונדענע זאַמען־רעהרלעך אין האָדען. 8, אבטיילונגס־ווענטעל.

בעהאנדלען, דענקענדיג אז דיזע איינריכטונג איז א קראנקהייט!)
יעדער איז 4 ביז 4.5 צענטימעטער (1½ ביז 1¾ אינטש) לאנג, 2.5
צענטימעטער ברייט און 2 צענטימעטער דיק. — דער האָדען איז
איינגעטיילט אין 150 ביז 200 אָבטיילונגען, אין וועלכע עס געפינט
זיך צו 1, 2 אָדער 3 קליינע ז א מ ע ן ־ ק א נ א ל ע ן וועלכע
זענען לאנג אָבער פערנעמען ניט קיין פיעל פּלאץ ווייל זיי זענען
זעהר געוואונדען; דערפאר רופט מען זיי אויך די ג ע ו ו א ו נ ־

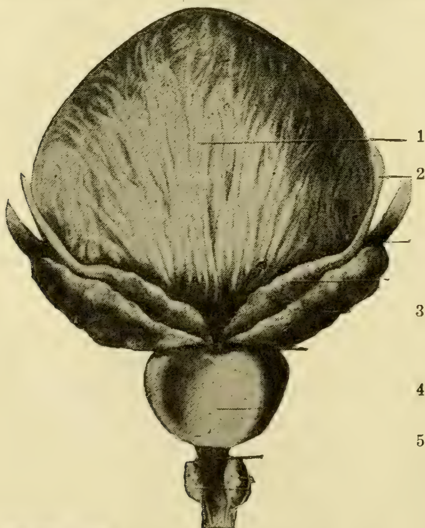
דענע זאמען־רעהרלעך. זיי געהען איבער אין די גלייכע זאמען־רעהרלעך, וועלכע בילדען, ביים איינגאנג אין האָדען א נעץ, פון וועלכען עס קומען ענדליך ארויס די גרעסערע רעהרלעך וואָס פיהרען דעם זאמען, נאָך מעהרערע דרעהונגען און ווינדונגען, אין דעם אָבליטענדען קאַנאַל, דעם דוקטוס דעפערענס. — די זאמען־פעדים ווערען געבילדעט אין די געוואונדענע זאמען־רעהרלעך, זיי ענטוויקלען זיך פון וואנד־צעלען פון דיזע רעהרלעך, ביי וועלכער געלעגענהייט דיזע מאכען דורך א קאָמפּליצירטע פערענדערונג. — די זאמען־קאנאלען, נאָכדעם ווי זיי קומען ארויס פון דעם אויבען־דערמאָנטען „נעץ“, זענען נישט מעהר אין דעם אייגענטליכען טעסטיקעל, נור זיי בילדען א לענגליך אָרגאן וואָס ווערט אָנגערופען דער נעבען־האָדען אָדער עפּידידימיס. דער נעבען־האָדען ליגט אויף דעם ריקווערטיגען טייל פון׳ם האָדען און איז דיקער אויבען און שמעלער אונטען. דער אונטערשטער, שמע־לערער טייל געהט איבער אין דעם פריהער־דערמאָנטען דוקטוס דעפערענס (אָבלייטענדער קאנאל). — די טעסטיקלען ענטוויקלען זיך אין דער בויכהעהל, אָבער פאר דער געבורט פון׳ם מענליכען קינד, געהען זיי ארויס פון דער בויכהעהל, דורך צוויי קאנאלען וואָס געפינען זיך אונטער דער הויט אין דעם אונטערשטען חלק פון׳ם בויך, און בעזעצען זיך אין סקראָטום. אין זיין אראָבגאנג נעמט יע־דער האָדען מיט אלעם וואָס איז געוועזען אין פערבינדונג מיט איהם אין דער בויכהעהל; דאָס בילדעט א שטראנג אויף וועלכען דער האָ־דען הענגט; ער הייסט דער זאמען־שטראנג. אין איהם זענען פאראן די בלוט־געפעסען, די נערוועז וואָס דיענען דעם טעס־טיקעל, דער אָבלייטענדער זאמען־קאנאל, די הייטלעך וואָס הילען זיי אלע איין און זאָגאר א פיין שטיקעל מוסקעל־פעדים. אָט די עפע־נונגען אין דער בויכהעהל, דורך וועלכער די טעסטיקלען קומען ארויס און שטייגען ארונטער, זענען אָפּט די ערשטע דורך וועלכע עס ענט־שטעהט א ברוך (הערניע), דאָס הייסט מען ווערט געבריכט.

דער דוקטוס דעפערענס איז א צימליך געוואונ־דענער קאנאל, וועלכענס גאנצע לענג איז 45 צענטימעטער (18 אינטשעס) און וועלכער געהט ארויף דורך דעם זאמען־שטראנג אין

דער בויכהעהל און געהט אריין אין דעם ז אַ מ ע ן ־ בל ע ז ע ל, וועלכעס איז פון איהם געבילדעט געוואָרען. דער דוקטוס דעפערענס פיהרט אַלזאָ די זאַמען־פעדים צו דעם זאַמען־בלעזעל, וועלכעס דיענט אלס א מין רעזערוועאָרט וואו די זאמען־פעדים האלטען זיך אויף ביז זיי דארפען ארויסגעהען. עס זענען פאראן צוויי טעסטיקלען, צוויי נעבען־האָדען, צוויי אָבלייטענדע זאמען־קאנאלען און צוויי זאמען־בלעזלעך, איינס פון יעדען רעכטס און איינס לינקס.

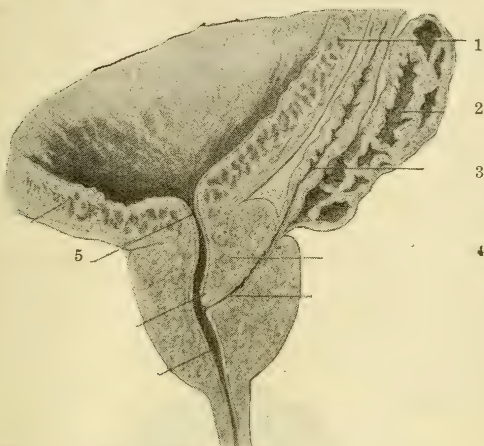
די פראָסטאַטאַ.

די פראָסטאַטאַ איז אַ פערהעלטניסמעסיג גרויסע דריזע וואָס פראָדוצירט אַ פליסיגקייט וועלכע איז נויטיג פאַר דעם מענליכען געשלעכטס־אַפּאראַט. איהר פאָרם איז קאָניש, די שפּיץ זייענדיג געריכטעט נאָך אונטען און דער ברייטער גרונד

פיג. 15. — 1, בלאָז ; 2, זאַמען קאַנאַל (וואָס דעפערענס) ; 3, זאַמען־בלעזעל ; 4, פראָסטאַטאַ ; 5, אורעטראַ. (אַלעס געזעהען פון ריקווערטס.)

צו דער אונטערשטער אויבערפלעכע און דער אורין־בלאָז. זי איז מעהר הארט ווי ווייך. זי וועגט עפּיס ווענינגער ווי אַן אונץ (ארום 25 גראם)

פיג. 16. — 1, בלאָ, , 2, זאַמען־בלעזעל ; 3, זאַמען־
־קאַנאַל ; 4, פּראָסטאַטאַ ; 5, אורעטרא. (א שניט אין
די אָרגאַנען, פון דער זייט.)

און ווערט פערגרעסערט ביי זקנים אפילו אין נאָרמאלען צושטאנד. זי ווערט דורכגעדרונגען פון דעם אורין־קאנאל (אורעטרא), וועלכער קומט פון דער בלאָז און מוז דורכגעהען דורך דער פּראָסטאַטאַ. פון ריקווערטס איז די פּראָסטאַטאַ אין בעריהרונג מיט די זאמען־בלעז־לעך און מיט דעם רעקטום. זי בעשטעהט פון צוויי מינים געוועבע: דריזען־געוועבע און מוסקעל־געוועבע. דאָס דריזען־געוועבע ענט־האלט צעלען וואָס פּאָרבערייטען די פּראָסטאַטאַ־פליסיגקייט, וועלכע איז אַ גרויע, טריבע פליסיגקייט, וואָס געהט אַרויס פון דער פּראָס־טאַטאַ אין דער אורעטרא דורך קליינע רעהרלעך. דער מוסקעל האָט אלס צוועק ארויסצופּרעסען די פליסיגקייט אין דעם אויגענבליק ווען דער זאמען קומט אַרויס, ביים ענדע פון דעם געשלעכטס־פערקעהר, אזוי אַז דיזע פליסיגקייט מישט זיך אויס מיט דער פליסיגקייט פון אנדערע דריזען וואָס געפינען זיך אין די געשלעכטס־אָרגאנען ווי אויך מיט די זאַמען, מיט דער ספּערמא, וועלכע קומען פון די זא־

מען־בלעזלעך. — ווען מען וויל אונטערזוכען די פּראָסטאַטאַ, שטעקט מען אריין אַ פינגער אין רעקטום, דורך וועלכען מען קען זי דורכ־פּיהלען. מען קען זיך דאן געבען רעכענשאפט צו זי איז נאָרמאַל אָדער נישט אין איהר גרויס און איהר הארטקייט אָדער קאָנסיסטענץ. ווען מען רייבט זי אביסעל, לאָזט זי ארויס איהר פליסיגקייט, וועל־כע רינט נאטירליך ארויס דורך דער דרויסענדיגער עפענונג פון דער אורעטרא. דאָס איז נאָרמאַל. כדי צו וויסען אויב די פליסינגקייט איז נאָרמאַל, אויב מען האַלט עס פאַר נויטיג, דאַרף מען זי אונטערזוּ־כען. אָבער מעהרערע דר. זויגמאנס רייבען די פּראָכטאַטאַ ביי זייערע פּאציענטען דורך דעם רעקטום און ערקלערען די אונוויסענדע יונגע לייט אז דאָס ארויסקומען פון דער פליסיגקייט איז א סמן פון קראנקהייט פון דער פּראָסטאַטאַ. דאָס איז א ליגען און א שווינדעל.

א חוץ דער פּראָסטאַטאַ און נידריגער פון איהר זענען נאָך פּאַראַן צוויי קליינע דריזען, די ק ו י פּ ע ר ׳ ש ע ד ר י ז ע ן, וואָס גיסען אויך אריין זייער פליסיגקייט אין דער אורעטרא. מען דענקט אז אלע די נעבען־פליסיגקייטען וואָס שטאמען פון די דריזען העלפען דעם זאמען שנעלער ארויסצוקומען און אפשר רייצען זיי אויף די זאמען־פעדים, אז דיזע זאָלען זיך בעסער בעוועגען, — אָבער אויף זיכער ווייסט מען דאָס נישט.

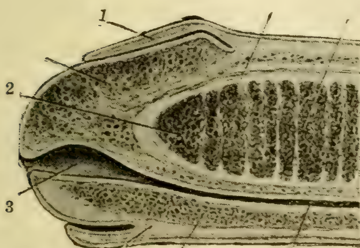
דער פּענים.

דער פּענים, דאָס מענליכע גליד האָט אַלס צוועק שטייף צו ווערען, כדי לייכטער אויסצוגיסען דעם זאמען, די ספּערמא, אין דער פרוי׳ס שיידע, וועלכער אקט פיהרט צו בעפרוכטונג. דער פּענים איז נישט נור פערשידען אין לענג ביי יעדען פערשידענעם אַל־טער, נור אויך פון איין מאַן צום אנדערען. ביים ענדע פון דעם קער־פּער פון׳ם פּענים געפינט זיך דער קאָנישער טייל וואָס מען רופט „ד י א י י כ ע ל“, נאָך דעם נאָמען פון דער פרוכט פון דעם אייכענ־בוים, מיט וועלכער זי איז עהנליך. די אייכעל איז בעדעקט מיט דער פ אָ ר ה ו י ט, א מין הויט־פּאַלטע וואָס קען צוריקגעשאָבען ווערען כדי די אייכעל צו לאָזען פריי, וועלכעס געשעהט פון זיך אַליין ביים פערקעהר, ווען דאָס גליד ווערט שטייף. ביי בעשניטענע, ביי רע־

ליגיעזע אידען און מאהאָמעדאנער, איז די פארהויט נישט פאראן, זייענדיג אוועקגעשניטען ביי דער רעליגיעזער אָפעראציאָן פון מילה. — דער פענים בעשטעהט הויפטזעכליך פון דריי לאנגע צילינדרען פון א מין געוועבע וואָס קען שטייף ווערען, דאָס הייסט ע ר ע ק ־ ט י ל ע ס געוועבע: צוויי דיקערע אויבען, און איין צילינדער וואָס איז דינער, אונטען. זיי הייסען די ש ו ו ע ל ־ ק ע ר פ ע ר.

פיג. 18. — אַ שניט דורך דער מיטע פון דעם פענים. די דונקעלערע טיילען זע־נען די דריי שוועל־קער־פער. אין דער מיטע פון דעם אונטערשטען, קלענע־רען שוועל־קערפער זעהט מען די אורעטראַ.

פיג. 17. — אַ שניט דורך דעם פע־נים, פון אויבען נאָך אונטען; דער פאָדערשטער טייל. 1, פאָרהויט; 2, שוועל־קערפער; 3, עפענונג פון דער אורעטראַ.

(די לעצטע 6 אנאטאָמישע פיגורען זענען גענומען פון פיערסאָל'ס אַנאַטאָמי.)

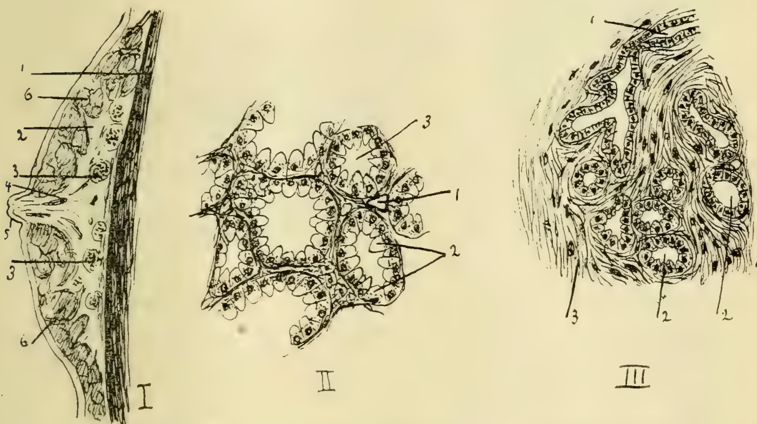
צווישען די צוויי אויבערשטע און דעם אונטערשטען שוועלקערפער געפינט זיך די אורעטרא. די שוועלקערפער זענען איינגעוויקעלט אין הייטלעך, וועלכע ענטהאלטען די בלוטגעפעסען און די נערוועז פון דעם אָרגאן. די שוועלקערפער זעהען אויס ווי שוואָמען און ענט־האלטען העהלען אין וועלכע דאָס בלוט קומט אריין פון די בלוט־געפעסען. ווען די העהלען ווערען אָנגעפילט מיט בלוט, ווערט דאָס גליד שטייף; דאָס שטייף ווערען הייסט ע ר ע ק צ י אָ ן. די געשלעכטליכע אויפרעגונג רייצט די נערוועז וואָס געהען צו די גע־שלעכטס־אָרגאנען; איינער פון די ווירקונגען פון דיזער רייצונג איז די רייצונג פון די נערוועז פון בלוט־געפעסען, דאָס הייסט די אָדערען, פון'ם גליד. די פאָלגען דערפון איז אז די אָדערען עפענען זיך, גיסען אריין בלוט אין די העהלען פון די שוועל־קערפער און פי־

לען זיי אָן, אַזוי אַז דאָס גליד ווערט שטייף. ווען די אויפרעגונג איז פאַראיבער, ווערען די שוועלקערפער צוריק אויסגעפּרעסט און דאָס גליד ווערט ווידער ווייך. ביי דער פרוי איז אויך פאַראַן אַ קליין אָרגאַן וואָס ענטהאלט שוועלקערפּער־געוועבע און ווערט שטייף ביי אויפרעגונג; דאָס איז דער ק ל י ט אָ ר י ס. — די אורעטרא געהט דורך די גאַנצע לענג פון׳ם פּעניס און עפענט זיך ביים שפּיץ פון דעם אייבעל. אין דער וואַנד פון דער אורעטרא זענען פאַראַן אַ סך קליינע דריזלעך וואָס גיסען אַריין זייער פליסיגקייט און דעם קאַ־נאַל. די בעשרייבונג פון דער אורעטרא געהערט ניט אַהער, נור צו דער אַנאַטאָמי פון אַלע אורין־אָרגאַנען.

די בריסט אָדער מילך־דריזען.

די בריסט זענען דריזען־אָרגאַנען וואָס געפינען זיך אונטער דער הויט פון דער ברוסט־געגענד. זיי זענען פאַראַן ביי מאַן און פרוי, אָבער ענטוויקלען זיך פאָלשטענדיג בלויז ביי דער פרוי. ביי זויגענדע פרויען ווערען זיי אַ סך גרעסער ווי אין זייער געוועהנליכען צו־שטאַנד. אַזוי ווי אַלע ד ר י ז ע ן, דאָס הייסט אָרגאַנען וואָס פּראָ־דוצירען אַ פליסיגקייט אין קערפּער, געבען די בריסט אַ שפּעצי־עלע פליסיגקייט, די מ י ל ך, וועלכע ווערט אַרויסגעפיהרט דורך געוויסע קאַנאַלען, וואָס עפענען זיך אויף דער ב ר ו ס ט־ו ו אַ ר צ ע. דיזע ליגט אין אַ מין קרייז פון דונקעלער הויט. אַ גוט ענטוויקעלטע דריזע ענטהאַלט אַרום 20 אָבטיילונגען וואָס מען רופט ל אַ פּ ע ן און יעדער לאַפּען האָט אַ קאַנאַל. די קאַנאַלען קומען אַרויס פון אַ פערצווייגונג פון רעהרלעך און פאַר דער וואַרצע פערברייטען זיי זיך אין אַ מין זעקעלעך, נאָך וועלכע זיי ווערען ווידער ענג אין דער וואַרצע. זייער עפענונג אין דער וואַרצע איז ווניגער ווי אַ האַלבער מילימעטער ברייט. די דריזע בעשטעהט פון רעהרלעך, וועלכע זענען צווישען זיך פערבונדען דורך בינדע־געוועבע; די צעלען פון די רעהרלעך זענען שפּעציעלע מילך־צעלען, אין וועלכע עס ענטשטעהט, אין יעדער, אַ מילך־טראָפּען. דיזער איז נישט מעהר ווי אַ פיינער פעטט־טראָפּען. די פעטט־טראָפּען הויבען זיך אָן צו בילדען אין דער צווייטער העלפט פון דער שוואַנגערשאַפט. אָבער די פליסיגקייט וואָס בילדעט זיך אין די בריסט אין דער

שוואנגערשאפט־צייט איז נאָך קיין אמת׳ע מילך, זי איז וואסעריג, ענטהאלט בלויז ווייניגע פעטט־טראָפּען און הייסט ק אָ ל אָ ס ־ ט ר ו ם. ערשט שפּעטער, נאָך דער ענטבינדונג, קומען אלע מילך־טראָפּען, אלע פעטט־טראָפּען ארויס און פון זיי בעשטעהט די מילך. כעמיש איז די מילך צוזאמען־געזעצט פון וואסער, קאַזעין (דער הויפּט־בעשטאַנדטייל פון קעז) אלבומין (איי־ווייס־שטאָף), פעטט, צוקער, מינעראלען.

פיג. 19, 20, 21. — 1, אַ שניט דורך די ברוסט, פון דער זייט. 1, מוסקעל, אונטער דער ברוסט, 2 בינדעגעוועבע, 3 מילך־דריזלעך, 4, מילך־רעהרלעך, 5 ברוסט־וואַרצע.

2. אַ מיקראָסקאָפּישע בילד פון אַ שטיק מילך־דריזעל, 1, פיינע בלוט־אָדער, צווישען די מילך־רעהרלעך, 2, מילך־צעלען מיט די פעטט־טראָפּען, 3, מילך־רעהרלעך.

3. אַ מיקראָסקאָפּיש בילד פון אַ שטיק מילך־דריזעל, ווען קיין מילך ווערט נישט פּראָדוצירט. 1, אויספיהרונגס־קאַנאַל, 2, מילך־רעהרלעך, 3, בינדע־געוועבע.

ביים נייגעבוירענעם קינד זענען די ברוסט־דריזען גלייך ענטוויקעלט ביי ביידע געשלעכטער; אין דער געשלעכטליכער רייפע־צייט (פּ ו ב ע ר ט ע ט) וואַקסען זיי און די רעהרלעך פערמעהרען זיך אי ביי אינגלעך אי ביי מיידלעך, אָבער ביי מיידלעך בע־

דייטענד מעהר. אם שטארקסטען וואקסען די דריזען־בלעזלעך און רעהרלעך אין דער שוואנגערשאפט. נאָך יעדער פעריאָדע פון זויגען פערשווינדען די דריזען־בלעזלעך און נאָך דעם ווי די פרוי פערלירט איהר רעגעל (אין ק ל י מ א ק ט ע ר י ו ם) פערשווינדען די דריזען־בלעזלעך פאָלשטענדיג, אזוי אז עס בלייבט נישט מעהר איבריג ווי א מאסע בינדרע־געוועבע און מעהר אָדער ווייניגער פון דעם שמאלץ וואָס איז אימער געווען אין דער ברוסט־דריזע. ביים מאן בלייבט נאָך דער פובערטעט־צייט עפּיס איבריג פון דעם רעהרען־נעץ און נור זעהר זעלטען ענטוויקעלט זיך דעם מאן'ס ברוסט־דריזע ביז צו דער מעגליכקייט פון אן אמת'ער אויסשיידונג (סעקרעציאָן) פון מילך.

עס קען זיך טרעפען אז א פרוי זאָל האָבען מעהר ווי צוויי מילך־דריזען און זיי זאָלען זיך געפינען אין פערשידענע טיילען פון'ם קערפּער, אָבער דאָס איז זעלטען.

יעדעס קינד וואָס קומט אויף דער וועלט דאַרף ווערען געווינשט און געליעבט פון פריהער. — דר. סאַליבי. (דאָס הייסט אַז מען ווינשט עס ניט, דאַרף מען עס ניט האָבען.)

אַ גלח מיט אַ גאָנאָרעע, ווילענדיג אָבנאַרען דעם דאָקטאָר, קומט אריין אין קאָנסולטאַציאָנס־צימער מיט דיזע ווערטער :

— דאָקטאָר, קען מען זיך ניט אָנשטעקען מיט אַ טריפער אין אַן אָבטרעט ?

— ס'איז אַ זעהר אונבעקוועם פלאַץ וועגען אַזאַ זאַך, ענטפערט דער דאָקטאָר.

אויף אַ קאָנגרעס וועגען געשלעכטס־לעבען, אין בערלין, אין 1896, האָט אַנאַ ביבער — בעהם, אויסגעשריגען : „איהר דענקט אַז עס איז אַ פערברעכען צו נעמען דאָס לעבען פון אַ מענשען ? נו, איך זאָג אייך אַז ג ע ב ע ן דאָס לעבען אַ מענשען קען אַמאָל זיין אַ פיעל שענדליכער פערברעכען !

מען געפינט מעהר מפיל־קינדער אין די קאַנאַלען פון די רייכע גע־גענדען פון דער שטאָדט, ווי אין די אָרימע.

דאס נאָרמאַלע געשלעכטס־לעבען

ס'איז תמיד שווער גענוי צו בעגרענעצען דאָס נאָרמאַלע פון דעם נישט נאָרמאַלען. און וועגן געשלעכטס־לעבען איז דאָס נאָך שווערער. אָבער טראָצדעם קענען מיר אין אַלגעמיין בעטראַכטען פאַר נאָרמאַל דאָס געשלעכטס־לעבען פון די מעהרסטע פערהייראַטעטע מענשען, אָדער פון די וואָס לעבען אַ לענגערע צייט מיט איין און דערזעלבער פרוי אָדער מיט איין און דעמזעלבען מאַן, אויב זייער פאָרם פון געשלעכטליכען פערקעהר פערורזאַכט זיי קיין פיזישען און קיין מאָראַלישען שאַדען.

דער צוועק פון דעם געשלעכטליכען פערקעהר איז צו פערמעהרען דעם מין. אָבער די נאַטור האָט ארומגערינגעלט דיזען פערקעהר מיט אַלערליי אַנגענעהמע און פערגניגונגס־פולע געפיהלען און אַקטען, ווי עס ווייזט אויס, כדי מען זאָל איהם נישט פערנאַכלעסיגען. אַלע דיזע אַקטען און געפיהלען זענען אַ טייל פון דעם געשלעכטס־פערקעהר ; זיי זענען קיינע נארישקייטען ; זיי זענען וויכטיג און זאָגאַר נויטיג. דער פערליעבטער בליק, דאָס שמייכעלהאַפטע וואָרט, דער ליעבעס־בריעף, דער האַנד־דרוק, דאָס געשפרעך, דער ציטער ביי דער בעגעגנונג, דער קוש, דער קאָנטאַקט פון די קערפּערס, — דאָס אַלעס, ווען עס קומט פאָר צווישען מאַן און פרוי מיט אַן אונבעשטימטען אָדער בעשטימטען וואונש זיך צופריעדענצושטעלען געשלעכטליך, געהערט צום געשלעכטס־פערקעהר, כאָטש ס'איז נאָך אָפט זעהר ווייט דערפון. דער פערקעהר צווישען די סעקסואַל־אָרגאַנען דאַרף בעטראַכט ווערען אַלס דער סוף־אַקט פון דעם גאַנצען געשלעכטס־פערקעהר. פון דעם קען מען איינזעהען אַז פון אַ פערקעהר בלויז פון די געשלעכטס־אָרגאַנען, אָהן קיין שום טיילנאַמע פון דעם איבריגען קערפּער, אָדער אָהן קיין טיילנאַמע פון דעם גייסט, קענען ניט אַרויסקומען קיין גוטע פאָלגען. מען קען זאָגען אַז אָפטמאָל בעהאַלט דער זאָגענאַנטער איינפאַכער פריינדשאַפטס־פערקעהר צווישען מאַן און פרוי, ווען ער בעשטעהט אויסערליך למשל בלויז פון געשפרעכען אָדער לעזען צוזאַמען, אַז ער בעהאַלט אַ געשלעכטליכע צוציהונג, וועלכע איז אַ ניט פאָלשטענדיגער סעקסואַל־פערקעהר.

דאָס געשלעכטס־לעבען הויבט זיך אָן זעהר פריה, מען קען זאָגען ביי דער געבורט פון'ם קינד ; עס פערשטעהט זיך, אין די קינדער־יאָהרען איז עס נור רודימענטער, דאָס הייסט עס זענען פאַראַן בלויז שפּורען דערפון. אָבער דיזע שפּורען, וועלכע זענען שווער צו בעמערקען פאַר דעם אונערפאַהרענען, קענען קינסט־ליך און פאַר דער צייט אויפגעוועקט ווערען דורך אַן אונריכטיגע פיזישע און גייסטיגע ערציהונג און דורך פערשי־דענע דירעקטע און אינדירעקטע רייצונגען. דאָס דאַרף מען פער־מיידען.

אין וואַרעמע געגענדען ווערען די מענשען רייף געשלעכטליך פריהער ווי אין קעלטערע געגענדען, אָבער אין דער בעציהונג איז אויך זעהר פיעל צו פערדאַנקען די מנהגים.

אַ סך מאָל שטעלט מען זיך די פראַגע ווי אָפט ס'איז נאָרמאַל צו האָבען סעקסועלען פערקעהר. דאָס איז פערשידען נאָך די מענ־שען ; וואָס ביי איינינע הייסט נאָרמאַל, קען הייסען ביי אַנדע־רע צו אָפט אָדער צו זעלטען. אָבער מעהרסטענס זענען שלעכטע געוואָינהייטען, קינסטליכע אויפרייצונגען (דורך אַ ניט נאָרמאַל לעבען, דורך צופיעל אָדער רייצענדיג עסען, דורך אַלקאָהאָלישע און אַנדערע אומגעזונדע געטרענקע, דורך צו פיעלע קינסטליכע סעקסועלע רייצונגען), — די אורזאַכען פון צו אָפטען פערקעהר אָדער פון אַ „בעדירפניש" צו האָבען צו פיעל פערקעהר. אַזאַ מין בעדירפניש איז ניט נאָרמאַל, נור עס זעהט אויס נאָרמאַל, ווייל מען האָט זיך דערצו צוגעוואָיהנט, אַזוי ווי אַ שכור דענקט אַז זיין בע־דירפניש צו טרינקען אַ סך איז נאָרמאַל און נאַטירליך. — עס דאַרף מעהרסטענס זיין אַ פּאַוזע פון אַ פּאָר טעג, פון עטליכע טעג אָדער וועניגסטענס פון איין טאָג צווישען איין פערקעהר און דעם צוויי־טען.

אין אַלגעמיין, און אונטער אונזערע אומשטענדען, הייסט עס נאָרמאַל ווען מען האָט פערקעהר צוויי ביז דריי מאָל אין דער וואָך.

עס וואָלט גוט געווען פאַר דעם מאַן צו האָבען פערקעהר ביי 20 יאָהר. אָבער אַזוי ווי אַ ריינער פערקעהר, אָהן אַ געפאַהר פון אָנשטעקונג איז איצט זעלטען מעגליך ביי דעם אַלטער, דורך

די סאָציאַל־עקאָנאָמישע אומשטענדען, דורך די אונמעגליכקייט צו ערנעהרען אַ פאַמיליע, שאַדט עס ניט אויב מען האָט ערשט פער־קעהר נאָך 25 יאָהר און אויב מען האַלט זיך צוריק דערפון ביז דאַמאַלס. נור מען מוז וואָס מעהר פערמיידען אַלע געלעגענהייטען וואָס רעגען אויף געשלעכטליך. גאָר ניט האָבען קיין פערקעהר ביז צו 27—28 יאָהר איז מעהרסטענס ניט שעדליך, נור מאַנכמאָל ווערט מען דערפון אימפּאָטענט. נאָך שפּעטער צו בלייבען אָהן פערקעהר און אויב מען האָט די לוסט דערצו, פערורזאַכט כמעט תמיד אימפּאָטענץ.

ס'איז געזונדער פאַר מאַן און פרוי ניט צו שלאָפען שטענדיג צוזאַמען ; אַ חוץ וואָס ס'איז אין אַלגעמיין ניט היגיעניש, איז עס געשלעכטליך ניט גוט, ווייל מען רייצט זיך דורך דעם אויף צו האָבען צו אָפט פערקעהר.

ביי נאָרמאַלע מענשען איז דאָס סעקסועלע בעדירפניש פאַראַן ביז צום טויט אָדער ביז צון אַ הויכען אַלטער, אָבער עס ווערט שוואַכער און שוואַכער מיט די יאָהרען, אָנגעפאַנגען פון זעכציג יאָהר אונגעפעהר. זוכען דאָס דאָזיגע בעדירפנייס קינסטליך אַרויס־צורופען אין דעם אַלטער, איז אַ פעהלער, ווייל דאָס איז אומ־געזונד.

קורצע בעמערקונגען וועגען ליעבע און געשלעכטס־לעבען

ליעבע איז אַ נעץ וואָס די נאַטור שפּרייט אויס כדי צו פער־מעהרען דעם מין מענש. (ביי חיות עקזיסטירט אויך ליעבע). נור די פּאָלשטענדיגע ליעבע איז די אמת'ע ליעבע. די אמת'ע ליעבע האָט נישט קיין העכערע און נישט קיין נידריגערע טיילען. אַלעס איז הויך און גרויסאַרטיג. דאָרט וואו ס'איז פאַראַן בלויז די געשלעכטליכע צוציהונג, איז עס נישט קיין דויערענדע ליעבע ; ריכטיגער געזאָגט, ס'איז ניט קיין ליעבע, כאָטש מען קען זיך פאָרשטעלען אַז מען זאָל קענען אויסלעבען אַ גאַנץ לעבען אָהן אייגענטליכער ליעבע. פערקעהרט, דאָרט וואו ס'איז נישטאָ קיין געשלעכטליכע צוציהונג, נור בלויז אַ מין סענטימענטאַלע ליע־

בע, אויב דאָס איז מעגליך, — וועט זי אויך נישט לאַנג דויערען. די ערפאַהרונג לערענט אונז אַז די גרונדלאַגע פון דער אידעאַלס־טער ליעבע, איז דער געשלעכטליכער פערקעהר; דאָרט וואו מען פאַסט זיך ניט צו געשלעכטליך, קען קיין דויערהאַפטע ליעבע ניט זיין. די גרעסטע צאָהל פעלע פון גט זענען צו פער־דאַנקען אַזאַ מאַנגעל אַן געשלעכטליכער צופּאַסונג, מעהרסטענס דעם פאַקט וואָס איינער אָדער ביידע ווערען ניט צופרידען גע־שטעלט סעקסועל אָדער וואָס איינער אָדער ביידע פערלאַנגען צו־פיעל פערקעהר. די שיידונג איז אָפט אַ פאָלגע פון נישט פער־שטעהען וואָס ליעבע איז; דאָס פּאָרעל, אָדער איינער פון זיי, האָט זיך אָבגענאַרט אין זיינע געפיהלען און האָט געדענקט אַז דיזע געפיהלען זענען געוועזען אמת'ע ליעבע, כאָטש עס איז בלויז געוועזען אַ שטרויען פייער.

פאָלשטענדיגע און אמת'ע ליעבע איז: די ליעבע פון דער נשמה, די ליעבע פון'ם קערפּער, פריינדשאַפט צווישען ביידע גע־שלעכטער, שותפות צו קעמפּפען און צו ליידען צוזאַמען, אַ געוויסע פעריינינונג פון אידעען און פון געשמאַק, כאָטש די טעמפּעראַמענ־טען מוזען ניט זיין עהנליך.

דאָס אידעאַל איז אַז ליעבע זאָל זיין דער איינציגער מאָטיוו פאַר אַ פאַמיליען־לעבען. אָבער אַ סך מאָל ווערט די הייראַט גע־בויט אויף אַ גאַנץ אַנדערער גרונדלאַגע ווי ליעבע, — שפּעציעל צווישען ציוויליזירטע מענשען. אָפט, ווען מען הייראַט, זאָגט מען: די ליעבע וועט שוין קומען שפּעטער. דאָס איז זעלטען אמת: אומגליקליכע טעג קומען שפּעטער! וויפיעל מאָל איז דאָס פאַמיליען־לעבען נישט מעהר ווי אַן אַנדערע פאָרם פון פּראָס־טיטוציאָן! צום ביישפּיעל, ווען מען האָט חתונה: צוליעב געלד; צוליעב כבוד; נישט צו דאַרפען אַרבייטען; צו קריגען אַ פרוי בלויז אַלס אַן ערזאַץ פאַר דער פּראָסטיטואירטער; צו לעבען בעקוועמער; צוליעב דער עפענטליכער מיינונג; צוליעב די עלטערען; געצוואונגענערהייט (אַנדערע פּראָסטיטואירען אייך).

אין פריסען זענען פון 1884 ביז 1892 געוועזען 16 פּראָ טויי־זענד גט'ען; אין די פעריינינגטע שטאַאַטען, אין דערזעלבער צייט, 15 פּראָצענט. דאָס זענען געזעצליכע, בעקאַנטע שיידונגען. וויי־פיעל לעבען געשיידען, כאָטש נישט אויף אַ געזעצליכען אופן!

און וויפיעל זענען אומגליקליך לעבענדיג צוזאַמען, נישט קענענדיג זיך שיידען! ביי זעהר פיעלע פאַמיליען איז דאָס פערהייראטעטע לעבען אַן אונונטערבראָכענע מלחמה. דאָס איז אויך דער פאַל ביי אַ סך ראַדיקאַלען און מעהרסטענס דעריבער ווייל די מענער זע־נען דעספאָטיש, ווייל זיי זענען נישט בעפרייט פון די פאָרורטיילע וואָס בעהערשען די מעהרסטע מענשען. זיי האָבען געביטען די אויסערליכע פאָרם פון דער הייראט, אָבער זייער פאַמיליען־לעבען איז דאָסזעלבע ווי ביי אנדערע, איז אונפערענדערט. עס זענען דאָ איינינגע אויסנאַמען.

אַנדערע אורזאַכען פאַר גט'ען זיך, זענען: צו פיעלע קינ־דער; קיינע קינדער; געשלעכטס־קראַנקהייטען; צו גרויסע אונטערשידען פון די יאָהרען; אָרעמקייט; שלעכטע געוואָינ־הייטען, ווי טרינקען און אַזוי ווייטער; אונטרייהייט צום מאַן אָדער צו דער פרוי; אָפט ווייל מען האָט נישט די נויטיגע טאַקט־טיק זיך צו ליעבען: פערנאַכלעסיגען זיין שותף געשלעכטליך אָדער פערקעהרט, זוכען צו האָבען צו פיעל פערקעהר; אָבער מעהרסטענס ווייל מען שטעלט זיך ניט צופרידען געשלעכטליך אָדער מען פאַסט זיך ניט צו געשלעכטליך.

ווען די סעקסועלע האַרמאָני איז פאַראַן, פערצייהט מען זיך ליכט די געגענזייטיגע פעהלער; ווען דיזע האַרמאָני פעהלט, קען דער קלענסטער פעהלער ווערען אַ תירוץ פאַר אַ קריגעריי אָדער פאַר אַ שיידונג.

די וויסענשאַפט פון ליעבע איז נאָך ניט געשריבען געוואָרען, אָבער זי קען געמאָלט זיין, זי איז מעגליך; זי הענגט אָב פון יעדען איינעם'ס שכל. די הויפט זאַך איז, נישט ליכט אַוועקלאָזען וואָס מען האָט ערוואָרבען; אויב מען ליעבט און מען ווערט געליעבט, אַלעס טון וואָס קען אויפהאַלטען דיזע ליעבע. ניט פערגעסען אַז אַ וואָרט, אַ קלייניגקייט קען זיין וויכ־טיג. אין אַלגעמיין קען מען זאָגען אַז אַ געזונטע, פערנינפטיגע ליעבע פון רייפע מענשען איז פערזיכערט קעגען פייער און וואַסער.

דאָס אידעאַלע פאַמיליען־לעבען איז דאָרט וואו ס'איז געוועזן אַ פרייע אויסוואהל, וואוביידע טיילען זענען פריי צו טון וואָס זיי ווילען, וואו די פרוי איז ניט איהר מאַן'ס אייגענטום. — אויב מיר ווילען עס נישט דערלאָזען, ווערט די שקלאַפעריי וואָס אונטער־

וואַרפט אונז צום געזעץ און צו דער עפענטליכער מיינונג, נישט אַריינדרינגען אין אונזער פאַמיליען־לעבען.

רעאַקציאָנערען זאָגען אַז די פאַמיליע איז די גרונדלאַגע פון דער געזעלשאַפט. אָבער דיזע גרונדלאַגע איז פערפוילט, אַזוי ווי די גאַנצע געזעלשאַפט. אין דער היינטיגער דורכשניטליכער פאַמיליע זענען בעהאַלטען : די פאַלשע מאָראַל, היפּאָקריזי, דער ליגען, די פערהייראַטע פראָסטיטוציע, די אונטערדריקונג פון דער פרוי, די אונטערדריקונג פון די קינדער. און די אמת'ע פּראָסטיטוציע, וועלכע מען רופט אָן אַ נויטיג איבעל, איז אַ שטיצע פון דער פאַמיליע. דאָס אַלעס איז פערדעקט פון'ם געזעץ. און אויב די פּראָגרעסיוועגע מענשען, די רעוואָלוציאָנערען, ווערען בעשולדיגט אין וועלען צערשטערען די פאַמיליע, דיזע פאַמיליע, — איז דאָס אַ גרויסער כבוד פאַר די רעוואָלוציאָנערען.

פּאָליגאַמי אָדער מאָנאָגאַמי?

זענען די מענשען פון אונזערע ציוויליזירטע געגענדען מעהר גענייגט צו פּאָליגאַמי און פּאָליאַנדרי אָדער מעהר צו מאָנאָגאַמי און מאָנאַנדרי? מעגליך אַז מאַנכע זענען מעהר גענייגט צו פּאָליגאַמי און פּאָליאַנדרי; אָבער ס'איז שווער דאָס צו וויסען, ווייל דאָס געשלעכט־לעבען אין אונזער געזעלשאַפט איז אַזוי אונריכטיג און אוננאַטירליך. מיר שיינט אַז די גרעסטע צאָהל מענשען זענען מעהר גענייגט צו מאָנאָגאַמי, אָבער דאָס וואָלט זיך אַרויסגעצייגט אונטער אַ צושטאַנד וואו מאַן און פרוי וואָלטען געווען פריי זיך אויסצוקלויבען און זיך צו שיידען נאָך זייער געשמאַק. ביי פיעלע חיות איז פאַראַן אַ שטרענגע מאָנאָגאַמי און מאָנאַנדרי. יעדענפאַלס וואָלט עס, ניט נור איצט, נור אַפילו אונטער בעסערע בעדינגונגען ווי די היינטיגע, געווען ניצליכער און בעקוועמער צו לעבען מאָנאָגאַמיש ווי פּאָליגאַמיש. דיזע ווערטער קומען פון'ם גריכישען : פּאָליגאַמי — אַ סך פרויען, פּאָליאַנדרי — אַ סך מענער, מאָנאָגאַמי — איין פרוי, מאָנאַנדרי — איין מאַן).

„פריהלינגס ערוואַכען"

ווען דאָס מיידעלע געהט נאָך אין אַ קורץ קלײדעל און האָט נאָך אין זין איהרע קינדערײשע שפּיעלען, אין אַלטער פון 13 ביז 15 יאָהר, קומט פאָר אין איהר אַן ענדערונג וועלכע איז פאַר דעם אונערפאַהרענעם מענשען נור זעלטען צו דערקענען פון דרויסען. עס איז אַ פערענדערונג אין כאַראַקטער, אין דער אויפפאַסונגס־קראַפט, אין איהרע בעציהונגען צו דער אַרומיגער וועלט און צו זיך אַליין. זי פערשטעהט זיך אָפטמאָל נישט אַליין און זי ווייסט נישט ווי אַזוי איהר נעהנטערע געזעלשאַפט צו פערשטעהען. עפּיס הויבט זיך אָן ביי איהר אַן אונבעשטימטעס חלום׳ען, זי זעהנט זיך נאָך עפּיס איהר אונבעקאַנטעס ; דאָס איז דער מאָראַלישער טייל פון דער ענטפאַלטונג פון דער מענשליכער בלום (ביים יונגעל, אַ פּאָר יאָהר שפּעטער, געשעהט אויך אַזאַ ענטוויקלונג ; אָבער זי דריקט זיך אויס אין אַ פערשידענער אַרט.) דיזע מאָראַלישע אומבייטונג אין דער וואונדערבאַר דעליקאַטער מיידעלשער קנאָספּע האָט געוועהנליך נישט די שלעכטע פאָלגען וואָס זי וואָלט געקענט האָבען, ווייל די שפּילערישע, נאַאיווע נאַטור פון דעם קינד וואָס בלייבט נאָך פאַר אַ שטיק צייט אין איהר, שוואַכט אָב און קאָריגירט דאָס נייע דרענגען און בענקען פון דעם אָנקומענדיגען פרויען־געפיהל און מוטער־געפיהל. עס איז אמת אז די ענטוויקלונג איז נישט געווען אַ פּלעצליכע ; עס איז אמת אַז זי האָט זיך אָנגעהויבען אין וויגעלע, אז זי האָט געפונען אַן אויסדרוק אין דער גאַנצער צייט פון די ערשטע צעהן־צוועלף יאָהר פון דעם קינד׳ס לעבען, אַז זי האָט זיך אַריין געמישט אין אַלע איהרע שפּיעלען ; עס איז אמת אַז די צאַרטע און זאָרגפאַלטיגע מוטערשאַפט פאַר דער פּופּע איז געווען אַ נויטיגער אָנפאַנג פאַר איהר נאַטירליכער, שפּעטער רייכער, וואַהרער מוטערשאַפט. אָבער איצט, אין די ענטפאַל־טונגס־יאָהרען, אין דער צייט פון דער גרויסאַרטיגער געשלעכט־ליכער אויפוועקונג, זענען די גייסטיגע פערענדערונגען שנעלער ווי פריהער, כאָטש נישט קלאָרער, כאָטש זיי זענען זאָגאַר נאָך פער־ווירענדער, נאָך אונפערשטענדליכער ווי פריהער. און איצט, ווען דאָס מיידעל שטעהט אויף דער שוועל פון איהר פרויענשאַפט און מוטערשאַפט, ערוואַרטען זי, אין אונזער נידריגער. שמוציגער, קאָ־

רופטער ציוויליזירטער וועלט, אלערליי געפאהרען, אויב מען פיהרט זי נישט מיט גרויסער פארזיכט, צערטליכקייט און ליעבשאפט, אריבער די אונזיכערע סטעזשקע. די געפאהר וועט אָבער זיין א פיעל קלענערע, די אויפגאבע א פיעל לייכטערע, אויב מען האָט זיך צוגעהערט צום מיידעלע פון אָ נ פ א נ ג אָ ן, פון דער צייט ווען זי האָט געהאט געגוג שכל צו ש ט ע ל ע ן פ ר א ג ע ן און אויב מען האָט איהר זיי אמת און אויפ־ ריכטיג פערענטפערט.

און אויב דער מאָראליש־גייסטיגער טייל פון דער פרויען־ענט־וויקלונג איז אָפט אונבעקאנט אָדער א רעטעניש אי פאר דעם קינד אי פאר די עלטערען, זענען אָבער די קערפערליכע אומענדערונגען אזוי זיכטבאר אז זיי קענען נישט בלייבען אונבעמערקט. נאטיר־ליך, ביי די זעלטענע טאטע־מאמעס וואָס פערשטעהען די ראציאָ־נעלע, שכל'דיגע קינדער־ערציהונג, קומט דיזער קערפערליכער וועק־סעל נישט אונערווארטעט ביים קינד. דאָס מיידעלע איז בים־לעכוויז, לאנגזאם פארבערייטעט געוואָרען צו דער גרויסער ראָלע וואָס זי דארף שפּילען און זי ווייסט איהרע אויפגאבען און פליכ־טען; און אזוי ווייסט זי אויך ביז אין דער צייט אלע ערשיינונגען וואָס דארפען זיך צייגען אין איהר קערפער. דאָס זעלבע וועט זיין דער פאל ביים יונגעל, אויב ער איז ריכטיג ערצויגען געוואָרען. נור ליידער זענען אזעלכע גוטע ערציהונגען זעלטענהייטען און דערפאר זענען די ערשטע „שאמהאָר", די בעדייטונג פון דעם אויפבליהען פון די יונגע שטאָלצע בריסט און די בעדייטונג פון דער מענסטרו־אציאָן מעהרסטענס פרעמד דעם מיידעלע, אָדער זייער זין איז, דורך געהיימע, ליגנערישע, אונריינע לעהרען פון אונוויסענדע חבר־טעס, פערצויגען און פערפעלשט געוואָרען. עס איז וויכטיג, אויב עס איז ניט צו שפעט, אז די ערקלערונג זאָל וועניגסטענס איצט אָפען און פריי געגעבען ווערען. און דערצו איז די בעסטע פערזאָן די מאמע אליין אָדער אן אנדערע פרוי, אן אויפגעקלערטע, קלוגע, וויסענדע פרוי. עס פערשטעהט זיך אז דאָרט וואו עס האָט זיך נישט געפונען קיין מאמע, קיין טאטע, קיין פריינדין, קיין לעהרערין וואָס זאָלען האָבען אויפגעקלערט דאָס מיידעל, דאָרט וואו איהר געשלעכטליכע ערציהונג איז פערנאכלעסיגט געוואָרען, וואָלט גע־קענט אן עהרליכער, גרויס־מוטיגער, טאקטפולער, אינטעליגענטער

דאָקטאָר זיין דער לעהרער און עס וואָלט אפשר געווען גוט ווען אזא מנהג וואָלט זיך איינגעפיהרט אַזוי גוט פאַר מיידלעך ווי פאַר יונגלעך.

די מענסטרואַציאָן

די מענסטרואַציאָן (דאָס מאָנאַטליכע, די רעגעל, די פעריאָדע) איז אַ בלוטונג וועלכע קומט פון דער געבערמוטער און ווידערהאָלט זיך מעהר אָדער ווייניגער רעגעלמעסיג, כמעט אַלע 28 טעג, אָנ־האַלטענדיג דריי ביז אכט טעג. זי העבט זיך אָן אין פערשידענע אַלטערס, נאָך דעם קלימאַט, נאָך דער געגענד, נאָך דער ראַסע, ד. ה. נאָך דעם מין מענשען. אין אונזערע געגענדען פאַנגט זי גע־וועהנליך אָן אַרום דעם אַלטער פון 15 יאָהר, זעהר אָפט צווישען 13 און 16 יאָהר, זעלטען פריהער אָדער שפעטער. זי הערט אויף צווישען 40 און 50 יאָהר, זעלטען פריהער ווי 40, נאָך זעלטענער שפעטער ווי 50 יאָהר. אין אַלגעמיין קען מען זאָגען אַז זי הערט אויף פריהער אויב זי האָט זיך שפעטער אָנגעהויבען און ענדיגט זיך שפעטער אויב זי האָט פריהער אָנגעפאַנגען.

וואָס אַנבעלאַנגט די רעגעלמעסיגקייט פון דער בלוטונג, איז זי זעלטען אַ פאָלקאָמענע. עס הייסט נאָך נאָרמאַל ווען די בלוטונג פינדעט שטאַט מיט אַ פאָר טאָג פאַר דער געוועהנליכער צייט (זעל־טענער נאָך דער צייט). עס איז אויך נאָרמאַל ווען זי קומט רע־געלמעסיג איין מאָל אין דריי וואָכען. אין די ערשטע מאָנאַטען ווען די רעגעל העבט זיך אָן, ביים יונגען מיידעל, טרעפט זיך אָפט אַז זי זאָל זיין גאַנץ אונרעגעלמעסיג, און דאָך בעדייטעט דאָס קיין שום קראַנקהייט. — די מענסטרואַציאָן איז אויך אונרעגעלמעסיג אין די לעצטע מאָנאַטען אָדער זאָגאַר יאָהרען פון איהר עקזיסטענץ, ד. ה. פאַר איהר אויפהערען. אין דיזער צייט געהט די פרוי מעהרס־טענס דורך אַ קריטישע פעריאָדע פון'ם לעבען און זי ליידעט אָפט. כאָטש זי האָט נישט קיין ווירקליכע קראַנקהייט. די פעריאָדע פון דעם פרויען־לעבען אין וועלכער זי האָט ניט מעהר די רעגעל הייסט קלימאַקטעריום.

די קוואַנטיטעט בלוט וויפיעל עס דאַרף נאָרמאַל קומען מיט דער מענסטרואַציאָן איז נאַטירליך נישט בעשטימט. אָבער יעדע

פרוי דערקענט וואָס הייסט אַבנאָרם צופיעל און אַבנאָרם צו וועניג, בעזאָנדערס ווען זי פערגלייכט די בלוטונג מיט איהרע געוועהנליכע בלוטונגען, אָדער אויב זי פערגלייכט זיך מיט אַנדערע פרויען.

לייכטע אונאַנגענעהמע געפיהלען האָט כמעט יעדע פרוי. שמערצען, כאָטש זיי קומען אַזוי אָפט פאַר — און בעזאָנדערס ביי אַרבייטער־מיידלעך, — זענען נישט נאָרמאַל; זיי זענען אַ סמן פון נישט נאָרמאַלען, נישט היגיענישען לעבען אָדער פון אַ קראַנק־הייט, אָדער מעהרסטענס פון צו פיעל געשלעכטלי־כער אויפרעגונג.

די מענסטרואַציאָן בעדייטעט אַז די געבערמוטער איז רייף אויפצונעמען די בעפרוכטונג און אַז דאָס מיידעל איז געוואָרען אַ פרוי; זי בעדייטעט נישט תמיד אַז דאָס מיידעל איז רייף צו האָבען געשלעכטליכען פערקעהר, כאָטש אין זעהר אַ סך פעלע וואָלט זי שוין אין די ערשטע צייט פון איהר רייף־ווערען, געקענט שוואַנגער זיין. איהרע געשלעכטליכע אָרגאַנען זענען אָבער כמעט קיין מאָל נישט גענוג ענטוויקעלט אין די ערשטע יאָהרען. אַ זעהר פריהע שוואַנגערשאַפט קען אַמאָל זיין זעהר געפעהרליך פאַר דער יינגער מאַמען, ווייל די ענטבינדונג קען אין איהרע יאָהרען נור זעלטען זיין נאָרמאַל. די פרוי איז, אין אונזערע געגענדען, רייף צו ווערען אַ מוטער מעהרסטענס ערשט אין אַלטער פון 20 יאָהר. ווען די רעגעל הערט אויף, ביי אונגעפעהר 45 יאָהר, הערט אויך אויף די פעהיגקייט פון דער פרוי צו טראָגען און האָבען קינדער. פון דעם קענט איהר אַלזאָ נעבענביי זעהען אין אויסרעכענען וויפיעלע קינדער אַ פרוי וואָלט געקענט האָבען ווען זי טוט גאָר נישט געגען שוואַנגערשאַפט!

אינטערעסאַנט איז אַז אַ קורצע צייט פאַר יעדער רעגעל שטייגט די ענערגי פון אַלע אָרגאַנען פון דער פרוי, דאָס הייסט אַז אַלעס אַרבייטעט דאַן שטאַרקער ווי געוועהנליך (טעמפּעראַטור, פּולס, מוס־קעל־קראַפט, אַטמונג עטצ.), און אַז דיזעלבע ענערגי ווערט אָבגע־שוואַכט מיט דעם אָנפאַנג פון דער מענסטרואַציאָן.

אייגענטליך איז די רעגעל אַ נאָרמאַלע פונקציאָן פון דעם קערפּער און מען וואָלט נישט געדאַרפט לעבען אַנדערש אין דער צייט פון דער בלוטונג ווי אין אַן אַנדערער צייט. אָבער אַזוי ווי אין אַנדערע פונקציאָנען פון קערפּער בעגעהען מיר פעהלער, אַזוי

אויך אין דיזער. און א הויז דעם שפּילט גראַדע ביי דער מענסטרו־אַציאָן אונזער סאָציאַלע לאַגע אַ זעהר גרויסע ראָלע און מען איז אָפט נישט אַליין שולדיג אין די פעהלער וואָס ווערען בעגאנגען געגען קערפּער, זאָנדערן די געזעלשאַפט איז שולדיג.

די רעגעל וואָלט תמיד געווען פאָלשטענדיג נאָרמאַל ווען מייד־לעך וואָלטען געקריגען אַ ריכטיגע, סאָלידע, אָפענע געשלעכטליכע ערציהונג; ווען זיי וואָלטען געוואָהנט געווען פון קליינערהייט אָן צו געהען אין שול אין איינעם מיט יונגלעך און זיך געשפּיעלט צוזאַמען מיט זיי, כדי זיי זאָלען נישט אזוי אויפגערעגט זיין ווען זיי קומען שפּעטער אין בעריהרונג מיט יונגע לייט; ווען זיי וואָל־טען זיך נישט תמיד אויפגערעגט געשלעכטליך אין דער צייט ווען אַ סעקסועלער פערקעהר איז זיי נישט מעגליך; (אַ זעהר גרויסער טייל פון די שמערצען וואָס די מיידלעך ליידען ביי דער רעגעל אָדער אין אַנדערע צייטען איז צו פערדאַנקען אַזעלכע, קינסטליכע, נישט צופרידענגעשטעלטע אויפרעגונגען) ווען זיי וואָלטען געלעבט אין אַלגעמיין היגיעניש, געניסענדיג לופט, גוטע שפּייזען, נויטיגע רוהע, נויטיגע בעוועגונג, לויפען, שפּיעלען; ווען זיי וואָלטען נישט געאַרבייט אין די שעפּער (ווערקשטעטע) אַזוי פיעלע שטונדען אין טאָג אונטער שלעכטע אומשטענדען, אין דער צייט ווען זייער קערפּער האַלט זיך אין ענטוויקלען; ווען זיי וואָלטען געהייראַט צו דער ריכטיגער צייט. מיידלעך! היט אָב פון דעם וואָס איהר קענט אָבהיטען!

די הויפּט־געזעצען אין דער צייט פון דער מענסטרואַציאָן זע־נען: ריינליכקייט און רוהע. פאָלגט נישט די פערשימעלטע רעליגיעזע געזעצען! האַלט זיך ריין! מעהרערע מאָל אין טאָג דאַרפט איהר זיך רייניגען די געשלעכטס־טיילען מיט לעבליך וואַסער. ווי אַזוי איהר דאַרפט זיך פערבינדען וועט איהר אַליין לייכט אויסגעפינען. אויך די וועש דאַרף אַזוי אָפט געוועק־סעלט ווערען וויפיעל ס'איז נויטיג כדי זי זאָל די גאַנצע צייט זיין ריין. ביי נאָרמאַלע פרויען זענען לעבליכע בעדער גאָר ניט שעד־ליך. איהר קענט מאַכען אַ פערזוך; אויב איהר פיהלט זיך נישט שלעכטער דורך זיי, מעגט איהר זיי תמיד מאַכען. — נאָרמאַלע פרויען דאַרפען נישט קיין בעזאָנדערע רוהע אין דער צייט פון דער מענסטרואַציאָן; אָבער אין אַלגעמיין און אונטער אונזערע גע־

וועהנליכע אומשטענדען, וועט עס גוט זיין צו פערמיידען לויפען, צו פיעל געהען, שפרינגען, טאַנצען, זיך גליטשען אויף דעם אייז, ביי־סיקעל פאָהרען, רייטען עטצ. — וויכטיג איז, מען זאָל זעהען צו האָבען ריכטיגען שטוהלגאַנג. — עס פערשטעהט זיך אַז מען דאַרף ניט האָבען קיין פערקעהר אין דער צייט פון דער מענסטרואַציאָן.

צו פריהע סעקסועלע בעדירפנישע ביי מיידלאַך

אונטער אידעאַלע נאָרמאַלע בעדינגונגען וואָלט א מיידעל ניט געהאט קיין געשלעכטליכע לוסט אזוי פריה ווי ס'איז דער פאַל אונ־טער אונזערע אומשטענדען. (דאָס זעלבע אויך ביים יונגעל). היינט ווערט דאָס בעדירפנייש אַרויסגערופען קינסטליך דורך אַלע אויפרעגונגען וואָס דאָס לעבען צווינגט אויף איהר ארויף אָדער צו וועלכע זי זעצט זיך אַליין אויס. צו דעם העלפט אויך די ליגנערי־שע, אונעהרליכע, אונגאַטירליכע, אונריכטיגע געשלעכטליכע ער־ציהונג, די נייגיריגקייט וואָס קומט פון אַזאַ ערציהונג און דאָס אָב־געטיילטע לעבען צווישען די מענליכע און ווייבליכע קינדער. ס'איז זיכער אַז די עלטערן טראָגען א גרויסע שולד אין דיזע צו פריהע, קינסטליכע, דערוועקונג פון'ם געשלעכטליכען בעדירפניש. ווייסען מיר דאָך אַז, א חוץ די אויבען דערמאָנטע זינד פון די עלטערן זעגען זייערע קינדער, שיקען די מאַמעס זייערע מיידלעך אין די טאַנצשולען אויף דער יאַגד נאָך א מאַן! און די אויפרעגונג צו וועלכע זיי זעצען זיך דאָרט אויס איז אונבעשרייבליך; דען דאָס טאַנצען אין יענע ערטער איז ניט דער קונסט־טאַנץ פון די... אמאָליגע גריכען, מיט דעם צוועק צו ענטוויקלען שענקייט, געזונד און האַרמאָני. אין גע־גענטייל!

איך האָף צו דערלעבען די צייט ווען אַן אָרימע פרוי וועט קענען געהען צון אַ ביורא פון'ם באָארד אָף העלטה און בעקומען עצות ווי אַזוי צו פערהיטען אַן אונגעווינשטע שוואַנגערשאַפט; איך האָף אַז דאָס וועט זיין אַזוי איינפאַך און נאַטירליך ווי זי געהט היינט פערלאַנגען אַ פאָרמולע כדי צו ענדערען איהר בייבי'ס מילך. — קלאַראַ ג. סטיללמאַן.

אַן אונאַנגענעהמע איבעראַשונג

אונװויסענדע מיידלעך דענקען אַז זיי קענען זיך „אַמוזירען" מיט זייערע מענליכע פריינד, לאָזענדיג זייערע געשלעכטס־טיילען זיך בעריהרען און אַז דאָס קען ניט האָבען קיין שום פאָלגען. זעהר אָפט געשעהט עס אַז דורך אַזאַ „שפּיעלען־זיך" װערט דאָס מיידעל (מאַנכמאָל זעהר יונג) שװאַנגער. "װי אַזױ קען דאָס זיין" ? װאונדערט זיך און צװאַנגט זיך דאָס מיידעל װען מען ערקלעהרט איהר דעם צושטאַנד. „מיר האָבען דאָך גאָר גיט געטון ; ס'איז דאָך נור געװען דרויסען !" — ערשטענס װייסט איהר ניט אויב ס'איז נור געװען דרויסען... „איך בין דאָך ניט — — געװאָרען אַ פרוי !" — פון װאַנען װייסט איהר דאָס ? — „איך האָב דאָך ניט געזעהען קיין בלוט". — דאָס איז טאַקע אַ סמן, אָבער ניט תמיד, װייל דאָס הימען איז אָפט פון זיך זעלבסט גענוג אָפען זיך ניט צו צעררייסען. אָבער אַ חוץ דעם, אַפילו װען דאָס גליד איז ניט אַריין אינעװעניג, קען אַ מיידעל שװאַנגער װערען. — „װי אַזױ ? דאָס אָרט איז דאָך פערמאַכט !" — ס'איז פערמאַכט ? װי אַזױ האָט איהר דען די מאָנאַטליכע בלוטונג ? אויב דאָס בלוט קען ארױס־קומען, קען דער זאַמען אָדער אַ טייל דערפון אַריין. און ס'איז גענוג װען פון דעם אַרום דער װאולװאַ אויסגעגאָסענעם ספּערמאַ געהט אַריין אַ זעהר קליינער, מינימאַלער טייל, אַז איהר זאָלט שװאַנגער װערען. דאָס צו װיסען, געהערט, צוזאַמען מיט אַלעמען װאָס שטעהט אין דיזען בוך, צו דער ערציהונג װאָס אייער מאַמע האָט אייך געדאַרפט געבען און װאָס אייער פריינד האָט אויך גע־דאַרפט קריגען. דאָס װאָלט אייך איינגעשפּאָרט אַן אונאַנגענעהמע איבעראַשונג.

דער איבערגאַנג

ער איז 18 יאָהר אַלט. ער באַגעגענט זיך מיט חברים פון דעמזעלבען אָדער אַ העכערען אַלטער פון איהם. זיי שמועסען נור פון פרויען. זיי זענען תמיד אין אַ צושטאַנד פון אויפרעגונג. זייער פאָרשטעלונג, זייענדיג גערייצט, װערט אָנגעצונדען, און ברענגט זיי פאַר די בילדער װאָס זיי װינשען צו זעהען. זייערע װיצען און

שפּאַסען זענען פול מיט דעם פרויען־קערפּער. די מעהרסטע פון זיי האָבען שוין „ערפאַהרונג“ ; זיי רעדען מיט „קענטנים“ ; זיי פיינען זיך זאָגאַר אויס אַז זיי האָבען שוין געהאַט זייער פּעקעל קראַנקהייטען און זיי לאַכען זיך אויס פון דעם „בייבי“, דעם איינ־ציגען יונגעל צווישען זיי וואָס ווייסט נאָך זעהר ווייניג וועגען דער פראַגע. אַנדערע האָבען אויך ניט קיין ערפאַהרונג, נור זיי שעמען זיך דאָס אויסצוזאָגען און זיי שטימען איין אין קאָר פון אויסלאַכען דעם איינציגען אויסגעשפּראָכען אונערפאַהרענען.

ער לעזט די ליגנערישע ביכלעך וואָס ווערען פערשפּרייט צו מאַכען רעקלאַמע געוויסע נידריגע שווינדלערס וואָס האָבען ליידער געזעצליך דעם טיטעל „דאָקטאָר“. דאָרט זעהט ער זיינע עטליכע אונשולדיגע, כמעט קינדערישע סודות אויף אַזאַ'ן אופן בעשריבען, אַז ער ווערט איבערצייגט דאָס ער איז אַ זינדיגער מענש מיט שווע־רע פערברעכענס אויף זיין געוויסען, כאָטש דאָס הויבט זיך אפילו ניט אָן. און ער לערנט פון דיזער שמוץ־ליטעראַטור אַז די איינציגע הילף, די איינציגע רעטונג פאַר איהם איז צו געהען צו פּראָסטיטו־אירטע. די חברים, גאַנץ יונגע בחורים, דערצעהלען איהם דאָך אויך אַז ווען זיי געהען זיך בעקלאָגען צום אַ דאָקטאָר איבער זייערע ליידען, הייסט ער זיי געהען צו פּראָסטיטואירטע, אַזוי ווי ווען ער וואָלט געווען אַן אַגענט פון די באָרדעלהייזלעך. אָדער איז ער גאָר אפשר זיין אייגענער אַגענט, וויסענדיג אז ווען די יונגע לייט וועלען פאַלען אַ קרבן פון אַן אָנשטעקענדיגער קראַנקהייט, וועלען זיי קומען צום איהם זיך היילען ? ווי אַזוי די מעשה איז, די אַלע און נאָך אַנדערע, פּיעלע אומשטענדען, טרייבען דאָס 18־יעהריגע יונגעל אַריין אין דעם גיהנום פון פּראָסטיטוציאָן, אין דער עפּענט־ליכער קלאָאַקע, וואָס פאַרסם'ט און פאַרפּעסטעט דאָס לעבען פון מיליאָנען.

און ער געהט. ניט קיין לוסט, ניט קיין בעדירפניש פיהרט איהם אהין ; ער דענקט אז ס'איז זיין פליכט צו געהען. ער מוז ווערען „אַ מאַן“. ער איז צוטומעלט, פערווירט, זיין קאָפּ ברענט איהם, דאָס הארץ קלאַפּט שטאַרק, ער ציטערט, ער גיט זיך ניט די מינדעסטע רעכענשאַפט וואָס ער טוט. די ערפאַהרענע פּראָסטי־טואירטע בעטראַכט איהם מיט אַ הוזק'דיגען שמייכעל ; ער הערט גיט איהרע ווערטער, ער ווייסט ניט וואָס ער האָט צו טון. ער

ווערט רויט, פערלעגען, פערשעמט. ס'איז איהם טרוקען אין האלז און ביטער אין מויל.

זי העלפט איהם; ער פיהלט א ווידערווילען. עס ווילט זיך איהם ברעכען. ער וואלט ווערען וויינען, וויינען אין זיין מאמע'ס שויס. נור ער מוז זיין א מאן. און ער זעהט פאר זיך אראבהענגענדיגע בריסט, א צוקנייטשטען בויך, רויטע און בלויע סטענגעלאך, א מויל פול מיט געלע, ציניש לאכענדיגע צייהן, — קנייטשען איבעראל; און ער פיהלט דעם הויך פון א מיאוסען פארפיום־גערוך; דאס אלעס איז א בליטץ־שנעל בילד, די פארבען מישען זיך צוזאמען מיט די איינקארבונגען פון די קנייטשען און אין דעם בילד, פלעצליך, פאר א קורצען אויגענבליק, שווימט ארויף א פארשטעלונג, די רויטע און פרישע באקען פון דער שכנה'ס יונג מיידעל. ער גיט זיך א וויש איבער דעם שטערען און ווישט אוועק דעם שרעקליכען קאנטראסט. שוויים, יא, ער דערפיהלט שוויים.

די פראָטיטוטקע העלפט איהם; עפיס רעדט זי פון „גרין", פון „אונערפאהרען" און זי טרייסט איהם.

נור ער פיהלט זיך מיד, דערשלאָגען; ער האָט גאָר ניט געקענט טון; ער ליגט ווי א בהמה אויף דעם בעט. און ווען ער דארף צאָהלען, ציטערען זיינע הענד און אלעס טאנצט ארום איהם...

מיט א געפיהל פון טיעפסטען עקעל פערלאָזט ער דאָס אָרט; ער אנטלויפט, און לויפט איבער די גאסען, ניט וויסענדיג וואו־אהין, ווי א שכור...

ער פערשפּרעכט זיך קיין מאָל מעהר ניט צו געהען; אָבער ער האלט ניט זיין וואָרט.

דאָס איז געווען דער איבערגאנג, דער איבערגאנג צו א לעבען פון שמוץ.

דענקט איהר ניט, יונגע לייט, איבערהויפּט די גאנץ יונגינקע, אז ס'איז בעסער ניט צו ווערען „א מאן" אויף אזא'ן אופן? אז ס'איז בעסער זיך צוריקצוהאלטען פון פערקעהר, צו זיין אבסטינענט?

וואָס פאר א גליק ס'איז צו קענען אויסקלויבען די צייט ווען מען וויל א קינד! וויסען אז ווען עס וועט קומען וועט מען זיין פארבערייטעט, וועט מען האָבען צייט זיך דערמיט אָבצוגעבען און איהם אלעס געבען וואָס עס דארף! היינט זענען די מעהרסטע קינדער צופעלע, עקסידענטס!

חתן־כלה

זעהר אָפּט קומט צום דאָקטאָר אַ מאַמע מיט איהר מיידעל זיך בעקלאָגענדיג אַז דאָס מיידעל איז ניט געזונד; זי ליידט פון קאָפּ־וועהטאָג, פון נערוואָזיטעט, פון בויך־שמערצען און פערשי־דענע אונבעשטימטע סימפּטאָמען, וואָס געהערען צו קיין שום קראנקהייט. ווען מען פרעגט אַביסעל גענויער אויס, געפינט מען אַז דאָס מיידעל איז אַ כלה און מען ערפאַהרט אויך אַז דאָס יונגע צוקונפטיגע פּאָר־פאָלק זיצען אָב מעהרערע שטונדען צוזאַמען, „שפּי־לען זיך" און רעגען זיך אויף. געשלעכטליכען פערקעהר האָבען זיי געוועהנליך ניט; זיי געהען ביז צו דער גרעניץ, אָבער ניט אַרי־בער. דאָס הייסט אַז ס'איז פאַראַן אַ סך אויפרייצונג, אָבער קיין צופריעדען־שטעלונג. און דאָס מוז זיין שעדליך. ביידע ליידען דערפון, אי דער יונגער מאַן, אי דאָס יונגע מיידעל. די בעסטע עצה איז: אַזוי לאַנג ווי איהר קענט ניט אָדער ווילט ניט האָבען קיין פערקעהר, פערמיידט די אויפרעגונג אזוי ווייט ווי מעגליך.

מרוקענע און ברוטאַלע מענשען

פאַראַן מענער וואָס האַלטען דעם פערקעהר פאַר אַ מין פליכט און נישט מעהר. זיי קומען צו זייער פרוי, האָבען פערקעהר און פאַרטיג. מעהרסטענס זענען אין אַזעלכע פעלע די פרויען אונצו־פרידען אָדער זיי ליידען דערפון. דער געשלעכטס־פערקעהר איז נישט בלויז אַ פערקעהר פון די געשלעכטס־אָרגאַנען. דער גאַנצער קערפּער און דער מוח נעמט טייל, אָדער דאַרף טייל נעמען דערין. די פרוי ליידט ניט, זי ענטפּערט מיט אויפרעגונג צום מאַן'ס אויפ־רעגונג, ווען ער פאַרבערייטעט זי, ווען ער ציינט איהר אַרויס אַלע סמנים פון ליעבע וואָס קענען ברענגען דעם וואונש צו האָבען פערקעהר. און איינע פון די אורזאַכען וואָס פרויען האָבען מאַנכמאָל שמערצען ביים פערקעהר, איז דער פאַקט וואָס זיי זענען ניט פאָרבערייטעט, וואָס די דריזען פון זייערע גע־שלעכטס־אָרגאַנען, ניט זייענדיג גערייצט, האָבען ניט געהאַט קיין צייט ארויסצוגעבען די נויטיגע שליימיגע פליסיגקייטען, וואָס ער־

ליכטערען דעם פערקעהר ; דער מאנגעל פון דיזער ערלייכטע־רונג, רופט ארויס שמערין. (דאס בעדייט אבער ניט אז מען דארף זיך צו יעדער צייט, צו אפט אויפרעגען.)

נור זיין ברוטאל איז אויך ניט גוט. זייט ניט ברוטאל, זייט מילד. און פערגעסט ניט אז מען דארף ניט האבען קיין פערקעהר ווען ביידע שותפים זענען ניט אויפגערעגט דערצו. א סך פרויען זענען שוין צו גרונד געגאנגען דורך דער צו גרויסער ברוטאליטעט פון די מענער און דורך דער בלינדער שקלאפישער אונטערוואַרפונג פון די פרויען.

פרויען, זייט ניט קיין פראסטיטואירטע פאר אייער מאן ! איידער איהר געהט עראבערן פאליטישע און ציווילע רעכטע אין לאנד און אין דער שטאדט, עראבערט אייערע רעכטע אין שלאפ־צימער !...

אונגלייכע סעקסועלע ליידענשאפטען

אונגלייכע געשלעכטליכע ליידענשאפטען זענען דאן פאראן ווען מאן און פרוי ווערען נישט צופרידען געשטעלט געשלעכטליך אין דערזעלבער צייט. ביי די מעהרסטע נארמאלע מענשען הערשט א געוויסע הארמאני אין דער בעציהונג ; און אפילו ווען עס טרעפט זיך א קליינער אונטערשיד צווישען מאן און פרוי, גלייכט זיך דאס ליכט אויס. אבער מאנכעס מאל איז דער אונטערשיד אזא גרוי־סער, אז איינער פון די ביידע שותפים בלייבט אונצופרידענגע־שטעלט. ווען דער אָרגאזם קומט פריהער ביי דער פרוי (ארגאזם רופט מען דאס געפיהל פון צופרידענהייט ביים ענדע פון פערקעהר), איז דאס נישט קיין אומגליק, ווייל די פרוי איז דאך ביז צו א געוויסען גראד דער פאסיווער חלק אין סעקסועלען אקט און מעהרסטענס איז עס ניט שמערצהאפט און ניט אונאנגענעהם פאר איהר, ווען דער פערקעהר דויערט אביסעל לענגער ווי זי וואלט עס אייגענטליך געווינשט. ווען עס איז פאר איהר יא שמערצהאפט, איז עס ווארשיינליך צו פערדאנקען אזא צושטאנד וואס מען קען אנ־רופען קראנקהאפט ; זי דארף אפשר א גוטע בעהאנדלונג און אפשר וועט איהר דאס נישט העלפען. יעדענפאלס דארף זי ניט פארטזעצען צו האבען פערקעהר אויף דעמזעלבען אופן ווי ביז אהין;

זי דארף זיין צוזאמען מיט איהר מאן זעלטענער, כדי זי זאל זיין מעהר אויפגערעגט און איהר אויפרעגונג זאל דויערען לענגער. עס קען גאר זיין אז זי איז פאלשטענדיג נארמאל, נור איהר מאנגעל אן צופאסונג איז בלויז א רעלאטיווע, דאס הייסט עס איז צו פער־דאנקען דעם פאקט וואס דער מאן איז אונארמאל אין דעם זין וואס ער איז צו שטארק לײדענשאפטליך. אויב ער ליעבט זיין פרוי, דארף ער, אין אזא פאל, האבען פערקעהר זעלטענער. דאס זעלבע איז צו זאגען ווען דער פרוי'ס אויפרעגונג דויערט לענגער ווי ביים מאן, זיי עס ווייל ע ר איז טאקעווירקליך סעקסועל שוואכער, אדער ווייל ז י איז אבנארם אין איהר אויפגערעגטהייט. דעם מאן'ס רעלאטיווע שוואכקייט קען בעהאנדעלט ווערען אזוי ווי די אימפאטענץ.

ווען די אונגליקליכהייט איז אבער אזעלכע אז די צ א ה ל גע־שלעכטליכע אקטען וואס איינער פון די פארטנערס פערלאנגט, איז א גרעסערע ווי דער אנדערער קען געבען אדער אננעמען, קען עס האבען שלעכטע פאלגען פארביידע אדער פאר איינעם פון זיי. זיי מוזען דאן זוכען צו פערמיידען אלץ וואס קען זיי אונגעוויטיגער־הייט אויפרעגען; זיי מוזען מעהרסטענס שלאפען אין בעזונדערע בעטען און לעבען אין אלגעמיין וואס היגיענישער, וואס נארמאלער. עס פערשטעהט זיך אז אין אזעלכע פעלע ליידט די פרוי אם שטארקסטען. אויב אזא לײדענשאפטליכער מאן האט זיין פרוי באמת ליעב, וועט ער זיך צוריקהאלטען אזוי ווייט ווי מעגליך. אבער ליידער זענען פאראן א סך בארבארישע מענער וואס ווילען בלויז וויסען פון זייער אייגענעם פערגניגען. און אזוי ווי די פרוי איז ערצויגען געווארען, און האט ביי דער חתונה געשווארען, זיך דעם מאן'ס יווילען צו אונטערווארפען, פאסירען זעהר פיעלע שטילע, בעהאלטענע טראגעדיען, אין וועלכע די פרוי ליידט און פון וועל־כע זי שטארבט יונגערהייט. געגען אזא בעסטיאלישען מאן דארף זיך די פרוי רעוואלטירען און איהם אנווייזען איהרע רעכטע. — אבער פון דער אנדערער זייט, דארף די פרוי, וואס איז אביסעל ווי־ניגער לײדענשאפטליך ווי דער מאן, נישט זיין צו קארג מיט איהם, בעזאנדערס ווען ער איז נארמאל; זי דארף ניט פערגעסען אז ער קען ליידען פון אזא קארגשאפט און אז זי קען איהם טרייבען צו פראסטיטוארטע. אויב זיי האבען זיך ליעב, אויב זיי רעספעקט־

טירען איינער דעם אנדערען׳ס ווילען און פרייהייט, אויב זיי זענען ... דארפען זיי געפינען א מיטעלמע־ טיגען וועג וואס זאל זיי ביידע צופרי־ דען שטעלען; זיי דארפען ביידע אביסעל נאכגעבען, כדי דער שלום און דאס קערפערליכע געזונד זאל ניט געשטערט ווערען.

מאסטורבאציאן (אנאניזם)

מאסטורבאציאן (אנאניזם) איז די געשלעכטליכע זעלבסט־ בעפרידיגונג. מעהרסטענס ווערט זי געמאכט מיט דער האנד. מאנכעסמאל הויבט זי זיך אן ביי קליינע קינדער אין די וויקעלעך, נאטירליך אין א זעהר אונפאלשטענדיגער פארם, צ. ב. דורך רייי־ בען די פיס איינער געגען דעם אנדערען. זי איז צימליך שטארק פערשפרייט ביי די שולקינדער, די שול האבענדיג אפט א זעהר שלעכטען איינפלוס אין דיזער בעציהונג. אבער מעהרסטענס איז זי פערשפרייט צווישען יונגע מענער און פרויען אין דער רייפער געשלעכטס־פעריאדע, פאר דער התונה, כאטש זי קומט אויך (זעל־ טענער) פאר ביי לייטע וואס האבען רעגעלמעסיגען פערקעהר און וואס זענען פערהייראט. — מאסטורבאציאן איז קיין קראנקהייט, ווי די שווינדעל־דאקטוירים רעדען איין די יונגע מענער, כדי זיי כלומרשט צו היילען און אין דער אמת׳ן זיי צו בעראבעווען. דער אמת׳ער, עהרליכער דאקטאר פרעטענדירט נישט זי צו היילען, זאנ־ דערן ער קען געבען א פאר אלגעמיינע עצות און אזעלכע, וועלכע דארפען זיך צופאסען צו יעדען אינדיווידועלען פאל. עס איז ווא־ שיינליך, אז די מעהרסטע מענשען, מענער און פרויען, האבען וועך־ עס־איז מאסטורבירט אין זייער לעבען. דער אנאניזם איז א גע־ וואוינהייט, א מיאוסע געוואוינהייט. אזוי ווי סיי וועלכע אנדערע געוואוינהייט, קען זי איבערטריבען ווערען און שעדליך זיין. א סך אנאניזם קען אבשוואכען, קען פאר א צייט מאכען דעם אמתן גע־ שלעכטס־פערקעהר אונמעגליך, קען האבען א שלעכטען איינפלוס אויף דעם נערווען־סיסטעם, אבער דאס איז זעהר זעלטען. מען פלעג פריהער צושרייבען צו דיזער געוואוינהייט געוויסע פארמען פון משוגעת; אבער איצט ווייסט מען אז, כאטש עס זענען פא־ ראן גייסטעס־קראנקהייטען וואס זענען צו פערדאנקען אנדערע גע־

שלעכטליכע אונרעגעלמעסיגקייטען, איז אָבער נישט בעוויזען גע־וואָרען אַז מאַסטורבאַציאָן זאָל האָבען געווירקט אויף אַזאַ אופן. כמעט תמיד, ווען מען הערט אויף זיך אויסצואיבען און מען לעבט נאָרמאַל, בלייבט קיין שום פאָלגע פון איהר. אָבער ווען מען שטעלט זיך פאָר אַז מען „מוז" ליידען, ליידט מען, — און צוואַר אַזוי לאַנג ביז מען טרייבט זיך אַרויס די איינ־בילדונג פון דעם מוח און מען געווינט ווידער דאָס פערטרויען אין זיך אַליין. געפעהרליכער קען די מאַסטורבאַציאָן ווירקען ביי קינדער, ווייל זי שטערט זיי פון עסען, שלאָפען, שפּיעלען און דורך דעם קען זי זיין אַ הינדערניש אין דער נאָרמאַלער קערפּערליכער און גייסטיגער ענטוויקלונג. ביי קינדער קען די געוואָינהייט זיין אַ פאָלגע פון אַ רייצענדיגען קראַנקהאַפטען צושטאַנד פון דעם אורין, פון דער הויט אָדער פון דעם שטוהל. וואָס אַנבעלאַנגט ערוואַקסענע, איז די בעסטע עצה: זיך בעהערשען, מיט אַ פעסטען ווילען די געוואָינ־הייט אונטערדריקען; זיך בעשעפטיגען קערפּערליך און גייסטיג; לעבען וואָס נאָרמאַלער אין יעדער בעציהונג; נישט עסען און טרינקען קיין רייצענדע זאַכען; אויב מען איז רייף צום געשלעכט־ליכען פערקעהר, האָבען פערקעהר, — אָבער ריינעם, זאָנסט בעסער גאָר נישט! אַזוי לאַנג ווי מען קען ניט האָבען קיין פערקעהר, פערמיידען סעקסועלע אויפ־רעגונגען.

פערגעסט ניט אַז יעדעס מאָל מאַסטורבירען, אַנשטאַט צו בע־רוהיגען, רייצט אויף צום אַ צווייטען מאָל מאַסטורבירען.

אַ בריעף צו אַן אָנאַניסט

אייערע בריעף זאָגען מיר, אַז איהר זענט אַן אינטעליגענטער מענש און דארום האָף איך, אַז איהר וועט מיך גוט פערשטעהען.

אַלע סמנים וואָס איהר גיט מיר אָן, קענען זיין סימפּ־טאָמען פון שלעכטע פאָלגען נאָך מאַסטורבאַציאָן (אָנאַניזם), אָבער זיי מוזען נישט זיין; זיי קענען אויך קומען פון אַנדערע קראַנקהייטען און, וואָס איז נאָך וויכטיגער, זיי קענען קומען פון איינבילדונג. ס'איז אַ בעקאַנטע זאַך, אַז אַ סך קראַנקהייטען אָדער

צושטענדע וואָס זענען ביי דער גרענעץ צווישען געזונדהייט און קראַנקהייט, ווערען הערפאָרגערופען פון איינבילדונג, איבערטריי־בונג, איינרעדעניש, פון געוויסע אַלטע אַבערגלויבענס אז נאָך „דעם און דעם“ מוז מען זיין קראַנק און אזוי ווייטער.

און גראַדע ביי מאַסטורבאַנטען (אָנאַניסטען) אָדער נאָך מעהר ביי געוועזענע מאַסטורבאַנטען איז דאָס מייסטענס דער פאַל. און־וויסענד אין געשלעכטס־אַנגעלעגענהייטען, ווי כמעט יעדער יונגער מאַן איז, הערענדיג פון זיינע פריינד און בעקאַנטע רעדען פון סעק־סועלע קראַנקהייטען, לעזענדיג בעגיריג אַלעס וואָס פאַלט איהם אריין אין די הענד, פערקריכט ער אויף פאַלשע וועגען און שטעלט זיך אַלעס פאָר אומגעקעהרט ווי עס איז. ענטוועדער ער ווערט אָנ־געשטעקט פון אַ ווירקליכער, זיכטבאַרער געשלעכטס־קראַנקהייט — דורך זיין אונוויסענהייט, — אָדער ער ווערט אַ סעקסועלער נעווראסטעניקער, אַן איינגעבילדעטער קראַנקער — דורך אונוויי־סענהייט. און כדי דעם לעצטען צושטאַנד אויסצוקורירען, מוז דער קראַנקער נישט מעהר ווי האָבען אַ ווילען, אַ שטאַרקען ווילען.

גראַדועל, ביסלעכווייז, נאַטירליך אונטערריכטעט אין גע־שלעכטס־לעבען, פון קינדווייז אויף, אויף אַן אונשולדיגען, ריינעם אופן, ווי עס וואָלט געדאַרפט צו זיין, ווערט קיינער נישט, ווענינגס־טענס נישט צווישען די זאָגענאַנטע ציוויליזירטע געזעלשאַפטען, ווי אונזערע. אין דער יוגענד איז מען נייגעריג, מען כאַפּט אויף אַלעס וואָס מען קען. און די ערקונדיגונגען וואָס מען קריגט געוועהנליך פון חברים און עלטערע יונגלעך זענען זעהר שלעכטע, ווייל זיי ווייסען זי אויך נור פון אַנדערע אונוויסענדע. דערפאַר זענען אַלע זייערע עצות: גיפט.

וואָס אַנבעלאַנגט די פּאָפּולערע „ליטעראַטור“ וועגען דער פראַ־גע, ווערט זי אין די מעהרסטע פעלע געשריבען פון איגנאָראַנטען אָדער (און דאָס איז דער גרעסטער טייל), זי שטאַמט פון שווינד־לער, פון שאַרלאַטאַנעס וואָס האָבען אַן אינטערעס אז יונגע לייט זאָלען געהן צו פּראָסטיטוציאירטע און זיך אָנשטעקען און זיך דאַן ביי די זעלבע שווינדלער „היילען“, און האָבען אַן אינטערעס אז אַלע יונגע לייט — אַפילו די וואָס זענען ריין פון געשלעכטס־קראַנק־הייטען — זאָלען ד ע נ ק ע ן, אז זיי זענען קראַנק, זאָלען זיך פ י ה ל ע ן קראַנק, כדי זיך ביי די שווינדלער צו קורירען. אין

זייערע בראָשורען, אַנאָנסען, עטצ. בעשרייבען זיי אַזעלכע סימפּ־טאָמען וואָס יעדער געזונדער מענש קען אַ מאָל האָבען און צייגען, אז מיט די סימפּטאָמען מ ו ז מען האָבען די און די קראַנקהייט. די אַלע זאַכען בוויערען זיך לאַנגזאַם איין אין די מוחות פון די יונגע לייט און עס קומען אַרויס געוויסע אַבערגלויבענס וואָס מאַכען טויזענדער מענשען אונגליקליך אומזיסט און אומנישט. און ווי באַלד אימיצער בעאָבאַכטעט זיך צופיעל, וויבאַלד ער קאָנצענטרירט זיין גאַנצע אויפמערקזאַמקייט אויף איין אָרט פון זיין קערפּער, אויף די געשלעכטס־אָרגאַנען, ווערט יעדער סמן טויזענד מאָל בעדייטענ־דער ווי ער איז אין דער אמת׳ען.

איך בין זיכער, אַז קיין גוטע ווירקונג האָט דער אָנאַניזם אויף אייך נישט געהאַט. אָבער דאָס שלעכטע פיהלען און דאָס באַרג־אַראָב געהן פון אייער קערפּער אין אַזאַ גראַד ווי עס איז ביי אייך, קען אונמעגליך זיין אַ דירעקטע פאָלגע פון דעם אָנאַניזם אַלס אזעל־כען. דער גרעסטער טייל פון דעם אונטערגראָבען פון אייער גע־זונדהייט איז ז י כ ע ר מעהר צו פערדאַנקען דער איינבילדונג און דער מ ו ר א קראַנק צו ווערען, ווי דער מאַסטורבאַציאָן אליין. — איהר מוזט וויסען אַז אפשר 90 פּראָצענט (אָדער מעהר) פון אַלע מענער מאַכען אָנאַניזם אין געוויסע צייטען פון זייער לעבען, מייס־טענס אין דער יוגענד אָדער קינדהייט. נו, ווען זיי וואָלטען אַלע געמוזט קראַנק ווערען פון דעם, וואָלטען כמעט נישט געווען קיין געזונדע מענער אויף דער וועלט. און אין דער ווירקליכקייט וואָס זעהען מיר ? עס זענען דאָ מענער קראַנקע פון אָנאַניזם, נישט מיט די סימפּטאָמען וואָס איהר צייגט אָן, מיט אַנדערע, ערגערע. יאָ, עס זענען דאָ. אָבער וויפיעל ? אפשר איין פאַל אונטער 10,000 מאַסטורבאַנטען. און דאָס זענען געווען אויסערגעוועהנליכע מאַס־טורבאַנטען, אַזעלכע וואָס איהר קענט זיך גאָר נישט פאָרשטעלען און וואָס איך וויל אייך נישט בעשרייבען. — דורך דיזע אויסנאַמען איז די גאַנצע צרה ; פון אַזעלכע פעלע שטאַמט די מורא וואָס איז פערשפּרייט וועגען דעם.

אמת, אָנאַניזם איז אַ העסליכע, אבשייליכע פּראַקטיקע, צו־פיעל געטריבען איז זי אונגעזונד. אָבער ווען מען הערט אויף זי צו פּראַקטיצירען און מען געוועהנט זיך צו אַ נאָרמאַלען לעבען, בלייבט, נאָך איינינגער צייט, קיין שפּור דערפון אין קערפּער : אָט

דאָס וואָלט איך געוואָלט איהר זאָלט מיר גלויבען, אין דעם וואָלט [illegible]ן געוואָלט איהר זאָלט זיין איבערצייגט. זאָגאַר די אימפּאָטענץ, [illegible]ע וועלכע קען אַ ביסעל אָפטער פאָלגען נאָך לאַנג־יעהריגער [illegible]אַסטורבאַציאָן, איז אַ זעלטענע ערשיינונג. אין די מעהרסטע אַזעלכע פעלע איז די אימפּאָטענץ אן איינגעבילדעטע, און צוואַר אין אַזאַ גראַד אַז מען זאָגט דעם בעטרעפענדען: די קענסט האָבען פערקעהר! הויבט ער אָן צו קענען. און דאָס איז דערפאַר ווייל ער שלאָגט זיך אַרויס אַ דומהייט פון׳ם קאָפּ און ער קריגט צוטרויען צו זיך אַליין.

טראָץ דעם וואָס אייער בריעף איז געשריבען אַזוי צו דער זאַך, קען מען פון אַ סך שטעלען זעהן ווי איינגעבילדעט איהר זענט. צום ביישפּיעל, וואָס הייסט דאָס פאָלגענדע: "דאָס בלוט פאַלט אויס אין משונה רויטע פלעקען וואָס לאָזט זיך גלייך דערקענען, אַז עס איז קראַנקעס בלוט". ווען איך וואָלט נישט געווען אַזוי פיעל צוגעוואָהנט צו אַזעלכע פראַזען (עס איז כמעט אַ טיפּישער זאַץ פון אַלע יונגע מענער אין אייער צושטאַנד), וואָלט איך מיך שטאַרק און ווילד צולאַכט לעזענדיג דעם זאַץ. נור אַזוי, האָב איך דערביי נור געגעבען אַ שמייכעל. זעהט איהר נישט, ווען מען צייגט עס אייך, ווי קאָמיש ס׳איז: איהר דערקענט (און גלייך!) אַז עס איז קראַנקעס בלוט!! קיין שום אַרצט, קיין שום געלעהרטער וואָלט נישט געווען אימ־שטאַנדע צו דערקענען וואָס איהר דערקענט, אָהן קיין שום אונטער־זוכונג פונ׳ם בלוט! איבריגענס מוז איך אייך זאָגען, אַז איך האָב קיין מאָל נישט געהערט אַז אָנאַניזם זאָל פערענדערען דאָס בלוט.

איצט, וואָס אַנבעלאַנגט די בעהאַנדלונג און דאָס היילען, קען איך אייך זאָגען, איך בין איבערצייגט אַז אויב איהר וועט אָנווענ־דען אין אַלעמען מיינע מיטלען, אויב איהר וועט גענוי פאָלגען מיי־נע עצות, וועט איהר זיכער געזונד ווערען און איהר וועט שוין נאָך אַ מאָנאַט אָדער צוויי אָנפאַנגען צו זעהן דעם פאָרטשריט. און, אום גענויער אויף אייער פראַגע צו ענטפערען, אַלע סימפּטאָמען וועלען פערשווינדען, און די „רינגען אונטער די אויגען" וועלען אויך פערשווינדען.

אין דעם אויגענבליק האָט זיכער שוין די היילונג אָנגע־פאַנגען און צוואַר דורך די ערקלערונג ווי איך שטעל מיר פאָר אייע־

רע לײדען. װײבאַלד איהר האָט מײן בריעף ביז אַהער גוט פּער־שטאַנען, און װײבאַלד איהר װעט נאָכדענקען װעגען װאָס איך האָב אײך אין קורצען געזאָגט, װעט דאָס האָבען אַ זעהר גוטען אײנפלוס אויף אײך, װײל דאָס איז דער רײנער אמת.

ערשטענס, כדי די געװאָיהנהײט פון אָנאַנירען פון אײך צו דערװײטערען, װעגען דעם מוזט איהר אָנװענדען א י י ע ר א י י־ג ע נ ע ם װ י ל ע ן. דאָס איז די הויפּטזאַכע. אָבער די מיטלען װאָס שטעהען װײטער אונטען װעלען אײך אויך מיטהעלפען דערצו, װי אויך צו װערען אַ גאַנץ אַנדערער מענש.

איהר װאָלט װעלען „האָבען געשלעכטליכען פערקעהר". יאָ. איהר װאָלט געדאַרפט האָבען. אָ ב ע ר א י ה ר ז אָ ל ט נ י ט ג ע ה ן צ ו ק י י ן פ ר אָ ס ט י ט ו א י ר ט ע. איהר װעט כמעט זיכער קראַנק װערען פון זײ. (70 פּראָצענט אויף יאָ, 30 פּראָצענט אויף נײן.) נור אַנשטענדיגען פערקעהר ערלויב איך אײך, װען מעגליך. װען נישט מעגליך, בעסער גאָר נישט. אין אײער אַלטער אז מען האָט נישט אײניגע יאָהר פערקעהר, מאַכט נישט אויס, — װען מען לעבט נאָרמאַל, װען מער רײצט זיך נישט אויף קינסטליך.

אָט זענען די איבריגע מיטלען :

לופט. זײט א סך דרויסען, אויף דער לופט. מאכט אָפט אויספליגע (עקסקורשאָנס) אַרויס פון דער שטאָדט. שטודירט די בוימער, די פלאַנצען, די נאַטור. אינטערעסירט זיך מיט אַלעם װאָס איהר זעהט. שלאָפט מיט די פענסטער גוט אָפען. טוט זיך אָן אַזױ אַז איהר זאָלט נישט פיהלען קײן קעלט, אָבער האַלט די פענסטער אָפען.

אײער בעט מוז זײן נישט זעהר װײך, מעהר האַרטליך ; נישט צופיעל זיך צודעקען.

געװעהנט זיך צו מאַכען קאַלטע בעדער. געהט יעדען פריה־מאָרגען אַרײן אין אַ װאַננע מיט גאַנץ קאַלטע װאַסער, טויכט זיך אײן און נאָך אײן מינוט געהט אַרויס און רײבט זיך אָב מיט אַ טרו־קען טוך.

בעשעפטיגט תמיד אײער מוח, אַז איהר זאָלט נישט דענקען אַן פרויען. אַזױ לאַנג װי איהר קענט נישט פערקעהרען מיט אַן עהרליכער פרוי, פערמײדעט געשלעכטליכע אויפרעגונגען.

הערט אויף צו גריבלען און צו דענקען וועגן אייער „קראנק־הייט". דענקט אָן עפּעס אַנדערש.

זייט תמיד בעשעפטיגט מיט וואָס עס איז. עס זאָל נישט „די צייט אַוועקגעהן פּוסט", ווי עס געשעהט מיט אייך יעצט.

איהר האָט אַן אירטום גלויבענדיג אַז דאָס לעבען איז טרויריג עטצ. דאָס לעבען איז נישט טרויריג און נישט פרעהליך. כ'איז אַזוי ווי מיר זעהען עס. ווען מיר קוקען דאַרויף מיט שוואַרצע אויגענגלעזער, זעהט עס אויס שוואַרץ. מאַנכמאָל מיינט מען ווער ווייסט וואָס פאַר אַ גרויסע געדאַנקען מען זאָגט אַרויס ווען מען בעטראַכט אַלעם פון'ם פּעסימיסטישען שטאַנדפּונקט. אין אמת'ען איז גאָר אָפט אַ פּעסימיסטיש געדיכט פערורזאַכט געוואָרען פון אַ קראַנקען מאָגען, אַן אָבווייכען אָדער אַן אַנדערע אונאָרדנונג אין קערפּער. פּע! — ס'איז טאַקע פּע! אָבער ס'איז אמת! זייט אַ נאָרמאַלע חיה, און די נאַטור וועט לאַכען פאַר אייך, זי וועט זיין פרעהליך. —

שלאָפט ווענינגסטענס זיבען שטונדען, בעסער אַכט שטונדען.

קוקט די מענשען גלייך אין די אויגען. איהר האָט נישט בעגאַנגען קיין שום פערברעכען. כמעט אַלע פון זיי האָבען אָנאַנירט אָדער אָנאַנירען. און דענקט נישט אז זיי דערקענען אייך. מען קען אייך נור דערקענען ווען איהר זייט צוריקגעצויגען און שעמעדיג און פורכטזאַם, דאָס זענען זאָגאַר בעקאַנטע סמנים פון אָנאַניסטען.

מאַכט יעדען טאָג אַ האַלבע שטונדע אָדער ווענינגסטענס 15 מינוט גימנאַסטיקע (עקסערסייז), אַזוי, אַז איהר זאָלט זיך אַנדערש בעוועגען ווי איהר טוט עס ביי דער ארבייט. זעהט אַז אַלע מוסקעלען פון'ם גאַנצען קערפּער זאָלען ווערען געאיבט.

עסט ניט קיין רייצענדיגע, האַרבע, געפּעפּערטע, געזייערטע שפּייזען; עסט ניט צופיעל; עסט נור ווען איהר זענט הונגעריג; עסט ניט און טרינקט ניט נאָהענט צו דער צייט פון שלאָפען־געהען. קיינע אַלקאָהאָלישע געטרענקע (קיין וויין, ביער, בראָנפען), קיין קאַווע, קיין טעע. — צוקייט גוט די שפּייזען. — זעהט צו האָבען רעגעלמעסיגען שטולגאַנג.

בעהאַנדלונג פון מאַסטורבאַציאָן ביי קינדער

די הויפּטזאַך איז פערהיטונג. די געגענד פון די געשלעכטס־אָרגאַנען זאָל זיין זעהר ריין, טרוקען. ווען עס ציינט זיך עפּיס א רויטקייט אָדער א בייסעניש פון דער הויט אין יענער געגענד, מוז מען עס בעהאנדלען, וויילֿ פון דעם קען ארויסקומען מאסטורבאציאָן. דאָס עסען און טרינקען זאָל זיין איינפאך, מילד, נישט רייצענדיג, נישט צופיעל אויף אמאָל. דאָס קינד זאָל זיין בעשעפטיגט מיט שפּיעל־זאכען אָדער קינדער־ארבייט. מען זאָל גוט אויפפּאסען מיט וואָס פאר א חברים עס געהט ארום. מען זאָל קיין מאָל ניט זיין ווייט פון דעם קינד. מען זאָל זיך ניט שפּיעלען מיט זיינע געשלעכטס טיילען און עס ניט גלעטען אויף דעם הינטער־חלק ווי מאנכע מאמעס טוען אין שפּאָס; דאָס וועקט אויף אַ געוויסען געשלעכטליכען רייץ. מען זאָל בעריהרען די געשלעכטס־טיילען נור אויף אזוי פיעל וויפיעל ס'איז נויטיג צוליעב ריינליכקייט. דאָס קינד פון יעדען אלטער זאָל שלאָפען אליין אין אַ בעט. (אין דער בעציהונג האָט ניט קיין צוטרויען אַפילו צון אייער ברודער). אין אַ צימער אָהן פּארפומען, מיט אסך פרישער לופט; ניט צו ווייך געבעט, ניט אויף פעדערען; עס זאָל אויפשטעהען פון בעט ביים אויפוועקען זיך. דאָס קינד זאָל ניט הערען פון אייך קיין צווייריטיגע ווערטער אָדער „גלייכע ווערטלעך" וועגען געשלעכטס־לעבען; עס זאָל זיך אייך ניט דאכטען אז ס'איז אַן אידיאָט און אז עס פערשטעהט נישט. דאָס קינד זאָל אויך ניט זעהען קיין שום סאָרט געשלעכטליכע ליעבעס־סצענען און איבערהויפּט קיין שום זאַך וואָס קען ביי איהם דערוועקען אויף אַ קינסטליכען אופן די נייגיריגקייט וואָס וואָלט געקומען שפּעטער. אָבער בעהאלט ניט אייער קערפּער אָדער זיין קערפּער פאר איהם אונניצליכערהייט; פיהרט זיך אויף נאטירליך מיט איהם. ווען דאָס קינד שטעלט אייך פראגען וועגען געבוירען־ווערען אָדער געשלעכטס־לעבען עטצ., ענטפערט דעם אמת אין אַן איינפאכער ארט; אָבער ענטפערט נישט מעהר וויפיעל דאָס קינד פערלאַנגט צו וויסען.

ווען איהר האָט אויסגעפונען אז דאָס קינד שפּיעלט זיך מיט די געשלעכטס־אָרגאַנען, טוט עס אזוי אָן, אז עס זאָל ניט קענען צו־

קומען צו זיי. דאָס איז סיי ווי סיי גוט צו טון, אלס פערהיטונגס־מיטעל. ווען עס איז געננוג גרויס צו פערשטעהען וואָס איהר רעדט דערצו, זאָגט איהם מיט גוטען אז ס'איז געפעהרליך דאָס צו טאָן, אז מען ווערט דערפון קראנק עטצ. דאָס העלפט זעהר פיעל מאָל, בפרט נאָך ווען די עלטערען זענען געבליבען גוטע פריינד, ניט קיין דעספאָטען, פון די קינדער, אזוי אַז דיזע גלויבען זיי און האָבען צוטרויען צו זיי. מען דאַרף אויך זאָרגען אַז דאָס קינד זאָל זיך ניט איינהאלטען מיט דעם וואסער אָדער מיט דעם שטול און אויב נויטיג, זאָל מען עס זאָגאר אויפוועקען ביינאכט כדי עס זאָל לאָזען דעם אורין. לוי־ווארמע בעדער מיט קורצע, קאַלטע אָבשפּריצונגען פון גאַנצען קערפּער, יעדען טאָג, וועלען האָבען א בערוהיגענדע וויר־קונג אויף די צורייצטע נערווען. — מאנכעסמאָל איז עס נויטיג דאָס קינד אין גאַנצען אַוועקצונעמען פון דער אומגעבונג אין וועל־כער עס לעבט; אַפילו אַוועקצופאָהרען פון דער שטאָדט אין וועל־כער עס האָט געלערענט די שלעכטע געוואָינהייט, כדי דאָס קינד זאָל ניט מעהר באַגעגענען די שלעכטע חברים. — נור מישענדיג אַ ריכטיגע פיזישע און גייסטיגע ערציהונג קען מען פערהיטען אָדער בעהאנדלען דעם אָנאניזם ביי קינדער.

פּאָלוציאָנען

פּאָלוציאָנען זענען אויספליסע פון זאמען ביים מאן, וואָס קומען פון געשלעכטליכער אונצופריעדענגעשטעלטער אויפרעגונג, זיי עס דורך דירעקטער אויפרעגונג (בעריהרען דעם קערפער פון אַ פרוי), זיי עס דורך פאָרשטעלונגען אָדער חלומות וועגען פערקעהר. ווען מען האָט די פּאָלוציאָנען זעלטען, האָבען זיי קיין שום שלעכטע ווירקונג. ווען מען האָט זיי אָבער אָפט, עפּטער ווי אלע צעהן טעג, אָדער ווי מאנכע האָבען זיי, מעהרערע מאָל אין דער וואָך, זענען זיי שעדליך. דאן שוואכען זיי אָב און רעגען אויף דאָס נערוועז־סעס־טעם. ווען די פּאָלוציאָנען הערען אין גאנצען אויף, בלייבען כמעט קיין מאָל קיינע שלעכטע פאָלגען צוריק. דאָס איז וויכטיג צו וויסען, ווייל די שווינדעל־דאָקטוירעם שרעקען איבער די יונגע לייט, אזוי אַז דיזע דענקען אַז זיי מוזען דערפון

ק ר א נ ק ב ל י י ב ע ן ; זיי דארפען גיכער גלויבען דעם שרייבער פון דיזע ציילען, ווען ער זאָגט זיי א ז א ד אָ ק ט אָ ר א י ז ד ע ר צ ו ג אָ ר נ י ש ט נ ו י ט י ג. די בעהאַנדלונג איז דיזעלבע וואָס איז אויבען אָנגעגעבען געוואָרען פאר מאַסטורבאַציאָן. א חוץ דעם זאָל מען אויפּפאסען אז דאָס בעט זאָל נישט זיין צו ווייך און צו ווארים און אז מען זאָל האָבען פרישע לופט ביים שלאָפען. קאַלטע אָדער קיהלע בעדער ווירקען אָפט זעהר גוט.

זאָרגען פון אַ אינגעל

(פון דר. קאָללינ׳ס, דעם ספּעציאַליסט פון נערווען־קראַנקהייטען, א בוך)

ווערטער הערר: —

איך נעם מיר די פרייהייט איך צו שרייבען, כאָטש איך בין נור 17 יאָהר אַלט.

איך וויל אייך פרעגען א פּאָר פראגען, וואָס איך האָף, איהר וועט אזוי גוט זיין מיר צו ענטפערען.

דענקט איהר אז א אינגעל אין מיין עלטער קען האָבען זאמען־פערלוסטע און זאָל נישט וויסען ווען זיי פינדען שטאט? דענקט איהר אז ס׳איז א סמן פון געזונד, אז דער קאַנאַל זעהט אויס נאס? מען האָט מיר אזוי געזאָגט. דענקט איהר ס׳איז נאַטירליך מען זאָל שוויצען ארום די געשלעכטס־אָרגאנען אזוי אז מען זאָל עס קענען בעמערקען? דענקט איהר אז דאָס שוויצען איז גרעסער אין ווינטער? דאָס איז מיין פאַל. דענקט איהר אז ס׳איז נאַטירליך מען זאָל זיך פערקיהלען אין גליך, אזוי ווי מען פערקיהלט זיך אין נאָז — און; דערביי פערלירען אביסעל פליסיגקייט? דענקט איהר אז נאָך געשלעכטליכער ענטוויקלונג פיהלט מען דאָס שוויצען מעהר? — דענקט איהר, אז מען קען פיהלען זיין אייגענעם סקראָטום וואקסען? איך מיין א מין ציהענדעם געפיהל. דענקט איהר אז דאָס שוויצען ווערט פעראורזאכט פון א לאנגע צוזאמענגעצויגענע פאָרהויט? דאָס איז מיין פאַל.

איך קען נישט פערשטעהען וואָס מאכט מיך אזוי נערוועז;

דענקט איהר אז ערגערנים און קאטאר אין דער נאז קענען זיין די אורזאכע? (איך האב א קאטאר אויך).

אייערער, ע װ ע ר ע ט.

ליעבער עװערעט: —

דענקסטו אז עס געהט אימיצען אין דער װעלט אויסער דיך אליין אים מינדעסטען אן, אז די האסט ענטדעקט זיינע געשלעכטס־ארגאנען? אויב דו דענקסט אזוי, האסטו אן אירטום. מיין עצה איז, דו זאלסט עס פערגעסען.

דו פערשטעהסט נישט װאס מאכט דיך אזוי נערװעז, אבער איך דענק אז א פארציע שלעג װאלט דיך געהיילט.

דענקסטו, אז דו ביסט דאס װיכטיגסטע אין דער װעלט? װייסטו אז דו װאלסט געקענט זיין א גליקליכער יונגעל װעז דו װאלסט זיך בעשטראפט נישט צו עסען איין מאלצייט יעדעס מאל װאס דו דענקסט װעגען דיין קערפער?

דענקסטו אז דו קענסט אויספיהרען אין די נעכסטע פיער יאהר נישט צו דערמאנען דאס װארט א י ך? זעה זאלסט עס טון. דאס קען דיר זעהר העלפען צום געזונד. דיין...

ביישפילע פון געשפרעכע צװישען א קינד און א קלוגער מאמען

— מאמע, װי אזוי בין איך געקומען צו דיר?

— װאס מיינסטו?

— איך מיין... פון װאנען האסטו מיך?

— א! איך פערשטעה!... איך האב דאך דיך געבוירען.

— װאס הייסט געבוירען?

— דו ביסט ארויס פון מיר.

— פון דיין קערפער?

— יא,

— װאו בין איך געלעגען ביי דיר?

— אין בויך.

— קומען אלע קינדער ארויס פון גרויסע מענשען?

— אלע קינדער קומען ארויס פון זייערע מאמעס.

— און די מאַמעס ?

— די מאַמעס, ווען זיי זענען בייבים, קומען אַרויס פון זייערע מאַמעס.

— און די טאַטעס ?

— די טאַטעס קומען אויך אַרויס פון זייערע מאַמעס.

*　*

*

— מאַמע, פאַר וואָס דאַרפען די בייבים ליגען אין דער מאַמע'ס בויך ?

— זיי דאַרפען דאָרט ליגען, כדי צו וואַקסען. זיי וואַקסען דאָרט ביסלעכווייז, ביסלעכווייז, ביז זיי ווערען ריכטיגע בייבים און ביז זיי ווערען אַזוי גרויס אַז זיי קענען שוין ניט זיין אינעווייניג.

— און אַז זיי קומען אַרויס פריהער ?

— אַז זיי קומען אַרויס איידער זיי זענען רייף, קענען זיי נישט לעבען, שטאַרבען זיי באַלד. די קינדער זענען אַזוי ווי פּרוכטען. געדענקסטו דעם עפּעלבוים וואָס מיר האָבען געהאַט לעבען אונזער הויז אויף דעם לאַנד ?

— יאָ.

— געדענקסטו נאָך ווען די עפּעל זענען געוועזען קליין, גאַנץ קליין ? זיי זענען געהאָנגען אויף דעם בוים און די זון האָט זיי אויסגעוואַרעמט, דער בוים האָט זיי ערנעהרט, אַריין שיקענדיג פון אינעווייניג דורך פיינע רעהרלעך די שפּייז וואָס ער האָט גענומען פון דער ערד דורך זיינע וואָרצלען, און אַזוי איז יעדעס עפּעלע געוואַקסען און געוואַקסען, און פון גרין איז עס געוואָרען רויטליך און דערנאָך גאַנץ גרויס און שטאַרק רויט. אַזוי וואַקסט אויך אַ קינד אין דער מאַמע'ס בויך. עס קריגט נאַהרונג און וואַרימקייט פון דער מאַמע'ס בלוט.

— מאַמע, איך האָב דיך אַזוי ליעב !

*　*

*

— מאַמע, ווי אַזוי קומען די קינדער אַרויס פון דער מאַמע'ס בויך ?

— זיי קומען אַרויס דורך אַן עפענונג וואָס אַלע פרויען האָבען

צווישען די פיס, און די מאמעס ליידען דערביי זעהר גרויסע שמער־צען.

— שמערצען ?

— יאָ, שרעקליכע... אָבער וואָס ווייסטו, מיין קינד ?

— דו האָסט געהאַט זעהר גרויסע שמערצען... מאמע, איך האָב דיך אזוי ליעב!

*   *

*

— מאמע, א־יאָ, אסתר'ל און פייגעלע און ביילע זענען ליג־נערטעם ?

— פאר וואָס פרעגסטו מיך דאָס ?

—איך האָב זיי דערצעהלט ווי אזוי קינדער קומען אויף דער וועלט און ווי אזוי זיי וואקסען אין דער מאמע'ס בויך, האָט אסתר'ל געזאָגט אַז ס'איז נישט אמת. איהר מאמע האָט איהר געזאָגט אז די קינדער קומען ארוים פון'ם שטערן. און פייגעלע האָט געלאכט פון מיר, ווייל זי ווייסט אז די העבאם ברענגט זיי אין איהר לעדער־נעם טאַש; זי זאָגט, זי האָט אַליין געזעהן די העבאם מיט דעם טאַש, ווען זי האָט געקראָגען דאָס קליינע ברודעריל. און ביילע'ן האָט איהר גרויסע שוועסטער געזאָגט אז מען נעמט די קינדער ארוים פון א הויפטעל קרויט.

— דאָס אלץ איז נישט אמת, אָבער זיי זענען נישט שולדיג, מיין קינד. מען האָט זיי אַלע געזאָגט ליגען.

— די מאַמעס האָבען זיי געזאָגט ליגען ?

— יאָ, ווייל זיי האָבען מורא געהאַט זיי צו זאָגען דעם אמת.

— פאר וואָס, מאמע ?

— ווייל זיי זענען נאראָנים. זיי האָבען מורא אז די קינדער וועלען ווערען שלעכט, ווען זיי וועלען וויסען דעם אמת.

*   *

*

— מאמע, איך ווייס פאר וואָס ביילע'ס מאמע איז געלעגען אין בעט ווען ביילע האָט געקראָגען דאָס קליינע ברודעריל.

— פאר וואָס ?

— ווייל דאָס ברידעריל איז געקומען פון ביילע'ס מאמע'ס בויך און די מאמע האָט געהאַט גרויסע שמערצען.

— יאָ, מיין קינד.

— און איך ווייס שוין פאר וואָס ביילע'ס מאמע האָט געהאַט א גרויסען בויך איידער דאָס בייבי איז געבוירען געוואָרען.

— פאר וואָס ?

— ווייל די בייבי איז געוועזן אינווייניג און עס איז גע־וואקסען.

— יאָ, מיין קינד.

* *
*

— מאמע, פאר וואָס וויל נישט ביילע'ס מאמע אויסזאָגען ביילע'ן דעם אמת ווי אזוי זי האָט געהאַט דאָס בייבי ?

— ווייל זי איז אַ נאַר. אָבער זי איז נישט שולדיג ; מען האָט זי געלערענט אז זי דארף נישט אויסזאָגען.

— ווער האָט זי אזוי געלערנט ?

— איהר מאמע.

— און ווער האָט עס געלערנט איהר מאמע ?

— איהר מאמע'ס מאמע... און אזוי ווייטער. אַלע מאמעס און טאַטעס דענקען אז זיי דארפען זיך שעמען ווען א פרוי האָט א קינד.

— ביילע'ס מאמע שעמט זיך ?... הא, הא, הא !

— וואָס לאכסטו אזוי, מיין קינד ?

— ווייל זי שעמט זיך. עס איז דאָך אזוי שען צו האָבען א קינד און צו זיין א מאמע !

* *
*

— מאמע, ווי אזוי וואקסען אויס די קעצעלעך ?

— זיי וואקסען אין דעם בויך פון זייער מאמען, די גרויסע קאַץ. האָסטו נישט געזעהען ווי דער בויך פון אונזער קאַץ איז גרע־סער געוואָרען ? זי וועט באַלד האָבען קעצלעך. אזוי וואקסט אויך דאָס קעלביל אין דעם בויך פון זיין מאַמען, די קוה ; און אזוי טראָגען

די שאָף זייערע לעמעלעך, די הונדינעס זייערע הינטעלעך און אזוי
ווייטער.

— און די קאַץ וועט אויך האָבען גרויסע שמערצען, ווען זי
וועט האָבען א קעצעלע ?

— יאָ, מיין קינד, כאָטש ניט אזעלכע גרויסע ווי א פרוי.

* *

*

— שוין, מאמע, זי האָט זיי שוין געהאַט !

— ווער, וואָס ?

— די קאַץ האָט געהאַט קעצעלעך אין קעלער.

— דו האָסט זיי געזעהן ?

— יאָ, זיי זענען אזוי קליין ! פאַר וואָס האָט זי געהאַט פיער
אויף איין מאָל ?

— אזוי געבערען די קעץ. נישט אלע חיות זענען אלץ איינס.
די קוה האָט איין קעלבעל אויף איין מאָל ; די פרוי אויך. אָבער עס
טרעפט זיך אז א פרוי זאָל האָבען צוויי קינדער אויף איין מאָל.

— גיב מיר א שטיקעל ברויט, וועל איך געבען די קעצעלעך.

— ניין, מיין קינד זיי דארפען נישט דיין ברויט און זיי קענען
עס נישט עסען. זייער מאַמע, די קאַץ, גיט זיי מילך פון איהר ברוסט,
ביז זיי וועלען ווערען גרעסער.

— דאָס איז דאָך אזוי ווי ביילע׳ס מאמע, וואָס האָט געזויי־
גען איהר בייבי !

— יאָ, מיין קינד און איך האָב דיך ערנעהרט פון מיין ברוסט,
ווען דו ביסט געוועזן א בייבי.

— מאמע, איך האָב דיך אזוי ליעב !

* *

*

— מאַמע, קומען אַלע חיות פון זייער מאַמע׳ס בויך ?

— אַלע ; אָבער נישט אויף דעמזעלבען אופן. א סך חיות
טראָגען די בייבים נישט אין גאנצען אוים. זיי טראָגען בלויז די
אייער און דערנאָך ווארעמען זיי אוים די אייער אונטער זייער קער־
פער. די הוהן לעגט אייער און שפעטער זיצט זי אויף זיי מעהרערע
טעג, זי ווארעמט זיי אוים אונטער איהרע פעדערען, אזוי לאנג

ביז די קליינע היהנדלעך ווערען רייף און צוברעכען די אייער פון אינעווייניג. דענסטמאָל געהען זיי ארוים. אזוי טוען אלע פעגעל.

— אָ, ווי שען!

— עס זענען דאָ נאָך אנדערע חיות וועלכע קומען פון אייער. אָבער נישט אַלע ווערען אויסגעווארעמט פון זייערע מאמעס. א סך ווערען אויסגעווארעמט בלויז פון דער זון.

— אָבער די היהנער האָבען נישט קיין בריסט און קיין מילך.

— ניין, מיין קינד, זיי לערנען זייערע קינדער עסען קליינע קערנדלעך און אנדערע זאכען. די חיות וואָס געבערען קינדער, געבען זיי צו זויגען. די חיות וואָס לעגען אייער, געבען זייערע קינדער נישט צו זויגען.

— מאמע, פון איצט אָן וועל איך נאָכקוקען אלע לעבעדיגע זאכען! ס'איז אזוי שען צו וויסען אלץ וועגען זיי!

*   *
*

—מאמע, דו האָסט מיר געזאָגט אז די עפּעל זענען די קינדער פון די עפּעלבוימער. האָבען די עפּעל בלויז א מאמע?

— ניין, מיין קינד, אין דעם עפּעלבוים געפינט זיך דער טאטע און די מאמע צוזאמען.

— אין איין בוים?

— יאָ, אין איין בוים. דו גלויבסט נישט? איך וועל דיר דאָס ציינען ווען מיר וועלען זיין אויף דעם לאנד. מוזען דען אלע לעבעדיגע וועזען זיין אלץ איינס? אָט קענען די בוימער נישט אוועקגעהן פון דעם אָרט וואו זיי וואקסען, און מיר, און אנדערע חיות, קענען ארומגעהען, ארומפליהען, ארומשווימען. אָבער עס זענען אויך פאראן בוימער און אנדערע פלאנצען ביי וועלכע דער טאטע און די מאמע געפינען זיך נישט צוזאמען, אין דערזעלבער פלאנצע, אין דעמזעלבען בוים.

— ווי אַזוי זשע העבט אָן דאָס עפּעלע צו וואַקסען ווען עס איז נאָך גאַנץ קליין?

— אָט זעהסטו דאָ אַ בילד פון אַ בלום פון אַן עפּעלבוים: שפּעטער, אין פריהלינג, ווען די צייט פון בליטען און צוויטעווען ביי די עפּעלבוימער וועט קומען, וועלען מיר אין אַ זונטאג אַרויספאָה־

רען פון דער שטאָרט און איך וועל דיר ווייזען די בלומען פון די עפּעלבוימער. דערווייל מוזטו זיך בעגניגען מיט דעם בילד. אָט דאָס זענען די מענליכע טיילען, דאָס הייסט די פאָטערישע טיילען, אָט דאָס איז דער ווייבליכער טייל, דאָס הייסט דער מוטערישער טייל. און פון דעם מענליכען טייל געהט ארויס אָט דער פיינער געלער שטויב און געהט אריין אין דעם ווייבליכען טייל. דיזער פיינער שטויב איז אָבער צונויפגעזעצט פון גאַנץ קליינע קערנדליך, וועלכע געהען נישט אלע אריין אין דעם ווייבליכען טייל. ווען אַזאַ קערנדעל שטויב איז אריין אין דעם מוטערישען טייל, העבט זיך אָן דאָרט אַ גרויסע אַרבייט, אַ שטאַרקע פערענדערונג. דאָס איז דער אָנפאַנג פון דעם וואַקסען פון דעם קינד.

פון וועלכען קינד?

— פון דעם עפּעלע!

— אָה, איך פערשטעה. און אין דעם אָרט וואַקסט טאַקע אויס דער גרויסער עפּעל?

— יאָ.

און די קליינע מאַמעלעך און טאַטעלעך פון דעם עפּעל געהען צוריק אריין אין בוים?

— ניין, מיין קינד, אַ טייל פון דעם מוטערישען חלק טראָגט דאָס קינד, דעם עפּעל, ביז ער וואַקסט אויס. דער פאָטערישער טייל פאַלט. אַוועק פון דעם בוים אין איינעם מיט דעם איבריגען טייל און אין נעקסטען פריהלינג שפּראָצען ווידער בלומען אַרויס.

— אָה, דערפאַר זעה איך די בלומען פון די בוימער אַראָב־פאַלען! ה'איז אזוי שען: טייל מאָל איז עס ווי אַ שנעע אויף דער ערד.

— יאָ, דו זעהסט עס אין אונזערע שפּאַצירגענגע.

— אָבער, מאַמע, איך האָב נישט געוואוסט וועגען וואָס מען דאַרף די בלומען. איך האָב געדענקט אַז זיי זענען נור פאַר שענ־קייט.

— אַלץ מיין קינד, אַלץ וואָס איז לעבעדיג האָט אַ צוועק, האָט עפּיס אויפצוטון אויף דער וועלט.

*   *
*

— מאַמע, אַ יאָ דו האָסט אַ מוטערישען טייל?

— יאָ, מיין קינד, אַלע מיידעלעך און אַלע פרויען האָבען אַזעלכע אָבטיילונגען אין זייער קערפּער וואָס מאַכען זיי פאַר מאַמעס. נור ביי די מיידעלעך זענען יענע טיילען נישט אין גאַנצען רייף און דערפאַר קענען זיי נישט ווערען קיין מאַמעס.

— וואו זענען די מוטערישע טיילען ?

— טיעף אינעווענינ, אין קערפּער פון דער פרוי, אָבער דער אָנהויב, דער איינגאַנג צו זיי, איז דרויסען.

— אָ, איך וויים, דער איינגאַנג איז די עפענונג צווישען די פים פון וואַנען די קינדער קומען אַרוים.

— פון וואַנען ווייסטו דאָס ?

— דו האָסט מיר אַליין דערצעהלט אַז די קינדער קומען פון דאָרט אַרוים.

— יאָ, דו האָסט רעכט.

— דו האָסט מיר אויך געזאָגט אַז דאָס קינד וואַקסט אין דער מאַמע׳ס בויך. זענען די מוטערישע טיילען אין דעם בויך ?

— יאָ, מיין קינד, אונטען אין בויך.

— וואו־זשע זענען די פאָטערישע טיילען ביי די טאַטעס ?

— צווישען זייערע פים.

— אָ, איצט פערשטעה איך.

*　*
*

— מאַמע, ביי חיות זענען אויך די טאַטעס און די מאַמעס נישט אין איין קערפּער ?

— ביי די מעהרסטע חיות זענען די טאַטעס פערשידען פון די מאַמעס, אַזוי ווי ביים מענשען. דער האָהן איז אַ טאַטע, די היהן איז אַ מאַמע.

— און די אייער זענען די קינדער ?

— דאָס איי איז דאָס קינד איידער עס איז רייף.

— יאָ, איך וויים אַז די מאַמע, די היהן, וואַרעמט אויס די אייער כדי עס זאָל ווערען פון זיי ריכטיגע בייבים.

— גאַנץ גוט, מיין קינד.

— אָבער ביי די בלומען איז דער מענליכער און דער ווייבליכער טייל נאָהענט איינער פון דעם אַנדערען, איז עס לייכט דעם

געלען שטויב אריין צו געהען אין דעם ווייבליכען טייל. ווי אזוי קען דאָס זיין ביי דעם הוהן און ביי דער היהן ?

— דו האָסט אַ טעות, מיין קינד. נישט ביי אַלע בלומען איז עס אזוי ליכט. ביי מאַנכע פלאַנצען איז דער ווייבליכער טייל, כאָטש אויף דערזעלבער פלאַנצע, ווייט פון דעם מענליכען טייל, און ביי אַנדערע פלאַנצען זענען זיי גאָר אויף גאַנץ פערשידענע ערטער אויף דעם פעלד און אין דעם וואַלד. אַזוי, צוםביישפּיעל, קען איין בוים טראָגען נור ווייבליכע בלומען, און אַן אַנדערער בלויז מענליכע בלומען.

— ווי אַזוי קומען זיי זיך דאַן צונויף ?

— ווי אזוי ? די ביענען, די אינסעקטען, דער ווינד, זיי העלפען דערין ; זיי פערטראָגען דעם געלען שטויב צו די ווייבליכע בלומען. נור וועגען דעם וועלען מיר רעדען אַן אַנדער מאָל... דו האָסט געפרעגט ווי אַזוי עס איז ביי דעם הוהן און ביי דער היהן.

— יאָ, דאָס וויל איך וויסען.

— ביים הוהן איז פאַראַן, אַנשטאַט אַ געלען שטויב, אַ פליסיגקייט, וועלכע קומט אַרויס פון אַן אָרט צווישען די פיס. און דיזע פליסיגקייט געהט אַריין אין אַן אָרט וואָס די היהן האָט צווישען איהרע פיס.

— אָבער ווי אַזוי קומט די פליסיגקייט פון דעם הוהן צו דער היהן ?

— געדענקסטו, ווען מיר זענען געווען אויף דעם לאַנד, פלעגסטו זעהען דעם הוהן אַרויף שפּרינגען אויף דער היהן, און דו פלעגסט איהם תמיד וועלען פערטרייבען ?

— אָה !... דאָס איז עס ?... איך האָב געמיינט אז ער בייסט זי און שלאָגט זי !...

— ניין, מיין קינד, וועהרענד זייערע מענליכע און ווייבליכע טיילען בעריהרען זיך, און דער פּאָטערישער טייל פון דעם הוהן געהט אריין אין דער מוטערישער עפענונג, אומאַרמען זיי זיך און קושען זיך. זיי האָבען זיך ליעב, זיי האָבען דערפון פערגניגען !

— דאָס איז וואונדערבאַר !

ס'איז לייכטער זיך היינט אָבצוגעוועהנען פון שלעכטע געוואָיהנהייטען ווי מאָרגען. — קאָנפוציוס.

איינינגע אַנאָמאַליען

וואַגיניזם איז אַ קראַמפּף פון דער געגענד אַרום דער שיידע, ביים פערקעהר ; ס׳איז אַ פאָלגע פון אַ שטאַרקער רייצונג פון די פרויען־אָרגאַנען ; דער וואַגיניזים שטערט די פרוי ביים פערקעהר אדער פערהאַלט דאָס גליד, אַזוי אַז ס׳איז עס שווער אַרויסצונעמען. עס קומט פערהעלטניסמעסיג זעלטען פאָר און דאַן ביי ערשט־פער־הייראַטעטע פרויען וואָס האָבען זיך פריהער צופיעל אויפגערעגט אָדער ווען דער מאַן איז צו ברוטאַל און פאָרבערייט נישט די פרוי אויף אַ דעליקאַטען אופן. דאָס בעסטע מיטעל איז אויפצוהערען יעדען פערקעהר און אָבצואוואַרטען עטליכע טעג.

נימפאָמאַני איז אַ צו שטאַרקע און שטענדיגע לוסט פון דער פרוי צום פערקעהר, פערורזאכט פון נישט נאָרמאַלע, צו לאַנגע „קליינע ליפּען" (נימפען) אָדער אַ ניט ריכטיגען קליטאָריס. מאַנכ־מאָל איז אַ קליינע אָפּעראַציאָן נויטיג.

פריאַפּיזם איז אַן א ו נ ג ע ו ע ה נ ל י ך שטאַרקע און שטענדיגע לוסט צום פערקעהר ביים מאַן. די אורזאכע איז אָדער אַ לאָקאַלע אָדער צו פערדאַנקען אַ בעזונדערען צושטאַנד פון דעם נערוועןֹ־סיסטעם. די בעהאַנדלונג איז פערשידען נאָך דעם פּאַ־ציענטען.

סאַדיזם, אַ צושטאַנד אין וועלכען מען קען נישט האָבען קיין פערקעהר ביז מען פּייניגט נישט זיין שותּף ; עס קענען זיין פער־שידענע גראַדען פון סאַדיזם, פון קנייפּען און בייסען, ביז הרג׳ענען.

מאַזאָכיזם, אַ צושטאַנד אין וועלכען מען קען נישט האָבען קיין פערקעהר ביז מען ליידט ניט קיין שמערץ, ביז מען ווערט ניט געפּייניגט פון זיין שותּף.

פעטישיזם, ווען מען רעגט זיך אויף אָדער מען שטעלט זיך צופרידען געשלעכטליך, בלויז זעהענדיג אירגענד אַ זאַך, אַ גע־גענשטאַנד וואָס געהערט דעם אַנדערען געשלעכט. פעטישיסטען זוכען צוצונעמען אַ שוך, אָבצושניידען אַ שטיקעל פון דעם בגד אָדער פון די האָר פון אַ פרוי. עס קען פיהרען צון אַ פערברעכען.

עקסהיביציאָניזם, דאָס אוננאָרמאַלע בעדירפניש פון נישט נאָרמאַלע מענער צו צייגען זייערע געשלעכטס־אָרגאַנען פאַר פרויען און דורך דעם זיך געשלעכטליך צופרידען צו שטעלען. מען בע־

געגענט מאַנכמאָל אַזעלכע מענער ערגעץ אין אַ פּאַרק ; זיי ליגען בעהאַלטען אונטער די בוימלעך וואַרטענדיג ביז אַ פרוי געהט פאַריבער.

סאָדאָמי, פערקעהר מיט חיות.

פעדעראַסטי, פערקעהר פון מענער מיט יונגלעך (קינדער). דאָס איז אַן עריואָרבענע פּערווערסיאָן, פ ו ן װ ע ל כ ע ר מ ע ן ק ע ן ז י ך אָ ב ג ע װ ע ה נ ע ן.

האָמאָסעקסואַליזם, ליעבע און פערקעהר צווישען מענשען פון דעמזעלבען געשלעכט, מענער מיט מענער, פרויען מיט פרויען און אַ ווידערווילען אָדער האַס צו מענשען פון׳ם אַנדערען געשלעכט. די מענליכע האָמאָסעקסועלען שפּיעלען די ראָלע פון אַ מאַן אָדער אַ פרוי און פיהלען זיך אַלס מאַן אָדער פרוי. זייער פעהלער איז איינגעבוירען און אונהיילבאַר. — עס זענען פאַראַן צימליך פיעלע האָמאָסעקסועלען. זיי זאָלען קיין מאָל ניט הייראַטען דאָס הייסט זוכען צו לעבען מיט לייטע פון׳ם אַנדערען געשלעכט ; אַזאַ הייראַט איז אַן אומגליק פאַרביידע.

אַלערליי שלעק, האַ ?

קאָנסאַנגוויניטעט

קאָנסאַנגוויניטעט, פערקעהר צווישען מענשען פון דערזעלבער פאַמיליע אָדער הייראַט צווישען בלוט־פערוואַנדטע, אַ פּראַקטיקע וואָס איז געווען און איז נאָרמאַל ביי נישט־ציוויליזירטע פּרימיטיווע פעלקער. מען איז ניט פאָלשטענדיג זיכער אויב דאָס איז שעדליך אָדער נישט. מעהרסטענס זעהט מען ניט קיין שלעכטע פאָלגען ; מאַנכמאָל געפינט מען אַן אונריכטיגע ענטוויקלונג אָדער דעגענעראַציאָן פון די קינדער פון קאָנסאַנגווינע עלטערען. ס׳איז מעגליך אַז דער שלעכטער רעזולטאַט צייגט זיך ערשט שפּעטער, נאָך מעהרערע דורות. אַוועקלאָזענדיג אַלע אונזיכערע טעאָריען אין אַ זייט, ווייסען מיר איין בעשטימטע זאַך פון׳ם לעבען פון די חיות : ווען מען פּאָאָרט חיות פון ווייט פערשיעדענע ראַסען, קומען אַרויס שענערע, געזונדערע דורות ווי ווען מען פּאָאָרט חיות וואָס זענען נאָהענט פערוואַנדט.

מיר ווייסען פון דער געשיכטע אַז אין מצרים, אין אַלטערטום,

פלעגען חתונה האָבען ברידער מיט שוועסטער. די שענע קלעאָ־פּאַטראַ איז געוועזן די טאָכטער און אַ אייניקעל פון אַזאַ הייראַט. ביי די אַלטע פערסען פלעגען שוועסטער און ברידער, טאַטעס און טעכטער, מאַמעס און זיהן הייראַטען. די פּרינצען פון פּערו האָבען געמוזט הייראַטען מיט זייערע שוועסטער און דאָס איז אָנגע־גאַנגען 14 דורות אָהן קיין סמן פון דעגענעראַציאָן. דאָס זענען ביי־שפּיעלע פון פעלקער מיט אַ פערהעלטניסמעסיג הויכער ציווילי־זאַציאָן.

סטעריליטעט

די סטעריליטעט, דאָס הייסט אונפרוכטבאַרקייט, אונמעגליכ־קייט צו האָבען קינדער, קען זיין צו פערדאַנקען דעם מאַן אָדער דער פרוי, אָבער אין די מעהרסטע פעלע איז דאָס דורך דעם מאַן. מען קען זיין סטעריל דורך: אַב־נאָרם־געבויטע אָרגאַנען, דורך פריהעריגע אָדער איצטיגע קראַנקהיי־טען אָדער, ביים מאַן, איינפאַך דורך דעם וואָס די טעסטיקלען פּראָ־דוצירען קיין ריכטיגען אָדער גאָר קיין זאַמען, כאָטש דער בעטרע־פענדער מאַן איז קיין מאָל ניט קראַנק געוועזן. מען קען זיין סטע־ריל דורך אימפּאָטענץ אָבער אָפט קען מען בעפרוכטען די פרוי כאָטש מען איז אימפּאָטענט ביים פערקעהר, ווייל דערצו איז גענוג אַז אַ גאַנץ קליינע קוואַנטיטעט זאַמען זאָל אריין אין איהר שיידע און דער זאַמען פון אַן אימפּאָטענטען מאַן קען זיין פרוכטבאר. אין געגענטייל איז עס מעגליך מען זאָל זיין קרעפטיג סעקסועל און זיין אונפרוכטבאַר אין דערזעלבער צייט. די סטעריליטעט קען בע־האַנדעלט ווערען ווען די אורזאַכע וואָס האָט זי הערפאָר גערופען, קען בעהאַנדעלט ווערען, אַנדערש נישט. ווען דער מאַן איז סטעריל, איז געווערנליך קיין האָפנונג נישט פאַראַן.

דיאַגנאָזע פון מענליכער סטעריליטעט

מען דערקענט די סטעריליטעט ביים מאַן דורך אונטערזוכען זיין זאַמען. ווי מיר האָבען געזעהען אין די קאַפּיטלען אַנאַטאָמי, גע־פינען זיך אין יעדען זאַמען־אויסגוס ביים פערקעהר זעהר פיעלע

כ פ ע ר מ א ט אָ ז אָ ע ן, קליינע קערפערלעך וואָס האָבען דעם צוועק זיך צו פעראייניגען מיט די אייערלעך (אָוואולאַ) פון דער פרוי, ווען דיזע ביידע עלעמענטען קומען אין בעריהרונג אין דער טיעפעניש פון דער פרוי׳ס געשלעכטס־אָרגאַנען. ווען די ספערמאטאָזאָען זענען נאָר־מאָל און פריש, בעוועגען זיי זיך שנעל און שווימען אין דער זאַמען־פליסיגקייט. ווען מען אונטערזוכט אַלזאָ דעם פרישען זאַמען און מען געפינט קיינע ספערמאַטאָזאָען, אָדער נישט ריכטיג געבילדעטע ספערמאַטאָזאָען, אָדער ווען זיי בעוועגען זיך גאָר נישט אָדער זעהר שוואַך, דאַן קען דער מאַן נישט בעפרוכטען די פרוי ; ער איז סטעריל. — כדי צו מאַכען די אונטערזוכונג דאַרף מען האָבען פער־קעהר נאָכדעם ווי מען איז נישט געווען צוזאַמען עטליכע טעג, כדי מען זאָל זיין שטאַרקער אויפגערעגט, — און אין אַזאַ צייט פון טאָג, ווען מען קען ב א ל ד אַוועקטראָגען דעם זאַמען אין אַ לאַבאָ־טאָריום אָדער צום דאָקטאָר, מיט וועלכען מען האָט זיך איינפער־שטאַנען פון פריהער. דער פערקעהר דאַרף זיין מיט אַ קאָנדאָם (אַ קאַוטשוק בעשיצער), אין וועלכען דער זאַמען בלייבט איבער און וועלכען מען טראָגט אַוועק צו דער אונטערזוכונג.

די סטעריליזירונג פון פערברעכער

אין איניגע שטאַאַטען פון אַמעריקא איז דורכגעגאַנגען אַ געז־זעץ דורך וועלכעס „פערברעכער“, דאָס הייסט די וואָס די בורזשויזע פערברעכערישע מאָראַל און געזעצען רופען אָן פערברעכער, זאָלען ווערען סטעריליזירט מיט געוואַלט און ניט קענען איבערגעבען בירושה זייערע שלעכטע אייגענשאַפטען צו זייערע קינדער. זיי וועלען אויף אַזאַ אופן אָפערירט ווערען אז זיי זאָלען נישט מעהר קענען האָבען קיין קינדער, כאָטש פערקעהר זאָלען זיי זיין אימ־שטאַנד צו האָבען. אַזאַ אָפעראַציאָן איז איצט ביים מאַן זעהר לייכט צו מאַכען, זי איז נור ווייניג שמערצהאַפט, ווייל זי בע־שטעהט נישט מעהר ווי אין איינשניידען אָדער אין אַ מין צובינ־דען דעם קאַנאַל דורך וועלכען דער זאַמען קומט פון די טעסטיקלען. די אָפעראַציאָן הייסט : ו ו א ס ע ק ט אָ מ י. ביי דער פרוי איז עס אויך נישט זעהר שווער, ווייל עס איז גענוג צו אונטערברעכען דעם וועג וואו דער ספערמאַטאָזאָאָן פון דעם זאַמען בעגעגענט זיך

מיט דעם אייעלע וואָס קומט פון דעם אייערשטאָק ; און דאָס קען מען טון דורך איינשניידען אָדער צובינדען די טובע, דאָס הייסט דעם קאַנאַל וועלכער געהט פון יעדען אייערשטאָק צו דער געבער־מוטער. עס איז שרעקליך צו דענקען אז די פערדאָרבענע פערטרי־טער פון דעם היינטיגען געזעץ און פון דער זאָגענאַנטער אָרדנונג, האָבען אַזאַ גרויסע מאַכט אין זייערע הענד און איך בין איבער־צייגט פון אַ סך פריהערע ערפאַהרונגען, אַז זיי וועלען דאָס געזעץ אַזוי אויסטייטשען אַז מאַנכע פון די קרבנות וועלען נישט זיין קיין פערברעכער אַפילו אין דעם בורזשויזען זין פון וואָרט, אויסערדעם וואָס די „פערברעכער“ קענען אַמאָל זיין העכערע און ניצליכערע מענשען ווי די אָבהיטער פון דער אָרדנונג אַליין. אָבער אַ חוץ דעם איז עס לעכערליך און נאַריש צו וועלען פערמינדערען די צאָהל פער־ברעכער אויף אַזאַ ווילדען, באַרבאַרישען אופן, ווען פון דער אַנ־דערער זייט בלייבען בעשטעהן די סאָציאַלע אומשטענדען וואָס זע־נען די אמת׳ע אורזאַכען פון דעם וואָס מען רופט היינט אָן „פער־ברעכען“. און אַזוי לאַנג ווי דיזע אומשטענדען וועלען בלייבען אונפערענדערט, וועלען אַזעלכע פּאָליאַטיוועז ווי די סטעריליזירונג נישט האָבען קיין שום ווירקונג ; ווען די סאָציאַלע בעדינגונגען וועלען זיך אָבער ענדערען און ווערען גערעכטער, וועט אַזאַ געזעץ נישט נויטיג זיין.

דער אונפּאָלשטענדיגער פּערקעהר

מיר מוזען רעדען וועגען דעם אונפּאָלשטענדיגען פּערקעהר, ווייל מעהרערע פערהייראַטע מענשען שטעלען זיך פּאָר אַז זיי מו־זען זיין קראַנק (און פון דער פּאָרשטעלונג ווערען זיי טאַקע קראַנק), ווייל זיי האָבען געברויכט אַ ניט פּאָלשטענדיגען סעקסועלען פּער־קעהר. לאָמיר זעהען אויב זיי האָבען רעכט.

דער סעקסועלער פּערקעהר צווישען מאַן און פרוי הייסט ק אָ י ט ו ס. ביים סוף פון דעם פּערקעהר שפּירט געוועהנליך דער מאַן און די פרוי אַ גאַנץ בעזונדער געפיהל וואָס איז פערבונ־דען מיט אַ פערגניגען און וואָס מען רופט אָ ר ג אַ ז ם. דער גע־שלעכטליכער אַקט און דער אָרגאַזם זענען מעגליך אָהן דעם אַריינ־לאָזען פון דעם ספּערמאַ אין דער שיידע. נור מאַנכע דענקען אַז

אזא פערקעהר, וועלכער איז ניט פאָלשטענדיג, איז שעדליך פאַרביידע טיילען און זיי רופען איהם זאָגאַר אָן מיט דעם נאָמען ק אָ־נ י ו ג אַ ל ע ר אָ נ אַ נ י ז ם. אייגענטליך פּאַסט זיך דאָס וואָרט „אָנאַניזם“ מעהר אויף דיזער פּראַקטיקע, ווי אויף דער זעלבסט־בעפרידיגונג, וועלכע הייסט קאָרעקטער מ אַ ס ט ו ר ב אַ צ י אָ ן, ווייל „אָנאַניזם“ שטאַמט פון דעם ביבלישען זינדער וועלכען גאָט האָט בעשטראָפט פאַר אונפאָלשטענדיגען פערקעהר. (ווי זאָגט דר. ליפּטיי ? „גליקליכערווייזע, גאָט האָט געביטען זיין מיינונג פון יענער צייט אָן, ווייל איצט זענען דאָ אַזוי פיעלע נאָכפאָלגער פון אנן, אַז, ווען גאָט וויל זיי אַלע אויסהרג׳ענען, וואָלט ער געדאַרפט האָבען אַ נייעם מבול“.) מען האָט פערוועקסעלט דעם זין פון דעם וואָרט און מען זאָגט איצט אָפט אָנאַניזם אַנשטאַט מאַסטורבאַצ־יאָן, וועלכעס איז אַלזאָ ניט ריכטיג. און ווען מען רעדט פון „קאָנ־יוגאַלען אָנאַניזם“, מיינט מען אַז דער אונפאָלשטענדיגער פערקעהר צווישען מאַן און פרוי איז אַזוי ווי מאַסטורבאַציאָן. נו, דאָס קען ניט זיין אמת. וואָס שאַדט אייגענטליך מעהרסטענס ביי דער מאַסטורבאַציאָן ? — (ווען עס שאַדט.) די אַנשטרענגונג פון דעם מח זיך פאָרצושטעלען אַז מען האָט פאַר זיך אַ פּערזאָן פון׳ם אַנ־דערען געשלעכט. נו, דאָס איז דאָך ניט דער פאַל ביים אונטער־בראָכענעם קאָיטוס, ווייל מען האָט דאָך טאַקע ווירקליך אַ פּערזאָן פון׳ם אַנדערען געשלעכט. מען האָט זאָגאַר אַלע סעקסועלע פער־גניגענס וואָס קומען פון דעם קאָנטאַקט צווישען ביידע געשלעכטער, נור מיט איין אויסנאַמע : וואָס דאָס ספּערמאַ בלייבט דרויסען. דאָס הינדערט אָבער קיין מאָל ניט דעם אָרגאַניזם. דער עולם און די דאָקטוירים וואָס בעהויפּטען אַז דער אונטערבראָכענער פערקעהר איז שעדליך, ווייסען אַליין ניט פאַר וואָס זיי גלויבען עס ; ס׳איז אַ מין אַבערגלויבען. מאַנכע ערצטע געבען אָן אַז די שעדליכקייט קומט פון דעם וואָס די אָרגאַנען, אָנגעפילט מיט בלוט דורך דער אויפרעגונג, לעדיגען זיך ניט אויס אַזוי שנעל ווי ווען דער אַקט איז פאָלשטענדיג. דאָס איז אָבער ניט וואַרשיינליך, ערשטענס ווייל מיר זעהען קיין מאָל ניט קיין מענשען ביי וועמען מען זאָל קענען בעווייזען אַז עס האָט זיי געשאַדט. צווייטענס, ווייל דער אונפאָלשטענדיגער קאָיטוס ענדיגט זיך מיט אַ ריכטיגען אָרגאַזם.

עס איז אָבער מעגליך אַז עס זאָל יאָ זיין שעדליך אין די פעלע וואו, פאַר מורא אָדער דורך מאַנגעל אין איבונג, האָט מען אַזוי ווענינ פערקעהר אַז מען שטעלט זיך גאָר ניט צופרידען. דאָס איז שוין צו אונפּאָלשטענדיג !

דער פראַנצויזישער שפּעציאַליסט פּאַר פרויען־קראַנקהייטען, ליטאָ (געשריבען : ליוטאַוד), זאָגט : עס קען ניט ברענגען ניט דער פרוי, ניט דעם מאַן קיין ענדערונג, דאָס וואָס דער פערקעהר ווערט אונטערבראָכען מיט אַ סעקונדע אָדער אַ פּאָר סעקונדען פאַר דעם זאַמען־אויסגיסען. אויב ביי דער פרוי קומט דער אָרגאַזם סיי ווי סיי שפּעטער אָדער פריהער ווי ביים מאַן, ווי עס טרעפט זיך אָפט אַפילו ביים פאָלשטענדיגסטען פערקעהר, — קען דער זאַ־מען־אויסגוס, סיי אינעווענינ, סיי דרויסען, גאָר ניט ענדערען. אויב דער אָרגאַזם קומט גלייכצייטיג ביי ביידע, איז עס דאָך אוודאי גלייכגילטיג וואָס עס געשעהט מיט דעם פערמאַ. ליטאָ קומט צום שלום אַז פיזיאָלאָגיש איז ניטאָ קיין אונטערשיד צווישען דעם פאָל־שטענדיגען און דעם אונטערבראָכענעם קאָיטוס און אַז דיזער איז ניט שעדליך.

דר. ליפּטיי זאָגט אַז דאָס שעדליכע אין דעם אונפּאָלשטענדיגען פערקעהר איז דער פאַקט וואָס ער איז פערבונדען מיט אַן אַנ־שטרענגונג פון דעם ווילען צו ענדיגען דעם פערקעהר אין דעם ריכ־טיגען אויגענבליק. דאָס איז אָבער אויך ניט צום גלויבען, ווייל דיזע אנשטרענגונג ווערט מיט דער צייט זעהר פערקליינערט דורך די פּראַקטיקע און די געוואָינהייט.

דר. פערדי און דר. ראָהלעדער האָבען אונטערזוכט פעלע פון מענשען וואָס האָבען געהאַט אַ סך יאָהרען אונפּאָלשטענדיגען פער־קעהר און האָבען געפינען אַז עס האָט זיי גאָר ניט געשאַדט. זיי בעהויפּטען אויך אַז דאָס ספּערמאַ איז ניט נויטיג כדי די פרוי זאָל האָבען אַ פאָלשטענדיגען פערגניגען (ביי אַן אונפּאָלשטענדי־גען פערקעהר).

דר. וואַלענטאַ און דר. מענסינגאַ צייגען אָן אויף קראַנקהייטען וואָס זיי שרייבען צו צום אונטערבראָכענעם פערקעהר, אָבער דאָס זענען אַזעלכע פעלע אַז מען קען לייכט געפינען אַנדערע אורזאַכען פאַר זיי.

די שעדליכקייט פון פערהיטונגס־מיטלען

פון די פערשידענע מיטלען וואָס ווערען געברויכט צו פערהי־טען שוואַנגערשאַפט, זענען מאַנכע געמאַכט מיט פעטע שטאָפען און מעדיקאַמענטען אין דער פאָרם פון צעפּלעך, וואָס די פרוי לעגט אַריין אין דער שיידע פאַר דעם פערקעהר, מיט דעם צוועק צו צער־שטערען דעם זאַמען. איינעגע פון זיי, צום ביישפּיעל די מיט ס ו ב ל י מ אַ ט (אַ קוועקזילבער־מעדיקאַמענט), זענען שעדליך, זאָגאַר געפעהרליך, ווייל דער סובלימאַט געהט אַריין אין קערפּער דורך דער שליימהויט און פערגיפטעט די פרוי. די מעטאַלענע אינסטרומענטען (ניט די אַנדערע) וואָס מוזען שטענדיג ליגען אינע־וועניג זענען אויך שעדליך. אויך די איינשפּריצונגען נאָך דעם פערקעהר מיט סובלימאַט־לעזונגען אָדער עהנליכע זענען שעדליך; איינפאַך וואַסער, ווען עס איז גאַנץ קאַלט, קען אויך שאַדען. — עס וואָלט כדאי געווען דאָ צו בעשרייבען די גוטע, אונשעדליכע מיטלען, אָבער לֵיידער איז עס אין די פעראייניגטע שטאַאַטען דער־ווייל ניט ערלויבט אָנצוגעבען קיין שום פערהיטונגס־מיטלען. מיר דאַרפען קעמפּפען אַז דאָס זאָל זיין ערלויבט, פראַנק און פריי.

היפּאָספּאַדי

היפּאָספּאַדי איז אַ צושטאַנד ביי וועלכען אַ מאַן ווערט געבוי־רען מיט דער עפענונג פון דעם אורין־קאַנאַל נישט ביים ענדע, זאָנ־דערן אויף דער אונטערשטער זייט פון דעם גליד. עס זענען פאַראַן פערשידענע גראַדען פון היפּאָספּאַדי; די עפענונג קען זיין גאַנץ נאָהענט פון איהר נאָרמאַלען אָרט, דאַן האָט עס קיין שום אונאַנגע־נעמע פאָלגען; זי קען זיין אונגעפעהר אין דער מיטע פון דער לענג פון דעם אָרגאַן אָדער זאָגאַר ביים אונטערשטען ענדע, נישט ווייט פון די טעסטיקלען. אין דיזע פעלע קען דאָס אורינירען און דער געשלעכטליכער פערקעהר געשטערט ווערען; עס איז אויך מעגליך אַז מען זאָל דורך דעם ניט קענען בעפרוכטען די פרוי, ווייל דער זאַמען קען ניט אַריין אין דער שיידע; אָבער דאָס מ ו ז נ י ש ט תמיד זיין. — לֵיידער קען מען צו דיזען צושטאַנד גאָר נישט טון, אַ חוץ אַן אָפּעראַציאָן, וועלכע גיט נישט תמיד דעם גע־

ווינשטען רעזולטאַט. די אָפּעראַציאָן בעשטעהט אין דעם, אַז מען מאַכט אַ קינסטליכען קאַנאַל אָדער אַ מין בריק מיט דער הויט פון דעם פּאַציענטען. אויב מען ענטשליסט זיך צו אַן אָפּעראַציאָן, איז אַ פראַגע ווען מען זאָל זי מאַכען. מאַנכע דענקען אַז ס'איז גוט דאָס צו טון אין דער פריהעסטער קינדהייט; אויב אזוי, הענגט עס אָב פון דעם איבריגען צושטאַנד פון דעם קינד'ס קערפּער; אָבער איך וואָלט געראָטען מען זאָל זי מאַכען ערשט שפּעטער אין לעבען.

בעהאַלטענע טעסטיקלען (קריפּטאָרכיזם)

אין דער ערשטער צייט פון דעם קינד'ס ענטוויקלונג אין דער מאַמע'ס געבערמוטער, בילדען זיך די ט ע ס ט י ק ל ע ן אין דעם קינד'ס בויך, פון וואַנען זיי שטייגען אַרונטער אין דעם ס ק ר אָ ט ו ם, אין דעם זעקעל אין וועלכען זיי בלייבען פאַר תמיד. דאָס אַרונטערשטייגען געשעהט נאָך פאַר דער געבורט, אַזוי אַז ביי אַ נאָרמאַל קינד געפינט מען געוועהנליך די טעסטיקלען אויף זייער ריכטיגען אָרט. עס קען זיך אָבער טרעפען אַז די טעסטיקלען זאָלען בלייבען,ביידע אָדער איינס פון זיי, אין דעם בויך אָדער אין דער דיך, אונטער דער הויט. דאָס איז איינע פון די אונרעגעלמעסיגקייטען וואָס קומען מאַנכעס מאָל פאָר אין דער ענטוויקלונג פון'ם קינד. וואָס־זשע זענען די פאָלגען דערפון? מעהרסטענס גאָר נישט. די טעסטיקלען קענען אויס־איבען זייער אַרבייט דאָרט וואו זיי געפינען זיך. זיי בילדען די ספּערמאַטאָזאָען און דיזע געהען איבער אין די ערטער פון וואַנען זיי קומען אַרויס ביים פערקעהר. דער פערקעהר און די לוסט צים פערקעהר ווערען אויך נישט געשטערט דורך די אַבנאָרמע לאַגע פון די טעסטיקלען. דאָס הייסט אז מען דאַרף גאָר נישט טון דערצו. — מאַנכמאָל שטייגען די טעסטיקלען אַראָב אין די ערשטע חדשים אָדער יאָהרען נאָך דער געבורט; מאַנכמאָל בלייבען זיי אויבען דאָס גאַנצע לעבען. — ז ע ל ט ע ן ־ ז ע ל ט ע ן קען זיך מאַכען אַז אַ טעסטיקעל אין דער דיך זאָל דורך דעם דרוק פעראורזאַכען שמערץ אָדער זאָל קראַנק ווערען און מען זאָל זיך

נייטיגען אין אן אפעראציאן: צו ברענגען דעם טעסטיקעל אויף דעם ריכטיגען ארט אדער איהם ארויסצונעמען.

וואריקאסעל

פון די ט ע ס ט י ק ל ע ן וועלכע פראדוצירען דעם מאן'ס זאמען (די ספערמא) פיהרט א קאנאל (דער ספערמאטישער שטראנג) אוועק אין דער הויך; צוזאמען מיט דעם קאנאל געהען די זאר־גענאנטע ספערמאטישע בלוט־אדערען. דיזע אדערען קענען צו־צויגען ווערען און פולער ווערען מיט בלוט וואס צירקולירט נישט גענוג גוט; זיי הייסען דאן ו ו א ר י ק ע ז ע א ד ע ר ע ן און זעהען אויס ווי די געשוואלענע אדערען, וואס טרעפען זיך אפט אויף די פיס און זעהען אויס ווי די געשוואלענע אדערען, וואס טרעפען זיך אפט אויף די פיס פון פרויען און פון מענער וואס שטעהען א סך אויף די פיס. צוזאמען מיט דעם געהט אפט־מאל א שוועלונג פון דעם ס ק ר א ט ו ם, דאס הייסט פון דעם זאק אין וועלכען די טעסטיקלען געפינען זיך. דיזער צושטאנד הייסט וואריקאסעל. מען מוז זיך אבער גוט איינפערשטעהן וועגען דעם וואריקאסעל וואס איז א קראנקהייט און וועגען דעם וואס איז נישט, ווייל א סך ביכלעך, — און שפעציעל די וואס ווערען ארויסגעגעבען פון די שווינדעל־דאקטוירים, — בעשרייבען דעם וואריקאסעל אויף אזא'ן אופן אז יעדער איינער קען דענקען אז ער האט די קראנקהייט און אז זי איז זעהר געפעהרליך. נו, דאס איז שטארק איבערטריבען. דורך די שווינדעל־ליטעראטור גע־וועהנען זיך א סך יונגע מענער צופיעל צו קוקען אויף זייערע גע־שלעכטס־ארגאנען און פאלגליך צו ענטדעקען נישט־געשטויגענע און נישט־געפלויגענע קראנקהייטען. דער אמת איז אז מעהר ווי די העלפט מענער האבען די ס פ ע ר מ א ט י ש ע א ד ע ר ע ן (בעזונדערס לינקס) גענוג פול, כדי מען זאל זיי קענען זעהען און פיהלען אלס לענגליכע, שלאנגענארטיגע מאסען, — און דאס איז קיין קראנקהייט! ד ע ר א מ ת ' ע ר ו ו א ר י ק א ס ע ל א י ז פ ע ר ה ע ל ט נ י ס מ ע ס י ג ז ע ל ט ע ן. פער־געסט דאס נישט און לאזט זיך נישט אבנארען! ביי דעם אמת'ען

וואריקאָסעל איז די אויבען בעשריבענע שוועלונג א זעהר שטארקע, — כאָטש זאָגאר דאָס מאכט נישט אויס, ווייל מען קען דאָס האָבען און זיך דאָך פיהלען גאנץ געזונד, — און מען האָט א מעהר אָדער ווייניגער גרויסען שמערץ. נור אפילו ווענגען דעם סימפּטאָם פון שמערץ דאַרף מען זעהר פּאָרזיכטיג זיין, ווייל דורך צופיעל זיך פּאָרען מיט די טעסטיקלען און אויך אביסעל מיט דער איינבילדונג, קען מען דערפיהלען א שמערץ דאָרט וואו ער וואָלט קיין מאָל ניט געוועזן. — די פאָלגע פון דעם אמת'ן וואריקאָסעל קען זיין א פערקלענערונג פון דעם כח צו האָבען געשלעכטליכען פערקעהר אָדער אַן אָבשוואכונג פון די טעסטיקלען אין זייער ארבייט אלס זאמען־פּראָדוצירענדיגע אָרגאנען. — נור דאָס איז ווידער געזאָגט בלויז פאר קלוגע, ראציאָנעלע מענשען, וואָס אי־בערטרייבען זיך ניט זייער צושטאנד און בילדען זיך ניט איין קיין קראנקהייטען, ווייל די נאראָנים וואָס איבערטרייבען זיך אלעם קענען פון דיזע ווערטער פערשטעהען אז זיי זענען אימפּאָטענט (אונפעהיג צום פערקעהר) און מיין אויפקלערונג קען זיי שאדען אנשטאט זיי צו העלפען! — פערוועקסלונגען פון וואריקאָסעל מיט אנדערע קראנקהייטען פון דער געגענד, ווי א ברוך, „וואסער אין האָדען" אָדער אנדערעס, קענען נישט טרעפען ביי קיין געאיבטען דאָקטאָר. — די אורזאכען פון וואריקאָסעל קענען זיין: מען קען דערמיט געבוירען ווערען; די אנאטאָמי פון די אָדערען פון דעם אָרט קען זיין אזוי אז זייער וואריקעזער צושטאנד איז נאָרמאל; צופיעל שטעהען אויף איין אָרט; פערשטאָפּונג און האר־טער שטוהל. ווי איהר זעהט איז די אורזאכע גאָר נישט קיין גע־שלעכטליכע, כאָטש געשלעכטליכע פעהלערען קענען די בעדינגונ־גען ערגער מאכען.

דירעקטע בעהאנדלונג איז נור דאַן נויטיג ווען מען ליידט פון דעם וואריקאָסעל און ווען מען קען קאָנסטאטירען אַן אמת'ען קראנקהאפטען צושטאנד. אין אלגעמיין דאַרף מען זעהען אז די פעהלערען אין דעם געשלעכטס־לעבען זאָלען אויסגע־בעסערט ווערען, אויב זיי זענען פאראן; די פרשטאָפּונג מוז גע־היילט ווערען; מען דאַרף אויפגעבען דאָס שטעהען אויף אַן אָרט; א גוטער העננ־זאַק (סוספּענסאָריום) קען פערטרייבען די

שמערצען; לוויוואַרמע אָדער קיהלע זיצבעדער יעדען טאָג פאַר אַ האַלבער שעה. געהען שאַדט געוועהנליך ניט. — וואָס אַנבע־לאַנגט די אָפּעראַטיווע בעהאַנדלונג, בעשטעהט זי אין דעם, אַז מען שניידט אויס די געשוואָלענע אָדערען אָדער מען בינדט זיי אונטער, אַזוי אַז דאָס בלוט זאָל נישט מעהר קענען פליסען דורך זיי און זאָל זיך זוכען אַנדערע וועגען. דאָס דאַרף נור געטון ווערען אין זעהר ז ע ל ט ע נ ע א ו ן ע ק ס ט ר ע מ ע פעלע, וואו די ליידען זענען גרויסע און קיין שום אַנדער מיטעל קען נישט ווירקען. — אַנדערע רפואות, ווי עלעקטריציטעט עטצ., מיט וועלכע די דאָקטאָר־זויגמאַנס ערשטוינען אָפט די נאַראָנים, זענען אָהן ערפאָלג.

הערמאַפראָדיטיזם

הערמאַפראָדיטיזם הייסט אַ צושטאַנד אין וועלכען אַ מענש איז אי פרוי אי מאַן אין דערזעלבער צייט. אַזאַ מענש וואָלט געדאַרפט האָבען אינערליכע און אויסערליכע געשלעכטס־אָרגאַנען פון ביידע סעקסען. דאָס עקזיסטירט ניט און, נאָך אַלע אַנגאַבען, האָט קיין מאָל ניט עקזיסטירט.

עס קען אָבער פאָרקומען אַז אַ מענש מיט אינערליכע ווייב־ליכע אָרגאַנען (אייערשטעק, געבערמוטער, טובען און שיידע) זאָל בעזיצען דרויסענדיגע אָרגאַנען וואָס זאָלען זיין עהנליך צו די מענ־ליכע. די גרויסע ליפּען קענען זיין פערלענגערט און אויסזעהען ווי דאָס סקראָטום, דער קליטאָריס קען זיין פערגרעסערט און אייס־זעהען ווי אַ פּעניס. ביי אַ מאַן קען דאָס סקראָטום זיין מעהר אָדער ווייניגער געשפּאָלטען און אויסזעהען ווי די גרויסע ליפּען, דער פּעניס קען זיין צו קליין. אָפט האָט אַזאַ מענש נאָך אַנדערע סמנים פונ׳ם צווייטען געשלעכט; אַ מאַן מיט אַ ווייבליכער שטימע, אַ פרוי מיט אַ באָרד, און אַזוי ווייטער.

אַזעלכע פעלע זענען זעלטען און זיי וואָלטען דאָ ניט דער־מאָנט געוואָרען, ווען ניט די אַבערגלויבענס וואָס צירקולירען וועגען דעם אין פּובליקום.

אַנדערע אַנאַטאָמישע אַנאָמאַליען.

עס זענען נאָך פאַראַן מעהרערע אַנאַטאָמישע און פיזיאָלאָגישע אַנאָמאַליען, אָבער זיי זענען ניט וויכטיג. איינע וואָס מען בעגעגענט עפטער איז דער מאַנגעל אָן דער מענסטרואַציאָן, דאָס הייסט אַז אַ פרוי האָט קיין מאָל ניט איהר רעגעל. איהרע געשלעכטס־אָרגאַנען זענען דערביי גוט אָדער שלעכט ענטוויקעלט. דאָס איז מעהרסטענס אונהיילבאַר.

אימפּאָטענץ

די אימפּאָטענץ אָדער די געשלעכטליכע אונפעהיגקייט קען זיין אַן אָרגאַנישע, דאָס הייסט ווען די סעקסועלע אָרגאַנען זענען נישט נאָרמאַל, אָדער אַ נישט־אָרגאַנישע, ווען די אָרגאַנען זענען פאָלשטענדיג נאָרמאַל, נור זייער פונקציאָן, זייער אַרבייט, איז געשטערט. די ערשטע אַרט אימפּאָטענץ איז פערהעלטניסמעסיג זעלטען. מען קען זיין אימפּאָטענט פאַר תמיד אָדער פאַר אַ קורצעך צייט; אין דער צייט ווען מען איז אונפעהיג, קען מען זיין פאָלשטענדיג אָדער טיילווייזע, מעהר אָדער ווייניגער, אימפּאָטענט. מען קען פערלירען אין גאַנצען די לוסט צום פערקעהר, צו סיי וועלכע פערזאָן אָדער בלויז צון אַ געוויסער פערזאָן; מען קען האָבען די לוסט און נישט זיין פעהיג צו פערקעהרען; דאָס איז די פערשפּרייטעסטע פאָרם. די אימפּאָטענץ איז בעזאָנדערס וויכטיג ביים מאַן, די פרוי זייענדיג מעהר אָדער ווייניגער פּאַסיוו אין דעם סעקסועלען אַקט. ביי אַלטע לייט איז די אימפּאָטענץ זעהר פערשפּרייט. ביי יונגע לייט איז זי מעהרסטענס אַ פאָלגע פון איינרעדעניש, פון פאָרשטעלונג, פון פערלירען דעם צוטרויען צו זיך אַליין. אָבער מאַנכעמאָל איז זי אַ פאָלגע פון צופיעל פערקעהר, אָדער פון צופיעל אויפרעגונג אָהן פערקעהר, אָדער גאָר פון מאַנגעל אַן פערקעהר אין די יאָהרען אין וועלכע ער איז אונבעדינגט נויטיג. — עס טרעפט זיך אויך אָפט אַז אין דער ערשטער צייט „נאָך דער חתונה" זאָל דער יונגערמאַן ניט קענען האָבען פערקעהר, ווייל ער איז צו שטאַרק אויפגערעגט אָדער ווייל ער ווייסט נאָך ניט

ווי אזוי. דאָס איז ניט קיין אימפּאָטענץ. עס רעגולירט זיך באַלד פון זיך אַליין. אין די מעהרסטע פעלע איז די אימפּאָטענץ היילבאַר דורך צוריקקריגען דעם צוטרויען צו זיך אַליין, דורך אַ נאָרמאַל לעבען אין אַלגעמיין און אַ נאָרמאַל געשלעכטליך לעבען בּפרט, מאַנכמאָל דורך אַ פאַלשטענדיגע געשלעכטליכע רוהע פאַר אַ געוויסער צייט, דורך קערפּערליכע איבונגען, פיעל געהען, דורך אַ קאָמבינאַציאָן פון קאַלטע און וואַרמע בעדער. מעדיקאַמענטען זענען אָדער אָהן קיין שום ווירקונג אָדער שעדליך, וויל ווען זיי ווירקען פאַר דעם אויגענבליק, שוואַכען זיי אָב פאַר דער צוקונפט. אַזוי לאַנג ווי ע ר ע ק צ י אָ נ ע ן, דאָס הייסט שטייף־ווערען פון דעם גליד, זענען מעגליך, איז פאַראַן אַ סך האָפנונג אויף בעסערונג אָדער היילונג דורך די אויביגע מיטלען און ווען זיי העלפען נישט, דורך בעהאַנדלונגען מיט ס אָ נ ד ע ן (אַזאַ מין מעטאַלענע אינסטרומענטען) און מיט איינשפּריצונגען. עלעקטריציטעט ווירקט כמעט קיין מאָל נישט.

די בעשניידונג

מיט די אידען, וואָס גלויבען אין אַלץ, וואָס „גאָט האָט גע־באָטען", האָבען מיר נישט וואָס צו רעדען. זיי גלויבען, שעמען זיך נישט מיט זייער אמונה און פיהרען זיך אויף נאָך זייער רעלי־גיעזער איבערצייגונג. עס זענען אָבער דאָ צווישען אונזערע אי־דען אַ סך, וואָס ווילען טאַנצען אויף אַלע חתונות, האַלבע, פער־טעל, אַכטעל מענשען, אַ מין היפּאָקריטען, וואָס זענען געבוירען געוואָרען אַלס אַן אויסוואוקס פון דער פריידענקערישער פּראָפּאַ־גאַנדאַ. די היפּאָקריטען פון דער אַלטער שול פלעגען עסען חזיר, ווען קיינער האָט זיי נישט געזעהען, און פאַר'ן עולם פלעגען זיי זיין גאָט'ס פרומסטע שעפּעלעך. די היינטיגע צבועקעס ווילען, אַז מען זאָל זיי אַריינרעכענען אין די רייהען פון די אויפגעקלערטע, לאַכען זיך אויס פון יעדען „פרומאַק", און ווען עס קומט צו עפּעס, האָבען זיי מורא פאַר דעם רבונו של עולם, און בוקען זיך צו איהם. זיי דענקען נישט ווי די אַלטע רעמער: „אפשר איז ד ע ר גאָט אויך עפּיס ווערט, לאָמיר איהם אויך אַביסעל דיענען"! ניין,

זיי זענען טאַקע פול מיט גאָט אין דער נשמה, זיי זענען גאָר נישט רייף זיך צו בעפרייען פון איהם, נור זיי ווילען בעשווינדלען דעם פרייען געדאַנק. ס'איז דאָך מאָדערן, ס'איז דאָך סטייליש, ווען מען גלויבט נישט; מען בעקומט דאָך אַ נאָמען, אַלס אַ געביל־דעטער, פאָרטגעשריטענער מענש. פאַר וואָס נישט? איבער־הויפט, אַז עס קען העלפען צו די ביזנעס. זיי ווייסען נישט (און דאָס רעוואָלוציאָנערע פּובליקום פאָדערט עס נישט), אַז כדי צו זיין אַ פאָרטגעשריטענער מענש מוז מען מאַכען אָפּ־פער, מוז מען קעמפּפען. ווען מען וואָלט געשטעלט אָט די בעדינגונג צו אַלע רעוואָלוציאָנערען און פריידענקער, ווי וועניג וואָלטען דאַן געווען!

דאַכט זיך, וואָס פאַר אַן אונטערשייד צווישען צבועקעס? היפּאָקריטען בלייבען היפּאָקריטען, אויב גאָטס־פאַרכטיגע אָדער פריידענקערישע, אַלץ איין מכה! ס'איז אָבער פאָרט נישט אַזוי: „אונזערע“ היפּאָקריטען, די מאָדערנע, זענען דאָך די ערגסטע. פאַר וואָס? אַ ביישפּיעל: עס שטעהט אין דער תורה, אַז גאָט האָט בעשאַפען אַ וועלט מיט אַלץ, וואָס אין איהר איז אין זעקס טעג. אַז מען וויל, גלויבט מען. קומט דער „פאָרטגעשריטענער“ און דער ראַציאָנאַליסט און „ערקלערט“: די זעקס טעג זענען זעקס „געאָלאָגישע פּעריאָדען“. פון וואַנען איז געדרונגען? אצינד איז שוין די תורה ווידער אָלרייט, און יעדער האַלב־אויפגעקלער־טער וועט זיך דענקען: גאָט איז נישט אַזוי לעבערליך, ווי די וויסטע פריידענקער מאַהלען איהם; אפילו אַ „געבילדעטער“ מעג גלויבען אין דער תורה: זי איז דאָך וויסענשאַפטליך ערקלערט! — און אַזוי ווערט פון דעם איבערגאַנג פון'ם רויטען ים אַ געשיכ־טע מיט „פלוט און עבבע“, און אַזוי ווערען אַלע וואונדער „פער־שטענדליך און מעגליך“. וואָס פאַר אַ זין האָבען די קאָמפּראָ־מיסען? אַז איהר גלויבט, נעמט אויף די הייליגע שריפט מיט איהר גאַנץ געוועבעכטס פון פערגעסענער, שענער און מיאוסער, מיטהאָלאָגיע, מיט איהרע שרעקליכע דומהייטען און מיט איהר גאַנצען דעמאָראַליזירענדען שמוץ. לאָזט זי ווי זי איז; פער־שטענערט ניט, פערענדערט ניט. זענט איהר אָבער מענשען, וואָס האָבען ליעב צו דענקען און צו פאָרשען פריי, זאָל דאַן אייער מוח

אַרבייטען, אַנאַליזירען, אָבוועגען און ערשט, ווען איהר זענט גע־קומען צו דער איבערצייגונג, אַז עס איז אייך נישט מעגליך צו גלויבען, דאַן וואַרפט אַוועק אַלעס שמוציגעס, וואָס איהר האָט גע־ירש'נט פון פריהערע דורות. אָבער צוערשט פּאָרשט זיך אַליין גוט אויס, קאָנטראָלירט זיך גוט, און נור ווען אַלע דונקעלע ווינ־קעלעך פון אייער נשמה זענען געריינינגט געוואָרען פון'ם שפּינ־געוועבס, ווען איהר קענט קוקען דעם לעבען און דער נאַטור אין פּנים אַריין מיט אָפענע אויגען, מיט אַן אמת'ען וואונש נאָך ליכט, דאַן זענט איהר פרייידענקער. און נאָך דעם אַלעמען פערלאַנגט זיך נאָך איין זאַך: צו זיין עהרליך און אויפריכטיג; צו טון, צו האַנדלען אַזוי ווי מען דענקט.

צווישען די אַרט „ערקלערונגען", ווי איך האָב זיי אויבען בע־שריבען, איז אויך די ערקלערונג וועגען דער ניצליכקייט פון דער מילה. עס זענען דאָ אַ סך אַזוי גענאַנטע פרייידענקער, וואָס לאָ־זען בעשניידען זייערע קינדער, און ווען מען פרעגט זיי, פאַרוואָס זיי טוען עס, זאָגען זיי, אַז עס איז געזונד. פרעגט־זשע זיי ווייטער, פאַרוואָס איז עס געזונד, וועלען זיי נישט וויסען וואָס צו ענטפערען. נו, לאָמיר דאָ זעהען, וואָס פאַר אַ בעציהונג די בע־שניידונג האָט צו דער געזונדהייט און ווי ווייט מען קען אַריינ־שלעפען די וויסענשאַפט צו העלפען דעם אַלטען רעליגיעזען גע־ברויך.

איך בעהויפּטע, אַז די מילה איז גאָר נישט קיין מעדיצינישע פראַגע. יעדער ווייסט אַז די אידישע רעליגיאָן בעפעהלט די מילה, אַלס אַ ר ע ל י ג י ע ז ע נויטווענדיגקייט. עס איז אַ בונד מיט גאָט, עס איז אַ פונדאַמענטאַלער אונטערשיעד צווישען אידען און קריסטען. אַלע ניט־בעשניטענע ווערען בעטראַכט אַלס קלענער אין ווערט, ווי מיר, וואָס האָבען דעם פון גאָט פער־לאַנגטען סמן. עס איז פאַר אידען דאָס, וואָס די טויפע איז פאַר קריסטען. איך בין זיכער, אַז ווען אַלע דאָקטוירים און וויסענ־שאַפטס־מענער פון דער וועלט וואָלטען געזאָגט, אַז די מילה איז אומגעזונד, וואָלטען די גלויביגע אידען זיי נישט געפאָלגט, נור גאָט'ס בעפעהל. די אמת־רעליגיעזע אידען דאַרפען קיין שום ער־קלערונג: זיי גלויבען, און דאָס איז זיי גענוג. אָבער וואָס זאָגען

די אַנדערע, וועלכע זוכען פאַר זיך תירוצים, כדי זייער גלויבען צו פערענטפערען פאַר דעם נייען גייסט? „אפילו קריסטען בעשניי־דען זייערע קינדער וועגען געזונדהייט, אפילו דאָקטוירים זאָגען, אַז עס איז געזונד". ערשטענס זאָגען דאָס נור וועניגע דאָקטוי־רים און צוואַר די מעהרסטע אידען. נור ווען אפילו איינציגע זאָ־גען דאָס יאָ, איז עס נאָך ניט געדרונגען אַז זיי זענען גערעכט.

די מענער ווערען געבוירען מיט אַ הויט איבער דעם געשלעכט־ליכען אָרגאַן: זי הייסט „די פאָרהויט". און כאָטש גאָט וויל אַזויפיעל, אַז אידען זאָלען נישט האָבען די פערדאַמטע הויט, בע־שאַפט ער זיי דאָך ווי אומיסטען מיט איהר. די מילה בעשטעהט הויפּטזעכליך אין דעם אָבשניידען אָדער אָברייסען פון דיזער הויט. און ווען די הויט ווערט נישט אָבגעשניטען, וואָס קאָן געשעהן? אין די מייסטע פעלע געשעהט קיין שום שלעכטעס. אָבער מעג־ליך, אַז דער שליים, וואָס ווערט אָנגערופען ס מ ע ג מ אַ, און וועלכער בילדעט זיך אין דער פאָרהויט, זאָל רייצען די געגענד און זאָגאַר מאַכען שמערץ. דאָס קומט אָבער געוועהנליך נישט פאָר ביי מענשען וואָס האַלטען זיך ר י י ן. (וואָס אָנבעלאַנגט אָבער שמוציגע מענשען, וויל איך גלייך דאָ זאָגען, אַז מען וואָלט זיי נאָך דערזעלבער לאָגיק געדאַרפט אָבשניידען די אויערען און דעם קאָפּ און די פיס, ווייל אַלע די טיילען קענען דורך שמוץ ווע־רען זעהר קראַנק און זאָגאַר ברענגען גרויסע געפאַהרען פאַר'ן לע־בען.) אַן אַנדערע שלעכטע פאָלגע פון דעם פערבלייבען פון דער פאָרהויט איז מעגליך ביי געשלעכטס־קראַנקהייטען. די פאָרהויט שטערט און מאַכט שווערער די בעהאַנדלונג פון אַזעלכע קראַנק־הייטען, אָבער דאָס פעהלען פון דער פאָרהויט פ ע ר ה י ט נ י ש ט פון געשלעכטס־קראַנקהייטען. עס איז נאָך קיין מאָל נישט בעוויזען געוואָרען, אַז אידען ליידען וועניגער פון דיזע קראַנק־הייטען, ווי אַנדערע דורך דעם, וואָס זיי זענען בעשניטען. יעדער דאָקטאָר, וואָס האָט צו טון מיט אידישע פּאַציענטען ווייסט, ווי פערשפּרייט עס זענען די ווענערישע קראַנקהייטען צווישען אידען. עס זענען אפשר דאָ אַנדערע אורזאַכען, וואָס קענען ביי אידען פערמינדערען די צאָהל פון דיזער סאָרט קראַנקע, צום ביישפּיעל, דאָס פאַמיליען־לעבען און דאָס פריהע חתונה האָבען: דאָס איז

אָבער נור געוועזען דער פאַל ביי די גאַנץ פרומע אידען פון אמאָל. און וויבאַלד די בעשניידונג ווערט געמאַכט כדי צו פערהיטען אָדער צו ערלייכטערען געשלעכטס־קראַנקהייטען, פאַר וואָס־זשע ניט אַרויסשניידען ביים ערשט געבוירענעם קינד אַלע די אָרגאַנען וואָס קענען קראַנק ווערען? איז דאָס נישט לעכערליך? אָבער מאַנ־כע דאָקטוירים עמפּפעהלען אָבער ווירקליך און גאַנץ ערנסט אַרויס־צושניידען דעם אַפּענדיקס אום צו פערהיטען אַפּענדיסיטיס! ווי נאַריש! איך וויל דאָ ניט רעדען פון די געפאַהרען פון דער בע־שניידונג אליין אין דער פאָרם, ווי זי ווערט געמאַכט פון'ם מוהל, ווייל מען וואָלט מיר געקאָנט ענטפערען, אַז דאָס קען מען רעפאָר־מירען. איבריגענס איז עס נישט אַזוי זיכער, אַז אפילו ביי אַ דאָקטאָר און נאָך אַלע רעגעלען דער כירורגיע קען נישט די אָפּע־ראַציאָן האָבען שלעכטע פאָלגען. מ י י ס ט ע נ ס ווען דער דאָקטאָר מאַכט די בעשניידונג, סיי ביי אַ קינד, סיי ביי אַן ער־וואַקסענעם, איז דער צושטאַנד אָדער די קראַנקהייט א ז ו י, אַ ז ע ס א י ז נ י ש ט אָ ק י י ן א נ ד ע ר ב ר י ר ה. די אָפּעראַציאָן איז דאַן צו רעכענען צווישען אַלע כירורגישע אַרביי־טען, וואָס האָבען אַלס ערשטע בעדינגונג צו זיין נ ו י ט ו ו ע נ־ד י ג, און מען קען זי נישט פערגלייכען מיט דער אידישער מילה.

איינִיגע דאָקטוירים בעהויפּטען גאָר אַז די פאָרהויט איז נוי־טיג און אַז איהר פעהלען איז די אורזאַכע פון צופיעל רייצונג.

איך וועל נישט פרעגען די גלויביגע אידען, מיט וואָס פאַר אַ ר ע כ ט זיי זענען מל זייערע קינדער, מיט וואָס פאַר אַ רעכט זיי ווילען דאָס אונשולדיגע קינד, וואָס איז אונפעהיג צו אורטיי־לען, מאַכען פאַר אַ איד אין דעם רעליגיעזען זין. אָבער איך פרעג דאָס די יעניגע, וואָס רופען זיך אָן פאָרטגעשריטענע און זענען מל זייערע קינדער, נור ווייל זיי האָבען נישט דעם מוט זיך צו בע־פרייען אין גאַנצען פון די אַלע זיטען, נור ווייל זיי האָבען מורא פאַר זייערע שכנים. עס איז אַ געוואַלדטאַט, עס איז אַ שאַנדטאַט. איהר זענט טאַקי די עלטערען, איהר דאַרפט טאַקי טון וואָס איהר דענקט, אַז עס איז גוט פאַר דעם קינד, אָבער נור אַזעלכע זאַכען, וואָס איהר מ ו ז ט טון פאַר איהם. אָבער מיט וואָס פאַר אַ רעכט הענגט איהר איהם אָן אַ גלויבען, אָהן וועלכען ער קען אויך

גאַנץ גוט לעבען און אָהן וועלכען ער קען אויך זיין אַ געטרייער איד אין דעם נאַציאָנאַלען זין ? דער איינפאַכער מענשען־פער־שטאַנד, דער נידריגסטער זין פון פרייהייט צייגט, אַז די בעשניי־דונג איז אַ פ ע ר ג ו ואַ ל ט י ג ו נ ג.

וויבאַלד שוין יאָ קאָמענטירען און ערקלערען די מילה, ווי־באַלד מען וויל יאָ שטודירען די אָבשטאַמונג פון דעם געברויך אין אַ גאַנץ אונפּאַרטייאישער אַרט, קומט מען צו דער איבערצייגונג, אַז מיר האָבען איהם פון דער צייט פון מענשען־קרבנות. די מילה איז אַן אָפּפער פון אַ שטיקעל קערפּער צום גרויסען, שטאַרקען, אַלמעכטיגען גאָט. איך וועל דאָ אָנווייזען אויף דעם רעזולטאַט פון פערשידענע פאָרשונגען, וואָס איך האָב געלעזען. כדי צו פערשטעהן די בעשניידונג, מוז מען אָננעמען איי־נע פון אָט די דריי טעאָריען: די יוטיליטערע (אויס ניצליכ־קייטס־אורזאַכען), די טריבאַלע (כדי צו אונטערשיידען איין שבט פון׳ם אַנדערען), און די קרבן־טעאָריע. מיר וועלען די טעאָריען באַלד בעטראַכטען.

עס איז איצט בעקאַנט, אַז כמעט אַלע ווילדע פעלקער האָבען געהאַלטען און האַלטען נאָך איצט די מילה אלס אַ זעהר וויכטיגען געברויך און אַז ביי זיי אַלע איז (ווי איין געלעהרטער זאָגט) „איהר פּראַקטישער ווערט אָבגעווישט געגענאיבער דעם סימבאָליזמוס, וואָס זי דריקט אויס". און דער פאַקט, אַז זי מוז ביי אַ סך פעל־קערשטעמע געמאַכט ווערען מיט אַ שטיין, קאָן אפשר בעווייזען, אַז זי איז צו אונז געקומען נאָך פון׳ם צייטאַלטער, ווען מענשען האָבען נאָך נישט געוואוסט אָנצואווענדען דאָס אייזען פאַר אַ מע־סער. אַז די מצרים פלעגען פון אונדענקליכע צייטען זיך מל זיין, איז שוין פון לאַנג אַ פּאָלשטענדיג פעסטגעזעצטער היסטאָרישער פאַקט. אָבער ביי זיי פלעגט דאָס זיין אַ כבוד, אויף וועלכען נור די געלערענטע האָבען געהאַט אַ רעכט : די כהנים, די געאָמע־טערס, די אסטראָנאָמען, די אסטראָלאָגען און די שרייבער פון די היעראָגליפען (די הייליגע צייכענס). אין אויסטראַליען, אין אַפרי־קאַ, אין אַזיען איז די מילה זעהר פערשפּרייט. אַזוי איז זי אויך געוועזען זעהר פערברייטעט צווישען די אַמעריקאַנישע אינדיאַנער.

ביי די מעקסיקאנער פלעגט זאגאר דאס ארויסגעצויגענע בלוט די־רעקט געגעבען ווערען צום מזבח אלס קרבן.

צוריקקומענדיג צו דער פראגע, וואס איז די אורזאכע, אז די בעשניידונג איז אזא פערשפרייטעטער געברויך, געפינען מיר ביי איין אויטאר דעם גאנץ לאגישען ענטפער אויף דער ערשטער טעאריע, אויף דער נ י צ ל י כ ק י י ט ס־טעאריע: עס איז זעהר נישט וואהרשיינליך, אז דאס מל־זיין קומט פון דעם וואונש צו זיין ריין און זיך צו פערהיטען היגיעניש, ווייל פונקט די ווילדע שבטים, וואס היטען אב אם שטרענגסטען די בעשניי־דונג, האבען קיין שום אידעע פון ריינקייט. מאנכע האבען גע־דענקט טאמער איז די מילה איינגעפיהרט געווארען וועגען גרע־סערע פרוכטבארקייט; איז דאס אויך נישט מעגליך אנצונעמען, ווייל א סך מאכען די מילה גאנץ אונפאלשטענדיג, שניידען נור אב א קליינעם חלק פון דער פארהויט, וואס דאס קען נישט מאכען קיין גרויסע ענדערונג אין דעם געשלעכטליכען פערקעהר.

איז אפשר די צווייטע טעאריע ריכטיג, איז די בעשניידונג א סמן כדי צו דערקענען א בעשטימטען ש ב ט, אזוי ווי מאנ־כע בעהויפטען? אזעלכע סמנים זענען דא; צום ביישפיעל, ביי די הערעראס (אין אפריקא) ווערען אויסגעהאקט די פאדערשטע ציינער, ווען דער יונגער מאן ווערט געשלעכטס־רייף. עס איז אבער שווער אנצונעמען די בעשניידונג אלס אן אונטערשיידונגס־מיטעל, ווען מען בערעכענט, אז דאס ארגאן איז כמעט תמיד פערדעקט.

אם בעסטען פערשטעהען מיר די בעשניידונג, ווען מיר נע־מען אן די דריטע טעאריע, די ק ר ב ן־טעאריע: די מילה איז ביי אלע פעלקער און שבטים, וואס געברויכען זי, א קרבן און גלייכ־צייטיג א מין איינפיהרונג אין א רעליגיעזע סעקטע. אומעטום ווערען דערביי געמאכט א מענגע רעליגיעזע צערעמאניען און מאנ־כע מאל גאנץ געהיימע, וואו פרעמדע האבען קיין צוטריט. ביי מעהרערע ווילדע פעלקער מאכט מען פאר דער חתונה א מין בע־שניידונג אי ביים אינגעל אי ביים מיידעל, דאס איז כדי זיי איינ־צופיהרען אין דעם לעבען פון רייפע מענשען. נור ביי אידען איז די מילה נישט קיין איינפיהרונג, ווייל זי ווערט געמאכט אזוי פריה; עס איז נור א רעליגיעזער און סימבאלישער געברויך, וואס

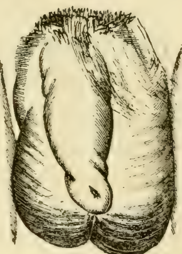
איז צוריקגעבליבען אַלס אַן ערזאַץ פאַר אַ מענשען־קרבן. דער אידישער געלעהרטער ק אָ ה ל ע ר בעטראַכט די מילה ביי בע־שטימטע אַראַבישע שבטים, אַלס אַ פערהייליגונג פון דער ערצוי־גענדער קראַפט, פון דער קראַפט צו בעפרוכטען. ביי אידען איז די מילה געווען תמיד זעהר הייליג. זייערע חכמים פלעגען זאָגען, אַז די מילה איז אַזוי וויכטיג, אַז הימעל און ערד האַלטען זיך נור דורך דער ערפילונג פון ד ע ר מצוה. קיין זאַך פלעגט די אי־דען ניט אַזוי בייז מאַכען אין דער צייט פון דעם ערשטען גריכישען איינפלוס אין פאַלעסטינאַ, ווי צו זעהען, אַז די אַסימילאַטאָרישע אידען, כדי בעסער נאָכצואַהמען די גריכען אין די שפּיעלען, ביי וועלכע מען איז געווען נאַקעט, האָבען דורך אַ געוויסע אָפּעראַציאָן זיך געלאָזט צוריק מאַכען אַ מין פאָרהויט.

די פאָרהויט

ביי קינדער וואָס ווערען ניט גע׳מל׳ט, און וואָס זענען נאָר־מאַל, איז עס גוט אין די ערשטע טעג נאָך דער געבורט די פאָר־הויט אַרויפצוציהען, איבער דעם שפּיציגען טייל פון׳ם גליד, אַזוי ווייט נאָך ריקווערטס ווי ס׳איז מעגליך. דאָס איז די פליכט פון דעם דאָקטאָר וואָס העלפט צו דער ענטבינדונג. אַזוי ווי די דאָק־טוירים פון אידישע פאַמיליען זענען ניט געוואָיהנט דאָס צו טון, וועט עס זיין נויטיג זיי צו דערמאָנען וועגען דעם, ביי יענע פאַ־מיליען וואו מען האָט ניט אין זינען דאָס קינד מל צו זיין. דער דאָקטאָר דאַרף אַ ניט שאַרף, שטומפּיג אינסטרומענטעל לייכט בע־וועגען אין דער פאָרהויט, כדי זיך צו איבערצייגען אויב דאָס היי־טעל איז ניט ערגיץ צוגעקלעפּט צום גליד; אויב ס׳איז, ווערט די צוזאַמענוואַקסונג מיט דעם אינסטרומענט פאַנאַנדערגעטיילט. דער־נאָך ציהט ער לייכט די פאָרהויט אַרויף. פון דאַן אָן זאָל די פלע־גערין אָדער די מוטער יעדען טאָג די פאָרהויט איין מאָל אַרויפ־ציהען און צוריק אַראָבלאָזען, כדי זי זאָל ניט צוזאַמענוואַקסען און אויך צוליעב ריינליכקייט. אויב מען טוט עס ניט, קען דאָס קינד אַמאָל ליידען דורך דעם, שפּעטער. אָבער אין די מעהרסטע פעלע איז די פאָרהויט פון געבורט אויס ריכטיג בעוועגליך און וואו זי איז

נישט, ווערט זי מעהרסטענס ריכטיג אין די שפּעטערע קינדער־יאָהרען, אונגעפעהר צו 7 ביז 9 יאָהר.

פּימאָזיס

פיג. 22. — פּימאָזיס.

די פּימאָזיס איז אַ פערענגערונג פון דער פאָרהויט אַזוי אַז די אייכעל קען ניט דורכגעצויגען ווערען דורך די פאָרהויט. זי קען זיין ערווארבען אָדער אַנגעבאָרען. זי קען זיין ערוואָרבען דורך ענטצינדונגען און שוועלונגען אַלס אַ פאָלגע פון סעקסועלע קראַנקהייטען. ביי נור וואָס געבוירענע קינדער קען זי זיין פאַראַן, כאָטש די קינדער זענען געזונד. דאָס הייסט אַן אַנגעבאָרענע פּימאָזיס. ווען דאָס איז דער פאַל מוז מען די פאָרהויט איינשניידען.

אַ סך אָדער וועניג קינדער?

אַ פריהעריגער פּרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאַאַטען האָט זיך אַמאָל אויסגעבייזערט אויף די פרויען, וואָס האָבען ניט גענוג קינדער. ער האָט בעהויפּטעט, אַז אַזאַ מין צוריקהאַלטונג איז אַ זעלבסטמאָרד פון דעם גאַנצען פאָלק. נו, וועלען מיר דאָ זעהן, אויב ער האָט רעכט אָדער עס האָבען רעכט די, וועלכע זאָגען, אַז דאָס איז גאָר אַ פערבעסערונג פון דעם פאָלק (רייס אימפּרואווּמענטס, און נישט קיין רייס סוּסייד).

נור, איידער מיר ענטפערען אויף דער פראַגע גופא, לאָמיר בעטראַכטען, פאַר וואָס אונזער פּרעזידענט, און מיט איהם אַלע מאָנאַרכען, האַלטען אין איין לויבען און בעלוינען די בירגער, וואָס האָבען אַ סך קינדער. עס איז גאַנץ איינפאַך: ווייל זיי האָבען אַזאַ אינטערעס. אַלס הערשער און אַלס פערטרעטער פון די הערשענדע קלאַסען, קענען זיי נור עקזיסטירען און וואַקסען, ווען זיי האָבען גענוג קנעכט, וואָס זאָלען האָרעוועןן פאַר זיי, וואָס זאָלען זיין די מאַסע, וועלכע מען קען קנעטען, וואָס זאָלען ליפערען די נאַרען כדי אין די הערשער צו גלויבען און זיי צו פערטיידיגען. און מיט

די פּאָליטישע און עקאָנאָמישע בעלי בתים ענג פערקניפּט זענען די גלחים פון אַלע מינים, וועלכע האַלטען אין איין איינרעדען דעם עולם, אַז מען דאַרף ניט אָבווייכען פון גאָט׳ס וועג, אַזוי ווי אין אַלעמען, אַזוי אויך ניט אין קינדער האָבען. דאָס אידישע „זיך פערמעהרען אַזוי ווי די שטערען אין הימעל און אַזוי ווי דאָס זאַמד ביים ים“, איז אַ גאַנץ נאָהענט פריינטעל פון דער בעהויפּטונג אַז דאָס פאָלק איז נור גוט אַלס „פוטער (שפּייז) פאַר קאַנאָנען“, אָדער אפילו אַלס פוטער פאַר מאַשינען.

עס זענען אָבער דאָ פאָרטגעשריטענע מענשען, וואָס האַלטען אין דער בעציהונג מיט רוזוועלט אָדער מיט קאַיזער ווילהעלם. און דיזע וואָלט איך געוואָלט אויפקלערען, אַז זיי זענען אויף אַ פאַלשען וועג, אַז זיי לאָזען זיך אָבנאַרען פון אַ פּאָר שען־קלינגענדיגע פראַזען. זיי זאָגען, אַז זיי ווילען האָבען וואָס מעהר קינדער, כדי, ערשטענס, זיך נישט אָבצואווענדען פון די נאַטירליכע געפיהלען, און, צווייטענס, כדי צו ערציהען וואָס מעהר פּאָרטגעשריטענע מענשען, וואָס זאָלען קענען ווייטער פיהרען דעם קאַמפּף געגען די רעאַקציאָנערען ; זיי ווילען האָבען וואָס מעהר רעוואָלוציאָנערען אין זייער פּרייהייטס־אַרמעע.

אויף דער פראַגע אויספיהרליך צו ענטפערען, וואָלט מען געמוזט שרייבען אַ גאַנץ בוך. איך וויל דאָ נור אין קורצען בעטראַכטען אַלע זייטען פון דער פראַגע.

ערשטענס, ווייסט יעדער, אַז אַ סך עלטערן, וואָס זענען ניט איבריג פרום, פאָלגען ניט די רעליגיעזע, ניט די פּאָליטישע עצות און אויך נישט די פוסטע פראַזען פון די ראָמאַנטישע רעוואָלוציאָנערען. גאַנץ פון זיך אַליין זעהען זיי וואָס מעהר צו בעגרענעצען די צאָהל פון זייערע קינדער, און ווען זיי האָבען ניט דעם געווינשטען ערפאָלג, פיהלען זיי זיך טאַקי ביי יעדען צואוואַקסען פון זייער פאַמיליע זעהר אונגליקליך. ליידער אָבער טוען ניט אַלע עלטערן דאָס זעלבע, און דערפאַר איז עס תמיד ניצליך צו רעדען דערפון. מאַנכע וויסענשאַפטס־מענער אין פראַנקרייך, אין ענגלאַנד און אין אַנדערע לענדער האָבען זיך עס זאָגאַר געמאַכט צו זייער לעבענס־אויפגאַבע צו פערברייטען די אידעע פון דער בעשרענקונג פון דער קינדער־צאָהל.

אַפילו די, וואָס זוכען ניט פון פריהער צו פערהיטען קיין שוואַנגערשאַפט, וועגדען זעהר אָפט אָן אַלערליי מיטעל כדי צו פערהינדערען אונאַנגענעמע געבורטען, זיי זוכען אָבצוטרייבען דאָס קינד; זיי ווענדען אָן דעם קינסטליכען מפּיל. און אין דעם קענען מיר טאַקע געפינען אַן אַרגומענט פאַר די פריהצייטיגע פּ ע ר ה י ־ ט ו נ ג פון שוואַנגער ווערען. ערשטענס, אַפילו די ראַדיקאַלסטע פון די אויבענגענאַנטע וויסענשאַפטליכע פּראָפּאַגאַנדיסטען בע־טראַכטען אַלס אַ פערברעכען צו ד ע ר ' ה ר ג ' ע נ ע ן די פרוכט אין דער מאַמעס לייב. צווייטענס, געשעהן זעהר אָפט שרעקליכע אונגליקען דורך אַזאַ פּראַקטיקע. עס קומען פאָר פערגיפטונגען דורך די אונריינליכקייט און די אונוויסענהייט פון די, צו וועמען די פרויען ווענדען זיך, און ווען די פרויען שטאַרבען ניט דערפון, בלייבט אָפט זייער געזונד צושטערט פאַר'ן גאַנצען לעבען. אין אַ סך פעלע קומען זיי נור אָב מיט'ן אַרויסוואַרפען איינציגע דאָלאַר צו די פאַברי־קאַנטען פון שווינדלערישע מיטעל, וואָס זענען אַנאָנסירט אומעטום און העלפען גאָר נישט. ווען מען בעטראַכט די אַלע אומשטענדען, איז עס דען ניט געשייטער צו פּ ע ר ה י ט ע ן די שוואַנגערשאַפט און ניט וועלען צערשטערען די פרוכט, ווען עס איז שוין צו שפּעט?

ווי קומט עס אז אַפילו נישט שטאַרק אויפגעקלערטע מענשען ווילען ניט האָבען צופיעל קינדער? ווייל זיי פיהלען זיך מיט גאָר נישט פערפליכטעט צו דער געזעלשאַפט, זיי פיהלען קיין שום פליכט צו שאַפען קינדער פאַר דער געזעלשאפט. זיי ווילען נור פערזיכערען דאָס אינדיווידועלע גליק פון יעדען מיטגליד פון זייער אייגענער פאַמיליע. און אין דעם האָבען זיי רעכט. די שרעקליכע געטין, וואָס הייסט געזעלשאַפט, האַלט אין איין פאָרדערען קרבנות פון יעדען איינציגען און זי געהט עס גאָר ניט אָן ווען דער איינצי־גער ליידעט דורך איהר. איבריגענס פאַלט יעדען מעהר אויף די פעראַנטוואָרטליכקייט, וואָס ער נעמט אויף זיך, ווען ער ווערט אַ טאַטע, ווי זיין זאָגענאַנטע פליכט צו דער געזעלשאפט אָדער צו אירגענד וועלכען אַנדערען ניט געשטויגענעם בלאָף, מיט וועלכען עס בענוצען זיך די נאַרישע אָדער שווינדלערישע פּרעדיגער פאַר גרויסע פאַמיליען. מען מעג זאָגען וואָס מען וויל, ס'איז פאָרט אַ גרויסע פעראַנטוואָרטליכקייט קינדער צו געבערען און ניט צו וויסען אז מען קען זיי העלפען קריגען אַ גוט, אַ גליקליך לעבען. מיר זע־

נען ניט קיין אונפערשטענדיגע היות, מיר קענען אורטיילען און אי־בערלעגען איידער מיר מאכען אזא שריט.

מען וואָלט געקענט זאָגען אַז מיר ווייסען נישט, וואָס פאַר אַ מענש דאָס צוקינפטיגע קינד וועט זיין. עס איז אָבער תמיד זעהר ווארשיינליך, אַז עס וועט ניט זיין אַ גרויסער, פעהיגער קעמפפער, עס וועט גיכער זיין אַ שקלאַף אָדער אַ דורכשניטליכער, מיטעלמע־סיגער מענש. אין יעדען פאַל קען עס אומזאָ ווענינער זיין אַן אויס־נאַמס־מענש, וואָס מעהר קינדער עס זענען דאָ אין דער בעטרע־פענדער פאַמיליע. וואָס מעהר קינדער, מוז מען אַלץ אין מעהר טיילען איינטיילען דאָס שטיקעל ברויט פון דער פאַמיליע, — און איך רעד דאָ נור פון אַרבייטער־פאַמיליען — קומט אויס פאַר יעדען ווענינער לופט, ווענינער אָרט צום שלאָפען, ווענינער קליי־דער, די עלטערן קענען זיך ווענינער אָבגעבען מיט יעדען איינעם, דאָס הייסט, אַז יעדעס קינד וועט ווערען ווענינער געוואַשען, וועט ווערען מעהר ערצויגען אין גאַס און וועט זיין ווענינער אונטער דעם איינפלוס פון די עלטערען, דאָס קינד וועט מוזען מעהר און פריהער אַרבייטען פאַר בעלי־בתים און ווענינער לערנען. און וואָס וועט אַרויסוואַקסען פון אַזעלכע קינדער ? קעמפפער פאַר דער סאָציאַלער רעוואָלציאָן, פאַר הויכע אידעאַלען, קינסטלער, מענשען פון אַ העכערע שטופע ? ניין ! און ווען יאָ אַ מאָל, אויסנאַמסווייזע, — איז עס צו פערדאנקען אַ ווירקליכען צופאַל, אָדער בעזאָנדערע נישט געוועהנליכע אומשטענדען. עס וועלען גיכער אַרויסקומען שקלאַ־פען, וועלכע וועלען העלפען די רייכע נאָך רייכער ווערען און וועלען נאָך פערגרעסערען דאָס עלענד פון די אויסגעבויטעטע, אָדער פער־קריפעלטע מענשען, קראַנקע אין קערפער און אין גייסט. און פרייער איז דער מענש, מעהר צייט צו דענקען און מעהר מוט צו טון, מעהר פערשטאַנד זיך צו רעוואָלטירען און מעהר אויסזיכט אויף ערפאָלג האָט ער, ווען ער שטעהט מאַטעריעל בעסער, — ניט ווען די נויט דריקט איהם אזוי צו, אז ער קען נור דענקען וועגען דעם שטי־קעל ברויט פונ׳ם אויגענבליק, און נישט מעהר און נישט ווייטער. איז עס נישט גענוג, וואָס די עלטערען האָרעווען ? פאַר וואָס זאָ־לען זיי נאָך געבען זייערע אויבויטער וואָס מעהר ניי מאַטעריאַל צום אויספרעסען ? פאַר וואָס קומט זיי די שטייער ? און פון אַן אנדערער זייט, ווי אַזוי זאָלען די עלטערען קעמפפען, ווי אַזוי

זאָלען זיי האָבען דעם מוט צו סטרייקען, אַ שטייגער, אָדער צו זאָגען אַ שלעכט וואָרט דעם בעל־הבית, ווען זיי ווייסען, אז אין דער היים ערוואַרט זיי אַ האַלב דוצענד אָדער מעהר קינדערלעך מיט אָפענע מיילער ?

און דאַן ווער גיט די גרעסטע, כמעט די גאַנצע צאָהל סאָל־דאַטען אין די אייראָפּעאישע לענדער, וואו יעדער מוז זיין א סאָל־דאַט ? די אָרימע לייט. פאַר וואָס קומט עס די אויסבויטער ? ניט אומזיסט האָט נאַפּאָלעאָן געזאָגט נאָך אַ שלאַכט, וואו ער האָט פערלאָרען פיעלע טויזענדער סאָלדאַטען : „אין איין נאכט וועט מיר די שטאָדט פּאַריז צוריק מאַכען אַזוי פיעל סאָלדאַטען !“

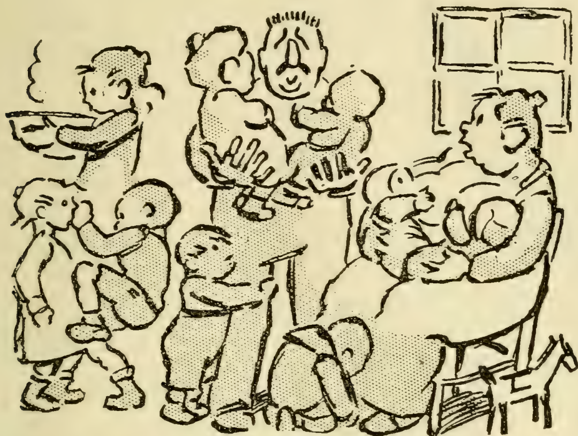
און דאַן, בערעכענט די ספּעציעלע פערשקלאַפונג פון דער פּראָלעטאַרישער מוטער, וואָס קען קיין מאָל ניט עפּעס זעהן, עפּעס הערען, עפּעס לערנען, ווייל זי איז תמיד ענטוועדער מיט אַ קליין קינד ביי דער ברוסט אָדער מיט א קינד אין בויך ? זי איז ניט מעהר ווי אַ געבורט־מאַשין, וואָס ווערט רואינירט האָבענדיג קינ־דער. און ווען מען בעדענקט, אַז די פרוי וואָלט געדאַרפט שפּיע־לען די וויכטיגסטע ראָלע אין דער רעוואָלוציאָנערער בעוועגונג ! (דאָס איז וועניגסטענס מיין מיינונג.) ווי אַזוי ווילט איהר, אין די איצטיגע אומשטענדען, צוקומען צו איהר און זי אויפקלערען ?

ווען מען בעטראַכט גענויער ווי אַזוי די געזונדהייט פון די קינדער ווערט בעאיינפלוסט פון זייער צו גרויסער צאָהל, קען מען זאָגען, אַז פאַר אַ סך קינדער וואָלט עס פיעל בעסער געווען, ווען זיי קומען גאָר נישט אויף דער וועלט. טויזענדער קינדער ווערען געבוירען פון סיפיליטישע, שווינדזיכטיגע, עפּילעפּטישע על־טערן, וועלכע געבען זיי זייערע קראַנקהייטען (אָדער אַ נייגונג צו די קראַנקהייטען) איבער אַלס אַ ירושה. די קינדער האָבען א צרה’דיג לעבען. איז עס ניט שרעקליך טרויריג אַזעלכע לעבענס אויף זיין געוויסען צו טראָגען ? און איז דען דאָס לעבען, וואָס די געזונדע פּראָלעטאַריער „שענקען“ זייערע קינדער א סך מעהר ווערט ? איז דאָס ניט דאָס געגענטייל פון אונזער גע־וועהנליכען בעגריף פון לעבען ? איז עס אַ לעבען, ווען מען האָט ביי צוויי יאָהר די קראַנקהייט פון די אָ ר י מ ע קינדער, די ר אַ־כ י ט י ס, די קנאָכען־קראַנקהייט, וועלכע פערקריפּעלט און מאַכט העסליך הונדערטער מענשען פאַר’ן גאַנצען לעבען ? איז עס אַ

לעבען, ווען קינדער, וואָס ווערען אפילו געבוירען פון געזונדע על־טערן, בעקומען זעהר פריה די שרעקליכע לונגען־שווינד־זיכט? איז עס א לעבען, ווען קינדער עסען זיך קיין מאָל ניט גוט אָן, אָדער עסען קיין מאָל ניט דאָס, וואָס זייער וואַקסענדער קער־פער פערלאַנגט, און ווען זייער קערפער ווערט דורך דעם פאַרבערייטעט אויפצונעמען אַלערליי קראַנקהייטען ? איז עס א לעבען, ווען א קינד זעהט קיין אַנדערע זאַך, אויסער שמוציגע גאַ־סען און טונקעלע צימער, וואו אין די ווינקעלעך ערוואַרטען איהם ליידען און קראַנקהייטען ? און אין אַזעלכע אומשטענדען, וואָס ווערט פון די קינדער ? מענשען ? ניין. צובראָכענע, ביטערע, שוואַכע נשמות מיט עבען אַזעלכע קערפער, וואָס לעבען אָפּ זייער קורצע צייט אין ליידען, און שטאַרבען נאָך דעם ווי מען האָט אויס־געפרעסט פון זיי וואָס מען האָט געקענט אויספרעסען.

וואָס וואָלט געווען, ווען אַרבייטער וואָלטען געהאַט וועניג, גאָר וועניג קינדער, איז לייכט צו זעהען ווען מען בעטראַכט די לאַגע ווי אַזוי זי איז דאָ אין קורצען בעשריבען געוואָרען. קינדער און עלטערן מעהר זאַט, בעסער אָנגעטאָן, — האָבען א בעסערע וואָהנונג, מעהר לופט, צייט צו שפּאַצירען, זיך צו באָדען, צו רע־דען, צו לעזען, — זיין געזינטער, פרעהליכער, קליגער, מעהר אונ־אַבהענגיג. די מוטער הויבט אויף דעם קאָפּ, קוקט זיך אַרום אין דער וועלט, ווייסט בעסער, וואָס צו זאָגען איהר קינד, מאַכט פון איהם א בעסערען און שענערען מענשען. מען דערזעהט, אַז עס איז דאָ א זון, א בוים, א הימעל ; מען דענקט פון דער צוקונפט, מען הויבט אָן עפּעס וועלען, מען ווערט שטאָלצער און מעהר זעלבסטבעוואוסט...

איך וויל מיך נישט נאַרען און זאָגען, אַז אַלצדינג, אַז א גאַנץ גרויסע ענדערונג אין דער געזעלשאַפט הענגט אָב פון דער פערהי־טונג פון שוואַנגערשאַפט ; איך וויל נישט איבערטרייבען. אָבער אַז עס וואָלט געווען א גרויסע הילף אין אונזער קאַמפּף פאַר א סאָציאַלער אומענדערונג, ווען עס וואָלט געווען אומעטום פערברייטעט, דאָס איז גאַנץ זיכער.

פיג. 23. — די קאַפּיטאַליסטען זענען זיך מחיה צו זעהען אַזאַ שטוב קינדער ביי אַרבייטער. נור דאָס איז ניט אַלץ: עטליכע מפּיל'ען און עטליכע טויטע קינדער וואָלטען פערפאָל־שטענדיגט דאָס בילד. ווי געפעלט עס אייך? (פון לעריר).

די סמנים פון שוואַנגערשאַפט

אין קורצען זענען די סמנים פון שוואַנגערשאַפט פאָלגענדע: אויסבלייבען פון דער מענסטרואַציאָן, ברעכען, פערענדערונגען אין דעם אַפּעטיט און אין דער פערדויאונג, שטאַרקערע פערדונקעלונג פון די דונקעלע ערטער אויף דער הויט פון דעם קערפּער און פון דעם פּנים; שפּעציעל אַ שוואַרצקייט אַרום די ברוסט־וואַרצען און אַ דונקעלע ליניע אין דער מיטע פון דער בויך־הויט פון אויבען ביז אַרונטער; פערגרעסערונג פון די בריסט; פערגרעסערונג פונ'ם בויך; געשוואָלען און בלויליך אויסזעהען פון די דרויסענדיגע גע־שלעכטס־טיילען; ענדערונגען אין דער פּסיכאָלאָגי פון דער פרוי. קיין איינציגער פון דיזע סמנים איז נישט זיכער, כאָטש עטליכע פון זיי צוזאַמען און אין געוויסע צייטען ווען מען קען ערוואַרטען שוואַנגערשאַפט, מאַכען די שוואַנגערשאַפט וואַרשיינליך. — דעם דאָקטאָר'ס הויפּט־סמן איז, אַ חוץ די אויבען דערמאָנטע: די גרויס און די פאָרם פון דער

געבערמוטער, וואָס ער געפינט אויס דורך אַ דאָפּעלטע אונטערזו־
כונג, פון אינעווענינ און פון דרויסען ; דאָס קען איהם אָבער נישט
געבען קיין שום רעזולטאַט ווען ס'איז צו פריה, ד. ה. אין די ערש־
טע דריי וואָכען פון דער שוואַנגערשאַפט. — די זיכערסטע סמנים
זענען דאָס פיהלען פון די בעוועגונגען פון דעם קינד און דאָס הערען
פון דעם קינד'ס האַרץ־קלאַפּען, וועלכע זענען ערשט מעגליך אין
דער מיטע פון דער שוואַנגערשאַפט. דאָס איז שטרענג וויסענ־
שאַפטליך גערעדט ; וועגען געוועהנליכע און פּראַקטישע צוועק־
קען זענען די אויביגע סמנים גענוג אין נאָרמאַלע פעלע און מען קען
זאָגען אַז דער דאָקטאָר דערקענט די שוואַנגערשאַפט ווען זי איז
דריי אָדער פיער וואָכען אַלט.

פערקעהר אין דער שוואַנגערשאַפט־צייט

ס'איז גוט מען זאָל ניט האָבען קיין פערקעהר אין די לעצטע
דריי מאָנאַטען. אין די ערשטע חדשים זאָל דער פערקעהר נישט
זיין אַזוי אָפט ווי פריהער און נישט אַזוי שטאַרק. אויב דער פער־
קעהר מאַכט דער פרוי שמערצען, זאָל מען בעסער גאָר נישט האָ־
בען קיין פערקעהר, אויב מעגליך.

די פּראָלעטאַרישע מאַמע

זי איז נאָך נישט געווען פערהייראַטעט קיין פיער יאָהר און
האָט שוין געהאַט צוויי קינדער. איין קינד האָט זי געוואָלט האָבען
און זי איז געווען גליקליך ווען עס איז אָנגעקומען ; ביים צוויי־
טען איז זי שוין געווען אונצופריעדען נור זי האָט זיך שנעל גע־
טרייסט און האָט אָנגעהויבען נאָכפרעגען ביי פריינדינען אויב זיי
וויסען נישט וואָס פאַר מיטלען מען קען אָנווענדען כדי צו פערהי־
טען שוואַנגערשאַפט. יעדען מאָנאַט, ווען איהר „צייט" איז געווען
צופעליג אַביסעל פערשפעטיגט, האָט זי געציטערט. זיי האָבען
ביידע געטון וואָס זיי האָבען געוואוסט, אָבער אַזוי ווי זייערע מיטלען
זענען נישט געווען די ריכטיגע, איז זי צום דריטען מאָל פערגאַנגען
אין טראָגען. דאָס מאָל, ווען זי האָט פערשטאַנען איהר לאַגע, איז
איהר קאַלט געוואָרען אין האַרץ, און ווען דער מאַן איז אהיים גע־

קומען פון דער אַרבייט, איז געגנוג געווען אַ בליק פון איהר, כדי ער זאָל זיך אָנשטויסען וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך, און די פרעה־ליכע מינע מיט וועלכער ער איז אַריין אין שטוב, איז פערשוואונ־דען געוואָרען פון זיין פּנים. די קינדערלעך האָט מען פערנאַכלע־סיגט. ווען זיי זענען איינגעשלאָפען, האָט מען זיך אַוועקגעזעצט ארומרעדען די גאַנצע לאַגע. זי האָט אָם אָנפאַנג גאָר נישט געקענט רעדען, די טרעהרען האָבען זי געשטיקט. ער האָט זי געטרייסט און געקושט איהר האנד, נור ער האָט זיך נישט בעסער געפיהלט פון איהר. און אַן איבערזיכט פון זייער פערדיענסט און פון זייערע אויסגאַבען איז געמאַכט געוואָרען ; ס'איז געווען אַ רעכנונג פון גראָשען ; און אַם ענדע זענען זיי געקומען צום שלוס אַז מעהר ווי צוויי קינדער קענען זיי נישט האָבען און האָבען בעשלאָסען אַז עפּיס מוז איצט געטון ווערען. ער האָט איהר אָבער אָנגעזאָגט אַז זי זאָל זיך אָנפרעגען אויב דאָס אונטערברעכען פון דער שוואַנ־גערשאַפט קען נישט שאַדען צום געזונד, און אויב יאָ, זאָל זי בע־סער גאָר נישט לאָזען טון. נור זי האָט זיך אָבגעווישט די טרעה־רען און געשוויגען, וועהרענד איהר פּנים האָט איצט געקריגען אַן ענטשלאָסענע מינע, וועלכע האָט געשיינט אָנצודייטען אַז זי האָט נישט מורא פאַר קיין שום געפאַהר.

דעם נעכסטען טאָג האָט זי איבערגעלאָזט די קינדערלעך ביי איהר מאַמען און זי האָט אָנגעהויבען דעם שווערען און טרויריגען און ערנידריגענדען וועג פון אַלע פּראָלעטאַרישע מאַמעס. זי האָט בעזוכט פריינדינען, בעקאַנטע און שכנות, כדי וואָס מעהר צו ער־פאַהרען וועגען פרויען וואָס זענען אין איהר לאַגע. מעהרסטענס פלעג זי נישט דירעקט פרעגען וועגען זיך, נור זי פלעג מאַכען אַ געשפּרעך וועגען דעם ענין אין אַלגעמיין. טעג זענען פערגאַנגען און קיין פּראַקטישען בעשלוס האָט זי נישט געקענט נעמען. זי האָט געהערט שוידערהאַפטע געשיכטען פון פרויען וואָס האָבען זיך אַליין בעהאַנדעלט און געזוכט פּטור צו ווערען פון אַן אונגעווינשטע שוואַנגערשאַפט, זי האָט געהערט וואָס פאַר אונגלויבליכע זאַכען זיי האָבען געברויכט דערצו און ווי קראַנק מאַנכע פון זיי זענען געוואָרען, זי האָט געהערט פון איינער וואָס איז דערפון געשטאָרבען. זי האָט ערפאַהרען די אַדרעסען פון העבאַמען און אזוי פרויען און מענער וואָס געבען זיך אָב מיט דיזע בעהאַלטענע זאַכען. און זי

האָט שוין געוואָלט געהען צון אַ העבאַמע ; נור זי האָט געלעזען אין אַ צייטונג וועגען אַ טרויעריגען פאַל פון אַ פרוי וואָס איז אומ־געקומען דורך אַן אָפּעראַציאָן פון אַ העבאם ; זי האָט אויך ער־פאַהרען אַז די העבאַמען ארבייטען נישט תמיד ריין און וויסענ־שאַפטליך. דערפאַר איז זי שוין געגייגט געווען צו געהען צון אַ דאָקטאָר, נור זי האָט ציערשט געוואָלט אויספּרובירען די הויז־מיטלען, וועלכע די פרויען האָבען איהר געלויבט. זי האָט געמאכט שרעקליך הייסע בעדער און איינשפריצונגען, זי איז געלאָפען, זי האָט געשפּרונגען, זי איז אַרומגעגאַנגען גאַנצע טעג און אהיים גע־קומען אַ מידע, אַ צובראָכענע, אָבער עס האָט גאָר נישט געהאָל־פען. זי האָט שוין אָנגעהויבען צו צווייפלען אויב עס איז אמת אַז אַזעלכע מיטלען העלפען אַנדערע פרויען. דערנאָך איז געקומען אַ סדרה מעדיקאַמענטען. זי האָט איינגענומען די עקעלהאפטעסטע אָבפיהרמיטלען, זי האָט געשלונגען אַלערהאַנד פּאַטענטירטע און נישט פּאַטענטירטע פילען, וואַסערען, פּולווער, אַזעלכע וואָס פרויען האָבען איהר געגעבען און די וואָס זי האָט געקראָגען פון דעם אַפּאָ־מעקער. עטליכע מאָל האָט זי זיך טאַקע געפיהלט קראנק, אָבער דער ערוואַרטעטער רעזולטאַט איז נישט געקומען. זי איז געוואָרען בלאַס, מאָגער, אָבגעשוואַכט, נאַכלעסיג אין הויז און ארום זיך ; די קינדער האָט זי קוים געזעהען עטליכע מינוט אין טאָג.

איהר מאַן האָט זיך ערגעץ געליהען עטליכע דאָלאַר און זי איז אַוועק צון אַ דאָקטאָר. עס איז געווען איינער פון וועלכע זי האָט געהערט אַ סך גוטעס. אָבער דיזער ערשטער שריט איז געווען אַן ענטוישונג. דער דאָקטאָר האָט איהר ערקלערט אַז, כאָטש ער סימ־פּאַטיזירט מיט איהר, קען ער גאָר נישט טון, ווייל עס איז אונגע־זעצליך, און ער וואָלט זיך און זיין קאַריערע און זיין פאַמיליע גע־שטעלט אין אַ גרויסער געפאַהר. קיין בעטען און וויינען האָט נישט געהאָלפען.

דאַן איז זי געגאַנגען צו דעם בעקאַנטען דר. זויגמאַן נומער 1, דער וועלכער איז אַזוי טעטיג אין דער עפענטליכקייט און ביי וועמענס טיר עס שטעהט תמיד אַ נעגער. ער האָט איהר זאָפאָרט גע־זאָגט אַז ער וועט עס טון און האָט איהר אָנגעגעבען זיין פּרייז. זי איז דערשראָקען געוואָרען און איז צוגעגאנגען צו דער טיר. דער

דאָקטאָר האָט אַ שפּרונג געטון, האָט פערשלאָסען די טיר און צו־גענומען דעם שליסעל.

— איידער איהר געהט אַוועק מוזט איהר מיר בעצאָהלען; עס איז פינף דאָלאַר.

— פינף דאָלאַר? איהר האָט דאָך מיך אַפילו נישט אונטער־זוכט... און איך ווייס אַז אייער פרייז איז נישט אַזוי פיעל.

— איך וויל אָבער פינף דאָלאַר... שנעל, איך האָב נישט קיין צייט! איהר ווייסט אז איך קען אייך לאָזען אַרעסטירען, פאַר פערלאַנגען אַ פערברעכערישעס מיטעל.

און זי האָט איהם געגעבען דאָס געלד, נישט ווויסענדיג אז זי קען איהם גראָד אַזוי גוט לאָזען אַרעסטירען.

נאָכמיטאָג איז זי געזעסען און געוואַרט אין וואַרטעצימער פון דר. זויגמאַן נומער 2. דער דאָקטאָר איז געקומען צופאָהרען מיט אַ לייכטען וואָגען, מיט צוויי פערד, וועלכע אַ קוטשער האָט געפיהרט. דאָס וועגעלע מיט די פערד פלעג ער דינגען אויף דעם חודש און פלעג פאָהרען אַפילו צו די נאָהענטסטע וויזיטען. זיינע פּאַציענטען האָבען געגלויבט אַז דאָס איז זיין וואָגען און דאָס איז געוועזען פאַר זיי אַ בעסער צייגניס ווי זיין דיפּלאָם. אין די מע־דיצינישע פעראייניגען און געזעלשאַפטען פלעג ער דונערען געגען די פערברעכערישע האַנדלונגען פון די דאָקטוירים וואָס מאַכען די פרויען מפּיל זיין, בעטראַכטענדיג זיי אַלס זעלטענהייטען, כאָטש ער האָט געוואוסט אז מעהר ווי די העלפט פון זיי טוען עס. אַלע זיינע צוהערער פלעגען איהם לויבען און פלעגען אויך רעדען געגען דער „געמיינער, נידריגער פּראַקטיקע פון עטליכע פערבלאָנזעטע ערצטע, וואָס בעשמוצען אונזער נאָבעלע פּראָפעסיאָן". און אַלע מיטגליעדער פון דיזען מעדיצינישען פעראיין פלעגען אין געהיים אָפּערירען שוואַנגערע פרויען. און אויך דר. זויגמאַן נומער 2 איז צווישען די פרויען בעקאַנט געווען אַלס איינער וועלכער טוט עס אָפּט.

מיט די אידישע פּאַציענטען האָט ער גערעדט דייטש, כדי זיי איינצופלייסען מעהר רעספּעקט, כאָטש ער איז ערצויגען געוואָרען מיט אידיש און כאָטש דיזע שפּראַך האָט ער אַם בעסטען געקענט.

ער האָט באַלד איינגעוויליגט צו טון וואָס זי האָט פערלאַנגט,

אָבער אַזוי ווי דער פּרייז איז געוועז אַ צו הויכער פאַר איהר, האָט זי צוגעזאָגט צו קומען דעם נעכסטען טאָג און איז אַוועק מיט דער אַבזיכט נישט מעהר צוריקצוקומען.

דר. זויגמאַן נומער 3 איז געוועזן אַן אָנפאַנגער. ער האָט פערלאַנגט אַ קליינע סומע פאַר העלפען איהר און האָט איהר געגעבען פּילען. אַ פרעהליכע איז זי אהיים געקומען, נור ווען עטליכע טעג זענען אַוועק, האָט זי געזעהען אַז קיין ווירקונג איז נישטאָ. דער דאָקטאָר האָט איהר נעמליך געגעבען אַ גאַנץ גלייכגילטיגע מעדיצין.

דר. זויגמאַן נומער 4 איז געוועזן צו „פריינדליך“ צון איהר און האָט אויף איהר געמאַכט אַ שלעכטען איינדרוק, איז זי שנעל אַוועק, כמעט אַנטלאָפען, נאָך איידער ער האָט זי אונטערזוכט.

דר. זויגמאַן נומער 5 האָט פערלאַנגט אַ סומע געלד, כדי זי צו רעקאָמאַנדירען צון דר. זויגמאַן נומער 6, וועלכער וועט איהר העלפען. דר. ז. נומער 5 איז געוועזן אַ שותף פון דר. ז. נומער 6, וועמען ער פלעג שיקען „פעלע“.

דר. זויגמאַן נומער 6 האָט איהר ענדליך געהאָלפען. דאָס איז געוועזן זיין שפּעציאַליטעט ; ער האָט קיין אַנדערע אבטיילונג פון מעדיצין נישט פּראַקטיצירט.

ווי אַזוי די הילפע איז געוועזן, וואָס די פרוי האָט געליטען ביז זי האָט זיך ערהאָלט, דאָס זענען לאַנגע טרויעריגע קאַפּיטלען, וועלכע איך וועל אפשר שפּעטער אַמאָל דערצעהלען.

אָבער דערווייל זאָלען אַלע וויסען ווי אַזוי פּראָלעטאַרישע פרויען ליידען.

מפּיל זיין

מען אונטערשיידעט צוויי סאָרטען מפּיל־זיין : דער אמת׳ער מפּיל (אָדער אַ ב אָ ר ט ו ס) און די פריהגעבורט. מיר וועלען מעהרסטענס בלויז דעם ערשטען אָנרופען מיט דעם נאָמען מפּיל.

אַ מפּיל איז דאָס אַרויסקומען פון דער פרוכט אין די ערשטע 28 וואָכען פון דער שוואַגערשאַפט, דאָס הייסט ווען די פרוכט קען ניט לעבען אויסערהאַלב דער געבערמוטער. אַ פריהגעבורט איז דאָס אַרויסקומען פון דער פרוכט אין דעם אכטען ביז צעהנטען שוואַנ־

גערשאַפטס־מאָגאַט, דאָס הייסט ווען די פרוכט קען, אונטער ריכ־טיגער אויפפּאַסונג, בלייבען לעבען.

אורזאַכען:

1. דאָס אָבשטאַרבען פון דער פרוכט דורך קראַנקהייטען וואָס זענען איבערגעגאַנגען צו דער פרוכט פון די עלטערען און דורך אונריכטיגע אויסבילדונג אָדער דורך קראַנק־הייטען פון דער פרוכט אליין, פון די הייטלעך וואָס וויקלען זי ארום, פון דער פּלאַצענטאַ (דאָס אָרט) און פון דעם נאָפּעל־שטראַנג. אַ זעהר אָפטע אורזאַכע פון אָבשטאַרבען פון דער פרוכט אין די ערשטע מאָנאַטען פון דער שוואַנגערשאַפט איז סיפיליס, אַן אָנשטעקענדע געשלעכטס־קראַנקהייט. אויב דער פאָטער אָדער די מוטער זענען סיפיליסטיש אין דער צייט פון'ם סעקסועלען פער־קעהר קען (נישט מוז!) די פרוכט די קראַנקהייט ירש'ענען און איי־נע פון די פאָלגען דערפון איז דער טויט פון דער פרוכט. עס איז אויך מעגליך אַז דיזע קראַנקהייט זאָל איבערגעהען פון דעם פאָטער אויף דער פרוכט און נישט קראַנק מאַכען די מוטער אָדער וועניגס־טענס נישט הערפאָררופען קיינע קענטליכע סיפיליסטישע סימפּ־טאָמען אין איהר. — ניט נור סיפיליס; אויך אַנדערע שווערע קראַנקהייטען פון דער מוטער, אין אַ שווערען גראַד, סיי זי האָט זיי געקראָגען פאַר דער שוואַגערשאַפט, סיי וועהרענד דער שוואַנגער־שאַפט, קענען האָבען אַלס פאָלגע דעם טויט פון דער פרוכט, — צום ביישפּיעל, ניערען־קראַנקהייטען, האַרץ־קראַנקהייטען, לונגען־קראַנק־הייטען. אָבער זעהר אָפט זעהט מען פרויען מיט אַזעלכע קראַנק־הייטען אויסטראָגען און געבערען געזונדע קינדער.

ווען דאָס קינד שטאַרבט, ווערט די געבערמוטער גערייצט און זי וואַרפט דאָס קינד אַרויס. מעהרסטענס בלייבט די טויטע פרוכט נישט לאַנג אינעווייניג. אָבער עס קען זיך מאַכען זי זאָל יאָ דאָרט בלייבען אַ לענגערע צייט און זיך פערענדערען, ווי עס וועט בעשריי־בען ווערען ביי אַן אַנדערער געלעגענהייט.

2. קראַנקהייטען פון דער מאַמען אָדער פון דער פרוכט, דורך וועלכע די פרוכט שטאַרבט נישט אָב, אָבער וועלכע פערורזאַכען אַ מפּיל. צום ביישפּיעל, קראָני־שע קראַנקהייטען וואָס די פרוי האָט פון פריהער; אָדער אקוטע

ערשט ערוואָרבענע קראַנקהייטען ; בלוט־אַרמוט ; קראַנקהייטען פון דער געבערמוטער אַליין ; צוזאַמען־וואַקסונגען פון בויך־אָרגאַ־נען אַלס אַ פאָלגע פון אָפּעראַציאָנען ; מאַנכע מעדיקאַמענטען, וועלכע מען גיט אין צוליעב קראַנקהייט ; אונריכטיגע לאַגע פון דער פּלאַצענטאַ ; צופעלע, ווי אַרונטערפאַלען פון ערגעץ, זיך שטאַרק אָנשטויסען דעם בויך ; פּסיכישע אַנאָמאַליען, ווי גרויסע יסורים ; קינסטליכע אונטערברעכונג פון דער שוואַנגערשאַפט ; קראָנישע בליי־פערגיפטונג, ביי פרויען וואָס אַרבייטען אין פאַברי־קען וואו בליי ווערט פיעל אָנגעווענדעט ; — מאַנכמאָל בלייבט די אורזאַכע אונבעקאַנט.

אויף איינער פון דיזע אורזאַכען פון מפּיל־זיין וויל איך מיך אַביסעל מעהר אָבשטעלען. דאָס איז די ק י נ ס ט ל י כ ע אונטערברעכונג פון דער שוואַנגערשאַפט.

די קינסטליכע אונטערברעכונג פון דער שוואַנגערשאַפט איז איינע פון די טרויעריגסטע פּאַסירונגען אין דעם לעבען פון אַ פרוי. עס זענען שוין בעשריבען געוואָרען אונטער דעם טיטעל „די פּראָ־לעטאַרישע מאַמע“, די וואַנדערונגען פון אַ מאַמען מיט איהר שוואַנ־גערען בויך. דער שרייבער פון דיזע צייל‏ען איז געגען דעם קינסט־ליכען מיפּל, ווייל ער ווייסט אַז, אויב פרויען וואָלטען פ ע ר ה י ט די שוואַנגערשאַפט, וואָלטען זיי נישט געדאַרפט אָנקומען צו דעם מפּיל. ליידער איז עס אָבער נישט ערלויבט געזעצליך זיי צו גע־בען די מיטלען דורך וועלכע די פערהיטונג קען אויסגעפיהרט ווע־רען, אַזוי אַז מיט דעם בעסטען ווילען איז מען געבונדען הענד און פיס דורך דעם געזעץ. די פרוי וואָלט געדאַרפט זיין אַ בעל הבית׳טע איבער איהר אייגענעם קערפּער און טון פראַנק און פריי וואָס זי וויל. דאַן וואָלט זי זיך נישט געדאַרפט ווענדען אין געהיים פאַר הילף צו אַזעלכע מענשען וואָס זענען אונפעהיג, וואָס נאַרען זי אָב אָדער מאַכען זי קראַנק. ווי געהיים דיזע שוואַנגערשאַפטס־אונ־טערברעכונגען זאָלען נישט זיין, ווי אונגעזעצליך, ווי נישט „עטיש“ פאַר דאָקטוירים און העבאַמען, ווייסט אָבער דאָך יעדער אַז זיי ווערען געמאַכט אין די טויזענער יעדען טאָג, אין יעדען אָרט. וואָצו אַלזאָ דאָס בעהאַלטעניש ? וואָצו דאָס געזעץ ? ווייסען מיר דאָך אַז מעהר ווי די העלפט דאָקטוירים בעשעפטיגען זיך מיט

אָבטרייבען די שוואַנגערשאַפט און אַז פיעלע ווערען דערפון רייך, כאָטש זיי שרייען אויף די מעדיצינישע פערזאַמלונגען אַז זיי זענען דאַגעגען און אַז זיי האַלטען עס פאַר אַ „פערברעכען“; פערקעהרט, ס'איז פאַראַן אַ מינאָריטעט דאָקטוירים וואָס טוען עס אונטער קיין שום פּרייז, אָבער זיי פערלאַנגען אַז עס זאָל זיין ערלויבט עס צו טון.

אָבער נישט תמיד קען מען האָבען סימפּאַטי און מיטלייד מיט די פרויען וואָס ווילען אָבטרייבען זייער פרוכט. ווען מען זעהט אַן אַרבייטער־פרוי וועלכע ווייסט וואָס פאַר אַ שווערע פעראַנטוואָרט־ליכקייט אַ קינד איז, ווען מען הערט איהר לאַגע און ווען ס'איז שוין פון פריהער פאַראַן אַ גענוגענדע צאָהל קינדער כדי צו פער־מעהרען די אָרעמקייט, דאָס עלענד און די שקלאַפעריי, — פער־שטעהט מען לייכט איהר צושטאַנד און מען בעדויערט נור וואָס מען קען איהר ניט העלפען, אָדער מען בעדויערט וואָס זי האָט זיך ניט פערהיט זי זאָל ניט קומען דערצו. קומט אָבער צון אייך אַ פרוי וואָס געהערט צו דער מחנה פּאַראַזיטען וואָס ליגען אויף דעם קאַרק פון'ם אַרבייטענדיגען פאָלק, אַ פרוי וועלכע וויל נישט האָבען קיין קינד בלויז וועגען אויסערליכע גרינדע: זי וויל נישט איהר קערפּער „מיאוס מאַכען“ אָדער זי וויל ניט פערלירען איהרע געוועהנ־ליכע פערגניגענס, און אַזוי ווייטער, — דאַן איז זיכער קיינער נישט גענייגט אָנצואוועהרען אַפילו אַ זיפץ פאַר איהר. כאָטש אויך אַזאַ פרוי וואָלט געדאַרפט האָבען אַ רעכט צו פערלאַנגען די פולע פריי־הייט יאָ אָדער נישט צו טראָגען אַ קינד אין איהר קערפּער. איב־ריגענס זענען אַזעלכע פרויען מעהרסטענס גאָר נישט ווערט און נישט ווירדיג צו זיין מאַמעס. — נור וואָס קען מען זאָגען וועגען די מיידלעך־מאַמעס וואָס ווילען ניט שוואַנגערען בלויז דערפאַר ווייל זיי זענען ניט פערהייראַט נאָך אַלע רעליגיעזע און געזעצליכע פאָר־מען און ווייל זיי האָבען מורא פאַר דער עפענטליכער מיינונג? מאַנכעס מאָל, ווען מען פרעגט זיי פאַר וואָס זיי ווילען עס אָבטריי־בען, — איז דען דער פאָטער פון דער פרוכט אַנטלאָפען? אָדער האָט זי איהם פיינד געקראָגען און וויל נישט האָבען קיין קינד פון איהם? אָדער איז זי פון איהם פערגעוואַלטיגט געוואָרען? (כאָטש איך גלויב זעלטען אין אַזעלכע פערגעוואַלטיגונגס־געשיכטען), — וועלכע וואָלטען געווען ענטשולדיגענדע גרינדע פון'ם מענשליכען

אָבער נישט פון דעם באַרבאַריש־געזעצליכען שטאַנדפּונקט, — ענט־פערט דאָס מיידעל : „ניין, איך האָב גאָר נישט צון איהם, מיר ליעבען זיך, אָבער ס׳איז אַן עברה אַזוי צו האָבען אַ קינד, מען טאָר עס נישט ; מיר זענען דאָך עפּיס אידען — אָדער קריסטען ! — „נו, שטעלט מען אַ חופּה !“ — „דאָס קענען מיר נישט, ווייל מען וועט זיך אָנשטויסען“... אַך, וואָס פאַר אַ נידערטרעכטיגע היפּאָ־קריזי ! ס׳איז אַן עברה צו האָבען אַ קינד „פאַר דער חתונה“, אָבער ס׳איז נישט קיין עברה עס אָבצוטרייבען ! ווי אַזוי קען מען איין פעהלער פאַר אייער גאָט אָבווישען, איהם בעדעקענדיג מיט אַן אַנדערען פעהלער ? איז דען ניט דער צווייטער פעהלער אַ פּיעל גרעסערע זינד אַפילו פון דעם רעליגיעזען שטאַנדפּונקט ? — ניין, זוכט מיך נישט אָבצונאַרען ; איהר ווילט עס טון פאַר דער ענגער „עפענטליכער מיינונג“ פון אייער קליינליכער אומגעבונג ! איהר האָט נישט מורא פאַר אייער גאָט ; איהר האָט מורא פאַר אייער שכן ; איהר זענט פייג ; איהר זענט ניט ווערט גליקליך צו זיין און צו געניסען דאָס הימלישע פערגניגען פון אַ געשלעכטליכער אומאַרמונג, ווייל איהר ווילט אייער טאַט בעהאַלטען און יעדע שפּור פון איהר צערשטערען ! דען איהר זאָגט דאָך מיר אַז אַ קינד ווילט איהר האָבען, נור שפּעטער, נאָך דער חתונה ! — נאָך דער חתונה ! אָבער אייער חתונה איז דאָך שוין געווען, — זי האָט שטאַטגעפונען דאָרט וואו איהר האָט זיך פעראייניגט, און אויב ס׳איז אמת אַז איהר ביידע האָט זיך ליעב, קען ניט זיין קיין הייליגערע חתונה ווי אייערע. יעדער וואָס וועט זיך אַריינמישען אין די בע־ציהונגען צווישען אייך, סיי וועלכע אויטאָריטעט, — די שול, דער קלויסטער, די רעגירונג, דער עולם, אייער פאַמיליע, אייער טאַטע־מאַמע, — וועט פערונרייניגען און בעליידיגען די הייליגקייט פון אייער חתונה, וועלכע איז פערזיגעלט געוואָרען מיט אייער אויפ־ריכטיגער ליעבע... אָבער זעהר אָפט הערט מען כמעט דיזעלבע ווערטער און ענטשולדיגונגען ביי זאָגענאַנטע „ראַדיקאַלע“ פּאָאָר־לעך, ביי אַזעלכע וואָס האָבען געלערענט צו רעדען מיט גרויסע, הויכע, רויטע, רעוואָלוציאָנערע פראַזען, אָבער וואָס דענקען אַז אין זייער לעבען דאַרפען זיי קיין שום ענדערונג ניט מאַכען, ביי אַזעל־כע וואָס לעגען אָב אַלעס אויף דער „צוקונפטיגער געזעלשאַפט“,

דאָס הייסט ווען זיי וועלען שוין פון לאַנג ניט עקזיסטירען, — ביי אזעלכע וואָס פערשטעהען נישט אַז ה י י נ ט געהט אָן די רע־וואָלוציאָן און אַז ז י י דאַרפען זי מאַכען דורך ביישפּיעלע פון זייער לעבען. זיי פּלאַפּלען אויך פון אַ „רעספּעקט פאַר די עלטע־רען׳ס געפיהלען“, פון דער „געזעלשאַפטליכער טיראַניי“. „מיר זענען פרייגעזאָנען, פערזיכערען זיי אונז, מיר דאַרפען נישט די נאַרישע געזעצליכע און רעליגיעזע פאָרמען, אָבער די געזעלשאַפט! שפּעטער, נאָך דער הייראַט, וועלען מיר האָבען קינדער; אָבער איצט, קענען מיר נישט“. — איהר פערשטעהט; נישט ווייל דאָס מיידעל דאַרף געהען אַרבייטען קענען זיי נישט האָבען אַ קינד, ניט ווייל זיי האָבען זיך ביידע צוקריגט, — ניין, בלויז דערפאַר ווייל זיי שעמען זיך און ווייל זיי האָבען מורא. און דאָס רופט זיך אָן „ראַדיקאַל“! און דאָס האָט ניט דעם מוט צו טון איין שפּאַן „קע־גען דער געזעלשאַפט“, — אפשר דער איינציגער וואָס וועט זיי אויס־קומען צו טון אין זייער גאַנץ לעבען פון „רעוואָלוציאָנערען“! געהט צום טייפעל מיט אייער ראַדיקאַליזם! איהר זענט געגוי אַזעלכע היפּאָקריטען ווי די רעליגיעזע היפּאָקריטען! ...ניין, אויף אַזעלכע מענשען קען מען נישט האָבען קיין רחמנות!

די מיטלען וואָס ווערען געברויכט די שוואַנגערשאַפט קינסטליך צו אונטערברעכען, קענען איינגעטיילט ווערען אין: מעדיצינישע און כירורגישע. די מעדיקאַמענטען וואָס מען גיט (סעקאַלע, אַלאָעס, סאַבינאַ און אַזוי ווייטער) זענען אַלע שעדליך, סיי אין וועלכער פאָרם מען זאָל זיי נישט נעמען, דען זיי זענען גיפטען פאַר דעם גאַנצען קערפּער און א י נ ע פון זייערע גיפטיגע ווירקונגען איז דאָס מפּיל־זיין. אַ סך פרויען זענען שוין פון זיי געשטאָרבען, אַ סך זענען קראַנק געוואָרען. אויב זיי מאַכען נישט די פרוי קראַנק, קענען זיי אויך נישט האָבען די געווינשטע ווירקונג אויף דער געבערמוטער און אויף דעם קינד, ווייל דאַן זענען זיי צו שוואַך. כמעט אַלע פּילען וואָס מען קויפט אין די אַפּאָטעקען פאַר גרויסע סומען געלד, ווי שען זייערע נעמען זאָלען נישט קלינגען און פון וועלכע לענדער זיי זאָלען נישט קומען, זענען אַבסאָלוט אונניצליך; זיי שאַדען נישט און העלפען נישט. אָפטמאָל, ווען איהר פערלאַנגט אַזאַ מיטעל ביים דאָקטאָר, גיט ער אייך אויך אַ

מעדיצין וואָס האָט קיין שום פאָלגע, אָדער כמעט קיין פאָלגע, נישט קיין גוטע און נישט קיין שלעכטע. ער וויל פון אייך פטור ווערען. נור דאָס בערעכטיגט איהם נישט ביי אייך צו נעמען אזוי פיעל געלד פאַר דעם וואָס ער האָט אייך אָבגענאַרט, כאָטש וואָס דאָס איז בעסער ווי ווען ער פערשרייבט אייך טאַקע אַ ווירקליך אמת מי־טעל, דורך וועלכען איהר קענט זעהר קראַנק ווערען. פיעלע דאָקטוי־רים געבען די מיטלען אפילו פרויען וואָס זענען גאָר נישט שוואַנ־גער. די פרוי מאַכט אַליין די דיאַגנאָזע אז זי איז שוואַנגער, כאָטש זי איז נישט, און געהט זיך לאָזען אָבטרייבען ; דער דאָקטאָר בע־טראַכט זי אויך אַלס שוואַנגער אפילו ווען ער געפינט זי פאַר נישט שוואַנגער און ער קריגט זיין לוין פאַר אַ פאָרגעשטעלטע „אָבטריי־בונג“. איהר פערשטעהט אַז דאָס טוען בלויז די דר. זוויגמאַנס, אָבער נישט די עהרליכע דאָקטוירים.

די הייסע פוס־בעדער, די הייסע זיץ־בעדער, די הייסע אלגע־מיינע בעדער, די הייסע איינשפּריצונגען אין דער שיידע, די שטאַר־קע אָבפיהרמיטלען, דאָס פיעלע געהען, טאַנצען, שפּרינגען, וואָס די פרויען לערנען זיך אָנצואווענדען איינע פון דער אַנדערער, קענען האָבען דעם געוווּנשטען רעזולטאַט, אָבער זעהר זעלטען. מעהרס־טענס איז די גאַנצע פּלאָגע אומזוסט ; מען ווערט בלויז דערפון אָבגעשוואַכט.

דאָס איינציגע ריכטיגע מיטעל, וועלכעס קען, אין די הענד פון אַ ריינעם, געוויסענהאַפטען, וויסענשאַפטליכען דאָקטאָר, לייכט און מיט זיכערהייט אונטערברעכען די שוואַנגערשאַפט און אונטער גינסטיגער פלעגע, נור זעהר זעלטען האָבען שלעכטע פאָלגען פאַר דער פרוי'ס געזונד, איז די כירורגישע אונטערברעכונג. עס פער־שטעהט זיך אַז זי איז אונגעזונצליך, כאָטש אין פעלע וואו די שוואַנ־גערשאַפט מוז אונטערבראָכען ווערען צוליעב דעם געזונד פון דער פרוי, איז זי געזונצליך. (ביי דיזער געלעגענהייט וויל איך די לעזערינען וואָס שרייבען צו מיר וועגען מפיל־מיטלען איין מאָל פאַר אַלע מאָל אויפמערקזאַם מאַכען, אַז זייער מיה איז אומזיסט ; איך גיב קיין מאָל נישט אַזעלכע מיטלען, נישט קיין מעדיצינישע, נישט קיין אָפּעראַטיווע.)

די קינסטליכע אונטערברעכונג פון דער שוואַנ־

גערשאַפּט מ ו ז געמאַכט ווערען אין פאָלגענדע פעלע: ביי אַזעלכע קראַנקהייטען פון דער פרוי ביי וועלכע די שוואַנגערשאַפט שטעלט פאַר אַ געפעהרליכע, אַ לעבענס-געפעהרליכע קאָמפּליקאַציאָן און ווען מען האָט די אויסזיכט דער פרוי'ס לעבען צו רעטען דורך דיזע אונטערברעכונג. ווען מען אונטערברעכט די שוואַנגערשאַפט אין די ערשטע 28 וואָכען קען דאָס קינד ניט לעבען. (עס קען אָבער זיין מען זאָל די קינסטליכע געבורט דאַרפען הערפאָררופען נ אָ ך די ערשטע 28 וואָכען; דאָס איז ווען מען ווייסט אַז ניט די שוואַנגערשאַפט, נאָר די ענטבינדונג אין דער נאָרמאַלער צייט, צום סוף פון טערמין, קען זיין געפעהרליך פאַר דער פרוי אָדער פאַר דעם קינד און ווען מען וויל האָבען אַ קינד וואָס זאָל זיין אימשטאַנד צו לעבען; נור דיזע פראַגע געהערט ניט אַהער.) אַזעלכע אומשטענדען, אַז דאָס לעבען פון דער פרוי זאָל מוזען געראַטעט ווערען דורך די אונטערברעכונג פון דער שוואַנגערשאַפט, זענען זעהר זעלטען, ווייל מעהרסטענס, כאָטש נישט תמיד, קען די פרוי אויסטראָגען דאָס קינד אָהן אַ געפאַהר, ווי קראַנק זי זאָל נישט האָבען געווען פון פריהער. נעבענביי בעמערקט, אַ קינסטליכער מפּיל דורך וועלכען מען קען רעטען די פרוי, איז ערלויבט פון געזעץ; אָבער נאַטירליך דאַרף מען זיין פאָרבערייטעט צו בעווייזען אַז מען האָט אַנדערש ניט געקענט האַנדלען.

די מיטלען וואָס ווערען געברויכט זענען: אַריינלעגען אין דער געבער-מוטער אַ האַלב-ווייכע, קאַוטשוקענע, לאַנגע רעהר אָדער אַן אינסטרומענט וואָס ווערט אָנגערופען „בוזשי"; מען לאָזט זי ליגען עטליכע שטונדען און דאַן נעמט מען זי אַרויס; דער זאָגענאַנטער „איי-הויט-שטיך", דאָס אַריינלעגען אַ שטומפּיגע מעטאַלענע סאָנדע אין דער געבערמוטער און זי באַלד אַרויסנעמען; וואַרעמע וואַסער - איינשפּריצונגען אין דער געבערמוטער (נישט אין דער שיידע), ביי וועלכער געלעגענהייט מען דאַרף זי צוערשט געניגענד עפענען, פערשטעהט זיך; דאָס אַריינלעגען פון אַ טאַמפּאָן פון גאַזע אין האַלז פון דער געבער-מוטער; די עפענונג און אויסקראַצונג פון דער געבערמוטער.

אַלע דיזע מיטלען מוזען אָנגעווענדעט ווערען בלויז פון זאַכפערשטענדיגע און געאיבטע מענשען, פון דאָקטוירים, טראָצדעם

וואָס עס געפינען זיך פרויען און מענער וואָס טוען עס אָהן קיין פּאָרבילדונג. אָפט זענען די רעזולטאַטען גוטע, אָבער אָפט זע־נען די פאָלגען שרעקליכע פאַר דער פרוי. די ווירקונג פון דיזע מיטלען איז אָדער דאָס אָבקלעבען פון די איי־הייטלעך פון דער געבערמוטער־וואַנד אָדער אַ געוויסער רייץ פון דער געבערמוטער. און די פאָלגע איז דאָס הערפּאָררופען פון וועהען און אַרויסשטויסען פון דער פרוכט, וועלכעס קען נעמען פון עטליכע שטונדען ביז עטליכע טעג.

די קינסטליכע שוואַנגערשאַפטס־אונטערברעכונג קען זיין גע־פעהרליך: דורך אַ שטאַרקע ב ל ו ט ו נ ג, אַ ה ע מ אָ ר ־ ר ה אַ ג י, וואָס איז זעהר זעלטען (אַ געוויסע בלוטונג מוז דאָך אין יעדען פאַל זיין); דורך די אונריינליכקייט פון דעם וואָס מאַכט די קליינע אָפּעראַציאָן, סיי דורך זיינע אונריינע הענד, סיי דורך זיינע אונריינע, נישט אויסגעקאָכטע אינסטרומענטען. אַזאַ אונריינליכקייט קען די געבערמוטער אָדער די אַרומיגע טיי־לען ענטצינדען און מאַנכמאַל קען זיך דער שמוץ פערשפּרייטען, דורך די וואונדען אין דער געבערמוטער, אין גאַנצען קערפּער און הערפּאָררופען פיבער, ס ע פּ ס י ס (אַלגעמיינע אינפעקציאָן פון'ם בלוט) און טויט. נור גליקליכערווייזע איז דאָס זעהר זעלטען.

פיעלע דר. זויגמאַנס רעדען די פרויען איין אַז נ אָ ך דעם קינסטליכען מפּיל מ ו ז ע ן זיי אין יעדען פאַל קריגען אַן א ו י ס ק ר אַ צ ו נ ג (קירעטאַזש, קלינינג); דאָס איז נישט אמת; נור זעלטען, אין פאַל פון אַן אינפעקציאָן פון דער געבער־מוטער אָדער פון אַ שטאַרקער בלוטונג, איז אַן אויסקראַצונג אַם פּלאַץ.

סיי דער מפּיל איז געקומען דורך קינסטליכע מיטלען, סיי דורך קראַנקהייט, די בעהאַנדלונג איז דיזעלבע: הויפּטזעכליך ר ו ה, ו ו ע נ י ג ע ס ע ן א ו ן ר י י נ ל י כ ק י י ט. ווען אַ קאָמפּליקאַציע ענטוויקעלט זיך, ווען מען קריגט פיבער אָדער אַ גרויסע בלוטונג, דאַרף מען זיך ווענדען צום אַ דאָקטאָר.

נאָכדעם ווי אַלע סימפּטאָמען פון מפּיל זענען פערגאַנגען, איז גוט צו האָבען אַ צייט פון קערפּערליכער רוה, אַם בעסטען עטליכע וואָכען.

פון מעהרערע מפיל'ען איינס נאָך דעם אַנדערען קען אַ פרוי בלייבען שוואַך אָדער קראַנק אַ לאַנגע צייט.

אַלגעמיינע בעמערקונגען וועגען געשלעכטס־קראַנקהייטען

— די בורזשואזע רעפאָרמאַטאָרען און מאָראַליסטען רופען אָן די געשלעכטס־קראַנקהייטען, — זיי און קיין אַנדערע, — מיט דעם נאָמען „סאָציאַלע קראַנקהייטען", — גלייך ווי זיי זענען די איינ־ציגע סאָציאַלע קראַנקהייטען. ביז צו אַ געוויסען גראַד קען מען גאָר זאָגען אַז שווינדזוכט איז גיכער אַ סאָציאַלע קראַנקהייט, אין דעם זין אַז זי קומט פון אַ סאָציאַלער אונגערעכטיגקייט געגען דער וויכטיגסטער קלאַסע, געגען דער אַרבייטער־קלאַסע. די געשלעכטס־קראַנקהייטען גלייכען זאָגאַר אויס די געזעלשאַפטליכע קלאַסען, וועלכע זענען אַלע מעהר אָדער ווייניגער גלייכע מיוחסים פאַר דיזע קראַנקהייטען. אין דער בעציהונג עקזיסטירט אַ טרויעריגע פער־ברידערונג פון אַלע קלאַסען.

חיות האָבען ניט קיין געשלעכטס־קראַנקהייטען. ביי „ווילדע" מענשען, וועלכע זענען נאָך ניט „ציוויליזירט" געוואָרען פון איראָפּעאישע קאָלאָניסטען, זענען די ווענערישע ליידען אויך אונ־בעקאַנט.

ס'איז וואַרשיינליך אַז פון די בעהאַלטענע פראָסטיטואירטע, פון די האַלבע פראָסטיטואירטע, וואָס לעבען ניט אין גאַנצען פון פערקויפען זייער קערפער, געהט זיך קיין איינציגע ניט אויס פון אַ סעקסועלער קראַנקהייט. פון די עפענטליכע פראָסטיטואירטע איז שוין אָבגערעדט; זיי זענען מעהרערע מאָל קראַנק אין זייער לעבען. נור מאַנכמאָל זענען די האַלבע פראָסטיטואירטע נאָך גע־פעהרליכער ווי די גאַסען־פרויען, ווייל דיזע לאָזען זיך עפטער בעהאַנדלען ווי די ערשטע. אַ סך פרויען וואָס געבען זיך לייכט איבער צו אַ מאַן, אפילו אָהן געלד, זענען ווענעריש אָנגעשטעקט, און אָפטמאָל, ווען אַ יונגער מאַן דענקט אַז ער האָט לייכט איינ־גענומען אַ פעסטונג און האָט געכאַפּט אַ „מציאה'לע", ווייל ער האָט איבערגערעדט אַ פערהייראַטעטע (— אָדער אפילו אַן אונפערהייר־

ראַטעטע) פרוי, דערזעהט ער גאָר באַלד אַז די געוואׄונענע מציאה איז — אַ גאַנגאָרעע אָדער סיפיליס.

פון דער אַנדערער זייט, געעהרטע לעזערין, קען מען זאָגען אַז אַ גרויסע צאָהל מענער זענען אָנגעשטעקט און אַז די זיסע רעד און די וואַרימע ליעבעס־ערקלערונגען פון אייער שווערמערישען, אפשר זאָגאַר טיעף ראַדיקאַלען און אידעאַליסטישען פערעהרער אָדער פון אייער עלעגאַנטען טאַנץ־פּאַרטנער, פערדעקען אַ קראָנישע געשלעכטס־קראַנקהייט. טרויריג, אָבער אָפט אמת!

אַ געוויסענהאַפטער דאָקטאָר מוז זאָגען אַז ער גאַראַנטירט ניט פאַר קיינעם אַ חוץ פאַר זיך אַליין — און פאַר די וועלכע ער האָט אונטערזוכט.

זיכער מעהר ווי 50 פּערצענט מענער האָבען גאָנאָרעע. און אַ סך פון זיי מאַכען קראַנק זייערע פרויען, ווען זיי הייראַטען. ווע־ניגסטענס 1½ מיליאָן אונשולדיגע פרויען האָבען שטענדיג גאָנאָרעע אין די פּעראייניגטע שטאַאַטען. אונגעפעהר איין זיבעטעל פון אַלע בלינדע האָבען צו פערדאַנקען זייער בלינדקייט דער גאָנאָ־רעע, מיט וועלכער זייערע אויגען האָבען זיך אָנגעשטעקט ביי דער געבורט, ווען דעם קינד'ס קאָפּ איז געלעגען פאַר אַ ווײַלע אין דער מוטער'ס שיידע.

אָט זענען עטליכע בילדלעך פון די פּאָלגען פון געשלעכטס־קראַנקהייטען:

מאַנכע מענער אײַלען זיך צו און שטעקען אָן זייערע כלות. אנדערע וואַרטען ביז זיי זענען פערהייראַטעט, כדי די אָנשטעקונג זאָל זיין אַ געזעצליכע, פערזיגעלט פון די וועלטליכע און רעליגיעזע אויטאָריטעטען. ס'איז אַ מין חתונה־מתנה וואָס דער גוטער מאַן ברענגט זיין ליעבער העלפט.

ווי אָפט ווערען די שענע חלומות פון אַ יונגער פרוי פער־ניכטעט אין די ערשטע וואָכען נאָך דער הייראַט! זי האָט גע־טרוימט פון אַ פאַמיליע מיט אַ קינד אָדער מיט קינדער, וועגען מוטערליעבע און מוטערגליק; אָבער זי איז אָנגעשטעקט געוואָ־רען, קראַנק געוואָרען, זי האָט געליטען, איהר געבערמוטער איז גע־בליבען סטעריל אָדער, דורך אַן אָפּעראַציאָן, וואָס איז אַ פאָלגע פון אַ גאָנאָרעע, איז זי פערשטימעלט געוואָרען, מען האָט אַרויסגע־

שניטען איהר געבערמוטער אָדער די אייערשטעק און זי קען קיין מאָל מעהר ניט האָבען קיין קינדער.

עס געשעהט אויך אַז דער מאַן, ניט וויסענדיג אז זיין אַלטע גאָנאָרעע איז נאָך פאַראַן, אז זי שלאָפט נאָך אין זיין קאַנאַל, שטעקט אָן זיין פרוי ווען ער הייראַט און דאַן, ווען זי ליידט, בע־קלאָגט ער זיך, אַז ער האָט חתונה געהאַט מיט אַ קרענקליכער פרוי. און ער מוז נעביך זוכען אַ טרייסט ביי אַנדערע פרויען, ביים גלעזעל, ביים „קערטעל", אין זיין קלאָב... ער איז דער קרבן!

ס'איז מיר שוין אַ סך מאָל פאָרגעקומען צו זעהען אַ יונגען מאַן וואָס וויל הייראַטען אין אַ קורצער צייט ארום, ניט זייענדיג אויסגעהיילט און דאָס איינציגע מיטעל דורך וועלכעס איך האָב געקענט איהם איבעררעדען אָבצולעגען די הייראַט, איז געווען, איהם צו זאָגען אַז זיין פרוי וועט פון איהם קראַנק ווערען און אַז זי וועט איהם אויסקרענקען אַ ס ך ג ע ל ד! נור ווען איך האָב איהם אָנגעגריפען ביי דער קעשענע, האָט ער זיך אונטערגעגעבען!

מעהרערע מענער געהען צו פּראָסטיטואירטע, כאָטש זיי זע־נען פערהייראַטעט. זיי טוען עס ביי יעדער געלעגענהייט ווען זייער פרוי קען זיי ניט אויפנעמען. און שפּעטער ברענגען זיי די קראַנקהייט פון דער פּראָסטיטואירטער צו זייער געזעצליכער פרוי. יאָ, די פּראָסטיטואירטע ליגט אָפט אונזיכטבאַר אין בעט צווישען מאַן און פרוי!

מאַנכמאָל פּראָפיטירט אַ כיטרע האלב־פּראָסטיטואירטע פון דער אונוויסענהייט פון אַ יונגעל, הייראַט מיט איהם און שטעקט איהם אָן. ווען ער ווערט געוואָהר פון איהר קראַנקהייט דורך דער קראַנקהייט וואָס ער האָט פון איהר געקראָגען און וויל ניט מיט איהר לעבען, צווינגט איהם דער אַמעריקאַנער ריכטער איהר צו צאָהלען אַ וועכענטליכען לוין. דאָס הייסט געטריבען די בעשיצונג פון דער פרוי צו ווייט! און מיר זענען בעקאַנט מעהרערע אַזעל־כע פעלע.

זעהר פיעל מאָל שיקט דער דאָקטאָר אַ גאַנץ יונגען מאַן צו פּראָסטיטואירטע, ווען דיזער וואָלט זיך נאָך לאַנג געקענט בע־געהען אָהן אַ פרוי. ווי שענדליך!

טרויעריג איז צו זעהען יונגלעך, קינדער פון 15 ביז 17 יאָהר מיט אַ גאָנאָרעע וואָס זיי ברענגען פון זייער וויזיט ביי עפּענט־

ליבע פרויען, צו וועלכע זיי זענען פערשלעפּט געוואָרען פון „גוטע ברידער“.

ס'איז אַ שרעקליך, נידערטרעכטיג פערברעכען קראַנק צו מאַכען זיין פרוי, וועלכע איז אָפט אַזוי אונשולדיג, אונוויסענד, נאַיוו און וועלכע גיט דעם פעררעטערישען, ערפאַהרענען און אויסגעבלאָזענען מאַן איהר קערפּער, איהר לייב, איהר ליעבע, אַלעס וואָס זי פערמאָגט, אין פולער פערטרויאונג!

וואָס אַנבעלאַנגט סיפיליס, שעצט דר. בלאַשקאָ אָב, אַז אין בערלין האָבען 10 פּערצענט איינוואָהנער דיזע קראַנקהייט.

פון 100 פּראָסטיטואירטע, האָבען 80 ביז 90 סיפילים.

די אורזאַכע פון די געשלעכטס־קראַנקהייטען איז די פּ ר אָ ס־ ט י ט ו צ י אָ ן.

די פּראָסטיטוציאָן איז דער גרויסער רעזערוואַאַר, פון וואַנען די מענער קומען תמיד שעפּען דאָס גיפט און פון וואַנען עס צוגיסט זיך אויף דער גאַנצער געזעלשאַפט.

די פּראָסטיטוציאָן איז אונזער אַלעמענס אונגליק, זי איז די שרעקליכע וואונד, די קלאָאַקע פון שמוץ, דער אָבגרונד דורך וועלכען אונזער לעבען איז דורכגעטרענקען מיט געשלעכטס־קראַנקהייטען.

אַ בעריהמטער פראַנצויזישער אַרצט האָט אַ מאָל געזאָגט: „די געשלעכטס־קראַנקהייטען זענען די מתנה וואָס די פּראָסטיטואירטע גיבען די פערהייראַטעטע פרויען צו זייער התונה“.

נור מיט דעם וויל איך ניט זאָגען אַז נור די פּראָסטיטואירטע, דאָס הייסט אַז נור פרויען זענען די שולדיגע. די פּראָסטיטואירטע ווערען אָנגעשטעקט פון מענער, דאָס הייסט אַז מענער זענען וועניגסטענס פּונקט אַזוי שולדיג ווי פרויען אין דער פערשפּרייטונג פון סעקסועלע קראַנקהייטען. נאַטירליך זענען פאַראַן מ ע ה ר ע־ ר ע ט י ע פ ע ר ע א ו ר ז א כ ע ן, ו ו י: ד י א ו נ מ ע ג־ ל י כ ק י י ט פ ו ן א ס ך מ ע נ ע ר צ ו ה י י ר א ט ע ן אין צ י י ט, ד י מ י ז ע ר א ב ע ל ע א ר ב י י ט ס־ ב ע ד י נ ג נ ג ע ן פ ו ן ד י פ ר ו י ע ן, ד י ־מ י א ו ס ע מ אָ ר א ל פ ו ן ד ע ר ג ע ז ע ל ש א פ ט ו ו אָ ס פ ע ר־ ש ט ו י ס ט א מ י י ד ע ל, ו ו ע ל כ ע א י ז ג ע ו ו אָ־ ר ע ן א מ א מ ע אָ ה ן ד ע ר ג ע ז ע ל ש א פ ט'ס

צושטימונג, די אונוויסענהייט פון מע־נער און פרויען וועגען געשלעכטס־לע־בען, די אונגלייכע געשלעכטליכע מאָראַל פאַר מענער און פאַר פרויען, אַ שלעכטע היים, שלעכטע עלטערען און אַזוי ווייטער.

מען קען זאָגען אַז אין כמעט יעדען פאַל איז אַ מאַן (זעל־טענער אַ פרוי) אין דער פאָרם פון אַ פרויען־הענדלער אָדער אַנ־דערש, דירעקט שולדיג אין דעם אַריינגאַנג פון אַ מיידעל אין די רייהען פון די פּראָסטיטוטאירטע. אַזעלכע אַגענטען פון דער פּראָס־טיטוציאָן געפינען זיך אין טאַנץ־שולען, באַהנען, געוועלבען, אין שטעדט און דערפער, — איבעראַל.

מען זאָגט אונז אַז די פּראָסטיטוציאָן איז נישט בלויז אַ „נויט־טיג איבעל“, נור אויך אַ זיכערע שטיצע פון דער פאַמיליע געגען אונמאָראַליטעט. און אַזוי ווי די פאַמיליע איז איינע פון די גרונדלאַגען פון דער געזעלשאַפט, איז אויך די פּראָסטיטוציאָן אַ שטיצע פון דער געזעלשאַפט. אַך, וואָס פאַר אַ פאַמיליע ! וואָס פאַר אַ געזעלשאַפט !

געשלעכטס־קראַנקהייטען אין ניו יאָרק

דער געזונדהייטס־דעפּאַרטמענט פון דער שטאָדט ניו יאָרק האָט פערלאַנגט פון די 7000 ניו יאָרקער דאָקטוירים זיי זאָלען מיטטיילען וויפיעל געשלעכטס־קראַנקע זיי האָבען בעהאַנדעלט אין יאָהר 1912. בלויז 2200 דאָקטוירים האָבען געענטפערט און האָבען אָנגעגעבען די צאָהלען וואָס זיי האָבען זיך געקענט דערמאָנען (אַן ערך) ; ס'איז אויסגעקומען 13348 סיפילים־פעלע, 24980 טריפּערס, 4431 שאַנקראָידען (נישט סיפיליטישע שאַנקערס). דאָס הייסט 42759 פעלע פון סעקסועלע קראַנקהייטען אין 12 חדשים, ביי ווייניגער ווי איין דריטעל דאָקטוירים. ס'איז געווען אונמעגליך צו קריגען אַ פאָלשטענדיגען רעפּאָרט וועגען די צאָהל פעלע וואָס זענען בעהאַנדעלט געוואָרען אין די דיספּענסערים און שפּיטעלער, אָבער דער געזונדהייטס־דעפּאַרטמענט ווייסט אַז דיזע אַנשטאַלטען האָבען אויפצואווייזען אַ צאָהל וואָס איז „מעהרערע מאָל גרעסער ווי די פון דער פּריוואַט־פּראַקטיקע“. נו, און די וואָס לאָזען זיך

נישט בעהאַנדלען פון קיין שום דאָקטאָר ? איך דענק אז מען וועט נישט זיין ווייט פון'ם אמת ווען מען שאַצט אָב די צאָהל פּעלע פון סעקסועלע קראַנקהייטען אין ניו יאָרק אין אַ יאָהר צווישען 500,000 און 600 ,000 ; אויב איך האָב אַ טעות, איז דאָס גיכער אין דעם זין אז איך שאַץ אָב אויף צו ווענינ. דאָס הייסט אַז ווענינסטענס איין אַכטעל פון דער ניו יאָרקער בעפעלקערונג ליידט פון געשלעכטס־קראַנקהייטען ! ווען איהר זעהט 8 מענשען, איז איינער קראַנק דערויף ! גיט איהר זיך רעכענשאַפט וואָס דאָס בעדייט ? און ניו יאָרק איז נישט ערגער ווי אַנדערע שטעדט...

אונטערזוכונגען וועגען דער פּראָסטיטוציאָן

די פּראָסטיטוציאָן איז אין אונזער געזעלשאַפט תמיד אויף דער טאַגעס־אָרדענונג. זי ליגט איבער אונז ווי אַ שוואַרצער שווערער וואָלקען וואָס פערפינסטערט אונזער לעבען ; זי איז די קלאָאַקע, פון וועלכער עס ערהעבט זיך דער גיפטיגער געשטאַנק וואָס דרינגט אַריין אין אַלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג כדי זי צו צופוילען ; זי איז דער אָבגרונד אין וועלכען עס פאַלט אַריין און ווערט פערניכטעט אַ גרויסער טייל פון דעם פיינסטען און בעס־טען מענשען־מאַטעריאַל. פון איהר קומט ערנידערונג, טיעפעס, אונענדליך טיעפעס ליידען, פון איהר קומען די אַרגסטע קראַנק־הייטען, די ביטערסטע בושות, די גרעבסטע פערדערבונגען. זי פער־שטימעלט, פערוואונדעט, הרג'עט דאָס וויכטיגסטע וואָס איז אין דעם מענשליכען קערפּער און דאָס שענסטע און עדעלסטע וואָס אין דער מענשליכער נשמה. מיט איהר פער'סם'טער בעריהרונג פער־וויאַנעט זי און צושטערט זי דאָס צאַרטע בלימעלע, דאָס נור־וואָס דערוועקטע דעליקאַטע געשלעכטליכע געפיהל פון דער פריהעסטער יוגענד ; מיט דעם ברענענדיגען הויך פון איהר מיאוסען און אומ־ריינעם מויל פערפּעסטעט זי דאָס געשלעכטס־לעבען צווישען רייפע מענער און פרויען און גראָבט אונטער און פערוואַנדעלט אין שמער־צען דאָס וואָס וואָלט געקענט זיין דאָס העכסטע גליק אין אונזער עקזיסטענץ.

אָבער פון וואַנען קומט זי, די פּראָסטיטוציאָן ? זי שטאַמט פון דער העסליכער און שרעקליכער אונגערעכטיגקייט וואָס בע־

הערשט היינט־צו־טאָג דאָס לעבען ; זי וואַקסט אין דעם פּער־פלוכטען גאָרטען פון סאָציאַלער אויסבויטונג, פון אונוויסענהייט, פון אונטערדריקונג, פון רעוואָלטירענדע אַבערגלויבענס און פון ני־דעריגער אונטערוועַרפונג צו די איצטיגע פערניכטענדע אומשטענ־דען. זי דרינגט, זי קריכט אימער טיעפער אַריין אין אונזער לע־בען און מאַכט קראַנק אונזער הויפּט־שטאַם ; אָבער מיר זענען עס ווערט צו ליידען און זי איז איינע פון די פיעלע געטינען דער ראַכע וואָס בעשטראָפט אונז פאַר אונזער גלייכגילטיגקייט צו דעם סיסטעם פון שמוץ און גרויזאַמקייט אין וועלכען מיר וואַלגערען זיך.

דיזע געדאַנקען קומען אָהן אונזער ווילען אין מח, ווען מיר לע־זען די פאַר אונז נישט נייע, אָבער אינטערעסאַנטע רעזולטאַטען פון דער אויספאָרשונג וועגען „פּראָסטיטוציאָן אַלס האַנדעל אין דער שטאָדט ניו יאָרק", וואָס זענען ערשינען אין א בוך פון דזשאָרדזש נילענד און זענען צו פערדאַנקען דעם „ביוראָ פון סאָ־ציאַלער היגיעניע", אַן אַנשטאַלט דורך וועלכער עטליכע רייכע פּי־לאַנטראָפּען געבען צוריק צו דער געזעלשאַפט אַ קליינעם טייל פון די פערמעגענס וואָס זיי האָבען געמאַכט דורך דער סאָציאַלער אונ־גערעכטיגקייט און דורך וועלכער דיזעלבע „סאָציאַלע היגיענע" ווערט טאָג־טעגליך פעראונריינינגט.

די הויפּט־טיפּען פון פּראָסטיטוציאָנס־צענטרען אין אַמעריקאַ זענען : דאָס זאָגענאַנטע „פּאַרלאָר־הויז" אָדער באָרדעל, דאָס הויז מיט „מעבלירטע צימער", דאָס „פּראָסטיטוציאָנס־האָטעל" און דער „מאַסאַזש"־פּאַרלאָר. די בעשרייבונג פון דיזע ערטער איז איינפאַך און דאָך מאַכט זי אויף דעם לעזער אַ שרעקליכען, חלשות'דיגען איינדרוק. אָט איז אַ פּראָבע : „אַ גרויסע הילצערנע באַנק שטעהט ביי דער וואַנד פון דעם אויפנאַמס־סאַלאָן (פּאַרלאָר). די ביזנעס איז אין פולען גאַנג. די באַנק איז פול מיט קליענטען, וועלכע זיצען ענג צוזאַמענגעפּרעסט איינער לעבען דעם אַנדערען, וועהרענד אַנ־דערע, נישט האָבענדיג וואו צו זיצען, מוזען שטעהן. ביי די פיס פון די טרעפּ וואָס פיהרען צו די „שלאָף"־צימער (בעד־רומס) פון דעם העכערען שטאָק שטעהט אַ מאַן. אַ יעדעס מאָל ווען אַ גאַסט קומט אַראָב, שרייט דער דאָזיגער אָנגשטעלטער מיט אַ געשעפטס־מעסיגען און שטאַרקען קול : נעקסט ! — זאָפאָרט הויבט זיך אויף דער יעניגער גאַסט וואָס זיצט אויף דער באַנק נאָהענטער צו די

טרעפּ, און ער געהט אַרויף ; אין דעמזעלבען אויגענבליק רוקען זיך אַלע איבעריגע געסט פון דער באַנק צו צו די טרעפּ און איינער פון די שטעהענדיגע זעצט זיך אויף דעם לעדיגען שטיקעל פּלאַץ". — אין איין אָרט זענען אין אַ הייסען יולי־טאָג געוועז 264 קונדען ; יעדע פון די אומגליקליכע פּראָסטיטואירטע האָט געהאַט איהר חלק. דעם נעכסטען טאָג גיט מען איבער דעם בעל הבית דעם חשבון : באָסטער האָט בעדיענט 30, בייבי 27, שאַרלאָט 23, דאַלי 30 און אַזוי ווייטער. אָבער דער „באָס" ווערט בייז : נישט אַלע מיידלעך האָבען „געאַרבייט". מען ענטשולדיגט זיי : זיי האָבען ניט געקענט, זיי זענען געוועזן צו מיד פון דעם פריהערדיגען טאָג און עס איז אַזאַ שווערע היץ. אָבער דאָס זענען ניט קיינע גענוגענדע תירוצים פאַר דעם אייגענטימער. ער וואַרפט דעם געשעפטס־פיה־רער אַ גלאָז אין קאָפּ : „מען דאַרף נישט פערנאַכלעסיגען דאָס געשעפט ; אויב איינע קען ניט ארבייטען, מוז מען קריגען אַן אַנ־דערע וואָס קען יאָ".

אין 575 טענעמענט הייזער פון מענהעטען, אַפּ־טאַון האָט מען געפונען 1172 פּראָסטיטוציאָנס־פּלעצער. אין פעברואַר 1912 זע־נען געוועזן בעשעפטיגט, לעבען אַנדערע, 425 מיידלעך אונטער 16 יאָהר. מען האָט געפונען קליינע קינדער שפּילענדיג זיך לעבען די ערטער וואו פּראָסטיטואירטע האָבען אויסגעאיבט זייער „מלאָכה".

די טאַנץ־האַלען און טאַנץ־שולען זענען אָפט דער מאַרק וואו די פּראָסטיטוציאָנס־אַגענטען זוכען אויס זייערע קרבנות ; דיזע אַגענטען זענען אָפט שען געקליידעטע מענער, מיט פיינע מאַנירען ; זיי צוטיילען מתנות און ערקלערען ליעבע צו די מיידלעך וואָס קע־נען לייכטער אָבגענאַרט ווערען ; זיי פערפאָלגען אויך די אַנדערע, די שווערערע צו עראָבערן, נישט טאַנצענדיג מיט זיי און זיי גאָר נישט שענקענדיג, ביז זיי קריגען זיי אין נעץ אריין.

עס ווערען גענוי בעשריבען די געשעפטס־לייטע וואָס האַנדלען מיט פרויען אויף אַ גרויסען מאַסשטאַב, זייערע פערבינדונגען אין אלע שטעדט און לענדער, זייער גרויסער צענטער אין ניו יאָרק. איינער פון זיי, דער „מלך", בעזיצט עלף גרויסע „הייזלעך" און האָט אַ גרויסען איינפלוס ביי דער פּאָליציי.

אין דער שטאָדט־אָבטיילונג מאַנהעטען פון ניו יאָרק זענען איבערגעצעהלט געוואָרען 14926 פּראָסטיטואירטע אין דער צייט

פון דער אונטערזוכונג ; אָבער נישט אַלע פּלעצער זענען אונטער־זוכט געוואָרען.

אויב מען רעכענט אַז יעדעס פון די מיידלעך „בעדיענט" אין מיטעל 10 קונדען אַ טאָג, געהען וואַהרשיינליך צו פּראָסטיטואירטע וועניגסטענס 150,000 מענער טעגליך אין מענהעטען.

וואָס אַנבעלאַנגט דאָס פּערדיענסט פון די אייגענטימער, קען מען זיך דערפון מאַכען אַ בעגריף ווען מען ערפאַהרט אַז דרייסיג הייזלעך אין וועלכע דער פּרייז איז איין דאָלאַר האָבען אַ יעהרליך איינקאָמען פון וועניגסטענס צוויי מיליאָן דאָלאַר ,נישט רעכענענדיג דעם פּראָפּיט וואָס קומט אריין פון געטרענק, טאַבאַק, פון דעם פערקויפען קליידער צו די מיידלעך, פון טרינק־געלדער, פּרעזענטען עטצ.

דער בעריכט ריהרט אויך אָן, אָבער זעהר אויבערפלעכליך און מיט אַ מין ענטשולדיגונג, די ראָלע וואָס די פּאָליציי שפּיעלט אין דער פערשפּרייטונג פון דער פּראָסטיטוציאָן.

דורך גענויע אונטערזוכונגען, דער רעזולטאַט פון וועלכע עס ווערט איבערגעגעבען אין דעם בוך, האָט מען געפונען אַז 90 פּראָ־צענט (פון 647 אונטערזוכטע) האָבען געהאַט אַן אַנשטעקענדע גע־שלעכטס־קראַנקהייט ; און די זענען אַלע געוועזען אָנפּענגערינען ; פון דעם קען מען פערשטעהן אַז ווען די פּראָסטיטואירטע „ארבײ־טען" אַביסעל לענגער, זענען 100 פּראָצענט פון זיי אָנגעשטעקט.

מאַנכע הייזלעך האָבען אַ דאָקטאָר וואָס קומט אונטערזוכען די מיידלעך ; אָבער זיין אונטערזוכונג איז אַן אויבערפלעכליכע און אַ זעהר שנעלע.

אַביסעל לעהררייכע סטאַטיסטיק. — פון 5380 פּאַציענטען וואָס זענען בעהאַנדעלט געוואָרען וועגען געשלעכטס־קראַנקהייטען, האָט מען געפונען : מ ע נ ע ר, 796 צווישען 16 און 20 יאָהר, 1182 צווישען 21 און 25 יאָהר, 692 צווישען 26 און 30 יאָהר ; פ ר ו י ע ן, 396 צווישען 16 און 20 יאָהר, 454 צווישען 21 און 25 יאָהר, 268 צווישען 26 און 30 יאָהר. איצט, וואָס אַנבעלאַנגט דעם ציוויל־שטאַנד זענען פון די אויביגע פּאַציענטען געוועזען מענער, לעדיגע 640, פערהייראַטעטע 2950, אלמנים 67 ; פ ר ו י ע ן לעדיגע 589, פערהייראַטע 802, אלמנות 90.

פון 142 אונטערזוכטע „פּאַרלאָר הייזער" זענען 20 געוועזען 50־

סענטיגע, 80 איין־דאָלאַרדיגע, 6 צוויי־דאָלאַרדיגע און 34 סינף־און צעהן־דאָלאַרדיגע. אָבער די פּראָפּאָרציע פון קראַנקהייטען איז נישט קלענער אין די „בעסערע“ ווי אין די ביליגערע הייזלעך.

איין פעהלער איז פאַראַן אין דיעזען בוך און דערין דערקענט מען אַז עס שמעקט מיט קאַפּיטאַליסטישער פילאַנטראָפּי: עס זוכט איינצורעדען דעם עולם אַז די אורזאַכע פון דער פּראָסטיטוציאָן איז נישט קיין סאָציאַלע, אַז זי האָט ניט אַזוי צו טון מיט'ן שלעכטען עקאָנאָמישען צושטאַנד פון דער פרוי וואָס פערקויפט זיך און פון דעם מאַז וואָס קויפט זי, ווי מיט דער אַרבייט פון די פּראָסטיטוציאָנס־„סוחרים“, וואָס האַלטען אויף און פערשפּרייטען קינסטליך דעם האַנדעל.

* * *

דר. ר. נ. ווילסאָן פון פילאַדעלפיא. סעקרעטער פון דער „אַמעריקאַנער פעדעראַציאָן פון סעקס־היגיענע“, האָט בעוויזען אַז אין די פעראייניגטע שטאַאַטען זענען שטענדיג פאַראַן ווענינגסטענס 540,000 עפענטליכע פּראָסטיטואירטע, און אַלע ווערען אָנגעשטעקט מעהרערע מאָל מיט ווענערישע קראַנקהייטען. מענער געבען אויס אויף זיי נאָהענט פון 300 מיליאָן דאָלאַר אַ יאָהר. אויסערדעם זענען פאַראַן ווענינגסטענס צו דריי בעהאַלטענע פּראָסטיטואירטע פאַר יעדער עפענטליכער, דאָס הייסט ווענינגסטענס 1,630,000 בע־האַלטענע פּראָסטיטואירטע, וועלכע פערדיענען אויך אַריבער 400 מיליאָן דאָלאַר אַ יאָהר. ס'איז וואַרשיינליך אַז מיר געבען אויס מעהר ווי 3000 מיליאָן דאָלאַר אַ יאָהר פאַר פּראָסטיטואירטע און געשלעכטס־קראַנקהייטען, נישט רעכענענדיג די פאָלגע פון די בלינ־דע, גייסטעס־קראַנקע און געלעהמטע, וואָס קומען פון דיזע קראַנק־הייטען. מיר שפּענדען יעדעס יאָהר 2000 מיליאָן דאָלאַר פאַר גיפטיגע, אַלקאָהאָלישע געטרענקע און 1200 מיליאָן פאַר טאַבאַק, וועלכע זענען „די פריינד פון פּראָסטיטוציאָן“.

* * *

אין 1913 האָט זיך די גאַנצע אַמעריקאַנער פּרעסע, די עפענט־ליכע מיינונג, ווי אויך די רעגירונג פון עטליכע שטאַאַטען פון דעם לאַנד בעשעפטיגט מיט דער פראַגע פון פּראָסטיטוציאָן. די רע־פאָרמען וואָס מען וועט אפשר איינפיהרען וועלען זיכער נישט מעהר

העלפען „ווי אַ טויטען באַנקעס“, ווייל זיי ווילען דאָך בלויז זיין... רעפאָרמען, ווייל זיי ווילען קיין ברעקעלע נישט בייטראָגען צו דער פערניכטונג פון די אורזאַכען וואָס ברענגען צו דער מאָדערנער פאָרם פון פראָסטיטוציאָן. זיי ווילען נישט אַוועקנעמען די טיפע סאָ־ציאַלע אורזאַכען מיט וועלכע זי איז פערבונדען ; זיי ווילען נישט געבען אַלע פרויען די געלעגענהייט צו פערדינען אויף אַלעס וואָס זיי דאַרפען ; זיי ווילען נישט מאַכען די פרוי מאַטעריעל אונאַב־הענגיג פון דעם מאַן ; זיי ווילען נישט אויפקלערען די פרויען ; זיי ווילען נישט ענדערען די נידריגע מאָראַל וואָס הערשט וועגען געשלעכטס־לעבען, וועגען הייראַט און וועגען דער פאַמיליע. די דאָזיגע רעפאָרמען ווילען אויך נישט געבען דעם מאַן די מעגליכ־קייט צו הייראַטען ווען ער איז רייף, זיי ווילען איהם נישט ברענ־גען קיין ליכט וועגען די געשלעכטליכע בעציהונגען און וועגען די סעקסועלע קראַנקהייטען.

אָבער ניצליך, זעהר ניצליך זענען דערווייל די רעזולטאַטען פון די אונטערזוכונגען וואָס זענען געמאַכט געוואָרען, ווייל זיי צייגען נישט נור אונז, נישט נור די ראַדיקאַלע מענשען וואָס וויסען עס שוין פון לאַנג, אָבער אויך די אַנדערע, די בלינדע וואָס גלויבען אין דער גערעכטיגקייט פון דער היינטיגער אָרדנונג, אַז איינע פון די הויפּט־אורזאַכען פון פּראָסטיטוציאָן איז די עקאָנאָמישע לאַגע פון דער פרוי. די אונטערזוכונג איז אַזוי ניצליך ווי עס איז אַמאָל וויכטיג צו פערקאַטשען די אַרבעל און אויפצוריהרען דעם שטינ־קענדען שמוץ וואָס האָט זיך אָנגעזאַמעלט ערגעץ אין אַ ווינקעל פון אַ הויף. אָט זענען אַ פּאָר ביישפּיעלע פון פאַקטען וואָס האָ־בען זיך אַרויסגעצייגט ביי דער געלעגענהייט פון דער אָפיציעלער אונטערזוכונגס־קאָמיסיאָן פון שיקאַגאָ :

די קאָמיסיאָן האָט אויסגעהערט כמעט אַלע די וואָס האָבען שייכות צו דער פּראָסטיטוציאָן : פּראָסטיטואירטע, אַרבייטער מיידלעך, בעלי בתים פון גרויסע פירמען וואו די אַרבייטער מייד־לעך זענען אָנגעשטעלט. דער צוועק פון דער אונטערזוכונג איז געווען צו געפינען אַ לעגאַלען גרונד כדי צו צווינגען די בעלי הבתים דורך אַ געזעץ, די פרויען צו צאָהלען נישט ווייניגער ווי אַ געוויסען מינימאַלען אַרבייטס־לויהן ; די פּאָלגע פון אַזאַ געזעץ, רעכקען

די רעפּאָרמאַטאָרען, וועט זיין אַ פּערמינדערונג פון דער צאָהל פּראָס־
טיטואירטע.

אַ סך פּראָסטיטואירטע האָבען דער קאָמיסיאָן דערצעהלט אַז
זיי זענען אַראָבגעפאַלען בלויז דערפאַר ווייל אַלס ארבייטערינען
האָט מען זיי אַזוי ווייניג געצאָהלט אַז זיי האָבען דערפון נישט
געקענט לעבען. מאַנכע פון די מיליאָנערסקע בעלי הבתים וואָס
זענען רייך געוואָרען פון אַרבייטער מיידלעך האָבען זיך געוואונ־
דערט אַז מען פערבינדעט די פּראָסטיטוציאָן מיט דעם נידריגען
סאַלאַרי ; מאַנכע האָבען צוגעגעבען אַז זיי וואָלטען לייכט גע־
קענט פערגרעסערען די סאַלאַרי, נור „עס איז נישט פּראַקטיש“.

איין מיליאָנער האָט געזאָגט אַז אַ מיידעל קען לעבען מיט
אַכט דאָלאַר אַ וואָך ; האָט מען איהם געפרעגט אויב ע ר לעבט
מיט אַזאַ סומע. אַן אַנדערער מיליאָנער האָט געצייגט אַז זיין פיר־
מאַ האָט אין יאָהר 1912 פערדיענט צוועלף מיליאָן דאָלאַר ; ווען
מען האָט אָבער גערופען איינע פון די ביי איהם אָנגעשטעלטע
פרויען, האָט זי געצייגט אין וואָס פאַר אַן אָרעמקייט זי האָט גע־
לעבט מיט די 5 דאָלאַר אַ וואָך וואָס מען האָט איהר געצאָהלט.
די שווערע אַרבייט, די אונמעגליכקייט זיך צו קויפען אַנשטענדי־
גע קליידער, דאָס שלעכטע עסען, די מיזעראַבלע בעהאַנדלונג ביי
דער אַרבייט... אַ מאַמע אַן אלמנה און אַ אינגערע שוועסטער
מיט דעם געלד אויסצוהאַלטען...

די קאָמיסיאָן פרעגט איין מיליאָנער וויפיעל ער וועט מוזען
„צולעגען“ ווען ער זאָל צאָהלען זיינע ארבייטערינס אַ מינימום פון
3 דאָלאַר וועכענטליך. „75000 דאָלאַר אַ יאָהר“, ענטפערט ער.
— „און וויפיעל פּראָפיט האָט איהר אַ יאָהר ?“ — „אין לעצטען
יאָהר איז דער פּראָפיט געוועזן 2,730,000 דאָלאַר“.

* * *

אַ פראַנצויזישער אַרצט, דר. פּאַרען־דישאַטעלע, האָט פאַר עט־
ליכע יאָהר אונטערזוכט ביי 5000 פּראָסטיטואירטע די אורזאַכען
וואָס האָבען זיי געבראַכט צו זייער צושטאַנד. ער האָט אויסגע־
פונען אַז : 1440 זענען דערצו געקומען דורך נישט האָבען מיט
וואָס צו לעבען ; 1250 זענען זאָגאַר געוועזן אין־אַזאַ לאַגע אַז זיי
האָבען געמוזט ווערען פּראָסטיטואירטע, ווען נישט וואָלטען זיי

געוועז געשטאָרבען פאַר הונגער ; 80, כדי אויפצוהאַלטען אָרי־מע אַלטע עלטערען ; 1400, ווייל זייערע ליעבהאָבער האָבען זיי פערלאָזען ; 400 זענען פערפיהרט געוואָרען פון אָפיצירען און סאָלדאַטען ; 200 זענען פערלאָזען געוואָרען זייענדיג שוואַנגער. די צאָהל פרויען וואָס זענען זיכער געצוואונגען געוואָרען צו ווערען פראָסטיטואירטע איז אַלזאָ 2770. פון די איבריגע זענען וואָר־שיינליך אויך די מעהרסטע דערצו געצוואונגען געוואָרען דורך די סאָציאַלע אומשטענדען. עס בלייבען נור 230 אָדער 5% וואָס זענען זיכער געוואָרען פראָסטיטואירטע פרייוויליג.

געשלעכטס־קראַנקהייטען

עס זענען דאָ דריי געשלעכטס־קראַנקהייטען : דער טריפּער, דער ווייכער שאַנקער, די סיפילים. פון לאַנג פלעג מען זיי פער־ווּעקסלען איינע מיט דער אַנדערער און שפּעטער, ווען מען האָט פערשטאַנען אַז זיי זענען דריי פערשיעדענע קראַנקהייטען, האָט מען נאָך אַ שטיק צייט געדענקט אַז זיי קענען איבערגעהן איינע אין די אַנדערע, אַז פון אַ טריפּער, למשל, קאָן ווערען סיפילים און אומגעקעהרט. עס איז דאָס פערדיענסט פון דער פראַנצויזישער מעדיצינישער שול צו האָבען אויסגעפּלאָנטערט דיזע דריי קראַנק־הייטען, צו האָבען געצייגט אַז זיי זענען גרונד־פערשיעדען איינע פון די אַנדערע און צו האָבען געצייגט אַז זיי קענען קיינמאָל נישט איבערגעהן איינע אין די אַנדערע.

די גאָנאָרעע.

(דאָס וואָרט גאָנאָרעע קומט פון „גאָני“־זאַמען און „רעין“־רינען, ווייל גאַלענוס, איינער פון די פאָטערס פון דער מעדיצין, וואָס האָט דער קראַנקהייט געגעבען דעם נאָמען, האָט געדענקט אַז די מאַטעריע וואָס פליסט אַרויס איז זאַמען. מען רופט די קראַנקהייט אויך בלעננאָררהאגי, פון „בלעננא“־שליים, וועלכעס בעצייכענט אויך ניט דאָס ריכטיגע בילד, אַזוי ווי עס איז אונז בעקאַנט היינט־צו־טאָג.)

דער טריפּער אָדער די גאָנאָרעע איז די אם מייסטען פער־

שפּרייטע קראַנקהייט ביי מענער. איהר ווייסט דאָך ווי שטאַרק מאָזלען איז פערשפּרייט; נו, דער טריפּער קומט נאָך מאָזלען. פערהעלטניסמעסיג ווייניגע ערוואַקסענע מענער פון די ציוויליזיר־טע לענדער האָבען נישט געליטען פון דער גאָנאָרעע. פון אַ ל ע קראַנקהייטען פון וועלכע די מענער ליידען, געשלעכטליכע און נישט געשלעכטליכע, מאַכט דער טריפּער אויס 75 פּערצענט. דאָס הייסט, כדי די זאַך פערשטענדליכער צו מאַכען, אז מען נעמט 1000 קראַנק פון אַלערליי קראַנקהייטען, זענען צווישען זיי 750 קראַנק פון טריפּער.

ביי פרויען קומט די קראַנקהייט אַזוי אָפט פאָר, אַז, נאָך די אָפּטימיסטישעסטע אָבשעצונגען, נאָך די גינסטיגסטע סטאַטיסטי־קען, ליידען מעהר ווי 10 פּראָצענט פרויען פון דער קראַנקהייט אָדער פון פאָלגען פון דער קראַנקהייט.

און דאָ מיינען מיר ניט די פּראָסטיטואירטע; — ז י י האָבען דאָך אַלע די קראַנקהייט. מיר מיינען די געוועהנליכע פרויען, מעהרסטענס די פערהייראַטעטע, די פרויען וואָס מען האַלט פאַר אַנשטענדיגע, פאַר עהרליכע. און זיי זענען טאַקע אַנשטענדיגע, דען זיי האָבען זייערען טריפּער געקראָגען פון זייערע אייגענע מע־נער.

אַלזאָ, שטעלט איהר זיך פאָר דאָס בילד? איהר בעטראַכט די מענשען דורכגעהן אויף דער גאַס. איהר זעהט 100 מענער פאָרבייגעהן — אַריבער 75 פון זיי האָבען אָדער האָבען געהאַט אַ טריפּער. איהר זעהט 100 פרויען פאָרבייגעהן, — 10 אָדער 12 פון זיי האָבען אַ טריפּער אָדער די פאָלגען דערפון.

פון אַלע פרויען וואָס קומען זיך בעהאַנדלען ביים דאָקטאָר און אין שפּיטאָל וועגען טריפּער אָדער וועגען די פאָלגען פון דער קראַנקהייט, זענען 70 פּראָצענט פערהייראַטעטע, רעספּעקטאַבלע פרויען, וואָס זענען אָנגעשטעקט געוואָרען פון זייערע מענער.

איינע פון די פאָלגען פון גאָנאָרעע ביי פרויען און ביי מענער איז די סטעריליטעט, די אונפּרוכטבאַרקייט, די אונמעגליכקייט צו האָבען קינדער. פון הונדערט סטערילע הייראַטען, פון הונדערט „פאָר פאָלק“ וואָס האָבען נישט קיין קינדער, האָבען 45 צו פער־דאַנקען זייער אונפּרוכטבאַרקייט: — דער גאָנאָרעע.

פון 81 פרויען מיט גאָנאָרעע אָדער מיט פאָלגען דערפון, זענען — נאָך אַן אונטערזוכונג, — 49 געוועזען פאָלשטענדיג סטעריל, ד. ה. זיי האָבען גאָר נישט געהאַט קיין איינציג קינד, כאָטש זיי האָבען געוואָלט האָבען. די איבעריגע 32 האָבען אַלע אין איינעם געהאַט 39 קינדער.

איינע פון די פאָלגען פון טריפּער זענען שווערע אויגען־ענט־צינדונגען ביי נייגעבוירענע קינדער. אָפט טרעפט זיך אַז די קינדער זאָלען פון דער קראַנקהייט בלינד ווערען. נו, רעכענט מען אַז 15%, אַנדערע זאָגען אַז 20 ביז 30 פּראָצענט פון אַ ל ע ב ל י נ ד ע פון די פעראייניגטע שטאַאַטען האָבען צו פערדאַנקען זייער טרויע־ריגען צושטאַנד — דער גאָנאָרעע וואָס זייערע מאַמעס האָבען גע־האַט אין דער צייט פון דער ענטבינדונג און וואָס די מאַמעס האָ־בען געקראָגען פון זייערע מענער. און בעמערקט אַז די צאָהל בלינדע איז נישט קיין קליינע : אין 1890 זענען געוועזען אין די פעראייניגטע שטאַאַטען 50411 בלינדע, בלינדע פון אַלערליי אור־זאַכען.

די גאָנאָרעע איז אַ קראַנקהייט וואָס גרייפט אָן די געשלעכטס־טיילען. אויך אַנדערע טיילען פון׳ם מענשליכען קערפּער קענען אָנ־געשטעקט ווערען פון איהר, נור דאָס איז זעלטען.

מען געפינט די קראַנקהייט מעהרסטענס ביי יונגע לייט, אָבער זי מאַכט אויך אָפט אַ בעזוך ביי עלטערע מענער. פרויען האָבען זי נאַטירליך ווייניגער. (עס פערשטעהט זיך אַז מיר רעכענען דאָ האָבען נישט זעלטען צו ליידען פון דיזער שרעקליך אונאַנגענעהמער קריינק ; זיי ווערען נעביך בעשמוצט און אָנגעשטעקט פון ער־נישט אַריין די פּראָסטיטואירטע), אויך קינדער פון יעדען אַלטער וואַקסענע מענשען, אָדער בעסער געזאָגט פון ווילדע, נידעריגע בעס־טיעס וואָס האָבען די געשטאַלט פון מענשען. מיר בעמערקען פאָריבערגעהענדיג, אַז די אָנשטעקונג פון קליינע קינדערלעך איז אָפט צו פערדאַנקען דעם אוננאָרמאַלען לעבען אין די גרויסע פּראָ־לעטאַריער־הייזער, וואו מען ליגט, אין מאַנכע הייזער, כמעט איי־נער אויף דעם אַנדערען, געדיכט איינגעפּאַקט ווי די הערינגעס.

אַ סך מענער ווערען נישט אָנגעלערענט פון איין מאָל ; זיי קריגען די קראַנקהייט צוויי, דריי אָדער מעהרערע מאָל. איבערי־

גענס לערנען די מענשען אין אַלגעמיין וועניג פון זייערע ליידען, איבערהויפּט אין געשלעכטס־לעבען, וואו דאָס בעדירפניס צו האָ־בען פערקעהר איז אַזוי שטאַרק און ווערט נאָך הונדערט מאָל פער־שטאַרקט פון די אַבנאָרמע, אומגעזונדע בעדינגונגען אין וועלכע מיר לעבען.

שולדיג אין דעם אָפטען ווידערהאָלען פון גאָנאָרעע ביי דעמ־זעלבען מאַן איז אויך די אונוויסענהייט פון די יונגע לייט, וועלכע האַלטען די קראַנקהייט פאַר אַ לייכטע און לייכט־היילבאַרע. אין זייער געזעלשאַפט ווערט מען איבערהויפּט גאָר נישט בעטראַכטעט פאַר אַ מאַן, וויבאַלד מען האָט נישט געהאַט כאָטש איין מאָל אַ טריפּער; און, עס פערשטעהט זיך, דער גראַד וויכטיגקייט פון דעם מאַן און דער רעספּעקט צו איהם, וואַקסט מיט דער צאָהל גאָנאָ־רעען וואָס ער מאַכט דורך.

דיזע „עלטערע, ערפאַהרענערע“ יונגע מענער לערנען די פּריש־אויפגעוואַקסענע אַז זיי „מוזען“ געהן „צו פּרויען“, דאָס הייסט צו פּראָסטיטוטקעס, ווייל זאָנסט וועלען זיי קראַנק ווערען. און זיי געהען...

דער טריפּער איז איינע פון די האַרטנעקיגסטע קראַנקהייטען: ווען זי דרינגט אַריין אין דער שליימהויט (דאָס הייטעל וואָס באַ־דעקט דעם אינערליכען טייל) פון די געשלעכטס־אָרגאַנען, איז עס זעהר שווער זי אַרויסצוטרייבען. אַפילו אין די גינסטיגסטע פעלע דויערט זי דריי מאָנאַטען; מען מעג רעכענען זעקס מאָנאַטען אין די מעהרצאָהל פעלע; וועניגער ווי צוויי מאָנאַטען איז אַ זעלטענ־הייט. מאַנכמאָל ווערט זי קראָניש און זי דויערט יאָהרען־לאַנג. נור זעהר אָפט איז זי שוין פון לאַנג געהיילט און די יונגע לייט קענען זיך דאָס נישט גלויבען און האַלטען זיך אין איין בעהאַנדלען; אין דעם זענען אויך שולדיג די פּיעלע מעדיצינישע באַנדיטען און די דר. זויגמאַנס וואָס לעבען אַרום און פון דער קראַנקהייט און פון דער אונוויסענהייט פון די יונגע מענער. איבריגענס איז אויך זעהר אָפט די בעהאַנדלונג פון די דאָקטוירים שולדיג אין דעם פער־לענגערען פון דיזער קריינק; דען אַ סך דאָקטוירים, ווען זיי קריגען אין זייערע הענד אַזאַ קראַנקען, זענען זיי ווי די שפּינען, ייי לאָזען איהם נישט אַרויס ביז זיי זויגען איהם נישט אין גאַנצען

אויס. און, ווען ער איז שוין מעהר נישט קראַנק, רעדען זיי איהם איין אז ער איז עס נאָך, און בעהאַנדלען איהם אַזוי פיעל אַז ער ווערט קראַנק פון דער בעהאַנדלונג.

אין אַלגעמיין איז די קראַנקהייט אַ היילבאַרע; זי קאָן זיך אויסהיילען פאָלשטענדיג און נישט איבערלאָזען קיין שום שלעכטע פאָלגען נאָך זיך. אָדער עס קאָן זיך טרעפען, אַז די קראַנקהייט אַלס אַזעלכע זאָל זיך אויסהיילען, אָבער זי זאָל צוריקלאָזען אונאַנגענעהמע קאָמפּליקאַציאָנען, דאָס הייסט נעבען־קראַנקהייטען. ביים מאַן איז אויך זיכער אַ גרויסער טייל פון דיזע קאָמפּליקאַציאָנען צו פערדאַנקען דער איבער־בעהאַנדלונג, דער בעהאַנדלונג ווען זי איז שוין נישט מעהר נויטיג.

אורזאַכע. — ביים טריפּער איז דאָ נור איין איינציגע אורזאַכע: די דירעקטע אָ נ ש ט ע ק ו נ ג ביים געשלעכטליכען פערקעהר. מען הערט אָפט צווישען יונגע־לייט רעדען וועגען קראַנק־ווערען „פון חלום" אָדער פון פערקיהלונג (!). גלויבט נישט דיזע דומהייטען. אַ טריפּער קומט נור פון אַן אַנדערען טריפּער.

נאַטירליך קענען מיר רעכענען אַלס די הויפּט־אורזאַכע: די פּראָסטיטוציאָן. פון איהר נעמען זיך אַלע אַנשטעקונגען.

דער טריפּער ביים מאַן.—סימפּטאָמען.—אין אָנפאַנג האָט דער קראַנקער אַן אונאַנגענעהמען געפיהל, אַ מין קיצלען אָדער בייסען אין גליד. מאַנכמאָל פיהלט ער אַ „היץ" און זאָגאַר אַ שמערץ; דער שמערץ ציייגט זיך מעהרסטענס ווערענד אָדער נאָך דעם אורין־לאָזען. אַ סך מאָל ליידט מען גאָר נישט און מען רעדעט זיך ערשט פון דער קראַנקהייט, ווען מען זעהט דעם אויספלוס אַרויסקומען. אין אַלגעמיין דויערט עס, פון דער אָנשטעקונגס־צייט ביז צו די ערשטע סימנים, דריי ביז זיבען טעג. זעלטען דויערט עס וועניגער אָדער מעהר, יעדענפאַלס נישט מעהר ווי צוויי וואָכען.

דער אויספלוס בעשטעהט פון אַ ווייסען־געלבליכען, געדיכטען אייטער, וועלכער רינט אם אָנפאַנג אַליין אַרויס, און ציייגט זיך שפּעטער נור ביים אויסדריקען.

עס איז וויכטיג די יונגע לייט אויפמערקזאַם צו מאַכען אויף פאָלגענדען אירטום, וואָס געשעהט זעהר אָפט. זיי קומען ניט זעלטען צום דאָקטאָר מיט דער קלאַגע אַז זיי האָבען אַן אויספלוס פון

אייטער (מאַטעריע) און, ביי גענויערע אונטערזוכונג, געפינט מען נישט אפילו דעם קלענסטען סמן פון טריפער ; דען דאַס וואָס זיי האַלטען פאַר אייטער איז גאָר איינפאַכער שליים, וועלכער איז דאָ ביי יעדען געזונדען מאַן, וועלכער צייגט זיך אָבער אין אַ גרעסערער קוואַנטיטעט נאָך איפרעגונגען. דיזער שליים איז נישט ווייס, זאָנדערן אָהן קיין שום פאַרב, ווי וואַסער, ער ציהט זיך און איז קלעביג. עס פערשטעהט זיך, אַז אין אַזאַ פאַל איז נישט נויטיג זיך צו בעהאַנדלען און טראַץ דעם זענען ליידער דאָ גענוג דאָקטוי־רים וואָס מאַכען זיך נישט וויסענדיג, וואָס בעטראַכטען דעם שליים אַלס אַן אויספלוס און בעהאַנדלען דעם אונוויסענדען קראַנקען אַ לענגערע צייט.

ביים ריכטיגען אויספלוס פון דער גאָנאָרעע, קומט מעהרסטענס דער אייטער נישט פון זעהר טיעף, דען די טיעפערע גאָנאָרעע איז פערהעלטניסמעסיג זעלטען ; אין די מעהרסטע פעלע שפּיעלט זיך די קראַנקהייט אָב אין דעם פאָרדערען טייל פון גליד, נאָהענט פון דער עפענונג.

אין דער מאַטעריע געפינט מען, ביי אַן אונטערזוכונג אונטער דעם פערגרעסערונגס־אַפּאַראַט, אונטער דעם מיקראָסקאָפּ, אַ זעהר גרויסע מענגע קיילעכדיגע מיקראָבען, וואָס מען רופט אָן גאָנאָ־קאָקען, וועלכע לעבען און פערמעהרען זיך אין דער פליסיגקייט און וועלכע בילדען דאָס אָנשטעקענדע מאַטעריאַל. זייער פערמעה־רונג אויף און אין דער שליימהויט פון די געשלעכטס־אָרגאַנען, מאַכט דיזע אַזוי קראַנק און זייער בעזונדערע פאָרליעבע צו די ראָזיגע שליימהויטען, מאַכט די קראַנקהייט אַזוי שווער צו היילען.

אַרום דער עפענונג פון'ם גליד צייגט זיך אַ רויטקייט, וועלכע קאָן זיך פערשפּרייטען איבער אַ גרעסערע אויבערפלעכע פון'ם אָר־גאַן. זעהר אָפּט ווערט אויך די גאַנצע הויט פון דעם גליד אָדער אַ טייל דערפון געשוואָלען, נור זעלטען איז די שוועלונג דורך און דורך, אין דער גאַנצער דיקקייט פון דעם גליד. ווען די ענטצינדונג איז שטאַרק, ווערען אויך געשוואָלען די דריזען פון דער ד י ך ; אין אַלגעמיין איז אָבער דיזע שוועלונג נישט קיין זעהר שטאַרקע און מעהרסטענס געהט זי פון זיך זעלבסט צוריק, שפּעציעל ווען דער קראַנקער קאָן ליגען איניגע טעג אין בעט, — נור ארבייטער האָבען ליידער זעהר זעלטען די מעגליכקייט דאָס צו טון. ווען די

שוועלונג פון יענע דריזען פערגרעסערט זיך, בילדעט זיך א מכה, וועלכע איז אין גאנצען עהנליך צון א געוועהנליכער מכה און מוז אויך בעהאנדעלט ווערען אין דערזעלבער ארט. מען רופט די ענט־צינדונג און שוועלונג אין דער דיך: א בובאן. — מיט דער צייט פערמעהרט זיך דער אויספלוס און ווערט געדיכטער. דער שמערץ איז אפט אזוי שטארק אז עס איז שווער צו לאזען דאס וואסער, דען די בעריהרונג פון דער קראנקער שליימהויט דורך דעם אורין גיט דעם קראנקען א געפיהל פון ברענען. דורך דער פערענגערונג פון דעם קאנאל, וואס קומט פון זיין ענטצינדעטען צושטאנד, געהט אפט דער שטראם פון דעם אורין ארויס אין אן אונגעוועהנליכער פארם, אין צווייען, פערדרעהט, ענג אדער טראפענווייז; אבער דיזער צושטאנד איז ביי דער אקוטער גאנארעע נור פאריבערגע־הענד.

דאס געהען איז אונבעקוועם און אפטמאל, ווען די קראנקהייט איז שטארק ענטוויקעלט, דערקענט מען א גאנארעע־קראנקען דורך זיין גאנג. דאס קומט מעהרסטענס דורך א שמערץ אין און ארום די טעסטיקלען און דורך א געפיהל פון אונבעקוועמליכקייט אונ־טען אין רוקען.

עס פערשטעהט זיך אז אלע אויבען בעשריבענע ליידען מוזען האבען א שלעכטע פאלגע אויף דעם גאנצען קערפער, ווי אויך אויף דעם גייסט פון דעם קראנקען. די יעניגע וואס האבען שוין ער־פאהרונג אין דער קראנקהייט, מאכען זיך מעהרסטענס נישט פיעל זארגען פון דער אקוטער, פרישער פארם פון טריפער. אבער די וואס זענען נאך נישט געוואוינט מיט דער קראנקהייט, ווערען טרויעריג און נידערגעשלאגען; זייער נשמה־צושטאנד איז לייכט צו פערשטעהן, ווען מען דערמאנט זיך אז זיי האבען פריהער תמיד געהערט דאס די קראנקהייט איז א לייכטע, גאר א שפיעלכעל, און אז זייערע ערפאהרענערע חברים פלעגען זיי אויסלאכען וואס זיי האבען נאך נישט געהאט „אפילו איין" טריפער, און אז זיי זענען נאר גאר נישט קיין מענער; און איצט זעהען זיי אז די קראנק־הייט איז נישט קיין שפאס, זיי ליידען דערפון מעהר ווי זיי האבען זיך פארגעשטעלט, זיי הויבען אן צו ערפאהרען אז עס איז א לאנג־דויערענדע קראנקהייט און אז זי קאן האבען שפעטער שלעכטע פאלגען. און אויסער דעם מוזען זיי זיך נאך מיט זייער ליידען

בעהאַלטען, און זיי קענען נישט האָבען לעבען זיך די טרויסטענדיגע האַנד און דעם ליעבענדען בליק פון אַ מאַמען (אַפילו וואו די מאַמע איז גאַנץ נאָהענט), ווי עס איז דער פאַל ביי אַנדערע קראַנקהייטען. און נישט וועניג טראָגט ביי צו זייער נידערגעשלאָגענהייט די גע־שעפטס־מעסיגע אַרט ווי אַזוי די קראַנקהייט ווערט בעהאַנדעלט פון די מעדיצינישע באַנדיטען און פון די דר. זוויגמאַן׳ס.

מאַנכע קראַנקע זענען בלאַס, פערלירען דעם אַפּעטיט, פיה־לען זיך שוואַך און זעהען תמיד אויס פערזאָגט. — נו, אויב מיין ראַט קאָן עפּיס העלפען, — מיין ראַט איז, אַז מען זאָל זיך די גאַנ־צע זאַך נישט אַזוי שטאַרק נעמען צום האַרצען. עס איז טאַקי אַ שווערע קראַנקהייט, זי דויערט טאַקי לאַנג, זי איז טאַקי שווער צו בעהאַנדלען, אָבער אין די מעהרסטע פעלע, אויב מען היט זיך אָב, איז די קראַנקהייט אַ היילבאַרע. וואָס איך וואָלט יאָ געוואָלט, וואָלט זיין אַז דיזער שרעקען פאַר דער גאָנאָרעע זאָל ערשט קומען נאָך דער היילונג, כדי די יונגע לייט (אָדער אויך די עלטערע לייט, ווייל זיי האָבען זי אויך צימליך אָפט), זאָלען מורא האָבען צו זו־כען די געלעגענהייט פאַר אַ צווייטער אָנשטעקונג.

פאָרטזעצענדיג מיט דער בעשרייבונג פון די סימפּטאָמען, וויל איך הערפאָרהעבען דעם פאַקט אַז דאָס ערגסטע ליידעט דער קראַנ־קער אָפט ערשט אין דער נאַכט. ביי טאָג פערגעסט מען מעהר אָדער וועניגער אָן זיך זעלבסט, זייענדיג בעשעפטיגט מיט אַנדערע מענשען און זאַכען; אָבער ביי נאַכט, אין דער וואַרימקייט און בעקוועמליכקייט פון׳ם בעט, מיט אַן אָרגאַן וואָס איז שוין סיי ווי סיי געררייצט פון דער קראַנקהייט, רופט דאָס שטייף־ווערען דערפון אַרויס שרעקליכע שמערצען.

די קראַנקע דאַרפען זיך נישט שרעקען ווען זיי זעהען אַ טראָ־פען בלוט אַרויסקומען נאָך דעם אורין־לאָזען; עס איז אַמאָל אַ סימפּטאָם פון דער קראַנקהייט.

דער אויספלוס פון אייטער איז מעהרסטענס גרעסער אין דער פריה, ווייל ערשטענס זאַמעלט זיך דער אייטער אָן אין דער נאַכט, נישט ווערענדיג אַוועקגעוואַשען פון דעם אורין, און צווייטענס ווייל דאָס גליעד איז מעהר אויפגערייצט אין דער נאַכט.

אין אַלגעמיין ווערט די קראַנקהייט לייכטער געגען דער דריי־

טער וואָך, בעזונדערס אויב מען קאָן זיך אָבהיטען אין עסען, טרינ־קען און האָבען וואָס מעהר רוהע, ווי מיר וועלען זעהען ביי דער בעהאַנדלונג. דער קראַנקער האָט נישט מעהר קיין שמערץ ביים וואַסער־לאָזען, ער העבט אָן צו האָבען רוהיגע נעכט, ער העבט זיך אָן צו פיהלען אין גאַנצען בעסער. דער אויספלוס ווערט אַביסעל שיטערער און קומט זעלטענער. שפּעטער פערשווינדעט דער איי־טער אין גאַנצען ביי טאָג און מען קאָן איהם נור זעהען אין דער פריה, ביים אויפשטעהן. מיט דער צייט פערשווינדעט ער אין גאַנצען, וואָס בעדייטעט נאָך נישט אַז די קראַנקהייט איז אויס־געהיילט. מען קאָן בעטראַכטען דעם פאַל פאַר אַ גינסטיגען, אויב דער אויספלוס הערט אין גאַנצען אויף נאָך פיער ביז זעקס וואָכען פון דעם אָנפאַנג פון דער קראַנקהייט; זעהר אָפט דויערט ער מעהר, מאַנכמאָל אַפילו דריי מאָנאַט אָדער לענגער.

נור נישט אַלע פעלע צייגען די אויבען־בעשריבענע סימפּטאָ־מען; זעהר אָפט איז די קראַנקהייט גאַנץ מילד און דער קראַנ־קער ליידעט, מיט אויסנאַמע פון אויספלוס, גאָר נישט אָדער כמעט גאָר נישט.

איך איבערטרייב נישט ווען איך בעהויפּטע אַז מעהרסטענס, ווען אַ גאָנאָרעע דויערט לאַנג, האָטש זי איז אונטער בעהאַנדלונג, איז די שולד פון דער פערלענגערונג, דעם דאָקטאָר'ס. ענטוועדער ער פערלענגערט די בעהאַנדלונג אַבזיכטליך אָדער דורך אונוויסענ־הייט, דער פּאַציענט ליידט דערפון. עס איז אָבער זעהר אָפט דעם קראַנקען'ס שולד אַליין, ווייל אפילו אונטער דער עהרליכסטער בע־האַנדלונג, איז ער שווער אָדער אונמעגליך אויסגעהיילט צו ווערען, אויב ער היט נישט אָב געטוי אַלע רעגעלן וואָס מען גיט איהם אָן; און דאָס טוט ער אָפט נישט. יעדענפאַלס בין איך איבערצייגט אַז זיין נאַכלעסיגקייט, האָטש זי איז זעהר שעדליך, קען איהם נישט ברענגען אַזעלכע שרעקליכע קאָמפּליקאַציאָנען ווי די וואָס ווערען מאַנכעס מאָל פעראורזאַכט פון דאָקטוירים.

פערהיטונג. — פערהיטען די קראַנקהייט מיט זיכערהייט קען מען נור, ווען מען האָט קיין פערקעהר מיט פּראָסטיטואירטע אָדער האַלב־פּראָסטיטואירטע.

אָבער אין די לעצטע יאָהרען האָט די אַרמעע און די מאַרינע (נייווי) פון די פעראייניגטע שטאַאטען צווישען די סאָלדאַטען איינגע־פיהרט פאָלגענדעס מיטעל זיך צו פערהיטען פון גאָנאָרעע: אַן איינשפריצונג פון אַ לעזונג פון 5 פּראָצענט אַ ר ג י ר אָ ל אין וואַסער. דיזע לעזונג קען יעדער לאָזען מאַכען ביים דראָגיסט און זי איינמאָל איינשפּריצען זאָפאָרט נאָך דעם פערקעהר, צוערשט לאָזענדיג דעם אורין. — אויב מען קען זיך אויף דעם פערלאָזען, ווייס איך נישט; עס איז נאָך צו פריה צו אורטיילען וועגען דעם ערפאָלג פון דעם מיטעל. איך בין אויך נישט זיכער אויב דאָס קען נישט אַמאָל גאָר שאַדען, צורייצענדיג אַ געזונדען קאַנאַל. (איך דערמאָן דאָס מיטעל בלויז צוליעב פאָלשטענדיגקייט.)

מאַנכע געברויכען דעם קאָנדאָם, אָדער גומי־פּראָטעקטאָר. ער קען אָבער מאַנכעס מאָל פערראַטען, ווייל ער צעררייסט זיך אָפט אין דעם קריטישען מאָמענט.

ב ע ה א נ ד ל ו נ ג. — וואָס אַנבעלאַנגט די בעהאַנדלונג פון דער אַקוטער גאָנאָרעע, האָט די מעדיצינישע פּראָפעסיאָן קיין גרויסען פאָרטשריט געמאַכט; דען עס איז ביז איצט נישטאָ קיין שום מעדיציניש מיטעל וואָס זאָל די קראַנקהייט אויסהיילען. און איך איל זיך צו בעטאָנען אַז דאָס הייסט נישט אַז די קראַנקהייט איז אונהיילבאַר; ניין, — זי איז היילבאַר. איך דענק (און איך בין נישט דער איינציגער וואָס איז געקומען צו דעם געדאַנק דורך זיין ערפאַהרינג), אַז ווען מען לאָזט דאָס גליד צורוה וועהרענד דער קראַנקהייט און מען היט זיך אָב אין אַנדערע בעציהונגען, דאָס הייסט וועגען עסען און טרינקען און רוהה, וואָלט די גאָנאָרעע אין אַלגעמיין נישט געדויערט לענגער ווי אונטער דער בעהאַנדלונג פון דעם בעסטען און עהרליכסטען שפּעציאַליסט, מיט די בעסטע מעדי־קאַמענטען וואָס מיר פערמאָגען. און איך שרייב דאָס מיט דעם פולען בעוואוסטזיין אַז דאָס איז אַן אפּיקורסות פון שטאַנדפּונקט פון דער היינטיגער מעדיצין און איך ווייס וויפיעל פינאַנציעלען שאַדען די ווערטער קענען ברענגען מיר און אַנדערע דאָקטוירים און וויפיעל מען וועט מיך אָנשעלטען דערפאַר. איך שרייב דאָס, ווייל איך דענק אַזוי. אין אַ פּאָר דיספּענסערים האָט מען שוין איינגע־פיהרט אַז מען גיט מעהרערע קראַנקע גאָר קיין מעדיצין, נישט צו

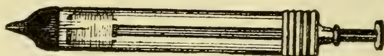
שפריצען און נישט איינצונעמען, מען לערנט זיי נור וואָס צו עסען. אין אַנדערע דיספּענסעריס ווערען די קראַנקע שרעקליך מיסהאַנדעלט; מען מאַכט זיי דאָרט זעהר אָפּט קראַנקער. אוי־סער דעם וואָס עס בליהען אין יענע ערטער אונצעהליגע דר. זויג־מאַן'ס, אין דער פאָרם פון קליינע און גרויסע „פּראָפּעסאָרען", וועמענס איינציגער צוועק עס איז צו פערנאַרען די דיספּענסערי־פּאַציענטען צו זיך אין אָפיס.

די ריכטיגסטע בעהאַנדלונג אין די ג ע וו ע ה נ ל י כ ע, נ י ש ט ק אָ מ פּ ל י צ י ר ט ע פעלע וואָלט געדאַרפט זיין פאָלגענדע: ווען די קראַנקהייט איז שטאַרק, ווי עס איז בעשרי־בען געוואָרען אין אונזערע פריהעריגע נומערען, ווען מען האָט גרויסע שמערצען עטצ., וועלכעס האַלט נישט אָן מעהר ווי עט־ליכע טעג, זאָל מען ליגען רוהיג אין בעט. די גאַנצע צייט ווי־פיעל עס איז דאָ אויספלוס זאָל מען זעהר וועניג אַרומגעהן, מען זאָל אין דער פרייער צייט ליגען אָדער זיצען. מען זאָל אויסמיי־דען געשלעכטליכע אָפּערגונגג. עס איז נישט ערלויבט צו עסען קיין שום געפעפערטע, שאַרפע, האַרבע שפּייז, ווי אויך קיין גע־זויערטע עסענס. מען דאַרף בעזאָנדערס אויפפּאַסען אויף דעם שטולגאַנג, און, ווען נויטיג, זיך מאַכען קליסטירען. אַלקאָהאָלישע געטרענקע אין יעדער פאָרם (ביער, וויין שנאַפּס) און מעדיצינס איינצונעמען זענען שטרענג פערבאָטען. וואַסער דאַרף מען טרינקען וואָס מעהר. פרוכטען זענען גוט צום עסען. אין אַלגעמיין איז עס בע־סער צו עסען ווייניג. לעבליכע וואַנעס וואָס עפטער. צוויי־דריי וואָ־כען נאָך דעם ווי דער אויספלוס הערט אויף, איז עס גוט זיך צו־לאָזען אונטערזוכען, כדי אויסצוגעפינען ווי ווייט מען האַלט שוין מיט דער קראַנקהייט און כדי צו בעשטימען ווען מען איז אויס־געהיילט. מען דאַרף נישט פערגעסען אַז, ווען דער אויספלוס הערט אויף, איז די קראַנקהייט נאָך נישט געהיילט. דאָס איז וויכטיג צו וויסען אי פאַר זיך, אי פאַר זיין קינפטיגער פרוי, ד ע ן ע ס ד אַ ר ף נ י ש ט ז י י ן ע ר ל ו י ב ט א ו נ ט ע ר ק י י נ ע א ו מ ש ט ע נ ד ע ן צ ו ה י י ר אַ ט ע ן, א י י־ד ע ר מ ע ן א י ז ז י כ ע ר פ אָ ל ש ט ע נ ד י ג א ו י ס־

ג ע ה י י ל ט. — מען דאַרף אָבהיטען די אויבען בעשריבענע רעגעלן, ביז מען איז זיכער אַז מען איז געהיילט.

איך ווייס אַז עס זענען זעלטען די וואָס שטעלען זיך צופרי־דען מיט אַזאַ בעהאַנדלונג, ביי וועלכער „מען טוט גאָר נישט“, ווייל זיי ווילען מען זאָל תמיד עפּיס טון, אַזוי ווי עס זענען זעל־טען די דאָקטוירים וואָס בעגניגען זיך מיט עצות געבען און „טוען“ וואָס ווייניגער.

עס זענען דאָ פעלע ביי וועלכע לייכטע איינשפּריצונגען מיט איינפאַך סטעריליזירט (געקאָכט) וואַסער אָדער אַ מילד רייניגונגס־מיטעל איז נ ו י ט י ג, אָבער דאָס מוז בעשטימט ווערען פון דעם דאָקטאָר אונטער וועמענס אויפזיכט מען געפינט זיך.

פיג. 25. אַזוי זעהט אויס אַ שפּריצעריל (מיט אַ שפּיץ פון גלאָז אָדער קאַוטשוק) וועגען גאָנאָרעע.

היט זיך פאַר די וואונדערס וואָס מאַנכע דאָקטוירים זאָגען צו! די צו שטאַרקע שטאָפּען וואָס ווערען איינגעשפּריצט כדי שנעל צו אונטערברעכען דעם אויספלוס, זענען שעדליך. איך ווייס נישט אויב די גרעסטע שלאַכט אין אַ מלחמה האָט ווען־עס־איז געמאַכט מעהר קריפּעלס ווי, אין אַלגעמיין, די דר. זוויגמאַנס אין איין יאָהר, אין אַ גרויסער שטאָדט, מיט דער בעהאַנדלונג פון גאָנאָרעע!

אַ פּ אָ ר ב ע מ ע ר ק ו נ ג ע ן. — מאַנכע פערוועק־סלען די גאָנאָרעע מיט סיפיליס און דענקען אַז גאָנאָרעע איז הע־רעדיטער, דאָס הייסט אַז זי ירש'עט זיך. דאָס איז נישט ריכטיג. די גאָנאָרעע איז אַ לאָקאַלע קראַנקהייט און נישט קיין אַלגעמיינע

ווי די סיפילים, און געהט קיין מאָל נישט איבער צו די קינדער אין דעם זין פון ירושה.

די קראַנקע וואָס ליידען פון גאָנאָרעע דאַרפען זיך האַלטען ריין, זיך גוט וואַשען די הענד נאָך דעם בעריהרען פון די געשלעכטס-טיילע; זיי זאָלען שלאָפען אַליין אין אַ בעט, אָדער ווען זיי זענען געצוואונגען צו טיילען דאָס בעט מיט אַנדערע, זאָלען זיי זאָרגען אַז זייער גליד זאָל זיין גוט אַרומגעוויקעלט און זאָל נישט קומען אין בעריהרונג מיט דער וועש וואָס ריהרט אָן זייער בעט-שותף.

די קראָנישע גאָנאָרעע ביים מאַן. — סימפּטאָמען.

אויב די אַקוטע גאָנאָרעע האָט זיך ניט געהיילט אָדער איז ניט געהיילט געוואָרען, זעהט מען פאַר אַ לענגערע צייט אַ טראָפּען גרינגליך-ווייסער מאַטעריע אַרויסקומען אין דער פריה, ביים אויפשטעהן; דער טראָפּען קען אויך אַרויסקומען אין אַנדערע צייטען, אָבער מעהרסטענס איז ער פאַראַן אין דער פריה, נאָכדעם ווי מען האָט איינגעהאַלטען דעם אורין די גאַנצע נאַכט. דיזער אויספלוס קען אָנהאַלטען מעהרערע חדשים אָדער יאָהרען. די קראַנקהייט קען זיין אין דעם פעדערשטען חלק פון'ם קאַנאַל, פון דער אורעטהראַ אָדער זי קען זיין ריקווערטס אין קאַנאַל. אין לעצטען פאַל זעהט מען אָפט קיין מאַטעריע. מען קען אונטערשיידען וואו די קראַנקהייט געפינט זיך דורך דער מעטאָדע פון די צוויי גלעזער. מען לאָזט דעם אורין צוערשט אין איין גלאָז און דאַן אין אַן אַנדער גלאָז; אויב די קראַנקהייט איז נור פאָרענט, וועט דער ערשטער אורין זיין טריב און דער צווייטער קלאָר; אויב די קראַנקהייט איז נור ריקווערטס איז דער צווייטער אורין טריב און דער ערשטער קלאָר. כדי אויסצוגעפינען אויב די קראַנקהייט איז איבערהויפּט אַ גאָנאָרעע, מוז מען בעטראַכטען דעם אורין; מעהרערע מאָל געניגט עס איהם צו בעטראַכטען מיט דעם אויג; ווען נויטיג די פעדים וואָס געפינען זיך אין איהם, און די מאַטעריע אָדער טאַקע דעם אורין, אונטערזוכען מיט דעם מיקראָסקאָפּ, אָדער דעם קאַנאַל, מיט אינסטרומענטען. אַנדערע סימפּטאָמען פון קראָנישער גאָנאָרעע, וואָס קענען זיין, אָבער

מוזען ניט זיין, זענען: אורינירען צו אָפט, אַן אונאַנגענעהם גע־פיהל ביים אָנפאַנג אָדער ביים ענדע פון אורינירען, אַ זעהר לייכ־טען שמערץ פון צייט צו צייט אין קאַנאַל אָדער אין די געגענדען אַרום די געשלעכטס־אָרגאַנען. דיזע סימפּטאָמען קענען אָבער גאָר קומען פון אַנדערע קראַנקהייטען אָדער אָהן קיין שום קראַנקהייט, ביי מענער וואָס רעגען זיך צופיעל אויף געשלעכטליך. און איבער־הויפּט איז עס וויכטיג צו בעטאָנען אַז ס'איז זעהר לייכט זיך איינ־צורעדען אַ קריינק דורך מאַנכע ווירקליכע אָדער איינגעבילדעטע געפיהלען אין און אַרום די סעקסועלע אָרגאַנען. די וואָס קענען ניט דענקען ראַציאָנאַל, די וואָס קוקען צופיעל אויף זיך, די וואָס האַלטען שטענדיג אין איין ציטערען פאַר זיך און גלויבען אַז זיי ליידען אין אַלץ וואָס זיי לעזען און הערען, די „קראַנישע זאָרגערס“, די „קראַניק וואָרריערס“, האַלטען זיך קיין מאָל פאַר געזונד אָדער געהיילט און ווערען אַ לייכטער אָפּפער פאַר די שווינדעל־דאָקטוירים.

מאַנכע יונגע לייט וואָס האָבען ניט קיין בעגריף פון דעם אונ־טערשיד צווישען נאָרמאַלען און ניט נאָרמאַלען אורין, קוקען אויף זייער אורין און האַלטען איהם פאַר קראַנק, כאָטש דאָס וואָס זיי זעהען דערין איז ווי עס דאַרף צו זיין.

אויב עס איז פעסטגעשטעלט אז מען ליידט פון אַ קראָנישער גאָנאָרעע, אַפילו ווען ס'איז ניטאָ קיין שום אויספלוס פון מאַטעריע, ווי עס טרעפט זיך אָפט, — זאָל מען ניט הייראַטען, ווייל מען קען קראַנק מאַכען די פרוי.

וואָס אַנבעלאַנגט די בעהאַנדלונג, איז זי פערשידען נאָך דעם פאַל. מען דאַרף זיך ניט פערלאָזען אויף חברים וואָס זאָגען אַז „זיי האָבען ערפאַהרונג“; אויך ניט אויף אַן אַפּאָטעקער וואָס וויל פערקויפען זיין סחורה און איז אונוויסענד וועגען דער קראַנקהייט, אויך ניט אויף דאָקטוירים וואָס אַדווערטייזען זיך אָדער וואָס זאָגען צו ניסים. צו קיין אמת'ע, גוטע, שפּעציאַליסטען קענען די אַרבייטער ניט געהען, ווייל עס קאָסט צו טייער זיך ביי זיי צו בעהאַנדלען; אויב זיי קענען, זאָלען זיי דאָס טון. פערגעסט ניט אז קיין אמת'ער שפּעציאַליסט אַדווערטייזט זיך קיין מאָל ניט אין קיין צייטונג. געוועהנליכע, בעשיידענע, אַלגעמיינע פּראַקטיקער וואָס נעמען זיך אונטער אייך צו בעהאַנדלען, אָבער וואָס זאָגען

איך גאָר ניט צו, קענען געבען אַ גוטע בעהאַנדלונג, דאָרט וואו מען קען ניט געהען צון אַ שפּעציאַליסט. איך בין איבערצייגט אַז זעהר אָפט דויערט די קראַנקהייט לאַנג דורך צ ו פ י ע ל ב ע ה אַ נ ד ל ו נ ג, מאַנכמאָל דורך דעם וואָס דער דאָקטאָר וויל נעמען מעהר געלד פון דעם פּאַציענטען, מאַנכמאָל מיט דער בעסטער אַבזיכט, אַפילו אָהן געלד, דענקענדיג אַז וואָס מעהר מען וועט בעהאַנדלען, דאָס בעסער וועט עס זיין. די גאָנאָרעע איז אַזאַ קראַנקהייט וואָס קען זיך אָפט זעהר לייכט היילען, אָבער אָפט בלייבט זי איינגעוואורצעלט וואָס מען זאָל ניט טון, ווי עהרליך, ווי וועניג אָדער ווי פיעל מען זאָל ניט דעם פּאַציענטען בעהאַנדלען. די הויפּטזאַך איז די אויפפיהרונג פון דעם קראַנקען; אויב ער היט זיך אָב ווי עס דאַרף צו זיין, קען ער מעהרסטענס געהיילט ווערען אָ ה ן ק י י ן שׁ ו ם ב ע ה אַ נ ד ל ו נ ג פ ו ן אַ ד אָ ק ט אָ ר. אַלקאָהאָלישע געטרענקע (וויין, ביער, בראָנפען), פעפער, שאַרפע, האַרבע, געפעפערטע שפּייזען, געזייערטע שפּייזען, זענף (מאָסטאַרד), רעטיך, עסיג, ציבעלע, עטצ., זענען אַ ב ס אָ ל ו ט פערבאָטען. פלייש און פיש, און זופּען פון זיי, איז בעסער אויסצומיידען. מען דאַרף וואָס מעהר רוה, וואָס וועניגער געהען. יעדען טאָג אַ לעבליכע וואַנע. עסען פרוכט איז גוט; אויך טרינקען אַ סך וואַסער. פערמיידען סעקסועלען פערקעהר און די געזעלשאַפט פון פרויען; פערמיידען אַלעס וואָס קען אויפרעגען געשלעכטליך. וואָס אַנבעטרעפט די לאָקאַלע בעהאַנדלונג מיט אינטרומענטען אָדער מיט איינשפּריצונגען פון לעזונגען מיט מעדיקאַמענטען, איז דאָס ניט אין יעדען פאַל נויטיג. מעדיקאַמענטען איינצונעמען זענען קיין מאָל ניט נויטיג; מען קען זיך אין גאַנצען אָהן זיי בעגעהען.

אין ניו יאָרק קען אַן אַרבייטער, וואָס האָט ניט קיין געלד אויסגעפינען אויב ער האָט אַ געשלעכטס־קראַנקהייט, גאַנץ אומזיסט, ביים באָארד אָף העלטה, 149 סענטער סטריט, רום 801, מאָנטאג, מיטוואָך אָדער פרייטאָג צווישען 2 און 4 נאָכמיטאָג אָדער דינסטאָג, דאָנערשטאג אָדער שבת צווישען 9 און 11 פאָרמיטאָג; מען וועט זיי געבען אַ פרייע און קאָנפידענציעלע עצה, אָבער קיין בעהאַנדלונג. פאַר ברוקלין און קווינס איז פאַראַן די באָארד אָף העלטה קליניק פון 20 דריטע עווענױ, ברוקלין; יעדען טאָג פון

9 ביז 11 פאַרמיטאָג און דינסטאָג און פרייטאָג אַבענד פון 8 ביז 9.

נאָך אַמאָל, — חתונה האָבען איידער מען איז זיכער אַז מען איז אויסגעהיילט, איז אַ נידערטרעכטיג פערברעכען. אונטער קיין שום אומשטענדען זאָל מען דאָס ניט טון ! איהר וועט אפשר הער־רען דערצעהלען אַז מענער מיט אַ זיכערער קראַנישער גאָנאָרעע לעבען מיט זייערע פרויען יאָהרען־לאַנג און שטעקען זיי ניט אָן ; דאָס איז אמת, כאָטש מען ווייסט ניט אימער אויב די פרוי וועט ניט שפּעטער קראַנק ווערען ; ס'איז אמת אַז אַ סך פעלע פון אַלטער גאָנאָרעע זענען ניט אָנשטעקענד, אָבער אָפטמאָל ווערען אַזעלכע פעלע פלעצליך אָנשטעקענד. מען קען ניט וויסען !

גאָנאָרעע אין רעקטום. — דאָס איז אַ צושטאַנד וואָס קען כמעט נור פּאָרקומען ביי מענשען מיט וועלכע מען האָט געשלעכט־ליכען פערקעהר אין רעקטום, ביי פרויען און יונגלעך, זעלטענער ביי עלטערע מענער. די בעהאַנדלונג בעשטעהט אין רוה, ריכטיגע דיעטע, זיץ־בעדער, איינשפּריצונגען.

קאָמפּליקאַציעס פון גאָנאָרעע. — ענטצינדונג פון דער פּראָסטאַטאַ, אַקוט אָדער קראָניש. ס י מ פּ ט אָ מ ע ן : געפיהל פון שווערקייט און דרוק טיעף אין בעקען אָדער אין רעקטום ; מאַנכמאָל שמערץ ביי דער ערעקציאָן (שטייף ווערען פון פּענים), בלוטיגע פּאָלוציאָנען, שוועריגקייט ביים אורינירען ; זעלטען ענטוויקעלט זיך אַן אַבסצעס אין דער פּראָסטאַטאַ. — ב ע ה אַ נ ד־ ל ו נ ג : בעט־רוה, קאַלטע אומשלעגען ריקווערטס פון די טעס־טיקלען ; אַ סך וואַסער טרינקען, פאַסטען אָדער בלויז מילך, וואַר־מע אָדער קאַלטע זיץ־בעדער, ביי זיכערען אַבסצעס מאַנכמאָל הייי־סע קאַטאַפּלאַסמען ; וואַרמע קליסטירען, קיינע אורעטהראַלע איינשפּריצונגען ; אין פאַל פון אַבסצעס קען עס אַמאָל נויטיג זיין צו אָפּערירען. דאָס איז אַלעס ביי אַקוטער פּראָסטאַטיטיס ; ביי קראָנישער פּראָסטאַטיטיס איז די בעהאַנדלונג עהנליך צו דער פון קראָנישער גאָנאָרעע ; מאַסאַזש פון דער פּראָסטאַטאַ, מיט דעם פינגער דורך דעם רעקטום, קען אַמאָל נויטיג זיין, אָבער זעלטען ; נור איצט ווערט דאָס צו אָפט געברויכט און זעהר פיעלע אומזיסטע און שווער פערהאָרעוועטע דאָלאַרס ווערען אַוועקגעגעבען פאַר דיזע אונניצליכע, מאָנאַטען־לאַנג דויערענדיגע מאַסאַזשען !

די ב ל אָ ז, וואו דער אורין געפינט זיך פאַר זיין אַרויס־געהן דורך דער אורעטהראַ, קען אַמאָל קראַנק ווערען מיט גאָנאָרעע, אַקוט אָדער קראָניש. מיר ווילען דיזע קאָמפּליקאַציאָן דאָ ניט בעשרייבען, ווייל זי איז זעהר זעלטען; ווען זי קומט פאָר, איז זי כמעט תמיד פערורזאַכט דורך אונריכטיגע בעהאַנדלונג.

אויף די ז אַ מ ע ן ־ ב ל ע ז ל ע ך קענען קראַנק ווערען אַלס אַ פאָלגע פון גאָנאָרעע. די בעהאַנדלונג איז ווי ביי פּראָסטאַטיטיס.

אַ וויכטיגע און לײדער אָפטע פערוויקלונג פון גאָנאָרעע איז די ענטצינדונג פון די טעסטיקלען און פון דעם עפּידידימיס. די קראַנקהייטען ווערען אָנגערופען אָ ר ק י ט י ס און ע פּ י ־ ד י ד י מ י ט י ס. זיי קומען מעהרסטענס פאָר אַם אָנפאַנג פון דער אַקוטער גאָנאָרעע. אורזאַכען: ערשטענס טאַקע די גאָנאָרעע אַליין, ווען זי איז זעהר שטאַרק, זעהר העפטיג; אָבער אָפט אויך צו שטאַרקע, רייצענדע איינשפּריצונגען צו פריה, די מעדיקאַמענטען וואָס מען נעמט איין, געשלעכטליכע אויפרעגונג, צופיעל געהען, שווער אַרבייטען אין דער צייט פון'ם אַקוטען אַנגריף פון גאָנאָרעע, צופיעל בעהאַנדלונג מיט אינסטרומענטען. ס י מ פּ ט אָ מ ע ן: גרויסער וועהטאָג אין דעם טעסטיקעל, שטאַרקע שוועלונג און רוי־טונג פון דיזען אָרגאַן און פון נעבען־האָדען, פיבער מיט אַלע זיינע פאָלגע, שוויריגקייט צו געהען; מאַנכמאָל בילדעט זיך אַן אַבס־צעס אין טעסטיקעל. ב ע ה אַ נ ד ל ו נ ג: פ אָ ל ש ט ע נ ד י ג ע ר ו ה א י ן ב ע ט, פאַסטען, וואַסער טרינקען, שפּעטער, די דיעטע ווי ביי גאָנאָרעע; דאָס קראַנקע אָרגאַן זאָל זיין אויפגע־האַנגען אין אַ מין בייטעל (סוספּענסאָרי) ביים געהען; ביים ליי־גען אין בעט זאָל עס רוהען אויף אַ האַנד־טוך וואָס מען שטרעקט אויס איבער די פיס און וואָס מען בעפעסטיגט ריקווערטס מיט זיכערהייטס־נאָדלען; קאָמפּרעסען; קיינע איינשפּריצונגען. זעהר זעלטען איז אַן אָפּעראַציאָן נויטיג.

ענטצינדונגען און אַבסצעסען וואָס בילדען זיך אַלס פאָלגע פון גאָנאָרעע אויף דעם פּעניס, אין דער פאָרהויט, אין דער דיך, ווערען בעהאַנדעלט נאָך דעם פאַל און נאָך אַלגעמיינע כירורגישע רעגלען. דאָסזעלבע איז אויך דער פאַל ביי דער שרעקליכער ענטצינדונג פון די אויגען וואָס מען קריגט אַמאָל דורך בעריהרען די אויגען מיט

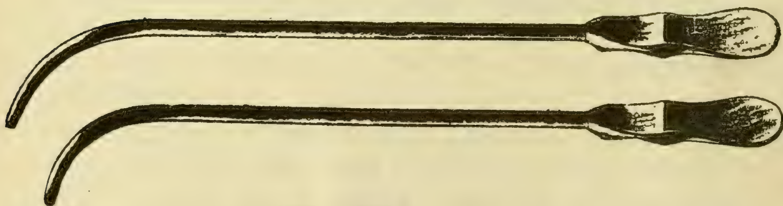
די הענד, ווען זיי זענען בעשמוצט מיט אייטער פון'ם גליד. דיזע אויגען־ענטצינדונגען צייגען אז מען דארף זיך האלטען אין אלגע־מיין ריין און בעזונדערס די הענד, ווען מען האט א גאָנאָרעע.

די סטריקטור איז א פערענגערונג פון דעם אורטהראל־קאנאל אין איין פונקט אָדער אין מעהרערע פונקטען אָדער אויף א לענגערע שטרעקע. א ו ר ז א כ ע : מעהרסטענס א קראָנישע, לאנג דויערענדיגע גאָנאָרעע (דאָס בעדייט ניט אז אין יעדען פאל פון אזא מין גאָנאָרעע מוז פאָלגען א סטריקטור.) מאנכמאָל ווערט זי פערורזאכט פון גאנץ שטארקע מעדיקאמענטען, וואָס דאָקטוירים געבען מיט דעם צוועק אָבצוקירצען, „אָבצושניידען" די קראנקהייט, וועלכעס איז קיין מאָל קיין ערפאָלג. ס י מ פ ט אָ מ ע ן : שמערץ, ברענען, מען אורינירט אָדער מען ווינשט צו אורינירען עפטער ווי געוועהנליך, א געוויסע ענדערונג אין דעם שטראָם פון'ם אורין ביי זיין ארויסקומען ; נור דאָס הויפט־סימפטאָם איז ד י ש ו ו י ־ ר י ג ק י י ט צ ו ל אָ ז ע ן ד אָ ס װ א ס ע ר, וועלכע

פיג. 26, 27. — קאטהעטער (אויבען), בוזשי (אונטען).

פיג. 28. — מעטאלענע סאָנדען.

ווערט שטארקער מיט דעם ענגער־ווערען פון דעם קאנאל ; אלס א פאָלגע פון דיזער שווירינגקייט, קען ניט דער אורין אין גאנצען ארויס און א טייל בלייבט אָפט צוריק אין דער בלאָז, וועלכעס קען האָבען ווייטערע שלעכטע פאָלגען, ווי צום ביישפיעל, א קראנקהייט פון דער בלאָז. די סטריקטור ענטוויקעלט זיך געוועהנליך לאנגזאם ; איהר ענטוויקלונג ביז מען זאָל דערפיהלען די שוויי־

ריגקייט אין אורינירען, קען נעמען מאָנאַטען אָדער יאָהרען, אפילו 10 אָדער 20 יאָהר ; דאָס הייסט זי קען קומען ווען די גאָנאָרעע איז שוין פון לאַנג פערשוואונדען. מען געפינט אויס אויב ס'איז פאַראַן אַ סטריקטור דורך געוויסע אינסטרומענטען, וואָס מען רופט ס אָ נ ד ע ן אָדער ב ו ז ש י ס, וועלכע זענען פון מעטאַל אָדער פון האַלב־האַרטען קאַוטשוק. (די אויביגע סימפּטאָמען אַליין זע־נען ניט גענוגענד כדי צו מאַכען אַ דיאַגנאָסטיק, ווייל זיי קענען אויך פאָרקומען ביי אַנדערע צושטענדען.) אויך אַ ק אַ ט ה ע ־ ט ע ר קען געברויכט ווערען ; דאָס איז אַן אינסטרומענט מיט אַ קאַנאַל אינעווענינג און מיט צוויי עפענונגען, דורך וועלכען דער או־רין קען אַרויסקומען, אויב מען ברענגט דאָס אינסטרומענט אַריין אין דער בלאָז. און טאַקע דיזעלבע אינסטרומענטען, איבערהויפּט מעטאַלענע סאָנדען, ווערען אָנגעווענדעט אין דער בעהאַנדלונג פון סטריקטור. די בעהאַנדלונג איז אַ לאַנג דויערענדיגע און מוז גע־מאַכט ווערען פון אַ זעהר געאיבטער האַנד, די אינסטרומענטען מוזען זיין העכסט זויבער, גוט אויסגעקאָכט און גלאַט. — אָפּעראַצ־יאָנען געגען סטריקטור מוזען אַמאָל געמאַכט ווערען, נור זעהר זעלטען.

קאָמפּליקאַציעס וואָס ברענגען מיט זיך אַ האַרץ־קראַנקהייט אָדער אַזעלכע קראַנקהייטען ווי רעומאַטיזם זענען ניט בעוויזען און אפילו אויב די בעהויפּטונגען וועגען זייער עקזיסטענץ זענען ריכ־טיג, זענען זיי זעלטען און מיר קענען זיך איינשפּאָרען צו שריי־בען וועגען זיי.

שווינדלען פון דאָקטוירים : בעהאַנדלונג אַלס גאָנאָרעע פון אַן אויספלוס פון שליים וואָס קומט פון אויפרעגונג ; איינרע־דען דעם קראַנקען אַז אַ ניט גאָנאָרעאישער קאַטאַר איז גאָנאָרעע ; אונגנויטיגע בעהאַנדלונג פון אַ געהיילטער גאָנאָרעע ; בעהאַנדלונג פון אַן איינגעבילדעטער סטריקטור אָדער פּראָסטאַטיטיס, עטצ.

גאָנאָרעע ביי דער פרוי. — אורזאַכע : אָנשטעקונג דורך פערקעהר מיט אַ מאַן. (ביי דער געלעגענהייט וויל איך בעמערקען אַז גאָנאָרעע איז אָנשטעקענד פאַר סיי ווען, ווי געזונד מען זאָל זאָנסט ניט זיין און ווי היגיעניש מען זאָל ניט לעבען.) די קראַנק־הייט קען זיין אַ סך שווערער ווי ביים מאַן, ווייל די פרויען־אָרגאַ־

נען זענען מעהר אויסגעשפּרייט און זענען אין פערבינדונג מיט דער בייכהעל. די גאָנאָרעע קען זיין אין דער אורעטהראַ, אין דער וואולוואַ, אין דער שיידע, אין דער געבערמוטער, אין די אַרומיגע דריזען ; זי קען זיך פאָרטזעצען אין אַן אַנדערער פאָרם אין די טובען, אין די אייערשטעק און אין דער בויכהעל. ווען די קראַנק־הייט איז אין דער אורעטהראַ, זענען די סימפּטאָמען אונגעפעהר דיזעלבע ווי ביים מאַן, דעריבער איז ניט נויטיג די בעשרייבונג צו ווידערהאָלען ; שמערץ ביים אורינירען ; שוועלונג רויטונג אין דער עפענונג פון דער אורעטהראַ ; אויספלוס פון מאַטעריע, פון זעלבסט אָדער ביי אַ לייכטען דרוק ; דורך אונטערזוכונג אונטער דיעם מיקראָסקאָפּ געפינט מען דעם גאָנאָקאָקקוס, דעם מיקראָב פון דער גאָנאָרעע. שפּעטער ווערט דער צושטאַנד לייכטער און מען קען בלויז זעהען אַז דער אורין איז טריב און פול מיט פעדים ; זעהר אָפט הערט מיט דער צייט די קראַנקהייט אויף צו זיין אָנ־שטעקענד פאַר דעם מאַן, כאָטש וואָס זי איז נאָך ניט געהיילט ביי דער פרוי. טראָצדעם מוז די פרוי זיך זעהר אָבהיטען פון פער־קעהרען מיט אַ מאַן ביז זי איז ניט געהיילט, ווייל זי קען ניט ווי־סען ווי אָנשטעקענד איהר קראַנקהייט איז. אונגעפעהר דיזעלבע סימפּטאָמען זענען פאַראַן ביי דער גאָנאָרעע פון דער וואולוואַ און פון דער שיידע. אין דיזען לעצטען אָרגאַן איז זי שוין צימליך שווער זיך צו היילען ; אָבער ווען זי געהט אַריבער די שוועל פון דער געבערמוטער איז אַ היילונג אָדער אונמעגליך אָדער זעהר שווער. איבריגענס ווערט כמעט תמיד די גאָנאָרעע אין דער געבערמוטער, אין די טובען, אין די אייערשטעק און אין די אַרומיגע געוועבען אומגעוואַנדעלט אין אַ קראָנישער קראַנקהייט, וועלכע אונטערשיי־דעט זיך ווייניג פון אַנדערע, ניט־גאָנאָרעאישע ענטצינדונגען פון דיזע אָרגאַנען. דעריבער וועט די בעשרייבונג פון דער גאָנאָרעע פון דיזע אָרגאַנען אַם בעסטען געמאַכט ווערען ביי דער געלעגענ־הייט פון דער בעשרייבונג פון די קראַנקהייטען פון פרויען־אָרגאַנען, אין אַנדערס מאָל. — בעהאַנדלונג פון דער גאָנאָרעע אין דער אור־עטהראַ, אין דער וואולוואַ, אין דער שיידע, אונגעפעהר ווי ביים מאַן׳ס גאָנאָרעע : רוהע, דיעטע, קיין פערקעהר, קיינע געשלעכט־ליכע אויפרעגונג, בעדער. איינשפּריצונגען און לאָקאַלע בעהאַנד־

לונג, נאָך דעם פאַל ; דאָס דאַרף דער דאָקטאָר ענטשיידען און גליקליכערווייזע זענען נישטאָ קיין „שווינדעל־דאָקטוירים שפּעציאַליסטען" פאַר פרויען וואָס זאָלען זיך אַדווערטייזען אין די ציימונגען און אויף די מעהרסטע פון די שפּעציאַליסטען פאַר פרויען, ניט אויף אַלע, קען מען זיך פערלאָזען.

גאָנאָרעע ביי קליינע מיידעלעך. — אָפט ביי גאַנץ קליינע קינדער, ביי בייבים. אורזאַכע : שמוץ, אינפעקציאָן דורך דעם וואָס דערוואַקסענע (מענער און פרויען) בעריהרען דעם קינד'ס געשלעכטס־טיילען, אָנשטעקונג דורך דער מאַמען, דורך דער אם, דורך ברוטאַלע, בעסטיאַלישע מענער וואָס שענדען די קינדער אָדער בעריהרען בלויז דעם קינד'ס וואולוואַ מיט זייער קראַנק גליד. ליידער געשעהט דאָס עפטער ווי מען דענקט. מ א מ ע ס פּ א ס ט א ו י ף ! — בעהאַנדלונג נאָך דעם פאַל, געוועהנליך מיט וואַשונגען, איינשפּריצונגען און אַזוי ווייטער. מען דאַרף האָבען אַ געוויסע ערפאַהרונג כדי דיזע פעלע ריכטיג צו בעהאַנדלען.

סטעריליטעט. — איינע פון די אורזאַכען פון סטעריליטעט, פון אונמעגליכקייט צו האָבען קינדער, איז די גאָנאָרעע. ביים מאַן קען אַ קראָנישער פאַל אָבשוואַכען די פונקציאָן פון דעם פערקעהר, וועלכעס קען געהען ביז צו אימפּאָטענץ ; אָבער דאָס איז זעלטען. ווען די טעסטיקלען, די נעבען־האָדען אָדער די זאַמען־בלעזלעך ווערען קראַנק אַלס אַ קאָמפּליקאַציע פון גאָנאָרעע קען זייער פונקציאָן זעהר געשטערט ווערען און די ספּערמאַ קען ווערען פערשוואונדען אַדער זי קען זיין ניט־נאָרמאַל. די פרוי ווערט סטעריל מייסטענס דורך אַ קראַנקהייט פון דער געבערמוטער. און אַזוי ווי מעהר פון 10% פון אַלע פרויען (ניט פּראָסטיטואירטע) האָבען גאָנאָרעע אָדער פאָלגען דערפון, קענט איהר זיך פאָרשטעלען וואָס דאָס בעדייט. ס'איז ניט איבערטריבען ווען די סטאַטיסטיק זאָגט אַז 45% פון אַלע סטערילע הייראַטען ווערען פערורזאַכט דורך גאָנאָרעע. פון 81 פרויען מיט גאָנאָרעע, וואָס מען האָט בעאָבאַכטעט, זענען 49 געווען פאָלשטענדיג סטעריל, די איבריגע 32 האָבען אַלע צוזאַמען געהאַט 39 קינדער.

און איצט, נאָך אַלע דיזע ערקלערונגען, וועלכע זענען גאָר ניט פאָלשטענדיג, ווייל זיי זענען דאָך ניט פאַר דאָקטוירים, — איצט

ווען איהר ווייסט וואָס אַ גאָנאָרעע קען אויפטון, — ווען איהר, מענער וואָס לעזען דיזע ווערטער, נאָך געהען צו פראָסטיטואירטע?

דער ווייכער שאַנקער (שאַנקראָיד)

דער ווייכער שאַנקער איז אַ וואונד, אַ געשוויר, וואָס בילדעט זיך אויף די דרויסענדיגע טיילען פון די סעקסועלע אָרגאַנען, זעלטען אויף אַן אַנדער אָרט, און וואָס קומט מעהרסטענס דורך דער געשלעכטליכער בעריהרונג מיט אַ פערזאָן וואָס האָט דעמזעלבען שאַנקער. אָבער ער קען אויך קומען, כאָטש זעלטענער, אָהן אָנשטעקונג אָדער אָהן סעקסועלען פערקעהר. אין דיזען לעצטען פאַל איז ער, פערשטעהט זיך, נישט קיין געשלעכטס־קראַנקהייט. אַז אַ ניט־סעקסועלער ווייכער שאַנקער איז מעגליך, ווייסען מיר ניט בלויז פון אייגענער ערפאַהרונג, נור אויך פון די בעהויפּטונגען פון אַויטאָרען פון מעדיצינישע ביכער. עס שיינט אַז דער ווייכער שאַנקער ווערט פערורזאַכט פון שמוץ אָדער אָנשטעקונגס־מאַטעריאַל וואָס געהט אַריין אין דער הויט פון די געשלעכטס־טיילען דורך קליינע אָברייבונגען פון דער הויט.

דער ווייכער שאַנקער איז אַ ל אָ ק אַ ל ע, ניט קיין אַלגעמיינע קראַנקהייט, דאָס הייסט ער ענטוויקעלט זיך אויף די געשלעכטס־טיילען און בילדעט מאַנכמאָל שוועלונגען אָדער אַבסצעסען (מכות) אין דער דיך, אָבער ער מאַכט ניט קראַנק דאָס גאַנצע בלוט, דעם גאַנצען קערפּער. דאָס איז אין גענענזאַץ צו דעם זאָגענאַנטען הארטען אָדער סיפיליטישען שאַנקער, וועלכער איז דער אָנהויב פון דער אַלגעמיינער, קאָנסטיטוציאָנעלער, בלוט־קראַנקהייט, די סיפילים. זעהר אָפט, נישט אימער, קען אַפילו אַן ערפאַהרענער שפּעציאַליסט אַם אָנפאַנג ניט אונטערשיידען דעם „ווייכען" פון דעם „הארטען" שאַנקער, ווייל דער ערשטער קען זיין מעהר אָדער ווענינער הארט און דער צווייטער קען זיין מעהר אָדער ווענינער ווייך. אַפילו די פאַרב העלפט ניט תמיד זיי אונטערשיידען, ווייל זי איז נישט שטענדיג אַזוי פערשידען בייביידע שאַנקערס. נאַטירליך דערקענט מען דעם סיפיליטישען שאַנקער אַם זיכערסטען דורך דעם וואָס עס ענטוויקלען זיך נאָך איהם די סימפּטאָמען פון

סיפילים און טיילווייזע נאָך דעם רעזולטאַט פון געוויסע בלוט־אונטערזוכונגען, כאָטש דיזע זענען ניט אין גאַנצען פערלעסליך. מען אונטערזוכט אויך דעם אייטער אָדער אַ שטיקעל פון דער אויבערפלעכע פון׳ם שאַנקער; דער מיקראָסקאָפּ קען אונז העלפען אונטערשיידען אויב ס׳איז אַ סיפיליטישער אָדער ניט סיפיליטישער שאַנקער.

דער ווייכער שאַנקער ערשיינט מעהרסטענס באַלד אָדער אַ פּאָר טעג נאָך דער אָנשטעקונג, צוערשט אין דער פאָרם פון אַ קליינער רויטונג, דאַן בילדעט זיך אַ זעקעלע מיט מאַטעריע, וועלכעס, זיך צערייסענדיג, מאַכט די וואונד. דיזע איז פלאַך, מיט גענוי אומשריבענע רענדער; זי איז בעדעקט מיט מאַטעריע און אַרומגערינגעלט מיט אַ רויטקייט פון דער הויט. אויב מען האַלט זיך שמוציג, קען זי זיך זעהר שטאַרק פערשפּרייטען אין די געשלעכטס־טיילען; זי קען ווערען זעהר גרויס אָדער עס קען זיך בילדען מעהרערע שאַנקערס.

אַ סך מאָל געהען איבערגעשראָקענע יונגע לייט צום דאָקטאָר פאַר אַ קליין בלאָטערעל אָדער אַ קליינע וואונד, וואָס האָט גאָר ניט צו טון מיט אַ שאַנקער. עס קען זיך דאָך בילדען אויף די סעקסועלע אָרגאַנען אַן אונשולדיג בלאָטערעל וואָס זאָל ניט זיין אַנדערש ווי אויף אַ פינגער אָדער אויף דעם פּנים! טרעפען זיי אַריין צון אַן עהרליכען אַרצט זאָגט ער זיי אַז ס׳איז גאָר נישט און די היילונג איז אַ זעהר קורצע. פאַלען זיי אָבער אַריין אין די הענד פון אַ מעדיצינישען באַנדיט, וועמענס אַנאָנסע זיי געפינען אין די צייטונגען, אויף די גאַסען אָדער אין די אָבטרעטען, אָדער אין די הענד פון אַן „עטהישען" שווינדלער וואָס אַנאָנסירט זיך נישט, פון אַ דר. זויגמאַן, — איז וועה צו זיי! דאָס בלאָטערעל ווערט אָנגערופען ווייכער אָדער סיפיליטישער שאַנקער און זיי קריכען שוין ניט אַרויס פון דער זאָגענאַנטער „בעהאַנדלונג", אַזוי ווי דער שווינדלער קריכט ניט מעהר אַרויס פון דעם פּאַציענטען׳ס קעשענע.

דער ווייכער שאַנקער דויערט פון צעהן טעג ביז אַ מאָנאַט, אויב מען האַלט זיך ריין און ער ווערט ניט קאָמפּליצירט. ביי פרויען דויערט ער לענגער און איז שווערער צו היילען, איבער די פערוויקעלטערע אַנאַטאָמי פון זייערע געשלעכטס־טיילען.

בעהאַנדלונג. — רייניגען די וואונד, רייניגען אַלע פאַלטען פון די געניטאַל־אָרגאַנען, ניט רייבענדיג, נור זעהר מילד ; וואַשען מיט וואַרעם וואַסער מיט אָדער אָהן זייף און מיט אַ שטיקעל וואַטע. ביי פרויען אויך איינשפּריצונגען אין דער שיידע מיט וואַרם וואַסער. ווען דער שאַנקער געפינט זיך אין אַ פאַלט, צווישען צוויי הויטען, אַריינלעגען אָפּט שטיקלעך ריינע, אויסגעקאָכטע לייווענד אָדער גאַזע, וועלכע מען פערברענט שפּעטער. וואָס מעהר רוה ; ליגען, זיצען, ווען מעגליך ; וואָס ווענינער געהען ; ניט אַרבייטען, אויב מעגליך, שפּעציעל ווען ס'איז אַ פוס־אַרבייט ; ניט שפּרינגען, ניט טאַנצען, ניט רייטען, ניט פאָהרען אויף דעם צוויי־ראָד (בייסיקל). זאָרגען אַז די קראַנקע טיילען זאָלען ניט געריבען ווערען. אַלקאָהאָלישע געטרענקע און רייצענדיגע שפּייזען (זעה וואָס איז געזאָגט געוואָרען ביי גאָנאָרעע) זענען אַבסאָ־לוט פערבאָטען. פערמיידען יעדע סעקסועלע אויפרעגונג. איין מאָל אָדער צוויי מאָל אין טאָג אַ וואַרם זיץ־באָד אָדער דאָס מעגליכע גליד האַלטען אין אַ שיסעל מיט וואַרם וואַסער 15 מינוט. נאָכדעם גוט אויסטרוקענען די געשלעכטס־אָרגאַנען און די וואונד, זי ניט רייבענדיג, און איבערהויפּט זיי האַלטען טרוקען. מען קען די וואונד האַלטען טרוקען מיט געוועהנליכע ק ר אָ כ מ אַ ל־פּ ו ל ו ו ע ר (פּוידער) אָדער, אויב מען וויל געברויכען, אַן אַנטי־סעפּטיש מיטעל, וואָס איז ניט אַבסאָלוט נויטיג, קען מען אָנווענדען ב אָ ר אַ ק ס־פּ ו ל ו ו ע ר אָדער אַ ר י ס ט אָ ל. ס'איז פער־באָטען : צו געברויכען אינערליך אָדער אויסערליך קוועקזילבער, צו בעהאַנדלען דעם פאַל ווי אַ סיפילים־פאַל, צו ברענען די וואונד (זעהר זעלטען איז דאָס נויטיג. און דאָס ענטשיידעט דער דאָק־טאָר), צו געברויכען פעטע שטאָפּען, אַזוי ווי זאַלבען, צו מאַכען אַן אָפּעראַציאָן אויסשניידענדיג דעם שאַנקער (שניידען דעם אַ ב ס־צ ע ס אין דער דיך איז אָפּט נויטיג און זעהר גוט.)

ס י פ י ל י ם.

גענויע ערקונדיגונגען איבער די עקזיסטענץ פון סיפילים אין די אַלטע צייטען זענען ניט פאַראַן ; אפשר איז דאָס דערפאַר ווייל מען האָט די קראַנקהייט ניט דערקענט און מען האָט איהרע

פערשידענארטיגע סימפטאָמען געהאַלטען פאַר בעזונדערע קראַנק־הייטען און אפשר גאָר ווייל זי האָט ניט עקזיסטירט אין איהר איצ־טיגער פאָרם.

אין דער תורה, אין ויקרא, יה, געפינען מיר די עלטעסטע בע־שרייבונג פון גאָנאָרעע, אָבער עס איז ניט זיכער אַז מען האָט זי דאָרט ניט צונויפגעמישט מיט סיפיליס. דען א חוץ דעם וואָס ס'איז דאָרט די רעדע פון דער „אונריינליכקייט" פון „אַ מאַן וואָס האָט אַן אויספלוס" פון זיין פלייש, שטעהט אויך אַז זיין שפייעכץ איז „אומריין" אָדער אנשטעקענד, ווייל מען בעפעהלט דעם אויף וועלכען דאָס שפייעכץ איז געפאַלען, ער זאָל זיינע קליידער וואַשען און זיך באָדען און ער זאָל בעטראַכט ווערען פאַר „אומריין" ביז אין אבענד.

אין מיטעלאַלטער איז סיפיליס, אַזוי ווי מיר פערשטעהען זי היינט, געווען אונבעקאַנט. ערשט אין דער צייט פון דער גרויסער סיפיליס־עפּידעמי וואָס האָט זיך אָנגעהויבען סוף 15־טען יאָהר הונדערט, בעקענט מען זיך מיט דער קראַנקהייט. אין יענער צייט איז געווען אַ מלחמה צווישען דער פראַנצויזישער אַרמעע און דעם קעניגטום נעאַפּאָל; סיפיליס האָט צוערשט, ווי עס שיינט, אויס־געבראָכען ביי די סאָלדאַטען, פון וועלכע זי האָט זיך פערשפּרייט מיט דער צייט איבער גאַנץ אייראָפּאַ. מען האָט אויך בעהויפּטעט אַז זי איז געקומען אין אייראָפּאַ פון אַמעריקא, ווייל מען האָט דענסטמאָל צופעליג ענטדעקט אַמעריקא. אָבער דאָס איז ניט אמת. די אינדיאַנער האָבען ניט געוואוסט פון סיפיליס. אזוי ווי די קראַנקהייט איז ניט געווען בעקאַנט, האָט מען זי פערוועקסעלט מיט פּאָקען, און דעריבער האָט זי אין פראַנצויזישען אַ לאַנגע צייט געטראָגען דעם נאָמען „וועראָל", וועלכער איז עהנליך צו דעם נאָמען פון דער פּאָקען־קראַנקהייט. די דייטשען רופען זי ל ו ע ס. אַ וואָרט וואָס שטאַמט פון'ם לאַטיינישען און הייסט: גיפט, קראַנקהייט, פּעסט. דער נאָמען „סיפיליס" קומט פון צוויי גריכי־שע ווערטער: „סיס", חזיר און „פילאָס", וואָס האָט ליעב; דאָס וואָרט „סיפיליס" געפינט זיך צוערשט אין אַ פּאָעם פון פ ר אַ ־ ק אַ ס ט אָ ר, וואָס איז געשריבען געוואָרען אָנפאַנג 16־טען יאָהרהונדערט און אין וועלכען ס'איז די רעדע פון אַ שוויין־היטער. פון דאָרט איז דאָס וואָרט „סיפיליס" שפּעטער אַריין אין אַלגע־

מיינעם לשון. נאָך אין 16־טען יאָהרהונדערט האָט וויגאָ אונ־טערשידען די גאָנאָרעע פון סיפילים, אָבער שפּעטער האָבען אַנדערע אויטאָרען די דריי ווענערישע קראַנקהייטען פערמישט, געהאַלטען פאַר איינע און מען האָט זיי אַלע גערופען סיפילים. ערשט פאַר אונגעפעהר הונדערט יאָהר האָט זיי דער פראַנצויז ריקאָרד גע־נויער אונטערשידען, זיי בעשריבען און בעוויזען אַז זיי גהען ניט איבער איינע אין די אַנדע־רע. נור די ענדגילטיגע פּראָבע פון דעם אונטערשיד צווישען גאָ־נאָרעע און סיפילים איז געקומען פאַר עטליכע און דרייסיג יאָהר, דורך די ענטדעקונג פון'ם גאָנאָקאָקקוס, וואָס איז גע־מאַכט געוואָרען פון נייססער (דייטשלאַנד). נייססער האָט געצייגט (וואָס אַלע ערצטע ווייסען איצט) אַז דער גאָנאָקאָקקוס־מיקראָב איז פאַראַן ביי דער גאָנאָרעע, אָבער ניט ביי סיפילים.

סיפילים איז אַ קראָנישע, אַנשטעקענדיגע, היילבאַרע קראַנקהייט וואָס הייבט זיך אָן מיט אַ לאָקאַלער וואונד און ווערט שפּעטער אַלגעמיין.

פון דעם אויגענבליק פון דער אַנשטעקונג ביז צום ערשטען סמן, ביז צו דער וואונד, פערגעהען עטליכע טעג ביז עטליכע וואָ־כען, אין דורכשניט צוויי וואָכען, אָבער מאַנכ־מאָל נור צעהן טעג און זעהר זעלטען 6 ביז 8 וואָכען.

אַנשטעקונג. — מען שטעקט זיך אָן מיט סיפילים דורך די־רעקטע בעריהרונג פון אַ קראַנקען מיט סיפילים, דורך אינדירעקטע אינפעקציאָן און דורך פערערבונג אָדער הערעדיטעט (ירושה).

דאָס מעהרסטע, מען קען זאָגען כמעט אימער, שטעקט מען זיך אָן דורך דירעק־טען געשלעכטליכען פערקעהר. דעריבער הויבט זיך די קראַנקהייט אָן אין די גרעסטע מעהרצאָהל פון די פעלע, אויף אָדער ארום די געניטאַל־אָרגאַנען. זעלטען קען זיך עס אָבער טרעפען אַז דער אָנפאַנג זאָל זיין אין אַנדערע געגענדען פון'ם קער־פער, ווייל מאַנכע מענשען האָבען אוננאַטירליכען פערקעהר אין אַנ־דערע געגענדען.

דורך אַ קוש פון אַ סיפיליטיקער קען די קראַנקהייט אויך אי־בערגעהען און דאָס איז אַ גרונד פאַר וואָס מען קען קריגען די ערש־טע וואונד אין ערטער וואָס זענען ווייט פון די סעקסועלע אָרגאַנען.

הערעדיטער סיפיליטישע קינדער קענען אַנשטעקען זייערע אַמען דורך די ברוסט, איבערהויפּט ווען די קינדער האָבען וואונדען אין מויל. דאָקטוירים און העבאַמען אינפעקטירען זייערע פּאַציענ־טען און פערשפּרייטען די קראַנקהייט. פון צייט צו צייט זעהט מ׳ען אַ פאַל פון סיפילים פערורזאַכט אויף אַ קינד דורך דער מילה, ביים שטילען דאָס בלוט פון׳ם פּענים, ווען דער מוהל בעריהרט דעם קינד׳ס פּענים מיט זיין מויל. ס׳איז אויך זיכער אַז דורך נאַכלע־סיגקייט ביי פּאָקען־שטעלען קען סיפילים פערשפּרייט ווערען.

אינדירעקט קען מען זיך אַנשטעקען מיט סיפילים דורך אַלע געגענשטענדע וואָס האָבען געדיענט אַ סיפיליטיקער און וועלכע ריענען אַלס שפּייזע־מאַטעריאַל, אָדער מיט וועלכע מען קען זיך צופעליג פערוואונדען, אָדער וועלכע בעריהרען דאָס מויל. למשל: ציגאַרען, ליולקעס, צאָהן־בערשטלעך, מעסער, גאָפּלען, לעפעל, גלע־זער, ראַזירמעסער, האַנדטיכער, קישען, קינדער׳ס קאַוטשוקענע ניפּעלס (צוצלעך), „מעניקיור" אינסטרומענטען, בליישטיפטען, פּייפעלעך, טעלעפאָן־מונדשטיק. — מען דאַרף אָבער ניט זיין פּאַ־נאַטיש און גלויבען אַז אין יעדען פאַל קען מען זיך אַנשטעקען מיט אַזעלכע זאַכען.

די אינפעקציאָן, בעזונדערס די דירעקטע, סעקסועלע, איז מעגליך אַפילו ביי זאָנסט פּאָלקאָם געזונדע, היגיעניש לעבענדע מענ־שען, ווען זיי קומען אין בעריהרונג מיט סיפיליטיקער. נור די היגיענע און ריינליכקייט היט אונז מעהר אויס און העלפט אונז די קראַנקהייט אַ סך לייכטער היילען. בעמערקט אַז איך זאָג אַז די אינפעקציאָן „איז מעגליך"; דאָס הייסט זי מוז ניט זיין, נור זי קען זיין. דאָס קען מען אויך זאָגען וועגען שמוציגע, ניט היגיע־ניש לעבענדע מענשען. עס פערשטעהט זיך אָבער אַז אויב מען האַלט זיך ריין, איז די הויט גאַנץ, און דאָס גיפט קען ניט אַזוי לייכט אַריין געהען אין קערפּער.

דאָס ספּערמאַ פון אַ מאַן וואָס ליידט פון אַ פרישער סיפילים קען אַריינברענגען די קראַנקהייט אין ווייבליכען אָוואולום און זי אַזוי איבערגעבען דעם קינד.

ווען מען קריגט די קראַנקהייט דורך אינדירעקטע אינפעקציאָן, ניט ביים סעקסועלען פערקעהר, רופט מען זי „סיפילים אינסאָנ־ציום", דאָס הייסט די „נישט פערדיענטע סיפילים".

ווען מען האָט די קראַנקהייט איין מאָל געהאַט, קריגט מען זי שוין ניט מעהר, ד. ה. מען איז א י מ ו ן געגען איהר. ז ע ה ר ז ע ל ט ע ן איז עס מעגליך אַז מען זאָל זי קריגען א צווייט מאָל.

חיות זענען געוועהנליך, מיט וועניגע אויסנאַמען, אויך אימון געגען איהר, דאָס הייסט אַפילו ווען מען שפּריצט זיי איין סיפּי־ ליטיש גיפט. פון זיך אַליין, בעקומען זיי זי גאָר ניט. סיפילים איז אין גאַנצען אונבעקאַנט ביי חיות.

„ווילדע" מענשען האָבען קיין מאָל ניט די קראַנקהייט, אָבער זיי זענען ניט אימון, זיי קענען אָנגעשטעקט ווערען, און דאָס גע־ שעהט אויך ווען מיר „ציוויליזירען" זיי, אָדער בעסער געזאָגט ווען מיר „סיפיליזירען" זיי.

אין אַלגעמיין זענען אויך אימון די געזונדע פרויען וואָס טראָ־ גען אַ קינד וועלכעס איז סיפּיליטיש און וועלכעס האָט געירש'עט די קראַנקהייט פון'ם פאָטער.

אַלקאָהאָליזם מאַכט אַז מען זאָל זיך לייכטער אָנשטעקען, און סיפילים ביי אַן אַלקאָהאָליקער איז אַ סך געעפהרליכער ווי ביי מענשען וואָס טרינקען ניט קיין אַלקאָהאָל (וויין, ביער, בראָנפען). ווען מען ליידט פון שווינדזוכט קריגט מען סיפילים גיכער און אין א שווערערען גראַד, און ווען מען ליידט פון סיפילים קריגט מען שווינדזוכט אויך גיכער און אין אַ שווערערען גראַד.

סיפילאָפאָביאַ. — איינע פון די אַרגסטע ליידען פון אונזער צייט איז די סיפילאָפאָביאַ אָדער די א י י נ ב י ל ד ו נ ג אַז מען האָט סיפילים. מעהרסטענס קומט דאָס פון אונוויסענהייט, פון ניט וויסען פון וואָס די קראַנקהייט בעשטעהט, פון ניט קענען אונ־ טערשיידען סיפילים פון אַן אַנדערע סעקסועלע קראַנקהייט, פון זיך פאָרשטעלען אַז געוויסע נאָרמאַלע אָדער ניט נאָרמאַלע, אָבער יעדענפאַלס ניט קראַנקהאַפטע, צושטענדען, זענען סיפילים, פון ניט גלויבען אַז די פריהער שטאַטגעפונענע סיפילים איז שוין געהיילט, כאָטש מען פיהלט זיך גוט און עס איז ניט פאַראַן קיין שום סימפּ־ טאָם דערפון. נור זעהר אָפט איז דער טרויריגער צושטאַנד פון כיפילאָפאָביאַ צו פערדאַנקען די שווינדעל דאָקטוירים וואָס רעדען איין אַז מען איז קראַנק, ווען מען איז עס ניט.

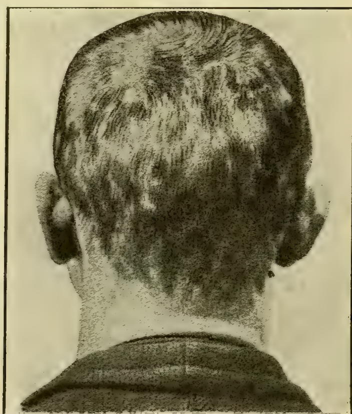
סימפּטאָמען. — מען איז געוואָהנט איינצוטיילען די קראַנק־

הייט אין דריי פעריאָדען, כאָטש וואָס מען קען זיי ניט גענוי אונ־טערשיידען און וואָס זיי געהען מאַנכמאָל איבער איינע אין די אַנ־דערע.

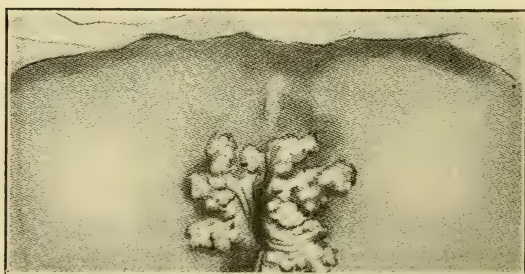
די ערשטע פעריאָדע אָדער ד אָ ס ע ר ש ט ע ש ט א ד־י ו ם איז יענע צייט אין וועלכער די קראַנקהייט איז נאָך לאָקאַל. עס ענטשטעהט צוערשט אַ כאַראַקטעריסטישע וואונד וואָס מען רופט ש א נ ק ע ר. טראָצדעם וואָס דיזער אונטערשיידעט זיך אין אַלגעמיין דורך זיין האַרטקייט און רויטקייט פון דעם זאָגענאַנ־טען וייכען שאַנקער, איז עס זעהר אָפט שווער אָדער אונמעגליך צו זעהען אַן אונטערשיד. זעלטען בילדעט זיך מעהר ווי איין שאַנ־קער. ער געפינט זיך געוועהנליך אין אָדער אַרום די געשלעכטס־טיילען פון מאַן אָדער פון דער פרוי, זעלטענער אויף די ליפּען, אויף דער צונג, אויף די פינגער, אויף דער הויט פון׳ם קערפּער, אויף דער ברוסט פון דער פרוי. דער שאַנקער דויערט מעהרערע טעג ביז עטליכע וואָכען. אַזוי ווי ער איז ניט שמערצהאַפט און מען פיהלט איהם פיעל וועניגער ווי דעם וייכען שאַנקער, קען ער אַמאָל פער־געהען אונבעמערקטערהייט. ווען ער היילט זיך, בלייבט געוועהנ־ליך, אָבער ניט תמיד, איבער אַ סמן. די לאָקאַלע בעהאַנדלונג איז גענוי דיזעלבע ווי ביים וייכען שאַנקער (זעה דיזען).

צימליך פריה אין דער קראַנקהייט ווערען די נאַכבאַרדריזען, אין דער דיך, (אדעניטים) געשוואָלען און האַרט. שפּעטער געשעהט דאָס אויך מיט די דריזען פון אַנדערע געגענדען, דער פעדערשטער זייט פון די עלענבויגען, די אַקסלען, דעם האַלז. אָבער דיזע שווע־לונגען ט ו ע ן נ י ט ו ו ע ה און האָבען ניט די נייגונג זיך צו פערוואַנדלען אין מכות, ווי ביי די דיך־דריזען פון׳ם וייכען שאַנ־קער.

דאָס צווייטע שטאַדיום, וועלכעס צייגט אַז די קראַנקהייט האָט זיך פערשפּרייט אין גאַנצען בלוט, קומט, אין די טיפּישע, קלאָרע, רעגעלמעסיגע פעלע., אונגעפעהר מיט 6 וואָכען נאָך דער ערשיינונג פון׳ם שאַנקער. מען קען יאָ אָדער נישט האָבען אַבי־סעל פיבער, אַלגעמיינע שמערצען, מוסקעל־שמערצען, קאָפּ־וועה־טאָג, שמערצען אין די ביינער, אַפּעטיטלאָזיגקייט, שוואַכקייט; אָבער אָפט זענען דיזע סימפּטאָמען צו פערדאַנקען דער מורא

פיג. 29. — איין פאָרם פון האָר־
אויספאַלען ביי סיפילים.

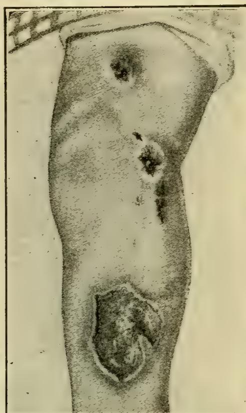

פיג. 30. — קאָנדילאָמען.

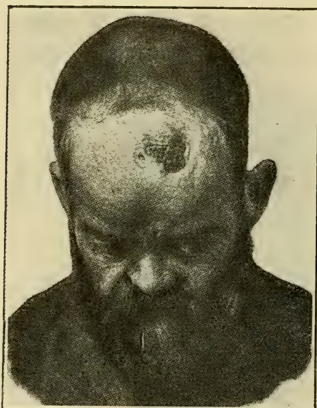
פאר דער קראַנקהייט. נור דער סמן וואָס לאָזט אונז דערקענען מיט מעהר זיכערהייט דאָס צווייטע שטאדיום איז אַן אויס־שלאַג פון מעהר אָדער וועניגער רונדע, רויטע אָדער ראָזע פלעקען אויף דעם גאַנצען קערפּער אָדער אויף אַ גרויסען טייל פון איהם. די פלעקען קענען זיין פלאַך אָדער אַביסעל אויפגע־הויבען אָדער קענען, אויסנאַמסווייזע, אָננעמען אַנדערע פאָרמען.

אויף דער האַנדפלעכע און אויף די זאָהלען קענען זיי זיין גאַנץ פערשידען, זיי קענען זיין שמערצהאַפט און בייסען, ווערענד די געוועהנליכע פלעקען אויף דעם קערפּער בייסען ניט און טוען ניט וועה. עס קענען זיך אויך בילדען גאַנץ ווייסע קליינע פלעקען אויף דער הויט; זיי זענען אָפט גוט צו זעהען אויף דעם נאַקען. אין מויל, אויף די ליפּען, אויף דער צונג, אין האַלז, בילדען זיך אָפט ענטצינדונגען אָדער וואונדען. דער קעהלקאָפּ (דאָס אָרגאַן פון דעם קול, טיעף אין האַלז) ווערט אויך ניט זעלטען קראַנק. אין די געשלעכטס־טיילען, אַרום דעם אַנוס (וואו די קישקע ענ־דיגט זיך), דאָרט וואו צוויי הויטען בעריהרען זיך און רייבען זיך, בילדען זיך גרויע, פלאַכע פערהאַרטונגען, וואָס מען רופט ב ר י י־ט ע ק אָ נ ד י ל אָ מ ע ן. די האָר האָבען אַ נייגונג אויסצופאַ־לען; זיי ווערען אַלגעמיין שיטערער אָדער זיי פאַלען אויס שטיק־לעכווייז. אָבער אַזוי ווי דאָס האָר־אויספאַלען איז אַ זעהר אָפטע ערשיינונג ביי מענשען וואָס זענען זאָנסט געזונד, זאָלען ניט די איינגעבילדעטע, נאַרישע לעזער דענקען אַז זיי האָבען סיפיליס, ווייל זייער׳ע האָר פאַלען אויס. דאָס האָר־אויספאַלען ביי סיפי־ליס איז אַ נעבען־סימפּטאָם און ס׳איז נור וויכטיג אין איינעם מיט די אַנדערע סמנים. די נעגעל פון די פינגער, די אויגען, די אויערען קענען קראַנק ווערען. אין אַלגעמיין בעשטעהט דאָס צווייטע שטאַדיום בלויז פון דעם אויסשלאַג און זעהר אָפט ענ־דיגט זיך דערמיט די קראַנקהייט. דאָס געשעהט אין מילדע, לייכ־טע פעלע, וועלכע זענען די מעהרצאָהל.

דאָס דריטע שטאַדיום איז נור פאַראַן אין ווייניגע פעלע. עס קומט דאַן פאָר ווען די קראַנקהייט האָט זיך ניט געהיילט אין דער צווייטער פעריאָדע, ווען זי איז אַריינגעגאַנגען טיעפער און האָט אַרומגעכאַפּט מעהרערע אָרגאַנען. ווען זי איז אין דער הויט אין דריטען שטאַדיום, איז זי טיעפער ווי אין צווייטען שטאַ־דיום. זי קען זיך צייגען אין די ביינער, אין נערווען־סיסטעם, אין די שלייס־הויטען (אינערליכע הויטען, ווי אין מויל), אין די איינ־געוויידען אָדער אינערליכע אָרגאַנען. מעהרסטענס (ניט תמיד) איז די קראַנקהייט אין דריטען שטאַדיום ניט אַנשטעקענד, בעזונ־דערס אין די שפּעטערע צייטען. אויב די סימפּטאָמען פון דער

פיג. 31. — גוממאַ.

פיג. 32. — גוממא.

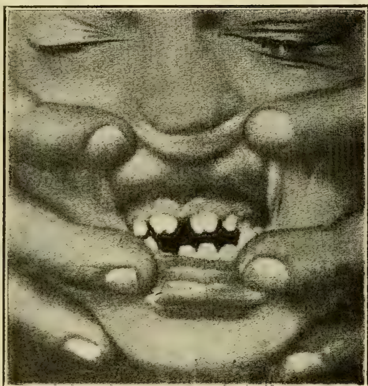
דריטער פּעריאָדע ערשיינען איבערהויפּט, ערשיינען זיי אין אַלגע־מיין אין דריטען אָדער פּיערטען יאָהר, זעלטען פריהער אָדע שפּע־טער. אַ געוויסע פאָרם פון אַ גרויסער, ווייכער, פרעסענדיגער וואונד פון דער דריטער פּעריאָדע הייסט ג ו מ מ אַ.

ס'איז כמעט ניטאָ קיין אָרגאַן אָדער טייל פון קערפּער וואָס זאָל ניט קענען אַמאָל (אָבער נישט עס מוז) קראַנק ווערען אין דעם דריטען שטאַדיום פון סיפילים.

אַלס אַ שפּעטערע פאָרם פון סיפילים ווערט נאָך צוגערע־כענט אַהער די קראַנקהייט וואָס מען רופט ל אָ ק אָ מ אָ ט אָ ר אַ ט אַ ק ס י אַ אָדער ט אַ ב ע ס, וועלכע בעשטעהט אין געוויסע פאָרמען פון לעהמונגען עטצ., וועלכע קומט מעהרסטענס אין די עלטערע יאָהרען. דאָ איז ניט דער פּלאַץ זי צו בעשריי־בען; זי געהערט צו די קראַנקהייטען פון נערוועך־סיסטעם. אויך אַ געוויסע גייסטעס־קראַנקהייט, וועלכע קומט אויך מאַנכמאָל אויף דער עלטער (ד ע מ ע נ צ י אַ) ווערט צוגעשריבען דער סי־פילים. אָבער נאָך אַמאָל, פערשטעהט מיך ריכטיג; דיזע קראַנק־הייטען מוזען ניט פאָלגען נאָך יעדען פאַל פון סיפילים. ד ע נ ק ט

נ י ט אז איהר מ ו ז ט זיי האָבען, ווייל איהר האָט געהאַט סיפיליס!

הערעדיטערע סיפיליס. — סיפיליס קען איבערגעהען אויף דעם קינד מעהרסטענס ווען די עלטערען אָדער איינער פון זיי

פיג. 33. — כאַראַקטעריסטישע ציינען ביי הערעדיטערע סיפיליס פון קינדער.

האָט די קראַנקהייט אין צווייטען שטאַדיום. וואָס שוואַכער די קראַנקהייט איז ביי די עלטערען, דאָס שוואַכער איז זי ביים קינד. דער מאַן קען זיין פרוי אָנשטעקען אָדער ער קען איבערגעבען די קראַנקהייט דעם קינד און ניט אינפעקטירען די מוטער. אין די מעהרסטע פעלע שטאַרבען די פרוכטען פון א סיפיליטישען פאָטער אָב און די פרוי איז מפיל. אויב דאָס קינד ווערט געבוירען אין צייט און לעבט, צייגען זיך די סמנים נאָך 3 אָדער 4 וואָכען. סי־פילים געהט איבער בלויז אויף דעם צווייטען דור; קיינמאָל אויף דעם דריטען. — די הערעדיטערע סיפילים קען זיין זעהר לייכט אָדער זעהר געפעהרליך. זי קען זיך היילען אין א קורצער צייט אָדער עס נעמט יאָהרען־לאַנג. מען קען זאָגען, אויב דאָס קינד לעבט ביז אונגעפעהר צום 15טען יאָהר און איז געזונד, וועט עס שפעטער שוין ניט צייגען קיינע סימפטאָמען. אין די ערשטע חדשים פון'ם לעבען קענען זיך צייגען אויסשלעגע אויף דער הויט;

אָבער אויך אַנדערע, כמעט אַלע, אָרגאַנען קענען אין אַ פערשידע־
נעם גראַד קראַנק זיין. עס קען זיך אויך טרעפען אַז אַ קינד פון

פיג. 34. — הערעדיטערע סיפילים
ביי אַ קינד.

סיפיליטישע עלטערען זאָל געבוירען ווערען גאַנץ געזונד. — געווי־
סע כאַראַקטעריסטישע סימפּטאָמען ערלויבען אונז אָפט צו דער־
קענען הערעדיטערע סיפילים ביי קינדער, ווען אַלע אַנדערע שפּו־
רען זענען פערשוואונדען; סמנים אין די אויגען, אין די אויערען
און בעזונדערס אַ געוויסע אונריכטיגע אויסבילדונג פון די ציינער.

(די בילדער זענען גענומען פון ר. וו. טיילאָר׳ס בוך איבער
ווענערישע קראַנקהייטען.)

פערהיטונג. — די בעסטע פערהיטונג איז אויסצומיידען פּראָסטיטוציע. דער קאָנדאָם אָדער גומי־פּראָטעקטאָר קען האָבען אַ פערהי־
טענדע ווירקונג, אָבער מען קען זיך אויף איהם ניט תמיד פערלאָ־
זען. מען האָט געראָטען דאָס גליד אָנצושמירען וואָס שנעלער נאָך
דעם פערקעהר מיט קאַלאָמעל זאַלב (33 פּראָצענט) אָדער מיט דער
גרויער קוועקזילבער (מערקור) זאַלב, וועלכע יעדער דראָגיסט פער־
קויפט. אַ קליין ביסעל איז גענוג. מען האָט אויך קאָמבינירט

ביידע „פערהיטונגס־מיטלען“, פאַר גאָנאָרעע און פאַר סיפילים, אין איין מעדיקאַמענט און מען פערקויפט עס אין טוב־פאָרם. איך בין ניט זיכער אַז אַלע דיזע מיטלען פערהיטען פון געשלעכטס־קראַנקהייטען; עס איז אויך מעגליך אַז זיי זאָלען גאָר זיין שעד־ליך.

דיאַגנאָזע. — כדי די קראַנקהייט ריכטיג צו בעהאַנדלען, מוז מען זיין זיכער אַז ס'איז סיפילים. מען דערקענט די קראַנקהייט, אויב מען האָט איבונג, דורך די אויבענבעשריבענע סמנים. אָבער ס'איז ניט תמיד לייכט. וואו מען איז אין צווייפעל קען מען זיך מאַנכמאָל אויסהעלפען מיט די מאָדערנע אונטערזוכונגס־מעטאָ־דען; איך זאָג „מאַנכמאָל“, ווייל זיי, אָדער ווענינסטענס איינע פון זיי, פערפיהרען אונז ליידער זעהר אָפט. אָט זענען זיי: 1) די מיקראָסקאָפּישע אונטערזוכונג, וועלכע צייגט אונז דעם ט ר ע־פּ אָ נ ע מ אַ פּ אַ ל י ד ו ס, אַ זעהר קליין לעבעדיג וועזען, אַ פּאַראַזיט, וועלכער געפינט זיך אין בלוט און אין די וואונדען פון די קראַנקע. 2) די ו ו אַ ס ס ע ר מ אַ נ ן ־ נ אָ ג ו ק י רעאַקציאָן, אַ געוויסע פּראָבע מיט דעם בלוט פון דעם קראַנקען. אין מאַנכע פעלע העלפט זי אונז ווירקליך ענטשיידען אויב אַ קראַנקער האָט סיפילים אָדער ניט; אָבער זעהר אָפט איז זי ניט פערלעסליך. אין ניו יאָרק מאַכט די באָארד אָף העלטה (געזונד־הייטס־אמט) די וואַססערמאַנן אונטערזוכונג אומזוסט.

בעהאַנדלונג. — ביי אַזאַ שווערער קראַנקהייט מיט אַזוי פיעלע און פערשידענע סימפּטאָמען, וואָס זענען אַזוי פערשידענ־אַרטיג ביי יעדען קראַנקען, דאַרף מען זיין זעהר פּאָרזיכטיג מיט דער בעהאַנדלונג. איך בין איבערצייגט אַז מאַנכע פעלע ווערען פּאָלקאָם אויסגעהיילט אָהן אַ בעהאַנדלונג, אָבער ליידער ניט אַלע. איך ראָט נאַטירליך קיינעם ניט זיך אַליין צו בעהאַנדלען. — די דיעטע איז דיזעלבע ווי ביי גאָנאָרעע. די אויפפיהרונג אויך די־זעלבע. מען זאָגט אַז פאַסטען אַ לענגערע צייט וואָלט געהאָלפען, אָבער איך וויים דאָס ניט, ווייל מען האָט דאָס ניט גענוג פער־זוכט; און איך גלויב עס אויך ניט. ווען די קראַנקהייט איז אַרויס פון די ערשטע סימפּטאָמען און האָט זיך בערוהיגט, איז עס וויכטיג מען זאָל האָבען גענוג לופט, מען זאָל זיך יעדען טאָג באָ־

דען, מען זאָל זיך גוט ערנעהרען, אָבער ניט איבערעסען; רוה, ריינקייט, קיין געשלעכטליכען פערקעהר און קיין אויפרעגונג, קיינע רייצענדע שפּייזען און געטרענקע. די אָפּיציעלע מעדיקאַמענטעזע בעהאַנדלונג בעשטעהט פון לאָקאַלע מיטלען, ווען נויטיג, און פון אַל־געמיינע מיטלען. זייט הונדערטער יאָהרען בעהאַנדעלט מען סיפּילים מיט קוועקזילבער אין אַלע זיינע פאָרמען; מען בעהויפּטעט אז מען האָט דערמיט ערפאָלג, נור מיט דער בעדינגונג ניט צופיעל דערפון און עס ניט דורך דעם מויל צו געבען. אָבער א סך מאָל האָט מען דאָס מיטעל פערוואָרפען, ווייל ס'איז זעהר שעדליך. נו, ס'איז אמת אַז קוועקזילבער און זיינע צוזאַמענזעצונגען זענען שטאַרקע גיפטען; זיי קענען אונז פלעצליך אָדער לאַנגזאַם קראַנק מאַכען. מעהרערע אויטאָריטעטען האָבען בעהויפּטעט אַז קוועקזילבער ברענגט הערפּאָר אין אונז דיזעלבע סימפּטאָמען וואָס מיר רעכע־נען אויס ביי דער סיפּילים און אַנדערע געהען גאָר אַזוי ווייט אַז זיי האַלטען דאָס מיטעל פעראַנטוואָרטליך פאַר דער קראַנקהייט. איך וויים אָבער פון ערפאַהרונג אַז דאָס איז איבערטריבען; אמת, די אונוויסענהייט און געלדגיריגקייט פון פיעלע דאָקטוירים איז שולדיג אין דעם ליידען און טויט פון מיליאָנען מענשען דורך דער אונריכטיגער אָנווענדונג פון קוועקזילבער; אָבער איך וויים גאַנץ בעשטימט אַז די סימפּטאָמען פון סיפּילים ערשיינען אָהן קיין שום בעהאַנדלונג, אָהן קיין שום איינפלוס פון קוועקזילבער.

וואָס אַנבעלאַנגט עהרליך'ס סאַלוואַרסאַן, אָדער 606, ענטהאַלט עס אויך א שווערען גיפט, אַרסע־ניק און עס האָט שוין ביז איצט פערומגליקט, בלינד געמאַכט און גע'הרג'עט מעהרערע הונדערטער מענשען. פיעלע פון זיינע אַנהענגער, ליידער ניט אַלע, זענען איצט געוואָרען גלייכגילטיג אָדער סקעפּטיש דערצו. אין פראַנקרייך האָט דער בעריהמטער פּראָפע־סאָר גאָשע פּראָטעסטירט געגען די אָנווענדונג פון 606 און אין דייטשלאַנד האָט א בעקאַנטער ארצט ד"ר. דרייוו, א פּאָליציי־דאָקטאָר פון בערלין, וועלכער האָט א סך ערפאַהרונג מיט פּראָסטיטואירטע און מיט סיפּילים, אָנגעהויבען אַן ענערגי־שען קאַמפּף געגען דעם מיטעל; די מלחמה האָט דאָס אָבער אונטערבראָכען. און ער איז ניט דער איינציגער. וואַססמאַנן, דער רעדאַקטאָר פון דער פראַנקפורטער וואָכענשריפט „פרייגייסט“

האָט פאַר אַ יאָהרען בעוויזען דעם שאַדען וואָס דאָס מיטעל האָט געבראַכט אין אַ דאָרטיג שפּיטאָל; מען האָט אויך אין פראַנק־פורט־אַם־מאַין געהאַלטען אַ שפּעציעלען מאַסמיטינג אין וועלכען מען האָט פּראָטעסטירט געגען סאַלוואַרסאַן; דאָרט זענען דעם פּובליקום געצייגט געוואָרען קראַנקע און די ווירקונג פון 606 אויף זיי. וואַססמאַנן איז אָנגעקלאָגט געוואָרען, אָבער עהרליך׳ס פריינ־דע האָבען די זאַך פערטושט. — ווען סאַלוואַראַן איז נור וואָס ער־שינען, האָבען פיעלע דאָקטוירים און די נאַרישע, אונוויסענדע, סענזאַציאָן־ליעבענדע פּרעסע בעהויפּטעט אַז מיט אַ י י ן איינ־שפּריצונג פון סאַלוואַרסאַן ווערט סיפיליס געהיילט. שפּעטער האָט מען שוין געדאַרפט עטליכע איינשפּריצונגען און באַלד איז נויטיג געווען צו בעהאַנדלען מיטביידע מיטלען, מיט קוועקזילבער און מיט סאַלוואַרסאַן. און איצט זאָגען אונז מעהרערע שפּעציאַ־ליסטען אַז סאַלוואַרסאַן איז בלויז אַ נעבען־מיטעל. אין דער דייטשער פּרעסע איז אָנגעצייגט געוואָרען אַז אַ פונט סאַלוואַרסאַן קאָסט אונגעפעהר איין דאָלאַר, אָבער דעם קראַנקען פּובליקום פער־קויפט מען עס פאַר 2000 ביז 3000 דאָלאַר. די נויטיגע קוואַנ־טיטעט פאַר איין איינשפּריצונג קען מען אין אַמעריקא קויפען פאַר 3 ביז 5 דאָלאַר; אָבער די דאָקטוירים פערלאַנגען 25 ביז 50 דאָלאַר פאַר אַן איינשפּריצונג! אַ סך שווינדעל־דאָקטוירים פּראָפיטירען פון דעם טומעל און געבען זיי וואַסער אַנשטאַט 606. דאָס לעצטע איז שוין בעסער ווי די האַנדלונג פון די וואָס גלויבען טאַקע אין סאַלוואַרסאַן און פערגיפטען זייערע קראַנקע. אַזוי פערלירען די אָרעמע קרבנות נור געלד, אָבער ניט זייער געזונד. דיזע געלד־פראַגע ערקלערט וואָרום מען וועט ניט קענען דאָס מי־טעל אַזוי שנעל פון דער בעהאַנדלונג פערטרייבען.

אין דער לעצטער צייט איז פאַראַן נ ע אָ ־ ס אַ ל ו ו אַ ר־ ס אַ ן, אַ „בעסערע“ פאָרם פון 606. עס איז אפשר ווענינער געפעהרליך ווי סאַלוואַרסאַן, אָבער הערט וואָס איז געשעהען דער־מיט פאַר־אַ־יאָהרען אין אַ שפּיטאָל אין לאָס־אַנגעלעס: מען האָט עס איינגעשפּריצט אַ כ ט פּאַציענטען מיט סיפיליס און ז י ב ע ן פ ו ן ז י י ז ע נ ע ן א י ן ע ט ל י כ ע ש ט ו נ ד ע ן א ר ו ם ג ע ש ט אָ ר ב ע ן! דער אַכטער

איז געפעהרליך קראַנק געוואָרען. די אונטערזוכונג האָט אַרויס־געגעבען, אַז די מעדיצין איז געווען שלעכט, נישט פריש און אַז דאָס שפּיטאָל האָט זי געקויפט ביי אַ קאָמפּאַני וואָס האָט זי גע־געבען ביליגער ווי אַלע אַנדערע סוחרים האָבען זי אָפּערירט. דאָס הייסט, מען האָט געזוכט איינצושפּאָרען עטלי־כע דאָלאַר און דאָס האָט געקאָסט די זיבען לעבענס און ווער ווייסט וויפיעל נאָך לעבענס פון מענשען וואָס זענען נישט זאָפאָרט נור לאַנגזאַמער געשטאָרבען און פון וועלכע מען האָט זיך ניט דערוואוסט! און דאָס הייסט, אַז נעאָ־סאַלוואַרסאַן איז אַזאַ מיטעל, וועל־כעס, ווען ניט גאַנץ פריש, קען הרג׳ענען אַ מענשען!

דאָס זענען די מאָדערנע מיטלען געגען סיפיליס!

איהר האָט וואַרשיינליך געהערט אַז די בעהאַנדלונג דאַרף דויע־רען 3 ביז 4 יאָהר. דאָס איז ניט אימער אמת. אין אַ לייכטען פאַל דויערט זי נור עטליכע מאָנאַטען, נאָך וועלכע מען קומט צום דאָק־טאָר איין מאָל אין 3—4 חדשים כדי בלויז בעאָבאַכטעט צו ווערען. אויב קיינע סמנים ערשיינען ניט אין 3 יאָהר צייט, איז מען געהיילט. די שווערערע פעלע, וואו מען דאַרף מעהר בעהאַנד־לונג, זענען אַ סך זעלטענער ווי די לייכטע.

זיץ־בעדער

אַ זיץ־באָד איז אַ באָד פאַר דעם אונטערשטען טייל פון דעם קערפּער, אָבער נישט פאַר די פיס. עס ווערט געברויכט אַלס אַ מיטעל געגען פערשידענע קראַנקהייטען פון דעם אונטערשטען טייל פון קערפּער, געגען העמאָראָידען, געגען קראַנקהייטען פון די אינ־ערליכע און אויסערליכע געשלעכטס־אָרגאַנען פון מאַן און פרוי. די זיץ־בעדער זענען פערשידען נאָך דער טעמפּעראַטור, קאַלטע, לעבליכע, וואַרמע און הייסע. די הייסע און וואַרמע קענען האָבען אַ גוטע ווירקונג אַלס שמערץ־שטילענדע בעדער וועגען שמערצ־האַפטע אָרגאַנען פון יענער געגענד; זיי דיענען אויך אַלס אַנ־רעגונגס־מיטעל ביי געשלעכטליכער אימפּאָטענץ, שפּעציעל ווען מען מאַכט זיי אין אָבענד, איידער מען געהט שלאָפען. הייסע און וואַר־

פיג. 35. — זיץ־באָד.

מע זיץ־בעדער קענען זיין שעדליך ביי ענטצינדליכע צושטענדען. ביי דיזע איז עס מעהרסטענס ווירקזאַם צו מאַכען קיהלע אָדער קאַלטע זיץ־בעדער. — אַ זיץ־באָד דאַרף געוועהנליך דויערן אַ האַלבע שטונדע ; דאַמאָלס קען מען דאָס וואַסער יעדעס מאָל דערוואַרמען, אונטערגיסענדיג פון צייט צו צייט הייס וואַסער. דאָרט וואו עס איז מעגליך, איז אַ וואַרם באָד בעסער ווי אַן איינ־שפּריצונג פון מאָרפין, כדי צו שטילען שמערצען, ווייל עס קען ניט האָבען די שלעכטע פאָלגען פון דיזען גיפט. — מען קען אַם בעס־טע מאַכען אַ זיץ־באָד אין אַ טיעפען צובער, אין אַ טיעפער שיסעל אָדער אפילו אין דער וואַנע, אין וועלכער מען קען אַריין שטעלען אַ קליין בענקעלע (אין וואַסער), זיך דאַרויף זעצען, און די פיס אַרויסהענגען. עס זענען אויך פאַראַן שפּעציעלע וואַנעס פאַר זיץ־בעדער ; זיי זענען רונד און מיט אַ לעהנע וועגען די פּלייצעס ; ביי קראַנקע צושטענדען, ווען מען דאַרף זיי האָבען אַ לענגערע צייט, איז עס ווערט אויסצוגעבען עטליכע דאָלאַר און זיך אַזאַ וואַנע פערשאַפען.

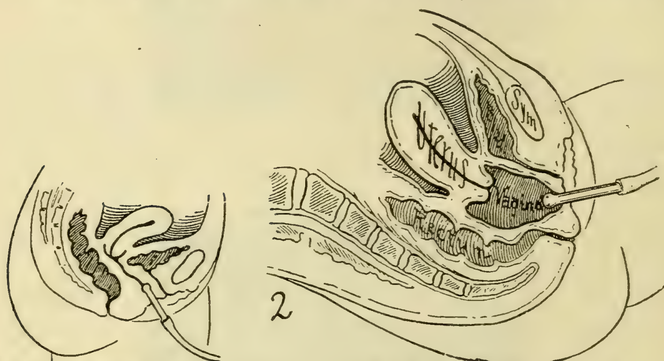
מען דאַרף ניט פערגעסען. אַז די זיץ־בעדער זענען אָפּטמאָל נור

אַ סימפּטאָמאַטישע בעהאנדלונג, דאָס הייסט זיי נעמען נישט תמיד אַוועק די אורזאַכע פון דער קראַנקהייט; מען דאַרף אַלזאָ אויס־געפינען די אורזאַכע און זי בעהאַנדלען.

די איינשפּריצונג אין דער שיידע

(וואַגינאַלע דוש)

די איינשפּריצונג אין דער שיידע איז אַן איינשפּריצונג פון וואַסער, מיט אָדער אָהן אַ מעדיקאַמענט, מיט דעם צוועק צו וויר־קען אויף אַ געוויסען אופן אויף דער שיידע אַליין אָדער אויף די

פיג. 36. — נומער 2 צייגט די ריכטיגע, ליגענדיגע פּאָזיציע פאַר אַ שיידען־איינשפּריצונג; די שיידע איז אָפען. נומער 1, לינקס, צייגט די אונריכטיגע, זיצענדיגע לאַגע; די שיידע איז נישט אָפען.

אַנדערע אינערליכע געשלעכטס־אָרגאַנען פון דער פרוי, אָדער פּשוט כדי צו רייניגען אָדער צו האַלטען ריין די שיידע.

מען קען אָנווענדען די וואַגינאַלע איינשפּריצונג ביי ווייסען אויספלוס, ביי גאָנאָרעע אין דער שיידע, ביי ענטצינדונגען אין דער געבערמוטער אָדער אין די איבריגע אָרגאַנען אָדער געגענדען אַרום זיי אין דעם בעקען פון דער פרוי. אין די פעלע קען די איינשפּרי־צונג זיין די איינציגע בעהאנדלונג אָדער זי קען זיין אַ טייל פון דער גאַנצער בעהאַנדלונג.

אויב אַ פרוי דאַרף שטענדיג זיך מאַכען דושען אין דער שיידע,

פיג. 37. — דאָס ערשטע ביי דער איינ־ריכטונג פון אַ בעט־שיסעל. מען לעגט אונ־טער אַ ברעט, כדי די מאַטראַץ זאָל ניט איינ־זינקען; מען מאַכט אַ מין האַלבען בעגעל מיט אַ ליילעך.

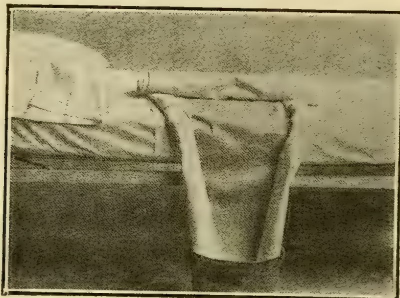
איז אַ פראַגע וועגען וועלכער נישט יעדער קען זיין איינפערשטאַ־נען. די פערטיידיגער פון אזעלכע דושען זאָגען אז מען דאַרף די שיידע יעדען טאָג וואַשען אַזוי ווי מען וואשט זיך יעדען טאָג דאָס מויל. דער פערגלייך איז אָבער נישט ריכטיג, ווייל דאָס מויל איז

פיג. 38. — דער האַלבער בעגעל ווערט איבערגעדעקט מיט אַ קאוטשוק־ליינוואַנד וואָס הענגט אַראָב אין אַ צובער. (אויב מען האָט אַן אמת'ע פלאַכע בעט־שיסעל איז בעסער.)

געוועהנליך שמוציגער ווי די געזונדע שיידע; דאָס מויל נעמט אַריין עטליכע מאָל אין טאָג שפייזען, פון וועלכע עס בלייבען ברעק־לעך צווישען די ציינער אָדער אין אַנדערע ווינקעלעך פון'ם מויל; אין מויל קומט אָפט אַריין שליים פון דער נאָז, שפייעכץ פון די

לופט־רעהרען אָדער פליסיגקייט און גאַזען פון דעם מאָגען ; אָפט אָטעמט מען דורך דעם מויל און עס געהט דאָרט דורך לופט וואָס ענטהאַלט שטויב אָדער גאַזען. דערפאַר דאַרף מען דאָס מויל וואַשען און די ציינער רייניגען נאָך יעדען עסען ווי אויך זאָנסט נאָך

פיג. 39. — אַן אַנדערע פאָרם פון אַן אימ־פּראָוויזירטער בעט־שיסעל.

איינמאָל אַ טאָג. אָבער די שיידע איז אַ ריין אָרגאַן, וואָס ליגט אין אַ בעשיצט אָרט, ווייל אורין אָדער שטוהל קען, אונטער גע־וועהנליכע אומשטענדען, נישט אַריין אין איהר. די הויפּטזאַך איז צו האַלטען די דרויסענדיגע געשלעכטס־אָרגאַנען וואָס רייגער, — און פאַר דעם צוועק איז זייף און וואַסער דאָס בעסטע. פון דעם קענט איהר פערשטעהען אַז, ווען אַלעס איז נאָרמאַל, זענען ר י י־נ י ג ו נ ג ס־א י י נ ש פ ר י צ ו נ ג ע ן ניט געגוג. אפילו נאָך דער מענסטרואַציאָן איז עס נישט אבסאָלוט נויטווענדיג, ווי מאַנכע דענקען, זיך צו מאַכען אַן איינשפריצונג ; די שיידע רייניגט זיך אַליין.

ווען מען געהט צו קינד, מיט אַ פּאָר שטונדען פ א ר ד ע ר ע נ ט ב י נ ד ו נ ג, ווען די וועהען הויבען זיך אָן, געהערט עס צו דער פּאָרבערייטונג צו דער ענטבינדונג, זיך צו מאַכען איין מאָל אַן איינשפריצונג אין די שיידע ; אָבער ווי אַזוי זי צו מאַכען איז דאָ ניט דאָס פּלאַץ צו בעשרייבען.

איצט, לאָמיר צוריקקומען צו די אַלגעמיינע רעגלען וועגען דער וואַגינאַלער איינשפריצונג. דאָס ו ו א ס ע ר מוז ניט זיין

אויסגעקאָכט ביי געוועהנליכע איינשפּריצונגען, אָבער ס'איז בעסער ווען עס איז יאָ. עס דאַרף קיין מאָל ניט זיין קאַלט. עס זאָל זיין וואַרם, אָבער ס'איז גוט מען זאָל די וואולוואַ, די ליפּען, אָנשמירען מיט וואַסעלין איידער מען מאַכט די איינשפּריצונג, ווייל זיי זע־נען זעהר עמפּינדליך קעגען וואַרעמקייט, וועהרענד די שיידע אַליין איז אַ סך ווענינער עמפּינדליך. צוויי קוואָרט (ליטער) וואַסער איז אונגעפעהר דאָס מאָס פאַר אַן איינשפּריצונג. מען קען זי מאַכען איין מאָל אָדער צוויי מאָל אַ טאָג, נאָך דעם בעדירפניש. דער איריגאַטאָר זאָל נישט ווערען אויפגעהאַנגען הויך (ווי ביים קליסטיר), כדי דאָס וואַסער זאָל פליסען לאַנגזאַם. דער איריגאַ־טאָר מוז זיין ריין און דערפאַר זאָל מען איהם ניט לאָזען העגנען ווען ער איז ניט אין געברויך, ווייל ער ווערט זאָנסט פול מיט שטויב און שמוץ; מען זאָל איהם לאָזען אויסטראָפּען, אויסטריקענען און איהם בעהאַלטען אין אַ פערמאַכט אָרט. מען קען געברויכען דעמ־זעלבען איריגאַטאָר פאַר אַ קליסטיר אָדער אַ שיידע־איינשפּריצונג, אויב מען פאַסט אויף אַז ער זאָל זיין ריין; אָבער ס'איז בעסער נישט צו געברויכען דיזעלבע רעהר פאַר אַ קליסטיר ווי פאַר אַן איינשפּריצונג. עס פערשטעהט זיך אַז די קאַנילע מוז זיין אַ שפּעציעלע וועגען דער איינשפּריצונג. אויך איז עס אַ פעהלער אריין צו לעגען דאָס ענדע פון דער רעהר אין דעם איריגאַטאָר, ווי מאַנכע טוען עס. די קאַנילע זאָל נאָך דער איינשפּריצונג אַרויס־גענומען און אויסגעקאָכט ווערען; זי זאָל אויך אויסגעקאָכט ווע־רען פאַר דער איינשפּריצונג.

וועהרענד דער איינשפּריצונג דאַרף די פרוי ליגען, נישט זי־צען; ווייל וועהרענד זי זיצט, געהט דאָס וואַסער כמעט גאָר נישט אַריין. אויב זי האָט אַ וואַנע, איז דאָרט דאָס בעסטע פּלאַץ פאַר אַן איינשפּריצונג. אויב נישט, און ווען זי קען ניט אַרונטערגעהען פון'ם בעט, קען זי געברויכען אַ קאָוטשוק־לייוואַנד (ראָבבער־שיעט), אז דאָס וואַסער זאָל ניט באַנעצען דאָס בעט, ווי די דערבייאיגע בילדער צייגען.

די רעגולירונג פון די געבורטען, די פערהיטונג פון שוואַנגערשאַפט, איז דער רעוואָלוציאָנערסטער אַקט פון דעם 19טען יאָהרהונדערט. — בערנאַרד שאָ.

מעדיצינישע באַנדיטען

ז י י ע ר ר ע ק ל אַ מ ע.

מיר ווייסען וואָס פאַר אַ שווערע אַרבייט עס איז צו בעקעמפפען די שווינדלען וואָס געהען אָן אין דער היילונגס־פּראָפעסיאָן. מיר ווייסען אַז עס נויטיגט זיך אַ הערקולעסכח כדי אויסצוררייניגען אַזעלכע אונערטרעגליך־שמוציגע אויגיאַסשטאַללען. נור מיר גלויבען אַז מיר וועלען נישט תמיד שטעהן אַליין אין קאַמפף; מיר האָפען אַז אין גיכען וועלען נאָך קרעפטע פון אונזער קוואַרטאַל קומען צו אונזער הילף, אַזוי אַז די מעדיצינישע פּראַקסיס אין דער אידישער בעפעלקערונג זאָל, ווען נישט אין גאַנצען זיך רעפאָרמירען, וועניגסטענס שטעהן אויף אַ העכערען צושטאַנד, וועניגסטענס זאָלען אַ טייל פון די קראַנקע פערשטעהן וואָס זיי האָבען צו פערלאַנגען פון דאָקטאָר. מיר ווילען אָבער נישט נור קעמפפען געגען דעם באַנדיטיזמוס פון די דאָקטוירים וואָס אדווערטייזען זיך; מיר וואָלטען נישט וועלען איהר זאָלט דענקען אַז די וואָס דרוקען קיינע רעקלאַמען זענען אַלע עהרליך. עס זענען דאָ צווישען זיי רויבער וואָס זענען אַזוי געפעהרליך ווי די אַנדערע און מיר דאַרפען זיי זיכער ניט שאַנעווען. און שרעקט זיך נישט פאַר די ווערטער „רויבער“ און „באַנדיטען“; זיי זענען נישט איבערטריבען. ווי אַזוי קאָן מען אָנרופען איינעם וועלכער פאַקט אייך אין אַ פינסטערער נאַכט, אויף אַ וועג וועלכער איז אייך אונבעקאַנט און וואו קיינער קומט אייך ניט צוהילף, — און בערויבט אייך? ניין, יענע אויסדריקע זענען צו מילד, צו שוואַך, וועיל דיזע רויבער האָבען אָנגעטון אַ מאַנטעל פון וואָהלטעטער און האָבען זיך מאַסקירט מיט אַ פנים וואָס זאָל אייך געבען צוטרויען און זענען בעוואַפענט מיט אַ דיפּלאָם פאַר וועלכער איהר האָט רעספּעקט; און דערפאַר קענען זיי בעסער רויבען און איהר קענט זיך גאָר נישט פערטיידיגען.

און טאַקע וועיל מיר קעמפפען ניט בלויז געגען די אָפענע מעדיצינישע באַנדיטען, נור אויך געגען די בעהאַלטענע שווינדלער־

דאָקטוירים, ווי ראַדיקאַל זיי זאָלען ניט זיין אין אַנדערע בעציהונ־גען, דעריבער העלפען אונז ניט די דאָקטוירים.

פאַר איינִיגע יאָהרען האָט אַ גרויסע אַמעריקאַנישע צייט־שריפט צוגעצויגען די אויפמערקזאַמקייט פון עולם צו דער פראַ־גע פון די שווינדלערס אין דער מעדיצינישער פּראַקסיס, און פון די שווינדלערישע פּאַטענטירטע מעדיקאַמענטען. אין די רייהע אַרטיקלען איבער דער פראַגע איז אָבער נישט געזאָגט געוואָרען קיין וואָרט איבער די שווינדלערס וואָס האָבען דיפּלאָמען אין אָרד־נונג, וואָס זענען — נאָך דעם טיטעל און נאָך זייער שטודיום — ריכטיגע ערצטע, אָבער נאָך זייער אויפפיהרונג — די שרעקליכסטע רויב־פויגעל און היענען. און ווען אימעצער נעמט אויף זיך איצט די אויפגאַבע געגען זיי אין פעלד צו געהן, דאַרף ער נישט בלייבען שטעהן אין מיטען וועג און אויך פאָרגעהן געגען די אָרגאַנען, וועל־כע העלפען זיי אַזוי טריי צו פערשפּרייטען זייערע פערדונקלענדע ווערטער, אָרגאַנען וואָס זענען זעהר שטאַרק און געגען וועלכע עס וואָלטען זיך געדאַרפט פעראייניגען די קרעפטע פון אַלע אינטע־ליגענטע און אויפגעקלערטע מענשען פון אונזער קוואַרטאַל: דיזע אָרגאַנען זענען די ט ע ג ל י כ ע פ ר ע ס ע. אָהן איהר וואָל־טען די שווינדלער זיך נישט געקענט ווענדען צו אַזאַ גרויס פּוב־ליקום, זייערע געעשפטען וואָלטען נישט געוועזען אַ פערטעל פון דעם וואָס זיי זענען איצט. די טעגליכע פּרעסע נעמט אַ טייל פון רויב פאַר׳ן פערטראָגען די נייעס פון די שווינדלער׳ס וואונדער אי־בער דער גאַנצער שטאָדט און פאַר — שווייגען. האָט איהר אָפט געזעהן אין דער טעגליכער פּרעסע אַרטיקלען געגען די באַנדיטען? ס׳איז נאַטירליך אונמעגליך אַז די פּרעסע זאָל קעמפּפען געגען זיי, אַזוי לאַנג ווי זי איז פערציערט מיט די מיאוסע און ליגנערישע, אָבער גוט בעצאָהלטע אַנאָנסען פון די היענען. ווען מען אונטער־זוכט די זאַך גענויער, הייסט עס אַזוי: די לעזער ווערען פון דער צייטונג געשיקט צום שווינדלער, וועמען זיי געבען זייער געלד אַוועק; אַ טייל פון דעם גערויבטען געלד ווערט דערפאַר געגע־בען דער צייטונג. דאָסזעלבע בלאַט וועלכעס דער לעזער האָט ליעב און אין וועלכען ער לעזט פייערינע ווערטער געגען אויסביי־

טונג און שווינדעל, פערגיפטעט איהם און בעשווינדעלט איהם, זייענדיג דער פארטנער פון די רויבער. דאס בלאט צעפליהט זיך היים פון דער פרעסע, פול מיט נייעס און מיט ארטיקלען, דער לעזער נעמט עס מיט רעספעקט אין האנד, מען געפינט עס ווארטענדיג ביי דער טיר, עס ווערט געלעזען פון יונג און אלט; די לעזער ווייסען אבער נישט אז אין די שורות געפינט זיך א שרעקליך גיפט, וועלכעס די צייטונג האלט זיי אין איין איינגעבען, האלט אין זיי אין איין אריינגיסען. ס'איז זיכער נישט ערלויבט אן עהרליכען רעדאקטאר פון א צייטונג צו זאגען: „וואס געהט מיך אן די אנאנס? דאס איז דעם מענעדזשער'ס זאך! דער אדווערטייזער צאהלט און דאס איבעריגע איז נישט אונזער געשעפט“. ניין, דער אנאנס איז זעהר א וויכטיגע זאך, דען יעדעס עקזעמפלאר, זי אוועקטראגענדיג אין הייזער פון אונשולדיגע, אונוויסענדע מענשען, קען די לעזער מעהר שלעכטעס טון ווי זייערע ערגסטע שונאים זענען פעהיג.

אלס א פאלגע פון דער ארבייט פון דער צייטשריפט „אונזער געזונד“ האט איין אידישע צייטונג ארויסגעווארפען די אנאנסען פון א פאר שארלאטאנעס, אבער זי דרוקט נאך די אנאנסען פון אנדערע מעדיצינישע שווינדלער.

און די צייטונגען, וועניגסטענס מאנכע פון זיי, וואלטען זיך געקענט בעגעהן אהן דיזע אדווערטייזמענטס, אהן דעם דאזיגען שמוציגען געלד. (צווישען די אמעריקאנער טעגליכע צייטונגען פון ניו יארק איז נור דא איינע וואס נעמט אויף אזעלכע אנאנסען.) מיר ווייסען פון א גרויס ניו יארקער אידיש טעגליך בלאט, וואס איז זיכער רייך גענוג ארויסצוווארפען אלע די שענדליכע אדווערטייזמענטס; אי איהר לאגע, אי איהר טענדענץ וואלט דאס איהר געבאטען צו טון. און וויבאלד אזא רעפארם קאן נישט געמאכט ווערען פון אינווענינג, דארף זי געצוואונגען ווערען פון דרויסען, פון די לעזער. א נייע, ערשט ערשינענע אידישע צייטונג בעגעהט זיך אן די אנאנסען פון מעדיצינישע באנדיטען, — וועניגסטענס ביז איצט.

זאלען זיך בילדען קאמיטעען און איינבערופען מאסמיטינגס, זאלען פעריינען, גרופען, ברענטשעס אויף זיך נעמען די אויפגא־

בע צו ריינינגען די פרעסע וועלכע איז זיי טייער. זאָלען איינ־צעלנע אריינשיקען אַ רעגען מיט פּראָטעסט־בריעף אין זייערע צייטונגען.

אַרונטער מיט'ן באַנדיטיזמוס!

(איך בין איבערצייגט אַז קיין צייטונג וועט ניט וואגען צו זאָגען אַ וואָרט וועגען דער ערשיינונג פון דיזען בוך איבער דעם געשלעכטס־לעבען. די אורזאַכע ליגט אין די אויביגע ווערטער.)

אַרום דעם קראַנקען מענשען האָבען זיך תמיד געזאַמעלט אַל־ערליי אויסבייטער און אויסזויגער, נור קיין מאָל האָבען זיי נישט אָנגענומען אַזאַ פּראָפּאָרציע ווי אין אונזער צייט און איצט זענען די אַרגסטע פון זיי די וואָס שפּעציאַליזירען זיך אין רויבערייען אַרום דעם געשלעכטליך־קראַנקען אָדער דעם וועלכער האַלט זיך פאַר גע־שלעכטליך־קראַנק.

„מענער, ווערט שנעל פּטור פון דעם אָנשיקעניש; ווען דאָס ישיקזאַל האָט אייך געשטראָפט... אַ מענש האָט נור איין לעבען און דיזעס דאַרף ער אָנפּערטרויען דר... וועלכער איז די איינציגע אויטאָריטעט אין דער וועלט... קומט היינט, פערליערט ניט קיין צייט..." „לאָזט אייך ניט פערבלאָפען פון אַנדערע..." „רעטעט אייער פריינד... האָט אויף איהם רחמנות, זאָגט איהם, ער זאָל קיין איבריגע מינוט ניט פערליערען און זאָל געהן צום בעוואוסטען שפּעציאַליסט דר..." „אונטערזוכונג פריי! שוואַכע מענער, ער־לויבט מיר אייך געזונד צו מאַכען. איך האָב אַן עקסטראַ פער־גניגען אויסצוקורירען קראַנקע שנעל און זיכער... מעדיצין פריי... דער פּאַציענט בעקומט אַ געשריבענע גאַראַנטיע..." „געהט ניט אַרום פערצווייפעלט, קומט זיך בעראַטען מיט מיר ווען איהר ליידט פון קראַנקהייטען וואָס קומען פון זינד..." „דער אַלטער דר... גאַראַנטירט די שנעלסטע היילונג פיר אימער". „לעזט מיינע בי־כער"...

זיי בעטען זיך ביי אייך, זיי ווילען אייך געזונד מאַכען, די גוטע מענשען, זיי טוען דאָס צוליעב אייך; זעהט איהר נישט ווי זעלבסטלאָז זיי זענען? און דאָס איז דאָך געדרוקט, שוואַרץ אויף

וויס, געדרוקט אין אייער ליעבלינגס־צייטונג ? — און איהר טוט זיי אויף צוליעב און געהט צו זיי.

אַז דומקעפּ גלויבען דאָס איז נישט קיין גרויס וואונדער; אָבער אַז אינטעליגענטע יונגע לייט זאָלען, ווי מיר זעהען יעדען טאָג, פערנאַרט און פערפיהרט ווערען פון אַזעלכע אַנאָנסען, דאָס איז שווער צו פערשטעהן, סיידען מען קאָן אריין דרינגען אין זייער נשמה־צושטאַנד און זעהן וואָס עס קומט דאָרט פאָר. עס שיינט דאָך צו זיין אַזוי קלאָר אַז אַזעלכע אדווערטייזמענטס קענען נישט זיין אמת; נור דער יונגער מאַן האָט נישט געהאַט קיין סעקסועלע ערציהונג; ער ווייסט פון געשלעכטס־לעבען גאָר נישט אָדער, וואָס איז ערגער, ער האָט געהערט, גענאַשט, געכאַפּט, דאָ און דאָרט, איינציגע ערקונדיגונגען וואָס זענען דאָס געגענטייל פון אמת. ער האָט, אין זיין אינטימער געשיכטע, אַ פּאָר פעהלער זיך פאַרצו־וואַרפען, וועלכע כמעט יעדער מאַן האָט בעגאַנגען; ער דענקט אָבער אַז ער איז דער איינציגער. אַז קיינע שלעכטע פאָלגען זאָלען פון דעם נישט אַרויסקומען, קאָן ער זיך נישט פאָרשטעלען. ער טראָגט זיין געהיימנים מיט זיך און אַלעס וואָס ער הערט שטאַרקט איהם אין גלויבען אַז ער מוז קראַנק זיין. און דער געדאַנק מאַכט איהם קראַנק. אָדער ער האָט אַ ריכטיגע געשלעכטס־קראַנקהייט אָדער אַ סעקסועלע אַבנאָרמאַליטעט. ער שעמט זיך נאַטירליך דערמיט, ער פיהלט זיך אַליין און פערלאַסען, ווי אַ פערברעכער. דאָקטוירים זענען דאָ אַ סך; אפשר פער־שטעהען זיי אָבער נישט זיין קראַנקהייט ? דער מאַן וואָס אדווער־טייזט פערשטעהט אָבער זיכער, דענקט ער זיך. ער וועט מיך אויסהיילען. פאָרט אַ דאָקטאָר מיט אַ דיפּלאָם! אַ געבילדעטער מענש! עס קאָן נישט זיין ער זאָל זיין אַזוי אונעהרליך... און דאַן זעהט ער מעהרסטענס אַז דעם אַדווערטייזער'ס „ליטעראַטור“ פּאַסט זיך גענוי צו צו זיין צושטאַנד. ער פיהלט, ער איז זיכער אַז דער מאַן וועט איהם היילען. די אַנאָנסען זענען אַזוי איינגעריכטעט, אַזוי רעדיגירט אַז יעדער זאָל זיך אין זיי דערקענען, אַז יעדער זאָל דערפיהלען די סימפּטאָמען אָדער די קראַנקהייטען וואָס ווערען דאָרט אָדער אין זייערע ביכלעך אויסגערעכענט.

„נערווען־צערשטערייאונג, נערווען־קראַנקהייט, אויספלוס, פער־

לאָרענע מענער־קראַפט, שוואַכער זכרון, שלעכט בלוט, אָבשוואַכונג, בלוט־אַרמוט, ווייטאָג אין רוקען, קאָפּ־שמערצען, שוואַכקייט, געהיימע קראַנקהייטען און אַזוי ווייטער...“

ווער קאָן נישט אין דיזע אַזוי אונגענוי און פּיעלזייטיג בעשריבענע פּעהלער זיך אַליין דערקענען ? וועלכער געזונדער מענש וועט זיך האַלטען פאַר אַזוי וועניג וויכטיג אַז ער זאָל נישט האָבען אַפילו קיין ביסעל „נערוועז־צערשטרייאונג“, איבערהויפּט אַז ער האָט אַ פּרעטענציע אויף אינטעליגענץ ? און וויבאַלד שוין יאָ „נערוועז־צערשטרייט“, פאַר וואָס זאָל ער זיך נישט פאַר איין גאַנג האַלטען פאַר דעם נערוועזעסטען מענשען פון דער וועלט ? און ער האָט אויך די אַנדערע אויסגערעכענטע סימפּטאָמען ! שוואַכען זכרון ? יאָ, ער דערמאָנט זיך טאַקע אַז ער האָט פערגעסען די און די וויכטיגע זאַך. קאָפּ־שמערצען ? דאָס איז דאָך שוין ביי איהם אַן אַלטע געשיכטע. און די אַנדערע סימנים ? עפּיס האָט ער דאָך אַ מין אויספּלוס פון וועלכענם בעדייטונג ער וויים אַזוי וועניג ווי וועגען זיין „שלעכט, אונריין (!?) בלוט“ און וועגען זיינע נערוועז. נור וואָס אונבעקאַנטער זיי זענען איהם, דאָס מעהר ליידט ער אויף זיי. און אַזוי ווייטער...

„קראַנקהייטען וואָס קומען פון זינד“, שרייבען די שווינדלער. וואָס הייסט „זינד“ ? יעדער קאָן דאָס איבערטייטשען ווי ער וויל. און דאָס אונשולדיגסטע יונגעל ענטדעקט תמיד אַז ער איז שולדיג אין שווערע „זינד“... און אַזוי פאַלט ער אריין אין די אויסזויגער׳ס הענד.

נור דענקט נישט אַז זיי זענען ווי אַנדערע דאָקטוירים. זיי געבען אייך אַ געשריבענע גאַראַנטי אַז זיי וועלען אייך אויסהיילען. פאַר וואָס נישט ? איהר קענט זיי סיי ווי סיי גאָר נישט טון, אויב זיי האַלטען נישט וואָרט. תרוצים זענען לייכט צו געבען. ווי זאָגט יענער : גנבות זאָל נור גאָט באַשערען !

וואָס אַנבעלאַנגט די „פרייע מעדיצינס“ וואָס איהר קריגט דאָרט, קאָן מען זיי שנעל אָבפערטיגען : זיי זענען גליקליכערווייזע קיינע מעדיצינים, זיי זענען אונשעדליך, זיי זענען געפאַרבט וואַסער.

די גאַנצע בעהאַנדלונג קאָסט טאַקע „נור 10 דאָלאַר“, שריי־

בען זיי אין אייערע צײַטונגען ; אָבער מיט דער צייט ווערט, אזוי ווי דורך אַ צויבער, פון די 10 דאָלאַר, 100 דאָלאַר און מעהר, גראַד אַזוי ווי פון אייער געזונדען קערפּער און מח ווערט אונטער זייער בעהאַנדלונג אַ קראַנקער מענש אָדער פון אַ היילבאַרע קראַנקהייט ווערט אַ אונהיילבאַרע... מיר גראַטולירען די טעגליכע צייטונגען און בעזאָנדערס די אַרבייטער־פריינדליכע פּרעסע, וועלכע העלפען אַזוי גוט די באַנדיטען !

און פערדינען נישט פערברענט צו ווערען די צייטונגען וואָס שלעפּען מאַסען געלד פון אַנאָנסען וועגען „ר ע צ ע פּ ט ע ן וואָס היילען שוואַכע מענער פריי“ ? וואָס האָט איהר פון זייער פערגלאַנצען די אויגען און רעדען וועגען אַ צוקינפטיגער געהעכטער געזעלשאַפט, אַז היינט נאַרען זיי אייך אָב מיט אַזעלכע שווינדעל ? דער סקאַנדאַל איז נאָך גרעסער דערפאַר, וואָס די פיהרער פון די צייטונגען ו ו י י ס ע ן אַז דיזע „רעצעפּטען“ זענען שרעקליכע שווינדלען.

אייגענטליך וואָלט אַ גרויסע צייטונג געדאַרפט האָבען בעאַמטע כדי צו קאָנטראָלירען אַלע אַנאָנסען, נור נאָך מעהר אַזעלכע אַנאָנסען וואָס האָבען צו טון מיט די לעזער'ס געזונד.

אַז איהר זעהט אַן אַדווערטייזמענט, וואו קאַפּסעלן העלפען אין „אויספּליסע“ אין „24 שטונדען“, ווען דיזע אויספּליסע דויערן ביי דער בעסטער בעהאַנדלונג און אונטער די גינסטיגסטע אומשטענדען וועניגסטענס זעקס וואָכען, וואַרפט אַוועק די צייטונג.

מיר ווייסען אַז אונזער אויפקלערונגס־אַרבייט דאַרף האָבען די שטיצע פון דער פּרעסע, נור דאָס קאָן אונז נישט אָבהאַלטען פון זאָגען דעם אמת, ווייל דער אמת מוז אַם ענדע זיעגען. און דערפאַר מוזען מיר פּאָרטזעצען צו רעדען וועגען די אַדווערטייזמענטס.

די רייהע מעדיקאַמענטען וואָס האָבען דעם צוועק צו היילען אייער ה ו י ט און פאר איין גאנג שוין אַלע אַנדערע קראַנקהייטען זענען אויך פון די וואָס נעמען ביים אַרבייטער צו דאָס וואָס דער בעל הבית האָט איהם איבערגעלאָזען. נאַטירליך טוען עס דיזע מעדיקאַמענטען ווידער מיט דער הילף פון די צייטונגען.

פרעגט אייער בעליעבט בלאַט אויב עס ווייסט עפּיס וועגען די זיי־פען וואָס עס עמפּפעהלט אייך אינדירעקט, אָדער וועגען דאָס „אומ־זיסט" געגעבענע רעצעפּט, וועלכעס „וועט אייך צוריק קעהרען די שענהייט פון פאַרב אָהן צו אָפּפערן די געזונד און קראַפט", אָדער וועגען דעם געהיים־מיטעל, וואָס האָט „מיך אויסגעהיילט פאַר אייביג". שרעקט אייך נישט איבער פאַר דעם עדות זאָגען פון קראַנקען אָדער אַפילו פון „אויטאָריטעטען" : אין דעם ליגט ערשט דער ריכטיגער שווינדעל בעגראָבען. און וואָס ווייסט אייער בלאַט וועגען דער מעדיצין וואָס „מיידלעך און פרויען וועלכע ווילען זיין שען און אַנגענעהם (!) דאַרפען יוזען", און וועגען אַלע האָר־מיטלע, וואָס מאַכען אַז די האָר זאָלען ווערען שטאַרק ווי איי־זען און זאָלען וואַקסען מיילען־לאַנג, און פון דר.'ס ...וואונדערבאַרע שטיינער.

נור מיר וואָלטען געווען אונגערעכט ווען מיר וואָלטען בעהויפּ־מעט אַז נור די טעגליכע פּרעסע נעמט אַ טייל אין דעם רויב. מען געפינט אויך אידישע וועכענטליכע, און צוואַר פון די ראַדיקאַלסטע, און אויך אידישע מאָנאַטליכע זשורנאַלען, און צוואַר פון די ערנס־טעסטע, וועלכע בויען זייער פינאַנציעלע געביידע אויף אַזעלכע מיסט־הויפען. מיר ווייסען זאָגאַר פון איין וואָכענבלאַט וואָס האָט פאַר אַ פּאָר יאָהר דעם שווינדעל אין דער פאָרם פון די שווינדעל־דאָקטוירים אַרויסגעוואָרפען און האָט איהם איצט אין דער פאָרם פון שענהייטסמיטעל, פון עלעקטרישען הומבוג, פון „וואונדערשטיי־נער" און פון שעדליכע אָבפיהרמיטעל ווידער אַריין גענומען.

דיזע מיטלען זענען צוואַר ניט פאַר געשלעכטס־קראַנקהייטען, אָבער זיי ווערען אַזוי צווײדייטיג בעשריבען אַז דער וואָס פיהלט זיך שולדיג אין „זיגד", זאָל אויך דענקען אַז מען מיינט איהם און זאָל זיי קויפען.

לאָמיר אַריבערשפּרינגען איבער די מאָגען־מיטלען (ווי־פיעלע מאָגענס האָבען זיי שוין פאַר תמיד פערדאָרבען, וויפיעל געזונדהייטען צו גרונד געריכטעט ! וויפיעל פאַבריקאַנ־טען פון מעדיצינס זענען אָבער דורך זיי רייך געוואָרען ! און וויפיעל צייטונגען זענען שוין דאַדורך אויפגעהאַלטען געוואָרען ! ווער ווייסט וויפיעל ציגעל אין אייער צייטונגס „אייגען הויז" איהר

האָט געבויט מיט אייער פערדאָרבענעם מאָגען און אויף זיינע קאָפּ־טען!) און לאָמיר לאָזען אין אַ זייט די קאָפּ־שמערץ־מיט־לען, די בעסטע, די ליידענדע מענשהייט צו עקספּלואַטירען. (אוי, וויפיעל מענשען זיינען שוין דורך זיי און דורך די צייטונגען די־רעקט אָדער אינדירעקט געשטאָרבען!) לאָמיר דערמאָה־נען די „פּרויען פּילען“, וועלכע רעגולירען „זיכער, שנעל און גוט“. פון זיי דאַרף מען ניט רעדען קיין שלעכטס. מען דאַרף זיי נאָך דאַנקען; זיי ווירקען ניט שלעכט, פאַר דעם איינציגען גרונד וואָס זיי ווירקען גאָר ניט. מען בלייבט פון זיי געזונד. זייער אונאַנגענעמע ווירקונג איז אַז אונבעדיי־טענדע: זיי נעמען נור צו דאָס געלד ביי אייך און העלפען אייער צייטונג פערדינען הונדערטער דאָלאַר יעהרליך.

אויף די אַנאָנסען וועגען „עלעקטרישע בעהאַנד־לונג“ האָבען שוין פיעלע פערנאַרט און ביי פיעלע אויסגענאַרט דעם לעצטען סענט — מיט הילפע פון דער פּרעסע. עלעקטריצי־טעט האָט טאַקע אמאָל אַ גוטע ווירקונג, אין געאייגנעטע, אויסגע־קליבענע פעלע; אָבער דאַרף דאָס דען דערפאַר זיין אַ בערייכע־רונגס־מיטעל פאַר שווינדלער?

„די נייעסטע עלעקטרישע מאַשינען“ האָבען אַ סך פּאַציענטען די אויגען פערבלענדעט אזוי, אַז, אין זייער ערשטוינונג, האָבען זיי ניט געפיהלט ווי מען שניידט זיי אָב דעם בייטעל. די פּרעסע האָט מיטגעהאָלפען!

אָבער גענוג! איך האָף אז ס'איז גענוג אַז איהר זאָלט מיך פערשטעהען!

בריעף פון בעשווינדעלטע לעזער

— אַרויסגענומען פון דער צייטשריפט „אונזער געזונד“ —

(טיפּישע ביישפּיעלע פון מעדיצינישע באַנדיטען און דר. זוויגמאַנס).

ווערטער העררר רעדאַקטאָר, איך בין געבוירען אין רוסלאַנד, האָב געלעבט אַ שטיק צייט אין זיד־אַפריקאַ און בין איצט אין ניו יאָרק. ווען איך בין אַלט געווען 15 יאָהר האָבען מיר אַנדערע יונג־לעך געזאָגט, אַז ווען דער זאָמען קומט ניט אַרויס ביים פערקעהר, ווערט מען קראַנק אויף גאָנאָרעע, דערנאָך אויף סיפילים און דער־

נאָך שטאַרבט מען. (ס'איז אינטערעסאַנט צו זעהען וואָס פאַר אַ שרעקליכע אַבערגלויבענס הערשען צווישען יונגלעך! — רעד.) איך האָב דאָס געגלויבט און ווען איך האָב געלערענט די מיאוסע געוואוינהייט פון אָנאַניזם און איך האָב אָנאַנירט אין דער שול, אין קלאַס, בין איך איין מאָל אַרויסגעגאַנגען און האָב אויסגעפונען, אַז קיין זאָמען איז ניש'ט געווען. (ער איז נאָך געווען צו יונג. — רעד.) איך האָב דאָס גליך געצויגען און עס מיסהאַנדעלט אַ לאַנגע צייט, אָבער גאָר ניט איז אַרויסגעקומען. איך בין געווען שטאַרק איבערגעשראָקען, ערוואַרטענדיג צו שטאַרבען. איך האָב געפיהלט אַ שמערץ, דאַן איז מיר שווער געווען צו לאָזען דאָס וואַסער. דאָס האָט אָנגעהאַלטען 9 מאָנאַטען. אָבער ס'איז מיר אַריינגעפאַלען אין די הענד אַ ביכעל פון דעם קעניג פון אַלע שווינדלער ד"ר. ל. ל.; אין יענער צייט האָב איך ניט געוואוסט, אַז עס עקזיסטירען דאָקטוירים שווינדלער. און אַזוי שנעל ווי איך האָב געהאַט געלד בין איך אַוועק פון זיד־אַפריקאַ שפּעציעל צו זעהען דיזען שאַרלאַטאַן. ווען איך בין געקומען קיין ניו יאָרק, איז דאָס ערשטע וואָס איך האָב געטון, איז געווען צו געהען צו איהם. ער האָט מיך ניט אונטערזוכט, ניט בעטראַכט, ניט אָנגעקוקט, ער האָט פערלאַנגט 5 דאָלאַר, וועלכע איך האָב איהם געגעבען און ער האָט מיר געגעבען אַ פלעשעל מעדיצין צום איינגעמען און מיר געהייסען קומען דעם נעכסטען מאָנטאַג. איך בין געקומען, ער האָט ווידער געוואָלט 5 דאָלאַר. און אַזוי איז עס געגאַנגען ביז איך האָב פערשטאַנען וואָס פאַר אַ בלוט־זויגער ער איז. איך בין געגאַנגען צו אַן אַנדערען שווינדלער, וואָס האָט ביי מיר צוגענומען 10 דאָלאַר און האָט מיך אַזוי פערברענט מיט זיין בעהאַנדלונג, אַז איך בין שיער געשטאָרבען אויף עפּיס אַ מין „עלעקטריק טשער", וואו ער האָט מיך אַרויפגעזעצט. איך בין געגאַנגען צו אַנדערע שווינדלער און האָב זיי אַוועקגעגעבען יעדען סענט וואָס איך האָב פערמאָגט, אין דער צייט וואָס איך האָב געלעבט נור פון ברויט און קאַווע עטליכע חדשים. איך האָב ניט קיין קרובים אין ניו יאָרק און ווען איך בין, פון אַזאַ עסען, קראַנק געוואָרען אויף דעם מאָגען, בין איך אַריינגעפאַלען אין די הענד פון אַנדערע שאַרלאַטאַנעס. איין שווינדלער האָט געזאָגט, אַז איך לייד פון אַן ענטצינדונג פון די טעסטיקלען און האָט

מיר צוגעזאָגט מיך אויסהיילען. ער האָט א מין האָספּיטאל פאַר מענער־קראַנקהייטען דאון־טאון און ער נעמט אַ געוויסע סומע יעדע וואָך. איך בין צון איהם געגאַנגען עטליכע יאָהר; ער האָט מיך בעהאַנדעלט אויף אַלע אופנים, מיר געמאַכט איינשפּריצונגען, איינ־רייבונגען אין רעקטום און אַנדערעס; איך האָב זיך יעדען טאָג געפיהלט אַרגער, עס האָט מיך שרעקליך געברענט. און מיר שיינט איך וואָלט נאָך געוועזען צון איהם געגאַנגען, ווען איך פאַל ניט איין מיט אַ שטאַרקער לונגען־ענטצינדונג. איך בין אַריין אין אַ האָס־פּיטאַל און ווען איך בין ווידער אַרויס בין איך געגאַנגען צון אַן עהרליכען דאָקטאָר און איך בין זעהר איבעראַשט געוועזען צו הערען, אַז איך בין גאָר ניט קראַנק, אַז דאָס וואָס איך לייד קומט פון דער רייצונג פון צו פיעל בעהאַנדלונג און אַז דאָס בעסטע איז צו לעבען רוהיג און צו אונטערברעכען יעדע בעהאַנדלונג. און כאָטש איך האָב נאָך געהאַט אָנפעלע פון שמערצען, האָב איך מיך אָבער ענט־שלאָסען צו זיין מיין אייגענער דאָקטאָר און צו לעבען נאָך די פאַר־שריפטען פון יענעם לעצטען דאָקטאָר. איצט פיהל איך זיך בעסער, ווי איך האָב זיך ווען־עס־איז געפיהלט און זאָל מיין געשיכטע זיין אַ ווארנונג פאַר אַנדערע יונגע לייט. — ק. (די רעדאַקציע האָט זיין נאָמען און אַדרעסע.)

ווערטהער הערר רעדאַקטאָר: — איך ווייס ניט צו איך וועל קענען אייך דערצעהלען אַלעס, איך וועל אָבער זעהען אַז אַלעס זאָל זיין קלאָר. איך לייד פון „פּערלאָרענע מענער קראַפט“. קומענדיג אין אַמעריקא (דאָס איז געוועזען אין 1910טען יאָהר) האָב איך אָנ־געפאַנגען צו זוכען אַ מיטעל ווי אַזוי געהיילט צו ווערען. עס האָט לאַנג ניט גענומען און איך האָב געפונען. לעזענדיג אַ אידישע צייט־טונג האָב איך געפונען אַן אַדווערטייזמענט פון דר. פּ.; האָב איך זיך דערפרעהט; איך האָב בעשלאָסען פאָהרען צו איהם. איך אַליין בין דאַן געוועזען אין מישיגען סטייט. איך בין געקומען צופאָה־רען קיין ניו יאָרק און האָב זיך געפונען אונטער זיין בעהאַנדלונג. ער האָט געפאָדערט געלד וואָס מעהר און מעהר. נאָך 3 מאָנאַטען האָב איך פערלאָזען ניו יאָרק. און געדענקט האָב איך אַז איך וועל קומען צו עפּעס געלד וועל איך ווייטער קומען, נאָר אַזוי שנעל האָב

איך ניט געקענט. עס איז אוועק קנאפע 3 יאָהר. פאַר דער צייט האָט ער זיך פון דאָרט אַרויסגעצויגען. געפין איך ווייטער אַן אַד־ווערטייזמענט אין אַ אידישע צייטונג פון אַ דראָג־סטאָר אַז פאַר 50 סענט אַ שאַכטעל פילען ווערט מען געהיילט פון „פערלאָרענע מענער קראַפט". איך בין אוועק אויף דעם אָנגעגעבענעם אַדרעס (דאָס איז אין דער בויערי). עפענענדיג דעם באַקס געפין איך דאָרט אַ קליין ביכעלע, וועלכעס פערשפּרעכט צו היילען גוט און שנעל. דאָס ערשטע האָב איך בעצאָהלט 15 דאָל. און יעדע וואָך 1.50 דאָל. איך בין געגאַנגען 5 מאָנאַטען צייט. נאַכהער האָט מען פון מיר געפאָדערט 25 דאָלאַר, האָב איך געפרעגט: צו וואָס? איהר האָט דאָך מיר פערשפּראָכען צו אויסהיילען קאָמפּליט. האָט מען מיר געענטפערט, אַז איך נויטיג זיך אין אַ איינשפּריצונג פון 606 און דאָס קאָסט זעהר טייער. דאָ האָב איך אַרויסגעזעהען אַז עס מוז זיין אַ שווינדעל, ווי דאָס ערשטע מאָל, און איך בין ווייטער אוועק־געפאָהרען. שפּעטער, לעזענדיג אַן אַנדערע אידישע צייטונג, גע־פין איך ווייטער אַן אַדווערטייזמענט פון דר. ל. ל., און פון דעם זעל־בען דר. פ., וועלכער האָט מיך „בעהאַנדעלט" מיט 4 יאָהר צוריק. דעם 18טען אויגוסט דיזען יאָהר בין איך ווידער אין נויאָרק און איך געה צו דר. ל. ל., נאָר עס האָט פּאַסירט אַזוינס וואָס עס האָט מיך גערעטעט פון אַריין צו פאַלען אין אַ דריטע פּאַסטקע. איך בין צוגעגאַנגען קויפען אַ פּייפּער, האָב איך בעמערקט אייער „אונזער געזונד", איך האָב זיך צוגעקוקט, איבערגעלעזען דעם אינהאַלט און געקויפט אַ קאָפּיע. זי איבערלעזענדיג, האָב איך בעשלאָסען זיך ניט מעהר לאָזען בעהאַנדלען פון אַ שווינדלער, נור אויף מאָר־גען בין איך דאָך צוגעפאָהרען צו דר. ל. ל., ניט מיט'ן אַבזיכט צו געבען געלד, נור אַזוי זיך קאָנען דעם בעשעפעניש. קומענדיג צו איהם, איז אַנשטאַט צו טרעפען ל. ל., וועלכער איז מיר אונבעקאַנט, טרעף איך גאָר מיין ערשטען דר. פ. איך האָב זיך ניט געמאַכט וויסען, איך האָב איהם דערצעהלט. פערלאַנגט ער פון מיר דאָס ערשטע 5 דאָלאַר און נאַכהער וועט מיר קאָסטען צו 2 דאָלער יעדער בעזוך. פרעג איך איהם צו ער איז דאָס דר. ל. ל. ער האָט מיר עפּעס געענטפערט אונטער דער נאָז, אונפערשטענדליכעס. איך האָב איהם געזאָגט אַז קיין 5 דאָלער האָב איך יעצט ניט ביי זיך, האָט ער פערלאַנגט דערווייל אַ פּאָר דאָלער. איך האָב איהם ווידער געפרעגט

צו ער איז דר. ל. ל. ער האָט אויף מיר אַ שטאַרקען קוק געגעבען און איך האָב ווייטער קיין בעשטימטען ענטפער ניט געקראָגען. איך האָב פערשטאַנען אַזביידע זענען פּאַרטנערס, און איך בין אַוועק.— איצט פרעג איך, איז דאָס מעגליך אַז עס זאָל אָנגעהן אַזאַ אָפענער שווינדעל? און איך וואָלט געקענט ווענען אַ סך אַזעלכע שווינדלען דערצעהלען. — ב. מ. ל. (דער נאָמען און די אדרעסע איז אין דער רעדאַקציאָן.)

קלוגע ווערטער

אין דעם קאָמישען לאַנד, אַקירעמאַ, איז עס שטאַרק פערבאָטען די סעקסועלע לוסט צו מאַניפעסטירען און אין דערזעלבער צייט ווערט זי מעהר געררייצט, סטימולירט, ווי ס'איז נויטיג. אַלע נקבות זענען אַזוי אָנגעטון אַז עס זאָל אַרויסרופען די גרעסטע סעקסועלע נייגעריגקייט ביי די מענער; אַלע פּאָפּולערע אונטערהאַלטונגען זענען אויסגערעכענט אויפצורעגען דאָס געשלעכטליכע אינטערעס; דאָס עסען און די געטרענקע ווערען פאַרבערייטעט מיט דעם צוועק צו עררעגען די געשלעכטס־לוסט; קונסט און ליטעראַטור בעהאַנדלען זעלטען אַנדערע פראַגען ווי געשלעכטס־אַנגעלעגענהייטען. — אָבער די אַנדערע העלפט פון דער ענערגי פון די אַקירעמאַנער ווערט פערשפּענדעט פערבאָטענדיג, פערלייקענדיג, אונטערדריקענדיג דאָס געשלעכט, עס ווערען געמאַכט געזעצען קעגען דעם נאַטירליכען צונויפמישען פון ביידע געשלעכטער און מען בויט קליינע שלעסער צוליעב זייער אוננאַטירליכען צונויפמישען. מענער ווערען אָנגעשטעלט צו שפּיאָנירען דורך שליסעל־לעכער און צו בעריכטען סיי וועלכעס פרייע געשלעכטליכע צונויפקומען; פרויען ווערען געדונגען צו פערנאַרען מענער, אַזוי אַז דיזע זאָלען קענען ווערען געכאַפּט; אַ גרויסע צאָהל פערמעטע פרויען ווערען אויפגעהאַלטען אין די גרויסע שטעדט, כדי צופרידען צו שטעלען די סעקסועלע נאַשערס און אין יעדער שטאָדט געפינט זיך אַ גרופּע סעקסועל פערדאָרבענע נגידים. — ווען אַ יונגער מאַן און אַ מיידעל זאָלען זיך פעראייניגען פריי אַזוי ווי די פויגעל אונטער אַ בוים, ביי דעם שיין פון דער לבנה, וואָלט מען זיי אַרעסטירט און עפענטליך פערשעמט; אָבער ווען דאָסזעלבע פּאָרעל זאָל געהען אין אַ נידריג טרינק־פּלאַץ און זיך צוערשט אָנ'שכור'ען צוזאַמען מיט פערדאָרבענע חברים, וואָלטען זיי געפינען אָנגעגרייט אַ הייזעל אונטער דעם שוץ פון פּאָליצלייטע וואָס ווערען בעצאָהלט פון דער שטאָדט. („וואיו?“ אַ ענגלישע צייטשריפט, וואָס ערשיינט אין טאַקאָמאַ, וואַש.)

דער גרעסטער אַלגעמיינער סטרייק וואָלט געווען דאָס פערהיטען פון

אוננוצליכער שוואַנגערשאַפט, דער סטרייק פון די בייכער פון אַרבייטער־פרויען.

דאָס נאָכגעבען זיך צו אַ רייץ פון אַן אויגענבליק און די גלייכגילטיגקייט וועגען מאָרגען, די עגאָאיסטישע צופרידענשטעלונג פון דעם אינדיווידועלען וואונש אויף דעם חשבון פון וואַרשיינליכען ליידען פון לעבענס וואָס וועלען קומען שפּעטער, — דאָס מעג אויסזעהן שען פאַר מאַנכע מענשען, אָבער ס׳איז ניט קיין ציוויליזאַציאָן. יעדע ציוויליזאַציאָן בעדייטעט אַ וואָס מעהר וואַקסענדע פאָרזיכט פאַר אַנדערע, אפילו פאַר אַנדערע וואָס זענען נאָך ניט געבוירען געוואָרען. — דר. העוועלאָק עללים.

סיי וועלכע געזעלשאַפט, ווי שען מען זאָל זי ניט חלום׳ען, קאָמוניסטיש, קאָלעקטיוויסטיש עטצ., אַז זי וועט פערנאַכלעסיגען די רעגולירונג פון דער בעפעלקערונג, די סעקסועלע היגיענע, די פערהיטונג פון שוואַנגערשאַפט, וועט זי זעהען ווידערערשיינען ביי זיך די פעהלערען פון די צעפאַלענע געזעלשאַפטען: קעמפפע, אונאָרדנונגען, געזעצליכער צוואַנג, אונגערעכטיגקייטען, אָרעמקייט, עלענד. פאָלגליך וועט די נייע געזעלשאַפט אויפהערען צו עקזיסטירען. — ג. האַרדי. (ווי איהר זעהט, איז די פערהיטונג פון דער שוואַנגערשאַפט ניט בלויז אַ זאַך פאַר דער היינטיגער געזעלשאַפט, נור אויך פאַר דער צוקונפט, פאַר דער צייט ווען אייערע שענסטע חלומות וועלען זיך האָבען פערווירקליכט.)

יעדע נאַטירליכע און געזונדע נייגונג האַלטען מיר פאַר אַ ליידענשאַפט, יעדע ליידענשאַפט פאַר אַ זינד; פון יעדער זינד האָבען מיר מורא אַז זי וועט אונז אַריין וואַרפען אין גיהנום און צוואַנציג מאָל אין טאָג ציטערען מיר אַז דער רוח וועט אונז נעמען. — בערנע.

אַזוי ווי אינדיווידועלע קערפּערליכע קראַנקהייטען, אַזוי קענען די געזעלשאַפטס־קראַנקהייטען נישט געהיילט ווערען, ווען מען דיסקוטירט ניט איבער זיי אין אַן איינפאַכער שפּראַך. — דזש. סטואַרט מילל.

דאָס אויפגעקלערטע קינד.

דער פּעטער (צון אַ קליין אינגעלע): דער שטאָרך האָט געבראַכט אַ נייו בייבי.

דאָס קליינע אינגעלע: פּעטער, קום בעסער אַריין זיך לערנען אין אונזער קלאַס פון געשלעכטס־היגיענע.

אונזער געזונד

אַ מאָנאַטליכע אידישע צייטשריפט פאַר געזונדהייטס־פּראַגען

די אויפגאַבע פון „אונזער געזונד" איז:

די סאָציאַלע אורזאַכען פון קראַנקהייטען גענוי אָנצוצייגען;

צו לערנען פערהיטען קראנקהייטען. זעהר פיעלע קראַנקהייטען קען מען פערהיטען, אַפילו אין די ערגסטע אומשטענדען, אויב מען ווייסט ווי אַזוי צו לעבען;

צו לערנען זיך בעהאַנדלען אין איינפאַכע פעלע, כדי זיך איינצו־שפּאָרען, אַזוי ווייט ווי מעגליך, געלד פאַר דאָקטוירים און מעדיצינים;

אויפצוקלערען די לעזער וועגען די שווינדלער וואָס נאַרען זיי אָב, און אַזוי אויך איינשפּאָרען געלד די לעזער.

„אונזער געזונד" איז אַ לעבעדיגע, מאָדערנע, פּאָפּולערע, קעמפּפענדיגע צייטשריפט. זי שרעקט זיך נישט צוריק פאַר קיין שום געפאַהר ווען זי דאַרף אַרויסזאָגען דעם אמת און דערפאַר האָט זי זיך ערוואָרבען טויזענ־דער פריינד אומעדום, וואו עס זענען נור דאָ אידישע לעזער. זי ווערט געלעזען אין די פעראייניגטע שטאַאַטען, קאנאדא, זיד־אַמעריקא, ענג־לאַנד, פראַנקרייך, רוסלאַנד, רומעניען, זיד־אַפריקא.

די מעהרסטע פון איהרע לעזער זענען דורך איהר געוואָרען בעסערע, אינטעליגענטערע, געזונטערע מענשען.

זי איז אויך אייער פריינד, אייער וועגווייזער, אייער לעהרער.

„אונזער געזונד" ענטהאַלט אַרטיקלען וועגען:

טאַגעס־פּראַגען און קריטיק אין בעציהונג צו געזונדהייט און קראנק־הייט;

ווי אַזוי צו לעבען כדי צו בלייבען געזונד (וואָס צו עסען, וואָס צו טרינקען און אַזוי ווייטער);

ווי אַזוי צו זיין זיין אייגענער דאָקטאָר דאָרט וואו עס איז מעגליך;

ערקלערונגען און בעשרייבונגען פון קראַנקהייטען און זייער בע־האַנדלונג;

קינדער־פלעגע, — קינדער־קראַנקהייטען;

אַרבייטס־קראַנקהייטען און ווי אַזוי זיי צו פערהיטען;

געבורטס־הילפע;

דאָס נאָרמאַלע געשלעכטס־לעבען פון מאַן און פרוי;

געשלעכטס־קראַנקהייטען פון מאַן און פרוי;

געשלעכטס־לעבען ביי די קינדער און ביי דער יוגענד;

שווינדזוכט (קאָנסאַמפּשאָן) וועט זעהר אָפט און מיט בעזאָנדערער אויפמערקזאַמקייט בעשפּראָכען ווערען;

די בעשרייבונג פון אַלע טיילען פון קערפּער, אַנאַטאָמי און פיזיאָ־לאָגי;

מעדיצינישע באַנדיטען; שווינדלען פון מאַנכע זאָגענאַנטע עהר־ליבע דאָקטוירים; וועגען דראָגס און דראָגיסטען, — די שווינדלען מיט מעדיצינים; וואָס עס געהט אָן גוטעס און שלעכטעס אין דיספּענסעריס און שפּיטעלער; די אונגערעכטיגקייטען פון פּאַציענטען;

די פערעיינס־דאָקטוירים; די אַרבייטער־רינג־דאָקטוירים · וועגעטאַריזם;

וויכטיגע אויסציגע און איבערזעצונגען פון ביכער און צייטשריפ־טען;

די פּאָרטשריטע פון דער מעדיצינישער וויסענשאַפט; וואָס איז ניטצליך און וואָס איז שעדליך אין איהר.

די מיינונגען און די מעטאָדען פון די פערשידענע שולען פון מע־דיצין זענען דעם אידישען עולם אונבעקאַנט. „אונזער געזונד" ער־קערט זיי. (אַלאָפּאַטי, האָמעאָפּאַטי, אָסטעאָפּאַטי, נאַטוראָפּאַטי, קריסטיען סייענס עטצ.) וואָס איז אמת און וואָס איז ליגען אין זיי.

דאָס ענטפערען אויף פראַגען פון די לעזער, איז אַ בעזאָנדערס אינ־טערעסאַנטע און בעלעהרענדע רובריק.

די צייט־שריפט ענטהאַלט אויך אַן אינטערעסאַנטע אָבטיילונג מיט דעם נאָמען:

אַ ל ע ר ל י י
פּאַקטען און אידעען
ס ו ב ס ק ר י פּ ש אָ ן:

אין די פערייניגטע שטאַאַטען $1 אַ יאָהר, 10 סענט אַ קאָפּי.
אין אויסלאַנד, 1 ד. 25 ס. אַ יאָהר, 12 ס. אַ קאָפּי.
פּראָבע־עקזעמפּלאַר (סעמפּעל קאָפּי) ווערט געשיקט פריי.
אַדרעסע: 272 איסט 10־טע סטריט, ניו יאָרק.

„ד ע ר   ז ו מ פּ ף"
אַ דראַמאַ אין 4 אַקטען, פון ב. ליבער.

בעל מחשבות, דער גרעסטער אידישער קריטיק און מבין אויף לי־טעראַטור, שרייבט פאָלגענדעס אין דעם „וואָכענבלאַט", די ביילאַגע פון דער גרויסער וואַרשויער צייטונג „פריינד":

דאָס שטיק איז נישט קיין דראַמע אין געוועהנליכען זין. אַנשטאַט האַראַקטערען געפינט איהר אין איהם קאַריקאַטורען, און דאָך איז דאָס נישט קיין קאָמעדיע, נאָר גיכער אַ געמיש פון שארז און סאַטירע. ריין־סצעניש, איז דאָס שטיק אַ נייעס אין דער אידישער ליטעראַטור, דערמיט וואָס איהר האָט אין איהם סצענען, וואו עס שפּיעלט די מאַסע; אַ בילד פון אַנ'אמעריקאַנער פאָלקס־פערזאַמלונג, באַטש מעהר אין קאָרידאָר ווי אין זאַל; אַ בילד פון אַ אידישען קאַוויארנע אין ניו יאָרק. אין צענ־טער פון שטיק שטעהט אַ „העלד" נישט אין קאַמפּף פאַר אַ ליעבע, נאָר אין

Grayzel Press, 129 Lafayette Street, New York City